

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

ÚSTAV INFORMAČNÍCH STUDIÍ A KNIHOVNICTVÍ

Diplomová práce

Bc. Eva Křížková

Informační chování a informační potřeby zemědělců

Information behavior and information needs of farmers

Praha 2020

Vedoucí práce: Mgr. Adéla Jarolímková, Ph.D.

Poděkování

Velmi děkuji Mgr. Adéle Jarolímkové, Ph.D., za vedení, odborné rady i velkou dávku vstřícnosti a podpory, které mi při vypracovávání diplomové práce poskytovala a se kterou mi připomínkovala mé texty.

Veliké poděkování a obdiv si zaslouží všichni zemědělci, kteří s respektem k přírodě neúnavně hospodaří na zemědělské půdě a své znalosti předávají dalším generacím. Obzvláště děkuji všem, kteří mi poskytli rozhovor, a to i v náročném období mimořádného stavu, na jaře roku 2020.

Ráda bych také poděkovala panu Josefu Novákovi za inspiraci při volbě tématu této práce a také za zprostředkování kontaktu na některé zemědělce a další odborníky, kteří mi pomohli s objasněním některých témat z oblasti zemědělství.

Tato práce by nikdy nevznikla bez podpory mé rodiny a dětí, a věřím, že na dětství „v zemědělství“ budou jednou rády vzpomínat, stejně jako autorka práce vzpomíná na to své.

“Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.”

V Olbramovicích dne 22. dubna 2020

Podpis

Abstrakt v českém jazyce

Tato diplomová práce si klade za cíl zmapovat informační chování a informační potřeby zemědělců. Teoretická část popisuje tyto pojmy v souvislosti s oborem zemědělství a přidává popis informačních zdrojů, které mohou využít a využívají zemědělci pro svou praxi.

Praktická část je zaměřena na formulaci a zodpovězení výzkumných otázek. Tyto otázky byly zodpovězeny prostřednictvím kvalitativního výzkumu, který byl proveden formou hloubkových rozhovorů. Výzkum probíhal v únoru a březnu roku 2020 mezi zemědělci na Benešovsku. Přinesl velké množství poznatků o informačních potřebách, využívaných informačních zdrojích a s tím souvisejícím informačním chováním respondentů. Tyto poznatky mohou posloužit jako základ pro další výzkumy v této oblasti.

Klíčová slova: informační potřeby, informační chování, informační zdroje, zemědělci, farmáři, Benešovsko

Abstract in English

This diploma thesis aims to map information behavior and information needs of farmers. The theoretical part describe these concepts in connection with the field of agriculture and adds a description of information sources that farmers use or may use in practice. The practical part is focused on the formulation and answering of research questions. These questions were answered in qualitative research, which was carried out using in-depth interviews. The research took place in February and March 2020 among farmers in the Benešov region. It brought a large amount of information concerning information needs, used information sources and related information behavior of respondents. These findings can serve as a basis for further research in this area.

Keywords: information needs, information behavior, information sources, farmers, Benešov region,

Obsah

1	Úvod	9
1.1	Zemědělství a základní souvislosti	10
1.2	Specifika zemědělství v České republice	11
1.3	Informace v zemědělství	13
1.4	Informační potřeba v zemědělství	14
1.5	Informační chování v zemědělství.....	15
1.6	Modely informačního chování	15
1.7	Modely informačního chování zemědělců	18
1.7.1	Model Mahindaratne a Min	18
1.7.2	Model Babu et al.	19
2	Současný stav poznání	21
2.1	Rešeršní strategie.....	21
2.2	Analýza dostupné literatury	22
2.3	Souhrn vybraných výsledků výzkumů	22
2.4	Česká republika	26
2.5	Polsko	28
2.6	Švédsko vs Turecko	30
2.7	Jedenáct případových studií z Evropy	32
2.8	Indie.....	34
2.9	Srí Lanka, Čína	36
2.10	Nigérie	38
3	Typologie informačních zdrojů.....	41
3.1	Portál farmáře MZe a SZIF.....	43
3.2	Odborné databáze.....	44
3.2.1	Bibliografické databáze	45
3.2.2	Fulltextové databáze	47
3.3	Farmářské komory, asociace, svazy a jejich webové prezentace	48
3.3.1	Agrární komora České republiky	48
3.3.2	Zemědělský svaz České republiky	49
3.3.3	Asociace soukromého zemědělství ČR.....	50
3.3.4	PRO-BIO – Svaz ekologických zemědělců	51
3.4	Zemědělské publikace, časopisy a noviny.....	52
3.5	Odborné knihovny.....	55
3.5.1	Knihovna Antonína Švehly	55

3.5.2	Knihovna České zemědělské univerzity	56
3.5.3	Národní technická knihovna – průvodce oborem zemědělství	56
3.6	Výstavy, semináře, přednášky pořádané státními organizacemi nebo soukromými společnostmi	57
3.7	Mobilní aplikace	60
3.8	Sociální sítě	61
4	Výzkum	63
4.1	Design výzkumu	63
4.1.1	Účel	64
4.1.2	Teoretický a konceptuální rámec	64
4.1.3	Výzkumné otázky	64
4.1.4	Metody	65
4.2	Sběr dat	67
4.3	Analýza dat	67
4.4	Strategie výběru	69
4.5	Časový harmonogram výzkumu	70
4.6	Etika výzkumu	70
4.7	Benešovsko a jeho vymezení	71
4.8	Průběh výzkumu	73
4.8.1	Respondenti	73
4.8.2	Průběh rozhovorů	78
4.9	Výsledky výzkumu	80
4.9.1	Informační potřeby farmářů na Benešovsku - SOUHRN	81
4.9.2	Informační potřeby farmářů na Benešovsku - POPIS	83
4.9.3	Informační zdroje - SOUHRN	89
4.9.4	Informační zdroje - POPIS	92
4.10	Celkové zhodnocení výsledků podle výzkumných otázek	95
4.10.1	Oblast informačních potřeb	96
4.10.2	Oblast informačních zdrojů	98
4.10.3	Oblast informačního chování	100
4.11	Souvislosti se zahraničními výzkumy	105
5	Závěr	107
6	Použitá literatura	108
7	Seznam příloh	115

Seznam použitých zkratek

ČSÚ	Český statistický úřad
ČZÚ	Česká zemědělská univerzita
eAGRI	webová stránka Ministerstva zemědělství
ČMHÚ	Český hydrometeorologický ústav
DSS-AS	Systémy na podporu rozhodování
EPH	Registr evidence přípravků a hnojiv na Portálu farmáře
ICT	Informační a komunikační technologie
IZR	Registr zvířat na Portálu farmáře
KAŠ	Knihovna Antonína Švehly
LISA	Library and Information Science Abstracts
LPIS	Registr půdy na Portálu farmáře
MZe	Ministerstvo zemědělství
NPK	Hnojivo kombinující dusík (N), fosfor (P) a draslík (K)
p.b.	procentní bod
PGRLF	Podpůrný garanční rolnický a lesnický fond
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
TDKIV	Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
VÚVR	Výzkumný ústav rostlinné výroby

1 Úvod

Téma informačních potřeb a informačního chování zemědělců v České republice není v odborné literatuře příliš frekventované. Dalo by se říci, že je dokonce na okraji zájmu. To se týká v určité míře i Evropské unie.

Přitom, jak vyplývá z údajů uvedených v Zelené zprávě Ministerstva zemědělství, zemědělský půdní fond tvořil v roce 2018 více než polovinu celkové výměry České republiky, tj. 4 204 tis. ha (Zelená zpráva, 2019). Zatímco výměra orné půdy má snižující se tendenci, tak narůstá výměra trvalých travních porostů. Na obou těchto typech zemědělské půdy hospodaří zemědělci, prvovýrobci, kteří jsou předmětem níže uvedeného zkoumání. Většina z nich se věnuje smíšené, rostlinné i živočišné výrobě (Zelená zpráva, 2019). V praxi to znamená, že vlastní pole, louky a starají se o hospodářská zvířata. Většina z těchto zemědělců hospodaří stále konvenčně, což je v médiích, ale i v očích veřejnosti vnímáno stále více negativně. Někdy oprávněně, jindy však bez hlubší znalosti problematiky a pochopení náročnosti zemědělské profese.

Jistým řešením je využití postupů precizního zemědělství, které je považováno do určité míry za technologii budoucnosti. Velké naděje jsou do precizního zemědělství vkládány také proto, že může kombinovat vzrůstající společenskou poptávku po ekologičtějším zemědělství a současně zachovat potřebnou produkci. Základem těchto postupů je propojení biologických principů o pěstování plodin s moderními technologiemi (Brant, Kroulík et al., 2020). Jak vyplývá i z níže uvedeného výzkumu, k běžnému a obecně rozšířenému používání čeká tyto technologie ještě náročná cesta, jedním z důvodů je zatím vysoká finanční náročnost.

Zatímco statistická data o zemědělciích jsou díky pravidelným statistickým hlášením dobře známa, tak jejich informační potřeby a chování jsou víceméně neprozkoumány. Přitom právě tyto informace mohou sloužit jako zpětná vazba při volbě vhodných informačních kanálů, při navrhování informačních systémů a jejich uživatelského prostředí nebo při vytváření strategických plánů nebo dokonce směřování dotačních prostředků.

Níže uvedená práce nazírá téma zemědělství z jiného pohledu než většina publikovaných prací; z pohledu informační vědy. Předmětem této práce je nejen teoretický pohled na informační potřeby a chování zemědělců, ale také zmapování informačních zdrojů, které jsou zemědělci nejvíce využívány. Teoretické poznatky doplňuje kvalitativní výzkum, který byl proveden prostřednictvím 14 hloubkových rozhovorů se zemědělci na Benešovsku.

1.1 Zemědělství a základní souvislosti

Zemědělská výroba patří společně s navazující potravinářskou výrobou mezi tradiční odvětví národního hospodářství (Zemědělská výroba, 2020). Cíle zemědělství mohou být nejenom ekonomické, ale také sociální a ekologické¹ (Šarapatka, Urban 2006). Zvyšující se důraz na poslední dva jmenované cíle uvádí i Ministerstvo zemědělství (Zemědělská výroba, 2020).

Základním dokumentem, který v České republice upravuje oblast zemědělství, je Zákon o zemědělství.² Ministerstvo zemědělství na základě tohoto dokumentu dále definuje strategické cíle zemědělství do roku 2030. (Strategické cíle, 2020) Tyto cíle jsou následující:

- *Zajištění potravinového zabezpečení, současně s podstatným zlepšením dopadů zemědělství na přírodní zdroje*
- *Zvýšení efektivity a konkurenceschopnosti zemědělských podniků*
- *Zajištění vyváženého ekonomického rozvoje a životaschopnosti zemědělských podniků*
- *Rozvoj využití zemědělské biomasy jako obnovitelného zdroje energie*
- *Zlepšení vztahů zemědělství k venkovu*
- *Rozvoj a využití poznatků vědecko-technologického vývoje ve prospěch reálné konkurenceschopnosti*
- *Snížení dopadů rizikovosti podnikání v zemědělství*
- *Zvyšování ochrany půdy v době klimatické změny s ohledem na udržitelné hospodaření a na komplexní rozvoj a tvorbu krajiny* (Strategické cíle, 2020)

Jak uvádí Jaworski (Jaworski et al., 2017), na zemědělství můžeme pohlížet jako na jedinečné odvětví moderní ekonomiky. Vzhledem k potravinové krizi některých oblastí a na druhé straně zvyšujícímu se zájmu o globální klimatické změny se dá říci, že zemědělství 21. století čelí unikátním výzvám, kterým nečelilo nikdy v minulosti.

Zelená zpráva Ministerstva zemědělství zase hovoří o tom, že problémy zemědělství ve vztahu k životnímu prostředí se zhoršují, zejména pokud jde o kvalitu půdy a její vodní režim. Navrhuje zlepšení zejména v těchto oblastech: zajištění rozvoje zemědělského a potravinářského sektoru, zvýšení kvality životního prostředí a krajiny, zlepšení vztahu k přírodním zdrojům a podpoření kvality života na venkově, dosažení spravedlivého a efektivního pojetí zemědělství EU, podpora zvýšení efektivity a omezení byrokracie podnikání v zemědělském sektoru (Zelená zpráva, 2019).

¹ Mezi ekonomické cíle řadí Šarapatka a Urban hospodářskou výkonnost, spoléhání se na místní zdroje a dlouhodobou jistotu výnosů. Sociální cíle podle stejného zdroje zahrnují vlastní pracovní síly, samozásobení regionu potravinami, uspokojování místních potřeb a zachování osídlení venkova. K ekologickým cílům se řadí biodiverzita, fungující ekosystémy a stabilita (Šarapatka, Urban 2016).

² Zákon č. 252/1997 Sb.

1.2 Specifika zemědělství v České republice

V této kapitole budou popsána některá specifika zemědělství v České republice. V případě dostupných srovnatelných dat bude uvedeno orientační srovnání s daty Eurostatu. V případě České republiky byla použita data ze Zelené zprávy Ministerstva zemědělství.³ Data z Evropské unie byla čerpána ze statistické publikace Agriculture, forestry and fishery statistics, kterou vydal Eurostat⁴. V některých případech se dostupná data lehce rozcházejí, což je pravděpodobně způsobeno rozdílnou metodikou zpracování dat. Z obou dokumentů byla vybrána data, která se vztahují k předkládané práci.

Zemědělské podniky v České republice se vyznačují vysokým podílem právnických osob na obhospodařované zemědělské půdě. Subjekty právnických osob, kterých je pouze 10 %, obhospodařují 69,3 % půdy. Naopak, fyzické osoby, které tvoří téměř 90 % všech subjektů, hospodaří pouze na 30,7 % půdy. Průměrná výměra podniku u právnických osob je 529 ha zemědělské půdy, zatímco u fyzických osob je to 26 ha zemědělské půdy. (Zelená zpráva, 2019, s. XII).

Počet zaměstnanců v odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství činil v roce 2018 celkem 96,6 tisíc zaměstnanců, což bylo o 0,1 % více než v roce 2017. Počet zaměstnanců v samotném zemědělství (včetně myslivosti a souvisejících činností) se oproti přechozímu roku nezměnil a činil 82,2 tisíce zaměstnanců. Poklesl však podíl zaměstnanců v samotném zemědělství na celkovém počtu zaměstnanců v národním hospodářství o 0,03 p. b. na 2,02 %. (Zelená zpráva, 2019, s.1). V rámci Evropské unie je dostupný údaj z roku 2016, kdy pracovalo v zemědělství okolo 9,7 mil. osob (Agriculture, 2019).

Podíl zemědělství na výdajích státního rozpočtu se v roce 2018 zvýšil o 0,03 p. b. na 3,93 %. Výdaje státu do odvětví zemědělství se ve srovnání s rokem 2017 zvýšily o 10,2 % a představovaly 55,1 mld. Kč. (Zelená zpráva, 2019, s. 2). V rámci Evropské unie bylo do zemědělství investováno v roce 2018 59 bilionů eur, což bylo přibližně o 2,3 bilionů více než v roce 2017 (Agriculture, 2019)

Zemědělský půdní fond tvořil více než polovinu (53,3 %) celkové výměry České republiky, tj. celkem 4 204 tis. ha. V porovnání s rokem 2017 se zmenšil o 1,6 tis. ha. Nepatrný pokles zaznamenala orná půda (o 0,2 %) a mírný nárůst byl zjištěn u trvalých travních porostů (o 0,5 %). (Zelená zpráva, 2019, s. 9). Farmy v Evropské unii využívaly v roce 2016 pro zemědělskou produkci celkem 173 mil. ha, což činí okolo 39 % celkové rozlohy EU (Agriculture, 2019).

³ Jako zdroj informací sloužila Zelená zpráva za rok 2018 vydaná v roce 2019

⁴ Jako zdroj informací sloužila příručka vydaná v roce 2019, využívající dostupná data v době vzniku příručky, většinou z let 2018, pokud nebyly k dispozici, tak data ze dvou předchozích let (2016 a 2017)

K 31. 12. 2018 hospodařilo v ČR 4 596 ekologických zemědělců a 748 výrobců biopotravin. Podíl ekologicky obhospodařované půdy k celkové výměře zemědělské půdy činil ke stejnému datu již 11,3 %. (Zelená zpráva, 2019, s. 5). V rámci Evropské unie je dostupný údaj z roku 2017, kdy ekologické hospodaření bylo provozováno na 12, 6 mil. ha zemědělské půdy (Agriculture, 2019).

Koncem roku 2018 bylo ve strukturální zemědělské statistice Českého statistického úřadu evidováno 48,7 tis. subjektů. Většina evidovaných zemědělských subjektů (96,6 %) vykazovala alespoň minimální výměru zemědělské půdy. Tyto podniky hospodařily na 3,54 mil. ha zemědělské půdy (z toho 2,49 mil. ha orné půdy) (Zelená zpráva, 2019, s. 5-6).

Významný objem zemědělské produkce v ČR tvoří zemědělské podniky se smíšenou rostlinnou a živočišnou výrobou. V roce 2017 obhospodařovaly 39,4 % celkové výměry využívané zemědělské půdy v ČR a na celkové produkci se podílely 43,3 %, respektive polovinou na produkci živočišné výroby. (Zelená zpráva, 2019, s. 216).

Podle výběrového šetření pracovních sil vykazovali v agrárním sektoru⁵ ve 4. čtvrtletí 2018 nejvyšší zastoupení pracovníci ve věku 45–59 let (41,4 %), následovala je kategorie pracovníků ve věku 30–44 let (31,2 %). (Zelená zpráva, 2019, s. 8). Podle stejného zdroje činil podíl žen ve struktuře zaměstnanosti v agrárním sektoru 28,4 %, konkrétně v zemědělství pak 32,3 %. (Zelená zpráva, 2019, s. 110). Data Evropské unie mají podobnou tendenci a říkají, že typický farmář je muž staršího věku; v roce 2016 bylo 71,5 % farmářů mužského pohlaví a pouze jeden z deseti (konkrétně 10,6 %) byl mladší čtyřiceti let (Agriculture, 2019).

Úroveň vzdělanosti pracovníků agrárního sektoru je dostupná pouze u zaměstnanců, a navíc s ročním zpožděním. V roce 2017 mělo 51,1 % zaměstnanců střední vzdělání s výučním listem, 25,8 % střední vzdělání s maturitní zkouškou, 12,8 % vysokoškolské (vč. vyššího odborného) a 8,6 % základní (včetně nedokončeného, resp. bez vzdělání). (Zelená zpráva, 2019, s. 111).

Zajímavý je také vývoj některých ukazatelů v zemědělství od roku 1989. (Česká republika od roku 1989 v číslech, 2019) Je zde vidět například snižující se výměra pro pěstování obilovin, brambor, cukrovky nebo píce. Zvyšuje se výměra pro pěstování řepky a také trvalých travních porostů. Dá se říci, že do roku 2006 spíše klesala spotřeba hnojiv, zatím co od roku 2007 postupně roste. Spotřeba čistých živin na 1 ha zemědělské půdy činila v roce 1989 233,7 kg, zatímco v roce 2018 137,5 kg. Opětovný nárůst spotřeby hnojiv může souviset se snižováním stavu skotu a z toho vyplývajícím nedostatkem statkových hnojiv.

⁵Vysvětlení pojmu agrární sektor: Dostupné z: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=4840

1.3 Informace v zemědělství

„Informaci“ lze definovat několika různými způsoby⁶. Podle České terminologické databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV) se v informační vědě a knihovnictví informací rozumí především: *„sdělení, komunikovatelný poznatek, který má význam pro příjemce nebo údaj usnadňující volbu mezi alternativními rozhodovacími možnostmi.“* (Jonák, 2003)

Z pohledu zemědělství lze informaci chápat především jako praktický nástroj, pomocí kterého se jednotlivec vyrovnává se životem; řeší problémy, nejistoty a chaotické situace (Soylu et al., 2016).

Poskytování rychlých, dostupných a vysoce kvalitních informací jednotlivým uživatelům je klíčovým aspektem zajišťování informací v zemědělství (Tyrychtr, Vostrovský, 2017). Penc (1994, podle Jaworski et al., 2017) dokonce uvádí, že správně učiněné rozhodnutí je založeno z 80 % na informacích, z 10 % na kreativitě a z 10 % na manažerské intuici. Strategická informace je proto klíčovým faktorem, který ovlivňuje kvalitu rozhodování a tím i úspěch celé farmy. Informace mohou být tím, co odliší subjekt v rámci hospodářské soutěže a vede ke konkurenční výhodě. Tato skutečnost je důvodem pro - v současné době rostoucí - trend rozhodování opřeného o konkrétní informace, a to i v zemědělském odvětví (Porter, 1985 podle Jaworski et al., 2017).

Tyrychtr a Vostrovský (2017) uvádí, že zemědělské podniky v Evropské unii nedosahují svého plného výrobního potenciálu a zároveň úroveň technické efektivity zemědělství je různorodá. Rozdíl mezi státy s nejvyšší a nejnižší technickou efektivitou je podle stejného zdroje až 40 %. Jak se ukazuje v některých studiích⁷, Česká republika patří mezi země s nižší technickou efektivitou. Z toho vyplývá potřeba zvýšení hospodářské výkonnosti zemědělských podniků v České republice (Tyrychtr, Vostrovský, 2017). Jedním z možných řešení této situace je opět dostupnost vysoce přesných a kvalitních informací v tomto odvětví.

Soylu (Soylu et al., 2016) považuje proces výměny informací za základní součást zemědělského systému. Stejný autor dále uvádí, že zemědělci a zemědělské podniky jsou stejně životně důležití jako představitelé obcí, obchodníci, nevládní organizace a další subjekty v zemědělské komunitě; mají navíc kapacitu a moc ovlivňovat životní prostředí. Podle Tyrychtra a Vostrovského (2017) potřebuje české zemědělství konkrétní informace a data zejména proto, že:

⁶ Několik zajímavých výkladů pojmu „informace“ přináší například Bawden a Robinson (2017, s. 100-110)

⁷ (Pechrová a Vlašicová, 2013; Čechura, 2014; Giannakis a Bruggeman, 2015; Nowak et al. 2015 podle Tyrychtr, Vostrovský, 2017)

- Mnoho rozvojových aktivit je poznamenáno významným nedostatkem odborníků nebo jiných informačních zdrojů.
- Mnoho problémů, které tyto činnosti doprovázejí, vyžaduje včasné a kvalifikované rozhodnutí (Tyrychtr, Vostrovský, 2017).

Z toho opět vyplývá skutečnost, že dostupnost spolehlivých informací přizpůsobených potřebám zemědělských podniků hraje ústřední úlohu v rozhodovacím procesu týkajícím se rozhodování v zemědělství.

Prosperita ekonomických subjektů a celého odvětví může být posílena účinnou výměnou otevřených dat. To, aby údaje byly k dispozici všem stranám, s co nejnižšími právními a licenčními omezeními a v co nejvyšší možné technické kvalitě, je v zájmu Ministerstva zemědělství, (Tyrychtr, Vostrovský, 2017), ale v konečném důsledku také všech dalších zúčastněných stran – zemědělců, zemědělských podniků i celé společnosti.

1.4 Informační potřeba v zemědělství

Jak uvádí TDKIV, informační potřeba je *„deficit informací, které jsou třeba k řešení určitého problému jedince nebo skupiny jedinců. Informační potřeby lze dělit na osobní a profesní“* (Citová, 2003). Wilson (1981, s. 6) dodává, že informační potřeba není základní potřebou, jako jsou fyziologické, psychologické nebo kognitivní potřeby, ale spíše potřebou sekundárního řádu, která vznikla z touhy uspokojit primární potřeby. Navrhuje dokonce, že: *„by bylo vhodné odstranit termín „informační potřeby“ z našeho profesního slovníku a hovořit místo toho o informačním hledání směrem k uspokojování potřeb“* (Wilson 1981, s. 6)

Z pohledu zemědělství je možné informační potřebu definovat jako základní, sociální potřebu informací v kvalitě a množství nezbytném k vyřešení určitých úkolů nebo problémů (Tyrychtr, Vostrovský, 2017).

Soylu dále uvádí, že uspokojování informačních potřeb zemědělců má za následek zlepšení jejich efektivity a motivace (Soylu et al., 2016).

1.5 Informační chování v zemědělství

Podle Jamese Krikelase zahrnuje informační chování souhrn aktivit, které vedou k identifikaci informace, která uspokojí naše vnímané potřeby. Vyhledávání informací začíná ve chvíli, kdy někdo vnímá současný stav znalostí jako menší než ten, který je třeba k řešení určitého úkolu, a končí, když takové vnímání již neexistuje. (Mahindaratne, Min, 2018).

Wilson definoval informační chování jako: „*souhrn lidského chování ve vztahu k informačním zdrojům a kanálům, které zahrnuje aktivní i pasivní hledání informací a použití informací. Z toho vyplývá, že jeho součástí je komunikace tváří v tvář, stejně tak i pasivní příjem informací, jako například sledování televizních reklam bez jakéhokoliv úmyslu jednat podle poskytnutých informací*“ (Wilson, 2000).

Wilson je také autorem tzv. ložiskového modelu informačního chování. Pojem informační chování zde obsahuje podřazené pojmy informační chování při hledání informací a informační chování při vyhledávání informací. Hledání informací představuje záměrnou snahu o nalezení informací naplňujících potřebu, řešících problém nebo umožňujících lepší porozumění, zatímco vyhledávání informací je nalezení určité specifické informace v nějakém informačním systému (Bawden, Robinson, 2017).

Soylu dodává, že právě na základě identifikovaných informačních potřeb a informačního chování mohou úřady a zemědělské asociace zajistit farmářům potřebné informace. Příkládá kromě toho velký význam sdílení informací mezi zemědělci a říká, že pokud zemědělci čelí podobné situaci, které čelil v nedávné době jejich kolega, tak mohou kopírovat způsob řešení daného problému (Soylu et al., 2016). Význam personalizovaných informačních zdrojů potvrzuje i Jaworski (Jaworski et al., 2017).

1.6 Modely informačního chování

Modely vyhledávání informací obvykle neobsahují plně formované teorie, ač formování těchto teorií často předchází. Přispívají také lepšímu porozumění informačního chování v různých kontextech (Wilson, 1999).

Účelem modelů je ukázat prvky zapojené do informačního chování, popsat jejich vzájemné vztahy a znázornit jednotlivé fáze a procesy hledání a používání informací (Bawden, Robinson, 2017). Na rozdíl od teorií se modely typicky zaměřují na konkrétní problémy (Case, Given, 2016).

Modely informačního chování lze rozdělit podle několika hledisek. Například podle toho, zda zdůrazňují pouhé „vystavení“ se informacím nebo aktivní hledání informací. Také podle míry, do jaké specifikují akce, kanály nebo zdroje, které mohou být použity při vyhledávání informací a výsledky, které z toho plynou. Dělení může spočívat také v tom, zda jsou skutečně testovatelné a důvěryhodné (Case, Given, 2016).

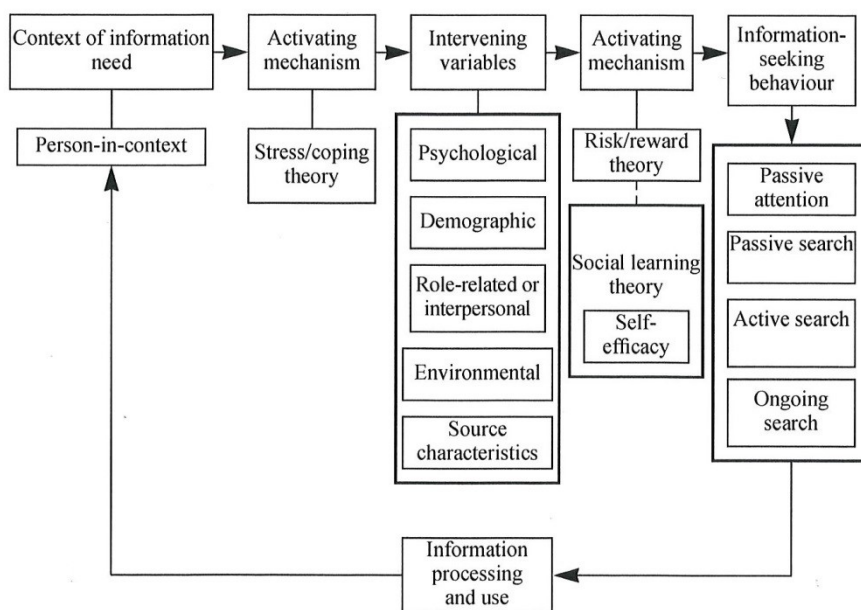
Bawden a Robinson (2017) zase rozdělují modely informačního chování do čtyř kategorií podle jejich účelu a rozsahu na deskriptivní, procesní, kognitivní a komplexní. Tzv. Wilsonův rozšířený model, od kterého byl odvozen model informačního chování zemědělců, jak je popsáno v následující kapitole, patří do kategorie kognitivních modelů. Zatímco deskriptivní a procesní modely ukazují většinou pouze pozorovatelné chování a činnosti, kognitivní modely zohledňují také pohnutky a motivace daných osob (Bawden a Robinson, 2017).

Za jeden z prvních a hojně citovaných modelů informačního chování je považován model obecné populace, který vyvinul James Krikelas v roce 1983. Jedná se o obecný, lineární a akční model. Model definuje celkem 13 komponent, které představují kognitivně orientovaný přístup k informační potřebě a rozlišují mezi okamžitou a odloženou informační potřebou. (Mahindaratne, Min, 2018).

Mezi nejcitovanější modely patří Wilsonův⁸ rozšířený model. S prvním modelem informačního chování přišel Wilson již v roce 1981 a současný model je revizí tohoto původního. Jedná se o obecný, smíšený typ modelu informačního chování (Mahindaratne, Min, 2018).

Kromě informační vědy čerpá z mnoha jiných oblastí – rozhodování, psychologie, inovace, komunikace o zdraví a výzkumy spotřebního chování. Kromě své vlastní předchozí práce zahrnuje také práci několika dalších odborníků informační vědy (Wilson, 1999).

⁸ Profesor **Thomas D. Wilson** je jedním ze zakladatelů oblasti informačního chování. Jeho výzkum se zaměřuje na oblast informačního managementu a informačního chování. (Professor Tom Wilson, 2020)

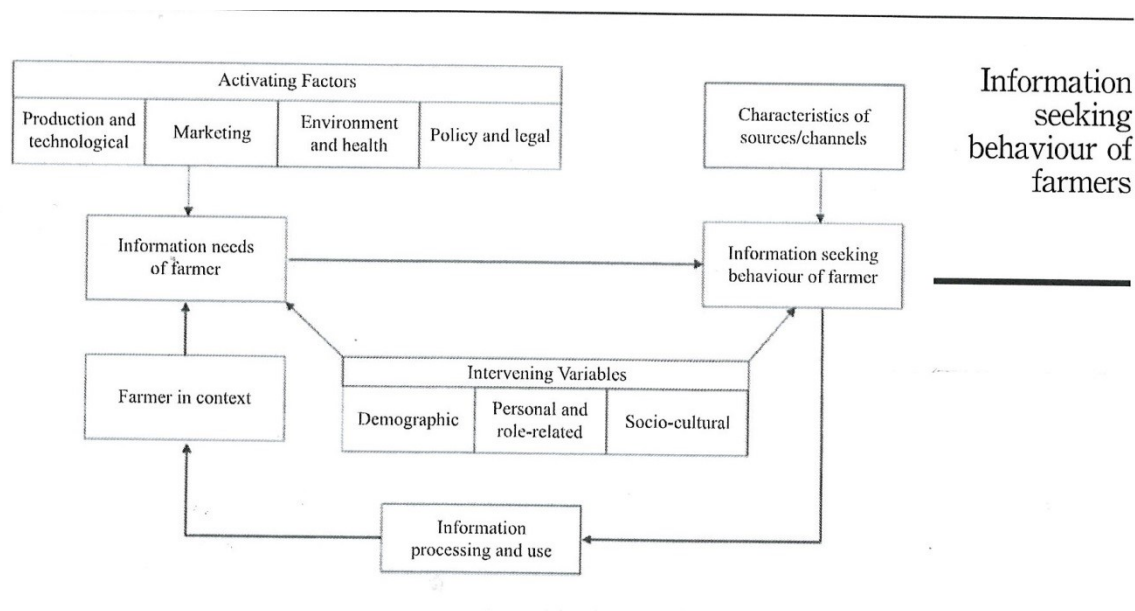
Obrázek 1, Wilsonův rozšířený model, zdroj: (Wilson, 1999, s. 257)

Základním prvkem Wilsonova modelu je jedinec v kontextu, následuje kontext informační potřeby. Další položku, intervenující proměnné můžeme chápat jako motivátor (resp. proměnnou, která může být podpůrného rázu, stejně tak odrazujícího). Wilson definuje celkem pět typů těchto intervenujících proměnných – psychologické, demografické, vztahové k roli nebo interpersonální, environmentální a charakteristiku zdroje. Dvakrát uvedená položka aktivačního mechanismu odkazuje poprvé k informační potřebě (proč a co) a podruhé k rozhodnutí o hledání informací (kdy a jak). Model uvádí také čtyři různé typy informačního chování – pasivní zájem, pasivní hledání, aktivní hledání a pokračující hledání. Dalším krokem uvedeným v modelu je informační zpracování a použití, které je důležité pro zpětnou vazbu. Do první položky aktivačního mechanismu vstupuje teorie zvládání stresu. Ta nám může zodpovědět na otázku, proč některé potřeby nevyvolají informační chování. Druhou položku může ovlivnit teorie rizika a odměny, která může vysvětlit, které zdroje informací budou daným jednotlivcem používány častěji než jiné. Svůj prostor zde má také teorie sociálního učení, která obsahuje pojem vnímaná vlastní účinnost, resp. přesvědčení jedince, že může úspěšně vyvinout chování potřebné k vytvoření požadovaných výsledků. (Wilson, 1999, s. 256-257).

1.7 Modely informačního chování zemědělců

1.7.1 Model Mahindaratne a Min

Na základně výše popsaného Wilsonova modelu navrhli autoři Mahindaratne a Min model informačního chování zemědělců (Mahindaratne a Min, 2018).

Obrázek 2, Model informačního chování zemědělců, zdroj: (Mahindaratne a Min, 2018)

V porovnání s Wilsonovým modelem zůstaly zachovány prvky „jedinec v kontextu“ a „kontext informační potřeby“.

Zatímco Wilsonův model obsahuje dva „aktivační mechanismy“, první se vztahuje k informační potřebě a druhý k hledání informací, zde jsou definovány aktivační faktory, které vstupují přímo do informačních potřeb farmářů. Tyto aktivační faktory jsou rozděleny do čtyř skupin – produkční a technologické faktory, marketingové faktory, faktory životního prostředí a zdraví, a nakonec politické a právní faktory. Wilsonův model využívá teorii zvládání stresu, aby vysvětlil rozhodnutí týkající se informační potřeby. V souladu s tím, vnímané nejistoty vztahující se k těmto čtyřem aktivačním faktorům, vytváří informační potřebu farmáře. Druhému aktivačnímu mechanismu ve Wilsonově modelu odpovídá prvek „charakteristika zdrojů/kanálů“ jako aktivační faktor, který ovlivňuje rozhodnutí o hledání informací (Mahindaratne a Min, 2018).

Wilsonův model používá 5 typů intervenčních proměnných, které mohou působit na různých úrovních – na úrovni osoby při rozhodování o informační potřebě a mohou také hrát roli při

získávání a používání informací. Tento model definuje tři široké kategorie intervenčních proměnných – demografické, osobní a týkající se rolí a sociokulturní – které ovlivňují informační potřeby i informační chování. Demografické proměnné zahrnují například věk, pohlaví, vzdělání a další související faktory. Osobní proměnné a proměnné týkající se rolí zahrnují psychologické faktory. Sociokulturní proměnné zahrnují mezilidské a kulturní faktory (Mahindaratne a Min, 2018).

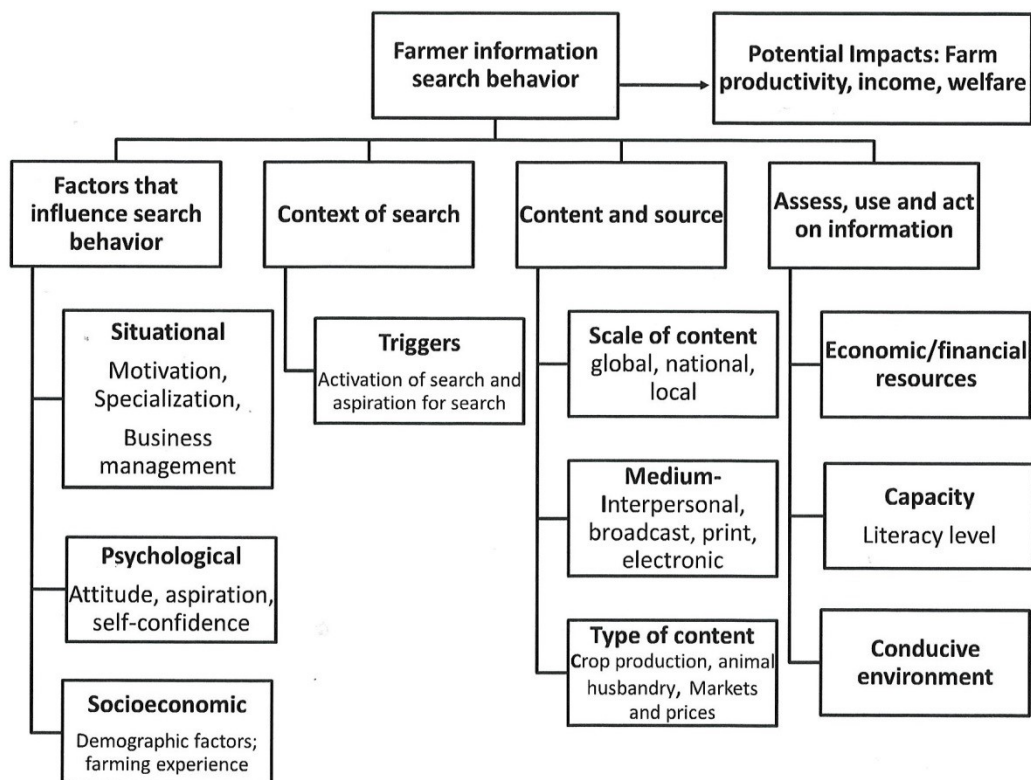
Model byl ověřen a testován na datech získaných empirickým průzkumem. Ač se tato diplomová práce nezabývá ověřováním a testováním tohoto modelu, sloužila jako teoretické východisko při tvorbě designu výzkumu.

1.7.2 Model Babu et al.

Další užitečný model informačního chování zemědělců⁹ uvádí Babu (Babu et al., 2012). Pro vysvětlení informačního chování zemědělců jsou zde **definovány faktory, které ovlivňují informační chování** (mohou být situační, psychologické a socioekonomické). Tyto proměnné samy o sobě nemusí plně vysvětlit chování při vyhledávání informací farmáři. Proto je další definovanou položkou **kontext hledání**. Tento kontext obsahuje různé spouštěče, které souvisí se zemědělskou sezónou (výskyt škůdců, nedostatek srážek nebo klesající ceny). Chování farmářů při vyhledávání informací je rovněž podmíněno snahou o vyhledávání informací a schopností zemědělce shromažďovat sociální výhody a dovednosti sociálního učení. Další zpřesnění přináší položka **obsah a zdroj**. Potřebný obsah a zdroje informací dále upřesňují chování při jejich vyhledávání. Například úroveň vyhledávání informací z pohledu globálních, národních nebo lokálních informačních zdrojů zaleží na aspiraci dané osoby a také na možnostech přístupu k těmto zdrojům. Tato položka také zahrnuje druh obsahu a typ média. Pro **přístup k obsahu a k jeho používání** musí mít uživatelé ekonomické zdroje (finanční prostředky, dovednosti a technologie) a sociální zdroje (motivace, důvěra, sebedůvěra a znalosti) (Babu et al., 2012).

Jednotlivci musí mít nejen přístup k tomuto obsahu, umět posoudit jeho relevanci a aplikovat jej na konkrétní rozhodnutí, ale nakonec také na základě informací jednat. To může být někdy závislé na dalších okolnostech, například na financích. Pokud celý tento řetězec nefunguje na úrovni jednotlivých uživatelů, informace zajišťované pomocí informačních a komunikačních technologií nemohou přispět k danému vývoji (Babu et al., 2012).

⁹ Tento model je založen na Wilsonově modelu z roku 2006 a také na modelu autorů Diekmann, Loibl a Batte z roku 2009 (Babu et al., 2012).

Obrázek 3, Model informačního chování zemědělců (Babu et al., 2012)

2 Současný stav poznání

Před zahájením výzkumu bylo analyzováno, jaký je současný stav poznání vzhledem k tématu zkoumání. To znamená, zda bylo v minulosti zkoumáno informační chování a informační potřeby zemědělců v rámci České republiky, v rámci Evropy nebo dalších oblastí světa.

2.1 Rešeršní strategie

Výběr informačního zdroje je strategickou záležitostí, která ovlivní konečnou relevanci¹⁰ a pertinenci¹¹ vyhledaných dokumentů. Důležité je určit jádro informačních zdrojů, tj. najít zdroje, které pojednávají kvalitativně i kvantitativně o daném problému. (Papík 2011, s. 93) Jelikož se v tomto případě jedná o prolínající se oblast informační vědy a zemědělství, tak toto jádro tvořily odborné databáze z obou oborů – LISA, AGRIS a AGRICOLA.

Před zahájením rešerše byl nejprve analyzován informační požadavek a zvolena vhodná klíčová slova a jejich ekvivalenty v angličtině:

zemědělci, farmáři	farmers
informační potřeba	information need
informační chování	information seeking behaviour
informační zdroje	information sources

Záměrně byla vynechána další tři, v českém prostředí používaná synonyma pro zemědělce – rolník, sedlák a hospodář (Pala, Všianský, 2000), která se používala spíše v minulosti.

Vyhledávání, pokud to bylo možné, bylo ohraničeno rokem vydání (rok 2010 a výše), ale neomezovalo se na typ literatury. Jazyk dokumentu byl omezen na češtinu a angličtinu.

Jako základní rešeršní strategie byla zvolena strategie stavebních kamenů (building block). V případě, že díky této strategii byl vybrán relevantní vzorový dokument, tak byla použita také strategie rostoucí perly (growing pearl), kdy byla z tohoto dokumentu vytěžena terminologie, klíčová slova, předmětová hesla nebo deskriptory. (Papík, 2011)

Na základě výše zmíněného postupu bylo vybráno 15 výzkumů. Ty byly dále posuzovány z hlediska toho, zda se týkají České republiky nebo Evropy, zda hodnotí danou problematiku z oboru informační vědy nebo zda na ni přinášejí zajímavý a nový pohled, který by mohl být použit pro další bádání. Na základě tohoto postupu bylo vybráno celkem 7 výzkumů, které byly

¹⁰Relevantní je taková informace, která je formálně nebo věcně shodná s dotazem zadaným uživatelem v přirozeném či selekčním jazyku.

¹¹ Pertinentní je taková informace, která vyhovuje subjektivním požadavkům uživatele na obsah informace nebo dokumentu.

podrobeny hlubší analýze a které sloužily jako základ pro tento výzkum. Tyto výzkumy jsou analyzovány v následující kapitole.

2.2 Analýza dostupné literatury

Rešerší na dané téma bylo ověřeno, že v českém prostředí existuje minimum dostupných relevantních výzkumů, které by se přímo zabývaly zkoumaným tématem – tzn. informačním chováním a informačními potřebami zemědělců z pohledu informační vědy.

Ve světovém měřítku takové výzkumy existují, ale většina z nich se netýká oblasti střední Evropy, která by se dala považovat za srovnatelnou. Týkají se ve velké většině rozvojových zemí. Nicméně některé mohou sloužit jako teoretický základ pro výzkum v českém prostředí a také se zde nabízí mnoho možností srovnání a inspirace.

V následující tabulce byl proveden souhrn základních informací ze 7 vybraných výzkumů. Poté následuje stručný popis toho, jakými tématy se tyto výzkumy zabývaly a k jakým výsledkům došly. Vzhledem k tomu, že v českém prostředí není k dispozici mnoho materiálů na dané téma, tak analýza těchto výzkumů proběhla na detailnější úrovni, aby na jejím základě bylo možné provádět další výzkum v této oblasti.

2.3 Souhrn vybraných výsledků výzkumů

Tabulka 1, SOUHRN VYBRANÝCH VÝSLEDKŮ VÝZKUMŮ, vlastní tvorba autorky práce

Výzkumník	Tyrychtr, Vostrovský	Jaworski, J., Sokolovska, K., Kondraczuk, T.	Soylu D., Cevher N., Schirone M., Medeni T.	Šūmane, Sandra, et al.	Babu, Suresh, et al.	Mahindarathne, M. G. P. P. a Qingfei Min.	Opara, Umunna Nnaemeka
Název	The current state of the issue of information needs and dispositions among small Czech farms	Sources of Strategic Information in Farm Management in Poland. Study Results	A comparative study of information-seeking behavior and digital information needs of farmers in Turkey and Sweden	Local and farmers' knowledge matters! How integrating informal and formal knowledge enhances sustainable and resilient agriculture.	Farmers' information needs and search behaviors: Case study in Tamil Nadu, India.	Developing a model to explore the information seeking behaviour of farmers	Personal and socio-economic determinants of agricultural information use by farmers in the ADP zones of Imo State, Nigeria
Časopis	Agricultural Economics	Journal of Management and Business Administration	International Journal of eBusiness and eGovernment Studies.	Jurnal of Rural Studies	IFPRI discussion papers	Journal of Documentation	Library Philosophy and Practice
Rok provedení ¹²	2015	Odesláno do časopisu 7.7. 2016 a přijato 16.10. 2016	Publikováno v roce 2016	Odesláno do časopisu v červenci 2016 a přijato 31. ledna 2017	2010	Leden až březen 2016	Publikováno v roce 2010
Země	Česká republika	Polsko	Švédsko a Turecko	11 evropských zemí ¹³	Indie ¹⁴	Sri Lanka	Nigérie, Imo State
Velikost vzorku	Osloveno přes 1000 respondentů, získáno přes 165 správně vyplněných dotazníků	338 správně vyplněných dotazníků	Švédsko - 32 správně vyplněných dotazníků, 17	11 případových studií z 11 zemí, každá studie demonstuje	576 respondentů (z každého okresu 288)	325 oslovených farmářů, 289 úspěšně	1032 distribuovaných dotazníků, 997 navracených

¹² Nebyl-li uveden, tak uvádím datum odeslání do časopisu, datum přijetí článku nebo datum publikování

¹³ Rakousko, Dánsko, Francie, Německo, Irsko, Itálie, Lotyšsko, Litva, Španělsko, Švýcarsko a Izrael

¹⁴ Tamil Nadu (okresy Thanjavur a Tiruvarur)

			online, 15 tištěných Turecko - 38 správně vyplněných dotazníků pomocí telefonického rozhovoru	specifickou cestu v rozvoji zemědělství a také znalosti a proces učení, které ji doprovázejí	Následně 27 diskuzních skupin	provedených rozhovorů Tomu přecházel: počáteční průzkum - rozhovory s experty, diskusní skupiny s farmáři, pilotní průzkum mezi 30 zemědělci	dotazníků (96,6 %)
Použité metody	✓ výzkumné otázky vytvořeny pomocí popisné statistiky, metody analýzy kvalitativních charakteristik a shlukové analýzy ✓ data převedena z kvalitativní formy (ANO/NE, Likertova stupnice) do kvantitativní formy a to nahrazením těchto stupnic čísly	Hodnocení informačních zdrojů na stupnici 1-5. Pro analýzu výsledků použití statistických metod - výpočet střední hodnoty a variabilita distribuce. Pro hledání faktorů rozlišujících odpovědi farmářů byl použit χ^2 test a test nezávislosti pro kvalitativní proměnné. Intenzita závislosti byla měřena pomocí kontingenčního koeficientu C-Pearsona a Chuprovova T asociačního koeficientu.	Zpracování dat proběhlo pomocí software SPSS a provedení deskriptivní statistické analýzy	Byla shromážděna primární data (polostrukturované rozhovory, diskusní skupiny s farmáři a dalšími klíčovými skupinami) a sekundární data z výzkumů, statistika z předchozích průzkumů. Empirický materiál shromážděn, analyzován a strukturován podle předdefinovaných témat.	Kvantitativní průzkum a diskusní skupiny, Likertova stupnice, technika podmíněného oceňování. Data byla zpracována pomocí deskriptivních statistických metod, dále clusterové a faktorové analýzy.	Zhodnocení modelu informačního chování zemědělců pomocí korelační analýzy, vícenásobné lineární regrese. Byl použit Pearsonův korelační koeficient a Spearmanův korelační koeficient. Následovalo zhodnocení stejnými experty, kteří se účastnili počátečního průzkumu.	Vícenásobná lineární regrese (vztah mezi osobními a socio-ekonomickými proměnnými farmářů a využitím zemědělských informací)
Informační potřeby respondentů	novinky z oboru, pozvánky na setkání odborníků, informace o zemědělské produkci, informace o dotacích,	Švédsko aktuální tržní ceny, zemědělské technologie, technické aspekty hospodaření Turecko techniky ochrany	Výzkum nebyl zaměřen na informační potřeby	Dva druhy potřeb znalostí a motivace k učení. <u>Obchodní:</u> marketing, technické znalosti, úřední,	<u>Informační potřeby o pěstování rýže:</u> ochrana před škůdci a nemocemi, aplikace postřiků a hnojiv, kromě těchto čtyřech	Průzkum obsahuje užitečný seznam informačních potřeb a informačních zdrojů, ze kterého jsem čerpala při tvorbě podkladů pro	Studie se zabývá vlivem osobních a socio-ekonomických proměnných na použití zemědělských

	informace z oblasti legislativy	roślin, zemědělské technologie, kultivace produktů a sadby, inovativní zemědělské techniky, předpověď počasí, vliv ročního období na úrodu, geografické charakteristiky půdy, topografie, aktuální události		administrativní a právní znalosti, budování sociálních a osobních dovedností, řízení konfliktu, kreativita, čas nebo vyhoření <u>Etické a sociální:</u> pýcha a odpovědnost za práci na farmě, zájmy a zdroje komunity, nezávislost	nejdůležitějších následovaly: odrůdy semen, vstupy, pojištění, půjčky, osvědčené postupy, osiva, hospodaření s vodou, předpověď počasí <u>Informační potřeby netýkající se pěstování rýže:</u> vládní podpory, informace o půjčkách,	rozhovor. Jeho účelem je otestovat model informačního chování zemědělců, ale neuvádí výsledek ve formě preferovaných informačních potřeb a zdrojů ve výzkumné skupině	informací. Z výsledků vyplývá, že vzdělání, rodinný stav, příjem a preferovaná média významně ovlivňují využití informací farmáři.
Využívané informační zdroje	Výzkum se nezabýval informačními zdroji, pouze využívaným software. Mezi nejvyužívanější patří: textové procesory, tabulkové editory, účetnictví a řízení zásob, elektronická komunikace s dodavateli	Švédsko internet, časopisy, ostatní lidé, knihy, zemědělské asociace, poradci/konzultanti, univerzitní knihovny Turecko jiní lidé (86,8 %), internet, knihy	Výzkum se zabýval informačními zdroji, které používají vedoucí pracovníci při strategickém rozhodování: zemědělská poradenská centra, dodavatelé vstupů, zákazníci, místní úřady zemědělská komora, finanční instituce	Nejvýznamnější zdroj poznatků: zkušenosti farmářů. Jedná-li se o farmářské rodiny, následují zkušenosti rodičů, prarodičů. Dále: ✓ ostatní farmáři (zejména ti úspěšní) ✓ tradiční farmářské znalosti. ✓ poznatky z formálních zeměd. institucí, školení, poradenství, polní dny. ✓ instituce veřejné správy a regulační instituce nebo zákazníci.	Informační zdroje o pěstování rýže: Prodejci vstupů (informace o pěstování rýže) Pobočky státních úřadů (odrůdy semen, osvědčené postupy) Zemědělská banka (pojištění a půjčky) Informační zdroje obecně: soukromí dodavatelé vstupů pobočky státních úřadů televize členové rodiny a příbuzní pokrokoví farmáři, zemědělská banka noviny	X (výzkum se nezabýval touto oblastí)	X (výzkum se nezabýval touto oblastí)

2.4 Česká republika

Co se týká českého prostředí, byl autorce dostupný pouze jeden výzkum, který se zabýval, kromě jiných témat, také tématem informačních potřeb zemědělců. Tento výzkum vyšel pod názvem *The current state of the issue of information needs and dispositions among small Czech farms* a jeho autory jsou Jan Tyrychtr a Václav Vostrovský (Tyrychtr, Vostrovský, 2017). Nejdůležitější výsledky, ve vztahu ke zkoumanému tématu, budou popsány v této kapitole.

Prostřednictvím Asociace soukromého zemědělství ČR bylo osloveno celkem 1000 respondentů, od nichž se vrátilo celkem 165 správně vyplněných dotazníků. Relativně malou návratnost dotazníků autoři přičítají malé propagaci dotazníků. Respondenti pocházeli ze 60 různých oblastí celé České republiky. 94 % zkoumaných zemědělských podniků obhospodařovalo plochu do 500 hektarů, 92 % podniků zaměstnávalo méně než 9 zaměstnanců. Dalším zjištěním bylo, že 82 % těchto zemědělských podniků provozuje rostlinnou výrobu a 66 % živočišnou výrobu (Tyrychtr, Vostrovský, 2017).

Respondentům byly nejprve položeny obecné otázky týkající se polohy farmy, počtu hektarů, počtu zaměstnaných osob nebo toho, zda jsou nebo nejsou příjemci podpory. Dále jim byly položeny otázky týkající se vybavenosti informačními a komunikačními technologiemi. Tři otázky se týkaly současného stavu informačních potřeb a možností. Poslední část se týkala subjektivní úrovně používání informačních a komunikačních technologií, nových technologií a systémů na podporu rozhodování. Pro účely statistické analýzy byla data přenesena z kvalitativní formy (ano/ne, Likertova stupnice) do kvantitativní stupnice nahrazením čísly, aby byly umožněny aritmetické operace (Tyrychtr, Vostrovský, 2017).

Výzkum ukázal, že investice do informačních technologií nejsou pro zemědělce žádnou překážkou a také, že se zvyšují výdaje do mobilních technologií. Stejně tak není překvapivé zjištění, že se stále zlepšuje vybavenost informačními a komunikačními technologiemi (Tyrychtr, Vostrovský, 2017).

Důležitým zjištěním této analýzy je skutečnost, že v 60 % případů (75 respondentů) je podniková informatika považována za nezbytnou technologii potřebnou k realizaci obchodních cílů. 22 % (27 respondentů) se domnívá, že informatika nemá žádný vliv na realizaci jejich cílů. Tento výsledek koresponduje se způsobem, jakým zemědělství manažeři přijímají rozhodnutí; zda je jejich rozhodnutí založeno hlavně na jejich subjektivních znalostech a počítačové vybavení považováno za nepotřebné (Tyrychtr, Vostrovský, 2017).

Zajímavá jsou také zjištění týkající se používaného software. Výsledky ukazují, že nejvíce používaným typem software jsou textové editory, tabulky, účetní a inventární programy. Zemědělci také využívají elektronické komunikace s dodavateli. Lze říci, že softwarové

vybavení farem je průměrné, až podprůměrné a poskytuje prostor pro zlepšení (Tyrychtr, Vostrovský, 2017).

Ukázalo se, že mezi nejvyužívanější druhy informací v zemědělství patří: novinky z oboru zemědělství, pozvánky na odborná setkání, informace o zemědělské produkci a o zemědělských dotacích.

Nejčastěji uváděná míra informační potřeby byla „určitě ano“ 35 % a „spíše ano“ 24 %. Z toho vyplývá, že 59 % zemědělců čelí určitým problémům a lze zde očekávat vysokou míru informační potřeby. Z výzkumu dále vyplývá, že nejvíce se tyto informační potřeby zemědělských subjektů dotýkají legislativních problémů (Tyrychtr, Vostrovský, 2017).

Zemědělci byli dále dotázáni, zda by sami zhodnotili úroveň informačních a komunikačních technologií na jejich farmě. Nejčastější odpověď byla, že úroveň ICT je průměrná (39 %) nebo velmi dobrá (15 %). Na základě poskytnutých výsledků lze říci, že úroveň ICT na českých farmách je průměrná (Tyrychtr, Vostrovský, 2017).

Respondenti měli také hodnotit úroveň používání nových technologií na farmách. Téměř 45 % respondentů ji považuje za průměrnou. Zajímavé je, že 65 % respondentů považuje tuto úroveň za průměrnou až výbornou. Z toho lze vyvozovat, že úroveň použití nových technologií na farmách v České republice je velmi dobrá. Bylo také zjištěno, že tzv. precizní zemědělství využívá pouze 3% dotázaných, což poskytuje velký prostor pro zlepšení. Výzkum ukázal, že ve výzkumné skupině českých zemědělců existuje vysoká úroveň informačních potřeb. Klíčovou součástí informačních potřeb představují legislativní problémy. S 95 % pravděpodobností, úroveň informačních potřeb souvisí se stavem ICT a DSS-AS na farmě. Na druhou stranu nebyl potvrzen vliv úrovně informačních potřeb na úroveň používání nových technologií. Výzkum také ukázal, že čeští zemědělci nejčastěji pro rozhodování využívají MS Excel (32 %) nebo žádný systém (20 %) (Tyrychtr, Vostrovský, 2017).

Výsledky potvrzují, že velké podniky s více než 500 ha mají mnohem lepší úroveň informační podpory než společnosti s menší rozlohou. Podobně i farmy s méně než třemi zaměstnanci, mají s informační podporou vážnější problémy než větší farmy zaměstnávající více lidí. Výsledky hodnocení stavu informačních potřeb a dispozic mezi zemědělci v České republice ukazují, že pokud je úroveň informačních potřeb vyšší, vyžaduje vyšší úroveň informačních a komunikačních technologií a systémů pro podporu rozhodování nebo systémů pro analytickou práci (Tyrychtr, Vostrovský, 2017).

2.5 Polsko

Dále budou zmíněny výsledky výzkumu *Sources of Strategic Information in Farm Management in Poland* (Jaworski et al., 2017). Hlavním cílem výzkumu bylo určit význam vybraných zdrojů strategických informací, které používají polští zemědělci při rozhodování. Kromě toho byl učiněn pokus určit faktory, které mají vliv na hodnocení těchto zdrojů. Pro získání dat byla použita metoda dotazníkového šetření. Výzkum zahrnoval náhodný výběr farem z celého Polska a byl založený na 338 správně vyplněných dotaznících. Výzkum se zaměřoval zejména na management farmy, ale přináší zajímavé výsledky i pro oblast informačního chování a informačních potřeb.

Výzkum odpovídal na dvě hlavní výzkumné otázky:

1. Které informační zdroje používají polští farmáři nejčastěji a považují je za strategické pro své rozhodování?
2. Které faktory významně ovlivňují jejich hodnocení každého informačního zdroje?

Dotazník obsahoval otázky týkající se věku, pohlaví, vzdělání dotazovaného, sídla farmy, úroveň příjmu farmy, počtu zaměstnanců, existence strategie a vize farmy, dále času věnovaného vedení farmy, velikosti obhospodařované plochy nebo typu produkce a regionu, ve kterém se farma nachází (Jaworski et al., 2017).

Na základě podrobné nabídky zemědělských informačních zdrojů zemědělci hodnotili význam jednotlivých informačních zdrojů na stupnici od 1 do 5 (1 – nejméně významný, 5 – nejvíce významný) (Jaworski et al., 2017).

Výzkum uvádí, že z předchozích výzkumů, které se týkaly informačních zdrojů používaných zemědělci pro řízení, vyplývá, že zemědělci častěji používají externí, personalizované informační zdroje (např. další zemědělce, sousedy, známé nebo dodavatele vstupů). V následných studiích se ukázala rostoucí důležitost konzultantů a poradců. Výzkum uvádí, že co se týká průzkumů mezi polskými zemědělci, tak byly provedeny pouze lokálně a nelze z nich učinit jednoznačný závěr. Nicméně jejich výsledky naznačují, že významným informačním zdrojem mohou být zemědělské poradci, sousedi a místní samospráva. Zatímco v zahraničí byly provedeny některé empirické studie týkající se faktorů, které ovlivňují použití různých informačních zdrojů při řízení farmy, tak v polském prostředí podobné průzkumy zatím provedeny nebyly (Jaworski et al., 2017).

Z výzkumu vyplynulo, že nejvýznamnějším zdrojem informací pro vedoucí pracovníky v procesu rozhodování jsou zemědělská poradenská centra, následovali dodavatelé vstupů a zákazníci. Za průměrně významný zdroj strategických informací považovali vedoucí

pracovníci místní samosprávu, zemědělskou komoru a finanční instituce. Následovaly univerzity a další vědecká a výzkumná pracoviště (Jaworski et al., 2017).

Z výzkumu vyplynulo, že farmáři poskytli relativně nízká hodnocení, pokud jde o celkové využití a význam strategických informačních zdrojů pro správu jejich farmy. Taková situace může naznačovat, že informační zdroje obsažené ve studii nesplňují očekávání polských zemědělců. Tento nedostatek jednoznačného názoru zemědělců může také znamenat, že situace v tomto ohledu je velmi dynamická a může se měnit (Jaworski et al., 2017).

Výsledky výzkumu ukazují, že farmáři nejčastěji využívají personalizované strategické informační zdroje a věří jim, což vyplynulo i z předchozích průzkumů. Celkově by se dalo říci, že poměrně nízkou pozornost věnují farmáři veřejně dostupným institucionálním informačním zdrojům (Jaworski et al., 2017).

Mezi třinácti charakteristikami respondenta a farmy, které byly zahrnuty v průzkumu a mohly mít dopad na využívání strategických informací zemědělci, byla zjištěna v deseti případech slabá, statisticky významná korelace mezi daným faktorem a hodnocením alespoň jednoho z informačních zdrojů, což je nové zjištění oproti předchozím průzkumům (Jaworski et al., 2017).

Ze čtyř individuálních (sociologických) rysů farmáře, pouze pohlaví lehce ovlivnilo hodnocení jednoho ze zdrojů. Největší vliv byl pozorován u externích rysů farmy – zejména u geografické lokace a velikosti sídla. Zajímavá je například skutečnost, že spolu s rostoucí velikostí sídla se zvyšuje také hodnocení významu nepersonalizovaných zdrojů. Naopak v menších vesnicích obdržely vyšší hodnocení personalizované zdroje (dodavatelé a zákazníci) (Jaworski et al., 2017).

Větší vliv byl dále pozorován v závislosti na velikosti farmy (resp. jejím příjmu). Čím větší příjem, tím vyšší hodnocení nepersonalizovaných informačních zdrojů (Jaworski et al., 2017).

Autoři uvádějí, že uvedená zjištění budou použita v další fázi výzkumu. Jejich cílem je vybudovat teoretický model získávání relevantních strategických, zemědělských informací. Tento model může dále tvořit základ strategického informačního zemědělského systému (Jaworski et al., 2017).

2.6 Švédsko vs Turecko

Dalším výzkumem, který se zabýval informačním chováním v rámci Evropy, je studie *A comparative study of information-seeking behavior and digital information needs of farmers in Turkey and Sweden*, kterou provedli společně výzkumníci z tureckých a švédské univerzity (Soylu et al., 2016). Ve studii bylo porovnáno informační chování a informační potřeby zemědělců ve Fethiye (turecký okres na břehu Egejského moře) a Västra Götaland (okres v západní části Švédska). Do výzkumu bylo zahrnuto celkem 120 zemědělců, 60 z Turecka a 60 ze Švédska. Bylo zjišťováno, jaké informace hledají a jaké vyhledávací nástroje používají. Jako nástroj sběru dat byl použit dotazník. Výzkumná skupina byla zvolena náhodně.

Výzkum předpokládal, že hlavními tématy, která se týkají informačních potřeb zemědělců jsou získávání pozemků, zemědělské vstupy (osivo, pesticidy, zemědělské vybavení, počasí, sklizňová technika atd.), dále zemědělské technologie, zemědělské úvěry, zemědělský marketing a potravinářské technologie. Za nejčastější zdroje informací výzkum předpokládal jiné zemědělce, členy rodiny a přátele, odborné knihovny, účast na seminářích a setkáních a pro zemědělce s nižší gramotností (týká se hlavně rozvojových zemí) také audio-vizuální zdroje.

Pro sběr dat byl použit a upraven dotazník z několika předchozích studií. Stejný dotazník byl použit ve Švédsku i v Turecku. Ve Švédsku byli farmáři kontaktováni buď elektronicky (online verze dotazníku) nebo poštou (tištěná verze dotazníku). V Turecku pomocí telefonního rozhovoru. Návratnost ve Švédsku činila 32 dotazníků, v Turecku 38 (Soylu et al., 2016).

U farmářů ve Švédsku výzkum odhalil jako klíčovou informační potřebu tu, která se týká aktuálních tržních cen. Následovaly informace o zemědělských technologiích. Většina z dotázaných zemědělců necítila potřebu dalších informací o pesticidech. Jeden z dotázaných dokonce uvedl, že prodejci těchto látek si zajistí, aby nezmeškali žádné informace o tomto tématu. Výzkum naopak ukázal zájem zemědělců o další vzdělávání. Jako nejčastěji uváděné zdroje informací byly uváděny časopisy a internet. Následovali jiní lidé, knihy a zemědělské asociace. V minimálním počtu se objevily úřady, veřejné knihovny, dodavatelé a sociální média (Soylu et al., 2016).

U tureckých farmářů se ukázala nižší úroveň vzdělání. Mezi jejich informační potřeby patřily ochrana rostlin, zemědělské technologie, zlepšování produktů a sadby nebo inovativní zemědělské techniky. Dále se objevovala potřeba předpovědi počasí nebo dopadů ročního období na úrodu. Zajímavá je nízká potřeba informací týkajících se zemědělského vybavení, která může pramenit z jejich tradičního pohledu na zemědělské vybavení (Soylu et al., 2016).

Jako hlavní zdroj informací uvádí farmáři v Turecku jiné farmáře (86,8 %). Pouze 14,6 % by využilo internet a 7,9 % knihy. Ve Švédsku je také oproti Turecku vyšší úroveň využívání časopisů a zemědělských asociací nebo veřejných a odborných knihoven (Soylu et al., 2016).

To pravděpodobně souvisí s lepší nabídkou odborných materiálů a také s lépe propagovanými službami knihoven. Přesto je ale úroveň využívání těchto služeb relativně nízká. K velmi častým způsobům získávání informací v obou zemích patří dotazování se dalších osob (Soylu et al., 2016).

Farmáři v obou zemích vyhledávají zejména informace o inovativních farmářských technikách a metodách ochrany rostlin. To je nejspíše způsobeno jejich přáním sledovat trendy v oblasti zemědělství a zlepšovat se ve svém oboru. Farmáři v obou zemích dále uváděli potřebu informací o úvěrech a půjčkách, což je pravděpodobně spojeno s nízkým rozpočtem farmářů v obou zemích (Soylu et al., 2016).

Průzkum doporučuje nabídnout farmářům v Turecku kurzy internetové gramotnosti, zatímco farmářské asociace a knihovny mohou zajistit odborné knihy. Dalším doporučením jsou pojízdné knihovny, které by mohly farmářům v malých obcích zajistit potřebné informace. Zemědělským společnostem se rovněž doporučuje, aby poskytovaly elektronické a tištěné zdroje o nejnovějších zemědělských technikách, zavlažovacích metodách, charakteristikách sadby, kterou poskytují a prodávají (Soylu et al., 2016).

Veřejným i odborným knihovnám průzkum doporučuje realizovat kurzy pro farmáře, a to jak se zemědělskou tematikou, tak počítačové. Tyto aktivity by mohly přispět k tomu, že zemědělci více obrátí svou pozornost k aktivitám knihoven. Výzkum dále knihovnám doporučuje vytvoření speciálních informačních balíčků, které se vztahují k farmářským aktivitám nebo vytvoření zelených prostor v knihovnách, které mohou přilákat pozornost jak zemědělců, tak dalších uživatelů knihovny. Další doporučenou aktivitou knihoven jsou kurzy environmentální gramotnosti nebo zajišťování adresných informací farmářům. Zmiňuje také speciální kurzy práce s odbornými portály (Soylu et al., 2016).

2.7 Jedenáct případových studií z Evropy

Dalším výzkumem, jehož výsledky zde budou zmíněny, je „Local and farmers' knowledge matters! (Šūmane, 2017). Výzkum se sice netýká informačních potřeb, ale velmi přínosným způsobem hodnotí význam farmářských a místních znalostí a potvrzuje tím i výsledky autorčiny práce.

V úvodu studie je uvedeno, že v průběhu industrializace zemědělství se značně snížila role znalostí farmářů a mnoho z nich se vytratilo úplně. Důvodem je podle autorů důraz na produktivitu, standardizovaná řešení a pokles velikosti zemědělských komunit a jejich smyslu pro soudržnost. Ukazuje se však, že farmářské a místní znalosti jsou cenným zdrojem, který může moderní zemědělství nasměrovat k udržitelnějšímu rozvoji (Šūmane, 2017).

Autoři článku zkoumají znalosti a učební praktiky farmářů s důrazem na roli neformálních znalostí¹⁵ a učení při tvorbě udržitelného a pružného zemědělství.

Udržitelným zemědělstvím autoři nemyslí žádný konkrétní způsob hospodaření, tento koncept však zahrnuje environmentální, sociální a ekonomickou dimenzi.¹⁶

V posledních letech je udržitelnost zemědělství také spojována s konceptem pružnosti, který zdůrazňuje dynamiku, nerovnováhu a nepředvídatelnost v zemědělském rozvoji. Pružnost odkazuje na schopnost zemědělského systému adaptovat se a měnit se tak, aby mohl dlouhodobě přetrvávat, resp. naučit se žít se změnou a nejistotou a kombinovat různé typy znalostí (Šūmane, 2017).

Autoři studie se zaměřují na dva základní a propojené druhy znalostí – místní znalosti a znalosti jednotlivých zemědělců. Místní znalosti zahrnují know-how, postupy a dovednosti vyvinuté a trvající navzdory času na základě zkušeností místních obyvatel v jejich prostředí a socio-ekonomických souvislostech. Znalosti zemědělců jsou podskupinou místních znalostí. Tyto znalosti umožňují zemědělcům hospodařit ve specifických místních podmínkách, jsou založeny na jejich praktických zkušenostech a jsou často spojené s praktickými dovednostmi (Šūmane, 2017).

Místní znalosti obvykle chápou místní systémy jako celek, s ohledem na jejich sociální, environmentální a ekonomické aspekty a také jejich empirické i duchovní dimenze. Patří k praktikám, které mají tendenci respektovat, optimálně využívat a obnovovat místní přírodní

¹⁵ Termínem neformální znalosti jsou zde míněny různé formy znalostí, které existují mimo formální zemědělský znalostní systém a jsou vytvářeny z vlastní zkušenosti dotyčných osob bez externě stanovených kritérií a programů (Šūmane, 2017).

¹⁶ Srov. (Šarapatka, Urban 2006, s. 31)

a sociální zdroje z důvodu respektování lidských potřeb a zajištění jejich trvale udržitelného živobytí (Šūmane, 2017).

Výzkum se zakládal na 11 případových studiích, které byly vytvořeny jako součást mezinárodního výzkumného programu RETHINK. Byly použity příklady z těchto zemí – Rakousko, Dánsko, Francie, Německo, Irsko, Izrael, Itálie, Lotyšsko, Litva, Španělsko, Švýcarsko. Vybrané případy zkoumají různé způsoby modernizace farem, jejich propojení s rozvojem venkova a roli znalostí a učení. Informace byly shromážděny pomocí několika metod, které zahrnovaly relevantní sekundární data, polostrukturované rozhovory a diskusní skupiny s farmáři a dalšími klíčovými subjekty z tržního, veřejného, správního a občanského sektoru. Tento materiál byl shromážděn, analyzován a strukturován pomocí několika předdefinovaných témat: potřeby zemědělských znalostí a jak jsou získávány, způsoby učení, vytváření sítí a výsledky. Tato témata byla také použita jako základ pro srovnávací analýzu.

Integrace různých zdrojů znalostí a způsobů učení se ukazuje být klíčovým aspektem při přežití, přizpůsobení, rozvoji a prosperitě v moderním zemědělství. Kromě toho, neformální i formální zdroje znalostí mají své silné stránky, ale teprve jejich sdílení a výměna zlepšuje udržitelnost a pružnost zemědělství (Šūmane, 2017).

Výzkum ukázal, že nejdůležitějšími prvky pro úspěšné učení jsou zvědavost a ochota učit se, spolu s vytvářením společenství, zemědělskými organizacemi a podpůrnými formálními znalostmi a vládními strukturami.

Autoři studie dále uvádějí, že existují tendence opomíjet znalosti farmářů a preferovat vědecké důkazy. Výzkum navrhuje několik oblastí, kde se instituce a tvůrci zemědělské politiky mohou v této oblasti zapojit:

- Zprostředkování spojení a výměna znalostí mezi zúčastněnými stranami: například společné akce s experty z příslušných oblastí, spolupráce mezi farmáři a výzkumnými ústavy při polních testech nebo při vývoji nových produktů.
- Podpora iniciativ na místní úrovni, pro lepší využití stávajících místních znalostí: vytváření sítí, spolupráce, mentoring, výměna zkušeností, projekty mladých farmářů.
- Školení v „měkkých“ dovednostech jako je vytváření sítí, spolupráce a společné učení pro farmáře a další zúčastněné strany
- Jednoduchá, omezená finanční podpora organizačních výdajů (např. tiskové materiály, poštovné a cestovní náklady) pro učení spolupráci (Šūmane, 2017).

Pro účely lepší integrace farmářských znalostí výzkum doporučuje institucím zamyslet se nad znalostmi, které generují: jak pracují, pro koho, s jakým účelem, na čí a jaké potřeby se zaměřují.

2.8 Indie

Do seznamu prostudovaných zdrojů byl zařazen i zdroj Farmers' information needs and search behaviors (Babu et al., 2012). Studie se sice týká informačních potřeb a chování v oblasti Tamil Nadu v Indii, ale přináší zajímavou metodiku, navrhuje vlastní model informačního chování zemědělců, a navíc se jedná o často citovaný zdroj v dalších výzkumech. Tímto výzkumem navržený model je uveden v kapitole 1.7 Modely informačního chování zemědělců.

Autoři uvádí klasifikaci informačních potřeb podle zemědělského cyklu nebo zemědělského hodnotového řetězce. Oba přístupy pracují s různými fázemi rozhodování, které musí zemědělec učinit během vegetačního období – získávání vstupů, plánování výroby, pěstování, sklizeň, balení, skladování přeprava a prodej. Kromě těchto, na produkci orientovaných informací, patří mezi důležité informační potřeby také možnosti generování příjmů mimo farmu, důsledky měnící se politiky nebo udržitelná správa přírodních zdrojů (Babu et al., 2012). Výzkum se opírá o dotazníkové šetření prostřednictvím strukturovaného dotazníku, mezi 576 zemědělci a také o 27 diskusních skupin. Prostřednictvím těchto nástrojů byly zkoumány informační potřeby farmářů týkající se pěstování rýže a další obecné informační potřeby. Klíčovým cílem studie je identifikace informačních potřeb zemědělců, jejich zdrojů informací a preferencí ve vztahu ke zdrojům. Výzkum probíhal ve dvou okresech Tamil Nadu, Thanjavur a Tiruvarur.

Autoři definují některé socio-ekonomické a psychologické charakteristiky, které mohou ovlivňovat informační chování. Patří k nim osobní charakteristiky, jako je věk, vzdělání nebo zkušenosti v zemědělství. Dále obchodní charakteristiky, jako je obchodní zaměření farmy, velikost farmy, typ zemědělského podniku, úroveň dluhu, vlastnictví farmy. Poslední skupinou jsou geografické charakteristiky, například vzdálenost obchodních center (Babu et al., 2012).

Výsledkem studie je pochopení toho, jaké informace zemědělci potřebují, jak je vyhledávají, na jaké zdroje spoléhají a jestli jsou ochotni za informace platit. V rozvojových zemích mohou tyto informace pomoci při navrhování účinných cílených rozvojových programů a poradenských služeb (Babu et al., 2012).

Prostřednictvím shlukové analýzy na přístup, frekvenci a využívání informačních zdrojů byly identifikovány čtyři úrovně vyhledávání informací – vysoká, střední, nižší střední a nízká.

Farmáři, jejichž úroveň vyhledávání informací je nízká, mají menší výměru půdy, menší vzdělání a nižší životní úroveň. Jejich informační potřeby a úroda se liší od farmářů v ostatních kategoriích. Farmáři z této kategorie vyhledávali informace o pěstování plodin, dostupnosti úvěrů a pěstování méně náročných plodin. Není překvapivé, že farmáři z této kategorie využívali méně informačních zdrojů a používali je méně často. K hlavním zdrojům informací

patřily interpersonální – dodavatelé vstupů, zaměstnanci státní organizace pro zemědělství, rodina nebo progresivní farmáři. Je zřejmé, že oslovení těchto farmářů v rámci rozvojových programů vyžaduje jinou strategii a také jiný obsah informace, než tomu bude u farmářů z dalších skupin (Babu et al., 2012).

Navzdory různým typům informačního chování, téměř všichni farmáři v daném regionu vyhledávají informace ve více zdrojích. Mezi nejčastěji využívané zdroje patří: soukromí dodavatelé vstupů, úředníci státních úřadů, místní farmářské družstevní banky, noviny a televize. Mezi nejoblíbenější patří interpersonální metody získávání informací (Babu et al., 2012).

Mezi hlavní informační potřeby farmářů patří aplikace pesticidů a hnojiv a ochrana před škůdci a chorobami.

Výzkum také zmiňuje důvěru farmářů v dodavatele vstupů a to, že informace od těchto dodavatelů vstupů vždy nemusí být nezávislé a je třeba tuto jejich nezávislost budovat.

Překážkou pro využívání informačních zdrojů mohou být nevhodné nebo nekvalitní informace. V této studii však farmáři uváděli, že dostupné informace jsou většinou i relevantní. Hlavní omezení přístupu k informacím jsou špatná dostupnost, malá spolehlivost, nedostatečné informace o zdrojích informací a špatné načasování informací. Zlepšení v dodávání informací se zdá být důležitější než zlepšení obsahu informací. Autoři studií navrhuji zlepšovat povědomí o dostupných informačních zdrojích prostřednictvím rádia a televize, stejně jako prostřednictvím vývěsek v místních obchodech (Babu et al., 2012).

2.9 Srí Lanka, Čína

Velmi zajímavým výzkumem, který zde bude zmíněn je „Developing a model to explore the information seeking behaviour of farmers“ (Mahindaratne, Min, 2018).

Výzkum si kladl za cíl:

- rozšířit rozsah výzkumu informačního chování v zemědělství prostřednictvím vývoje modelu vyhledávání informací
- přispět k omezenému množství literatury o informačním chování v zemědělství
- zlepšit vzájemnou spolupráci a porozumění mezi vědci zkoumajícími informační chování a tvůrci informačních systémů
- pomoci tvůrcům zemědělské politiky při formulaci vhodných strategií, které zajistí lepší přístup k informacím pro rozvoj zemědělství a venkova.
- porozumění informačním potřebám a informačnímu chování farmářů, zemědělských a podobných institucí a tím vytvoření a zajištění informace ve správný čas a správným způsobem (Mahindaratne, Min, 2018).

Autoři studie přiznávají určitá omezení výsledků související s tím, že navržený model byl použit ve spojení s respondenty v jedné konkrétní zemi.

Ověřování a testování modelu probíhalo prostřednictvím několika metod. Například byla použita metoda kvantifikování informačních potřeb na základě skóre informačních potřeb a dále metoda celkového informačního skóre, která měří nejenom kvantitu, ale také kvalitu informačního kontaktu. Zemědělci hodnotili informační zdroje vzhledem k frekvenci kontaktu a stupni užitečnosti. Farmářům byl dále předložen seznam aktivačních faktorů uvedených v modelu a opět byli požádáni o jejich hodnocení (Mahindaratne, Min, 2018).

Farmáři také hodnotili deset vybraných zdrojů z hlediska vnímané dostupnosti, jedinečnosti kontextu, důvěryhodnosti, spolehlivosti a nákladů. K určení charakteristik zdrojů informací bylo použito tzv. Channel Characteristic Score (CCS), které bylo zjištěno součtem hodnot získaných pro jednotlivé zdroje (Mahindaratne, Min, 2018).

V navrženém modelu jsou uvedeny tři kategorie intervenčních proměnných – demografické, osobní a vztahující se k rolím, a sociokulturní. Mezi demografické faktory byly v této studii zahrnuty: pohlaví, věk, vzdělání, velikost rodiny a příjem. Mezi osobní faktory a faktory související s rolí byly zahrnuty: úroveň zkušeností s farmařením, počet používaných komunikačních kanálů, motivy informačního chování a způsob rozhodování. K sociokulturním faktorům výzkum přiřadil: výměnu nástrojů, členství v zemědělských společnostech, neformální žádosti o půjčky a rozsah sdílení informací (Mahindaratne, Min, 2018).

Farmáři také posuzovali a poté hodnotili motivy pro vyhledávání informací (ziskovost, konkurenceschopnost, minimalizace rizika, produktivita, znalosti), dále způsob rozhodování (individuální nebo skupinové), rozsah sdílení informací (nízká či vysoká míra sdílení informací) (Mahindaratne, Min, 2018).

Pro sběr primárních dat byl navržen polostrukturovaný dotazník. Dotazník obsahoval demografická data farmářů a dále zkoumal jejich informační potřeby, informační zdroje a komunikační kanály. Pilotní studie byla provedena mezi třiceti farmáři. Jako zkoumaná skupina byli vybráni komerční pěstitelé zeleniny na Srí Lance. Důvodem byla vysoká úroveň dynamiky, inovativnosti a použití informací a současně vysoká produkční a marketingová nejistota těchto farmářů. Ve spolupráci s úřady a dalšími farmáři byl vytvořen seznam zemědělců, ze kterého jich bylo náhodně vybráno 325. Farmáři byli osobně osloveni na svých polích. Bylo získáno 289 správně vyplněných dotazníků. Sběr dat probíhal od ledna do března 2016 (Mahindaratne, Min, 2018).

Analýza dat byla zaměřena na kvantitativní i kvalitativní zhodnocení navrhovaného modelu. Kvalitativní hodnocení provedli ti samí odborníci, kteří byli zahrnuti ve fázi přípravy, a to na základě těchto kritérií: jednoduchost, komplexnost, přesnost, obecnost a jasnost. Model se ukázal jako vyhovující ve všech těchto kategoriích (Mahindaratne, Min, 2018).

Výzkum kromě toho přinesl několik zajímavých poznatků.

Nejprve byl hodnocen vztah mezi informačními potřebami a aktivačními faktory. Toto hodnocení potvrdilo domněnku, že tento vztah existuje. Jako nejsilnější se ukázal vztah mezi informační potřebou a pociťovanou produkční a technickou nejistotou a pociťovanou marketingovou nejistotou. Kromě toho byl potvrzen významně pozitivní vztah informační potřeby a dalších aktivačních faktorů (Mahindaratne, Min, 2018).

Dále byl hodnocen vztah mezi informačními potřebami a intervenujícími proměnnými. Jako velmi pozitivní se ukázal vztah mezi informačními potřebami a vzděláním, zatímco věk, pohlaví, velikost rodiny nebo příjem neměl žádný významný vliv. Celkově by se dalo říci, že rozdílné demografické faktory mají vliv na informační potřeby farmářů. Pokud jde o osobní faktory a faktory související s rolí, vykazovaly pozitivní vztah zkušenosti se zemědělstvím, motivy k vyhledávání informací a způsoby rozhodování. Z oblasti sociokulturních faktorů měla pozitivní vliv pouze míra sdílení informací. Celkově byl tedy potvrzen vztah mezi intervenujícími proměnnými a informačními potřebami farmářů, jak bylo navrženo v modelu. Kromě toho byl potvrzen předpokládaný kladný vztah mezi vlastnostmi zdroje a informačním chováním farmářů, jak dokazovaly i některé předchozí studie. Zkrátka, vylepšené

charakteristiky informačního kanálu podporují u farmářů informační chování (Mahindaratne, Min, 2018).

Stejně tak se potvrdil předpoklad, že intervenující proměnné mají dopad na informační chování. Ukázal se významný vliv demografického faktoru vzdělání, ale na rozdíl od jiných studií se nepotvrdil vliv pohlaví, příjmu nebo věku. Dále se potvrdil vliv osobních faktorů a faktorů spojených s rolí – absolvovaná školení, motivy k hledání informací a počet způsobů komunikace. Z oblasti sociokulturních faktorů se potvrdil pouze vliv šíře sdílení informací. (Mahindaratne, Min, 2018). Z výše uvedeného autoři vyvozují, že intervenující proměnné mají vliv na informační chování farmářů, jak je navrženo v modelu.

Jako poslední byl zkoumán vliv informačních potřeb a intervenujících proměnných na informační chování. Byla potvrzena skutečnost, že pokud farmáři potřebují více informací, mají tendenci využívat větší počet informačních zdrojů, zatímco pokud potřebují méně informací, tak jsou méně aktivní při jejich hledání. V tomto ohledu se ukázal také velký vliv věku farmáře – čím nižší věk, tím více nadšení k vyhledávání informací z různých zdrojů. Pozitivní vztah také vykazovala absolvovaná školení, zkušenost farmáře a šíře sdílení informací (Mahindaratne, Min, 2018).

Celkově se dá říci, že tato analýza potvrdila navržený vztah mezi aktivačními faktory, informačními potřebami, informačním chováním a intervenujícími proměnnými a tím byl potvrzen navržený model (Mahindaratne, Min, 2018).

2.10 Nigérie

V rámci studia literatury jsem zařadila také zdroj Personal and Socio-Economic Determinants of Agricultural Information Use by Farmers in the Agricultural Development Programme (ADP) Zones of Imo State, Nigeria (Opara, 2010). Důvodem je zejména skutečnost, že zdroj je velmi často citován dalšími výzkumy.

Autor nejprve uvádí specifika nigerijského zemědělství. Nigerijské zemědělství představuje 41,5 % HDP, ale je v něm zaměstnáno 65 % obyvatelstva. Ve srovnání s průměrným světovým podílem zemědělství na HDP je to o 4,2 % více. Znamená to, že produktivita tohoto odvětví je poměrně nízká. Zatímco nigerijská populace ročně vzroste o 2,5 až 3 %, tak produkce potravin je mezi 1-1,5 %. Autor toto své tvrzení opírá o zjištění dalších výzkumů, které říkají, že zatímco zemědělské výnosy v rozvojových zemích i přes technologické inovace klesají, jejich populace stále roste. Autor se odkazuje na předchozí výzkumy, které ukázaly, že nigerijští farmáři zatím nepřijali a nepoužívají většinu moderních technologií. Nicméně se ukazuje, že existuje obrovský rozdíl mezi těmi, kteří je používají a nepoužívají. To autoři přičítají zejména rozdílu

mezi dostupnými zemědělskými informacemi a jejich využitím. Ve studiích o využívání zemědělských informací je obvyklé využívat osobní a sociální charakteristiky farmářů k pochopení toho, jak ovlivňují jejich informační chování. Použití informací je závislé na uživateli a jeho kapacitě získat informaci a použít ji. Tato kapacita je závislá na určitých kulturních, socio-ekonomických, osobních, politických a geografických proměnných. Důležitým předpokladem pro používání informací je jejich fyzická, ale také intelektuální dostupnost a také finanční možnosti uživatele. Výzkum je zaměřen na to, jak zemědělci používají zemědělské informace z hlediska jejich osobních a socioekonomických charakteristik (Opara, 2010).

Cílová populace pro studii zahrnovala všechny zemědělce ve třech zónách programu zemědělského rozvoje (Agricultural Development Programme) státu Imo v Nigérii. Z dostupných záznamů ve třech kancelářích v Owerri, Orlu a Okigwe byl získán počet 6300 zemědělců. Z tohoto počtu byl vybrán vzorek 16 % zemědělců, kteří představují 1032 respondentů. Sběr dat byl prováděn metodou dotazníkového šetření. Sběr údajů trval 12 týdnů a zahrnoval osobu výzkumníka, stejně jako další osoby, které sloužili jako výzkumní asistenti. Všechny osoby, které sbírali data hovořili, četli a psali místním jazykem farmářů (Igbo), stejně jako anglicky. Návratnost činila 997 dotazníků, což bylo 96,6 % (Opara, 2010). Výzkum se zaměřil na vztah mezi 12 definovanými, osobními a socio-ekonomickými proměnnými a informačním chováním farmářů. Mezi tyto proměnné patřilo pohlaví, věk, vzdělání, zkušenosti s farmařením, stav, farmaření na částečný nebo celý úvazek, nájemní vztah, velikost obhospodařované plochy, příjem, preferovaná média, sociální zapojení, spoléhání na domorodé zemědělské znalosti (Opara, 2010).

Ze zjištění této studie vyplývá, že těchto dvanáct osobních a socioekonomických proměnných má vliv na použití zemědělských informací skupinou zemědělců. Ukázalo se, že příjem, vzdělání, rodinný stav a preferovaná média (v tomto pořadí) významně přispívají k používání zemědělských informací farmáři (Opara, 2010).

Autor studie zdůrazňuje význam příjmu a říká, že čím vyšší příjem farmáře, tím pravděpodobněji bude vyhledávat a získávat informace. S vyšším příjmem je zemědělec ochotnější vynaložit více prostředků za doporučené zemědělské postupy, které zpětně zlepší jeho výdělek. Nicméně většina malých farem v Nigérii je chudých. Nemá proto přístup k moderním zemědělským vstupům, které vyžadují velké výdaje, jež jsou daleko za jejich finančními možnostmi (Opara, 2010).

Formální vzdělání bylo v této studii měřeno nejvyšší dosaženou kvalifikací. Statistický výsledek ukazuje zmíněnou pozitivní korelaci mezi vzděláním a použitím zemědělských

informací. Tento výsledek není překvapující vzhledem ke skutečnosti, že vzdělání umožňuje jedinci nejen hodnotit zprávy, ale také rozvíjí schopnost ukládat a uchovávat informace pro pozdější využití. Z předchozích výzkumů vyplývá, že všeobecný nedostatek povědomí mezi tradičními zemědělci v Nigérii lze připsat vysoké úrovni negramotnosti, což zase přispívá k nízké úrovni přijetí technologií zemědělské výroby (Opara, 2010).

Z výsledků výzkumu vyplynulo, že také rodinný stav významně ovlivňuje použití informací. Studie předpokládá, že ženatí farmáři jsou pravděpodobněji pod tlakem produkovat více, ne pouze pro rodinnou spotřebu, ale na prodej. Touha po vyšší produkci může vést k vyhledávání a používání zemědělských informací. Podobně také dostupnost členů rodiny a jejich práce může být pro ženaté farmáře pobídka k tomu, aby pěstovali více plodin a využívali zemědělské informace (Opara, 2010).

Statistické výsledky dále ukazují, že využívání médií významně přispívá k předvídání využití zemědělských informací. Studie dále uvádí, že tyto přírodní národy, které jsou zvyklé na ústní podání informací mají svůj zvláštní způsob zpracování informací, který je úzce spojen s jejich sociálním a kulturním pozadím. Tato skutečnost potvrzuje volbu vhodného média jako zásadní v oblasti dodávání zemědělských informací. Někteří autoři uvádějí, že žádné médium není obecně to nejlepší. Podle nich se musí vybrané médium přizpůsobit poselství, cílové skupině a sociálně-ekonomickému prostředí zemědělců (Opara, 2010).

Závěry studie ukazují, že zatímco čtyři z dvanácti proměnných mají vliv na využívání zemědělských informací farmáři, osm z nich vliv nemá. Autor studie uvádí, že toto je v rozporu s některými předchozími studiemi, kde ve vztahu k využívání zemědělských informací hrály roli věk a zkušenosti s farmařením (Opara, 2010).

Výzkum však celkově ukázal, že těchto dvanáct osobních a sociálně-ekonomických proměnných se v souhrnu ukázalo být efektivní při předpovídání toho, jak farmáři využívají zemědělské informace.

V závěru studie je zmíněno několik doporučení. První z nich je doporučení zvyšovat gramotnost v komunitách těchto přírodních národů. Jedním z prostředků může být zřízení komunitní knihovny nebo informačních center. Kromě toho by se mělo více pozornosti věnovat socio-ekonomickým podmínkám těchto malých farmářů, ať už formou úvěrových institucí nebo poskytováním dotací. Velmi důležité je identifikovat a používat média, která farmáři znají a používají k dodávání informací, což pravděpodobně usnadní přijetí a použití informací, které jim byly předloženy (Opara, 2010).

3 Typologie informačních zdrojů

Uvedená typologie informační zdrojů se opírá o klasifikaci strategických informačních zdrojů, která je uvedena ve studii *Sources of Strategic Information in Farm Management in Poland* (Jaworski et al., 2017).

Informační zdroje jsou zde rozděleny podle původu zdroje na interní a externí a podle charakteru zdroje na personalizované a nepersonalizované.

- Interní a externí
(Interní je součástí organizace a externí přichází z okolního prostředí)
- Personalizované versus nepersonalizované
(U personalizovaných je vysílač konkrétní osoba (skupina osob) u nepersonalizovaných například databáze) (Jaworski et al., 2017).

Za použití výše uvedeného rozdělení byly do typologie zařazeny zdroje, které vyplynuly jako relevantní pro zemědělce z předchozího studia literatury a které byly dále předmětem mého výzkumu.

Podle původnosti obsahu se většinou jedná o primární informační zdroje, což souvisí s charakterem zemědělství a jeho praktickou stránkou. Sekundární a terciární zdroje většinou nejsou předmětem zájmu zemědělců.

Tabulka 2, **TPOLOGIE INFORMAČNÍCH ZDROJŮ**,
na základě typologie (Jaworski et al., 2017) vytvořila autorka práce

Původ	Charakter	Informační zdroj
Externí zdroje	Personalizované zdroje	<ul style="list-style-type: none"> • zástupci dodavatelských firem – osivo, agrochemie, zemědělská technika • zástupci finančních společností – banky, pojišťovny, nebankovní služby • poradenské firmy
	Nepersonalizované zdroje	<ul style="list-style-type: none"> • výstavy, semináře, přednášky pořádané státními organizacemi • výstavy, semináře, přednášky pořádané soukromými společnostmi • rádio, televize • hledání na internetu (všeobecně) • Portál farmáře MZe a SZIF • mobilní aplikace • sociální sítě • státní organizace – Ministerstvo zemědělství, SZIF (a jejich organizace nebo regionální organizace) • zemědělské svazy a asociace – Agrární komora, Zemědělský svaz České republiky, Asociace soukromého zemědělství ČR, PRO-BIO – Svaz ekologických zemědělců • zemědělské publikace, časopisy a noviny • výzkumy univerzit a dalších vědeckých institucí • veřejné nebo odborné knihovny
Interní zdroje	Personalizované zdroje	<ul style="list-style-type: none"> • diskuse s členy rodiny a příbuznými • diskuse s ostatními zemědělci • vlastní zkušenosti
	Nepersonalizované zdroje	<ul style="list-style-type: none"> • účetní (finanční zprávy) • ostatní informační systémy • postupy precizního zemědělství

Některé z výše uvedených zdrojů budou nyní popsány podrobněji, neboť ilustrují specifickou zemědělství a také rozvoj informačních zdrojů v této oblasti v posledních letech. Nejedná se o úplný výčet. V tomto popisu nebudou zahrnuty interní, personalizované a nepersonalizované zdroje, ale pouze externí nepersonalizované zdroje.

3.1 Portál farmáře MZe a SZIF

Webový portál eAGRI slouží jako centrální přístupový bod k informačním zdrojům Ministerstva zemědělství a jeho podřízených organizací. Portál zajišťuje uživatelům jednotný přístup do chráněných zón obsahující soukromá data, a to prostřednictvím jednoho přístupového jména a hesla. (O portálu eAGRI, 2020).

Aplikace jsou rozděleny na veřejné, k těm má přístup i neregistrovaný uživatel, a na aplikace pro registrované uživatele, k nimž má uživatel přístup pouze po přihlášení. Tento přístup se řídí automaticky, a to na základě pravidla, že je-li subjekt, za který se příslušný uživatel na portál přihlásil, v daném registru evidován, pak má do systému přístup i tento přihlášený uživatel.

Portál eAGRI rozlišuje dvě úrovně registrovaného přístupu:

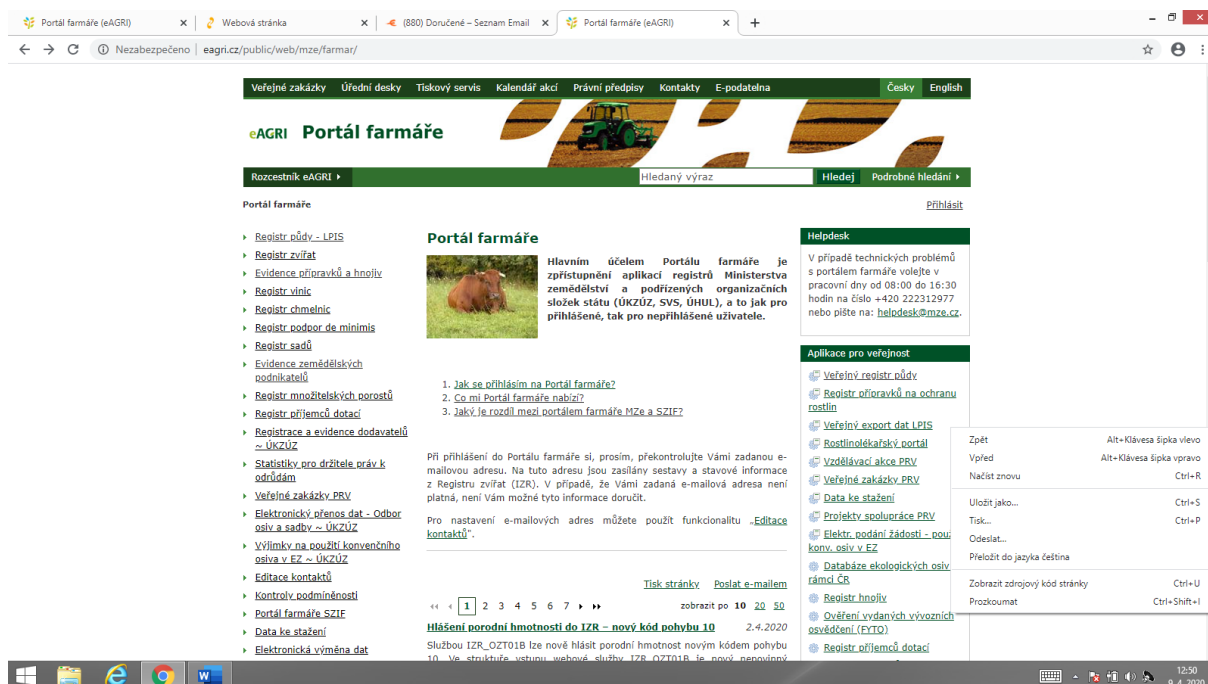
- Omezený registrovaný přístup k odběru novinek a k přístupu do Modulu pro žadatele pro příspěvek na zmírnění dopadů kůrovcové kalamity
- Plnohodnotný registrovaný přístup do všech privátních zón a registrů portálu

Tento plnohodnotný registrovaný přístup je možné bezplatně získat na Regionálních odborech SZIF a pro jeho získání je třeba splnit následující podmínky:

- způsobilost k právním úkonům,
- prokázání svojí totožnosti,
- vyplnění žádosti o přístup (Registrovaný přístup, 2020)

Portál farmáře obsahuje základní tři aplikace, které pokrývají velkou většinu provozních potřeb zemědělců a které umožňují elektronicky provádět zákonem vyžadované evidence. Jsou to: Registr půdy (LPIS), Registr zvířat (IZR) a Evidence přípravků a hnojiv (EPH). Portál farmáře umožňuje pracovat i v několika dalších aplikacích, nejvyužívanější ze strany farmářů je nejspíše aplikace platební agentury SZIF, která je zaměřena na přípravu žádostí o dotaci a sledování stavu administrace podaných žádostí.

K užitečným aplikacím pro veřejnost patří Veřejný LPIS, který umožňuje vyhledávat v datech evidovaného užívání zemědělské půdy v kontrastu s daty katastru nemovitostí. Umožňuje tedy vlastníkovi najít skutečného uživatele půdy. Velmi aktuální je také aplikace Registr přípravků na ochranu rostlin, která obsahuje veškeré elektronicky dostupné údaje z Registru vedeného ÚKZÚZ. (Co nabízí portál farmáře zemědělcům, 2020)

Obrázek 4, základní stránka Portálu farmáře, zdroj: www.eagri.cz

3.2 Odborné databáze

V následující kapitole je uveden výběr odborných databází, kde je možné vyhledávat odborné články a vědecké práce z oboru zemědělství nebo příbuzných oborů. Pro přístup k většině z nich je třeba mít registraci například v některé z knihoven, které danou databázi předplácejí. Z hlediska praxe běžného zemědělce a vzhledem k praktickému charakteru oboru zemědělství nejde o zdroje, které jsou zemědělci široce využívány, avšak mohou sloužit jako nezávislý zdroj primárních a sekundárních informací. Do následujícího přehledu bylo vybráno celkem 7 databází; 5 bibliografických a 2 fulltextové.

3.2.1 Bibliografické databáze

Tabulka 3, BIBLOGRAFICKÉ DATABÁZE,
citace jsou uvedeny v tabulce, vlastní tvorba autorky práce

Název databáze	Popis	Přístup (v rámci ČZÚ nebo KAŠ)
Web of Science (WoS) (Producent: Clarivate Analytics)	<p>✓ mezinárodní bibliografická a citační databáze- více než 21 000 časopisů z 250 oborů. (Web of Science group, c2020)</p> <p>✓ obsahuje tisíce vědeckých časopisů, rozsáhlou sbírku sborníků z konferencí a knih ✓ vyhledávání a sledování vědeckých článků z hlediska citovanosti, citovaných zdrojů, autorů či impakt faktoru časopisu</p> <p>✓ lze sledovat aktuální trendy, získat přehled o nově vznikajících oblastech výzkumu nebo identifikovat přední výzkumné pracovníky, instituce a časopisy</p> <p>✓ autoři publikací mohou využít ResearcherID pro jednoznačnou identifikaci svých publikací (Web of science, c2019)</p> <p>Na dotaz <i>agriculture</i> Web of Science vyhledal celkem 876 záznamů časopisů.</p> <p>Z českých zemědělských časopisů je zařazeno celkem 14 titulů – 10 z nich vydává Česká akademie zemědělských věd, po jednom- Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ústřední Knihovna Mendelovy univerzity v Brně, Research institution Brewing & Malting, Listy cukrovarnické a řepářské. Informace o zařazených časopisech je možné vyhledávat pomocí Master Journal list uvedených na stránkách databáze.</p>	ANO
Scopus (Producent: Elsevier)	<p>✓ největší souhrnná citační databáze recenzované literatury, vědeckých časopisů, knih a sborníků</p> <p>✓ komplexní přehled o výsledcích světového výzkumu v oblasti vědy, techniky, medicíny, společenských věd, umění a humanitních věd (Scopus, c2019).</p> <p>V databázi Scopus je zařazeno celkem 24 600 titulů periodik a 194 000 knih od 5000 vydavatelů.</p> <p>Ve Scopusu je zařazeno také 23 českých časopisů z oboru Agricultural and Biological Sciences od různých vydavatelů, 11 z nich vydává Česká akademie zemědělských věd, jak vyplývá z dokumentu Source title list, který je uveden na webových stránkách databáze.</p>	ANO
AGRIS	✓ mezinárodní, vícejazyčná bibliografická databáze, která spojuje uživatele s bohatou sbírkou	Volně dostupný

(Food and Agriculture Organization)	<p>výzkumu a celosvětovými technickými informacemi o potravinách a zemědělství</p> <p>✓11 714169 bibliografických záznamů vytvořených více než 500 poskytovateli dat, včetně výzkumných středisek, akademických institucí, vydavatelů, vládních orgánů, rozvojových programů, mezinárodních a národních organizací ze 148 zemí</p> <p>Databázi AGRIS využije každý měsíc více než 400 000 zemědělských a výzkumných odborníků po celém světě. Společnost AGRIS, spravovaná Organizací OSN pro výživu a zemědělství (FAO), slouží od roku 1974 uživatelům z rozvinutých a rozvojových zemí usnadněním přístupu k znalostem v zemědělství, vědě a technologii. Přestože je AGRIS převážně bibliografickou databází, poskytuje také úplné textové odkazy na asi 3 miliony svých záznamů. Obsahuje publikace, články v časopisech, monografie, knižní kapitoly a šedou literaturu, včetně nepublikovaných vědeckých a technických zpráv, tezí, disertačních prací a konferenčních příspěvků v oblasti zemědělství a souvisejících věd (Agris, c2020)</p> <p>Většinu záznamů AGRIS indexuje AGROVOC, vícejazyčný tezaurus FAO. AGRIS je také indexován a zpřístupňován prostřednictvím Google Scholar (Agris, c2020)</p> <p>V České republice poskytuje data do Agris Knihovna Antonína Švehly. (Agris, c2020)</p>	
<p>Agricola (AGRICultural OnLine Access), (National Agricultural Library)</p>	<p>✓databáze vytvořená Národní zemědělskou knihovnou (NAL) - obsahuje citace a abstrakty článků v časopisech a bibliografické záznamy popisující monografie, seriály, audiovizuální materiály a online obsah z celého světa</p> <p>✓zahrnuje, ale není omezena na zdroje dostupné v knihovně</p> <p>✓obsahuje více než 5 200 000 záznamů a zahrnuje tištěná díla již od 15. století.</p> <p>Záznamy AGRICOLA popisují publikace a zdroje zahrnující všechny aspekty zemědělství a příbuzných oborů, včetně živočišných a veterinárních věd, entomologie, rostlinných věd, lesnictví, akvakultury a rybolovu, systémů zemědělství a lesnictví, zemědělské ekonomiky, vzdělávání, výživy a vědy o Zemi a životním prostředí.</p> <p>(About Agricola, 2020)</p>	<p>Volně dostupná pro osobní použití</p>
<p>CAB Abstracts Plus Collection</p>	<p>Bibliografické databáze CABI, včetně světově uznávaných CAB Abstracts a Global Health a jejich archivů, obsahují přes 12,8 milionů</p>	<p>ANO</p>

(Commonwealth Agricultural Bureaux International)	<p>bibliografických záznamů, fulltextové články, a zprávy napříč aplikovanými přírodními vědami. Vydavatel nabízí také CAB Direct, online vývojovou platformu CABI, která poskytuje jediný přístupový bod ke všem předplatným databáze CABI.</p> <p>Články jsou indexovány pomocí tezauru CAB Thesaurus. Z Evropských zemí je členem pouze Holandsko, Kypr, Švýcarsko a Velká Británie. (Online resources, c2019)</p>	
---	--	--

3.2.2 Fulltextové databáze

Tabulka 4, FULLTEXTOVÉ DATABÁZE,
citace jsou uvedeny v tabulce, vlastní tvorba autorky práce

Název databáze	Popis	Přístup (v rámci ČZÚ nebo KAŠ)
ScienceDirect (Producent: Elsevier)	<p>✓multioborová fulltextová databáze poskytující přístup k článkům z recenzovaných vědeckých časopisů, knih a referenčních příruček publikovaných vydavatelstvím Elsevier</p> <p>✓Kromě základního zdroje Freedom Collection jsou v rámci ScienceDirect přístupné také samostatně nakoupené e-časopisy a e-knihy. (ScienceDirect, 2019).</p> <p>Při zadání hesla Agricultural Sciences bylo nalezeno celkem 212 časopisů, které se tímto oborem zabývají. V databázi lze dále vyhledávat také v oborech, které pod tento obor spadají (například Agro Business, Economics and Policies (161 výsledků), Agronomy (63 výsledků) nebo Crops, Crop Production and Protection (79 výsledků)).</p>	ANO
SpringerLink (Producent: Springer)	<p>✓rozsáhlá plnotextová databáze online vědeckých časopisů, knih a referenčních děl z oblasti vědy, techniky a medicíny od vydavatele Springer a jeho dceřiných společností</p> <p>✓předplatné zahrnuje přístup k článkům ze stovek elektronických časopisů a tisíců elektronických knih. (SpringerLink, c2019).</p> <p>Obor Agriculture & Agronomy je zařazen pod obor Life Sciences a obsahuje celkem 87 časopisů, jak vyplývá z hledání v této databázi.</p>	ANO

3.3 Farmářské komory, asociace, svazy a jejich webové prezentace

3.3.1 Agrární komora České republiky

Agrární komora České republiky je sdružení podnikatelů (právnických a fyzických osob) ustavená podle zákona č. 301/1992 Sb. o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky ve znění zákona č. 121/1993 Sb. a zákona č. 223/1994 Sb. (Statut agrární komory, 2014).

Ve statutu komory je uvedeno, že jejím posláním je podpora podnikatelských aktivit v zemědělství, potravinářství a lesnictví, prosazování a ochrana zájmů a zajišťování potřeb svých členů. Komora je právnickou osobou a zapisuje se do obchodního rejstříku. Sídlem komory je Olomouc. Komora zabezpečuje vztah ke členům prostřednictvím okresních (regionálních) agrárních komor a začleněných zemědělských, potravinářských a lesnických společenstev. (Statut agrární komory, 2014).

Agrární komora České republiky poskytuje svým členům například poradenské a konzultační služby v otázkách spojených s jejich podnikatelskou činností. Vydává vyjádření podle právních předpisů a odborná stanoviska. Organizuje vzdělávací činnost nebo zajišťuje informační servis, profesní vzdělávání a rekvalifikaci. Dbá na odbornost svých členů a na základě předchozího souhlasu zabezpečuje propagaci a šíření informací o jejich podnikatelské činnosti. (Statut agrární komory, 2014).

Statut Agrární komory České republiky byl schválen usnesením XXII. sněmu Agrární komory České republiky, dne 20. 3. 2014 a byl potvrzen vládou ČR, dne 27. října 2014, usnesením č. 877. (Statut agrární komory, 2014).

Členové komory platí členský příspěvek, který je odvozený od počtu hektarů obhospodařované plochy nebo od výše příjmů. (Příspěvkový řád, 2012).

Webové stránky Agrární komory jsou rozděleny do sekcí: Novinky, Z médií, Informace, Dokumenty, Kalendáře, Z krajů (9 F.e), Kontakty. Uživatel se může do stránek registrovat a poté se přihlašovat do zóny pro registrované uživatele. Lze si také nastavit posílání novinek; a to i pro neregistrované uživatele stránek. Agrární komora vydává zpravodaj AGRObase, který nese podtitul informační noviny Agrární komory České republiky. Zpravodaj vychází jako měsíčník a jeho tištěnou verzi lze získat zdarma do schránky. Agrární komoru České republiky mohou uživatelé sledovat na Facebooku.

3.3.2 Zemědělský svaz České republiky

Zemědělský svaz České republiky je založen podle ustanovení §9a zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů. Je samostatným právním subjektem.

Svaz je právnickou osobou, která je dobrovolným, nezávislým, nevládním a nepolitickým sdružením právnických a fyzických osob – zemědělských obchodních společností, zemědělských družstev, odbytových družstev a společností, zemědělců a dalších podnikatelů, jejichž podnikání je především zaměřeno na zemědělství, pěstitelství, chovatelství a služby.

Předmětem činnosti Svazu je obhajovat a prosazovat zájmy svých členů v oblasti produkce, odbytu a zhodnocování zemědělské produkce, usilovat o rozvoj zemědělství a venkova, pomáhat svým členům v rozvoji jejich podnikatelských aktivit a za tím účelem jim poskytovat služby, poradenský servis a vzdělávání v oblasti hospodářské, ekonomické, podnikatelské, obchodní, právní a sociální. (O nás, 2018).

Zemědělský svaz poskytuje svým členům mnohé služby, ke kterým patří například informační servis, právní poradenství, lobbying vůči státním orgánům nebo možnost připomínkovat legislativu. Členství ve svazu je možné na základě vyplněné přihlášky a zaplacení členského poplatku, který se odvíjí od počtu hektarů obdělávané zemědělské půdy.

Webová stránka obsahuje kategorie O svazu, Aktuality, Fotogalerie, Pro média, Kontakty. Na základě přihlášení je možné sledovat i neveřejnou část webu. Zemědělský svaz vydává periodikum Zemědělský zpravodaj. Jeho elektronické vydání je možno objednat si ve formátu *.pdf na e-mail. Zemědělský svaz je možné sledovat na Facebooku, Twitteru nebo Youtube.

3.3.3 Asociace soukromého zemědělství ČR

Činnost Asociace soukromého zemědělství by se dala rozdělit do třech oblastí – regionální, celostátní a mezinárodní.

Pro své členy organizuje asociace například společné nákupy, odbyt nebo vyjednávání s odběrateli a dodavateli. Důležitou službou pro členy jsou také odborné semináře a školení.

Na celostátní rovině obhájí asociace zejména zájmy soukromých zemědělců ve vztahu ke státním orgánům. Kromě toho se podílí na vytváření pozitivního a odborného pohledu veřejnosti na zemědělství. Tuto činnost provádí zejména pomocí publikačních aktivit v různých médiích. Pro své členy zajišťuje podporu vzdělávání a informační servis. Ve vztahu k veřejnosti jsou důležité také soutěž Farma roku, kterou čeká letos 19. ročník, nebo Farmářské slavnosti, Celostátní selské dožínky nebo Reprezentační selský ples. (Činnost ASZ ČR, 2020)

Díky tomu, že asociace je členem evropské stavovské organizace farmářů COPA, má možnost prezentovat vlastní zájmy také v Evropské unii. Kromě toho je členem Evropského svazu vlastníků půdy. (Činnost ASZ ČR, 2020)

Asociace vydává zhruba 6x ročně Selskou revue, ve které informuje nejenom o svých aktivitách, ale také o zemědělské politice, legislativě nebo uvádí reportáže z farem a zahraničních zájezdů. (Činnost ASZ ČR, 2020)

Webové stránky Asociace soukromého zemědělství ČR obsahují například sekce Profil, Aktuálně z ASZ, Kontakty, Pro média, Aktuality, Regiony a členské svazy, Převzato z členských organizací, Partnerské organizace, Akce & Termíny. Je zde možné získat informace o Klubu mladých farmářů. Webové stránky jsou velmi obsáhlé a obsahují různorodé informace z oboru. Stejně jako u předchozích stránek i zde je možnost registrace do neveřejné sekce stránek. Pro uživatele sociálních sítí nabízí asociace prezentaci na Facebooku, Twitteru, Instagramu a Youtube.

3.3.4 PRO-BIO – Svaz ekologických zemědělců

Svaz je celostátní nevládní nezisková organizace, která sdružuje fyzické i právnické osoby a hájí jejich zájmy. Jeho účelem je vytváření podmínek pro produkci biopotravin formou podpory rozvoje ekologického zemědělství. Mezi činnosti, které svaz provozuje patří například: vytváření podmínek pro spolupráci mezi producenty, zpracovateli, obchodníky a spotřebiteli biopotravin nebo spolupráce s Ministerstvem zemědělství a také s ostatními státními i nevládními organizacemi za účelem realizace cílů svazu. Mezi činnosti svazu dále patří zastupování zájmů členů vůči orgánům státní správy a samosprávy, poradenská činnost pro členy a ostatní zájemce, podpora distribuce a propagace bioproduktů, ochrana zájmů spotřebitelů zejména v oblasti potravin, pořádání odborných vzdělávacích akcí a publikační a vydavatelská činnost. Důležitá je i kontrola dodržování směrnic ekologického zemědělství v členských podnicích a podpora rozvoje systému kontroly a certifikace. K činnostem patří i finanční podpora ochrany životního prostředí nebo finanční a organizační podpora členů svazu při vybavení a know-how potřebného pro hospodaření v ekologickém zemědělství. (O svazu, 2017).

Členství ve svazu může mít tři formy – řádné, čestné a členství v odborné sekci. O členství ve svazu rozhoduje Rada svazu, na základě podání písemné přihlášky a zaplacení členského příspěvku na daný rok. (O svazu, 2017).

Členem se může stát fyzická osoba i právnická osoba, která se aktivně podílí na rozvoji ekologického zemědělství v ČR. Řádní členové – zemědělci, zpracovatelé a obchodníci s biopotravinami musí do jednoho roku od vzniku členství splnit podmínky zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, v aktuálně platném znění. (O svazu, 2017).

Webové stránky nabízejí například informace O svazu, Aktuality, Kalendář nebo Publikace zdarma ke stažení. Uživatel si může nastavit odbírání novinek. Uživatelé mohou informace sledovat také na Facebooku nebo na Youtube.

3.4 Zemědělské publikace, časopisy a noviny

Komplexní informace o zemědělských publikacích nebo periodikách je možné přehledně získat na stránkách odborných knihoven.

Národní technická knihovna nabízí na svém webu průvodce oborem zemědělství, kde jsou přehledně uvedeny různé informace z oboru – o nových knihách, nově došlých číslech tištěných časopisů nebo abecední seznam tištěných či elektronických časopisů.

Knihovna České zemědělské univerzity zase nabízí přehled recenzovaných časopisů z oboru zemědělství, ale i z dalších oborů, které jsou předmětem studia na této univerzitě.

Stejně tak i na stránkách Knihovny Antonína Švehly je možné v sekci katalogy nalézt přehled odborných časopisů z oboru zemědělství, ale i dalších příbuzných oborů.

Z množství českých i zahraničních publikací a periodik z oboru zemědělství bylo vybráno celkem 5 časopisů, které nejčastěji zmiňovali respondenti tohoto výzkumu. Kritériem výběru byla skutečnost, že tato periodika jsou zaměřena na zemědělskou praxi a že jsou publikována v českém jazyce, tudíž pro zemědělce všeobecně dostupné. Pro základní přehled byly z těchto důvodů zvoleny časopisy Zemědělec, Farmář, Mechanizace zemědělství, Úroda a Náš chov. V následující tabulce jsou uvedeny základní informace o těchto časopisech.

Tabulka 5, PŘEHLED ČASOPISŮ,
zdroj: <https://digi.profiexpress.cz/katalog/seznam> a www.caslin.cz, vlastní tvorba autorky práce

Název časopisu	Vydavatel, periodicita, cena	Popis časopisu	Ve fondu (počet knihoven podle Caslin)
Zemědělec	Profi Press, 1x týdně, Roční předplatné tištěné verze 969,- Kč, Roční předplatné elektronické verze 561,- Kč	✓informace o novinkách v zemědělství za uplynulý týden ✓informace z politické oblasti, komoditní zpravodajství, přehled zemědělských akcí nebo předpověď počasí Zemědělec je oficiálním partnerem stavovských zemědělských organizací, například Agrární komory ČR nebo Asociace soukromého zemědělství.	26 knihoven

Farmář	Profi Press, měsíčník Roční předplatné tištěná verze 720,- Kč. Roční předplatné elektronická verze 336,- Kč.	✓časopis pro rodinné farmy a podniky s kombinovanou zemědělskou výrobou, ✓aktuální informace ze zemědělství, odborné články a reportáže z praxe ✓rozdělen je do rubrik Zemědělská politika, Na poli, Ve stáji a stroje. Časopis doplňují rubriky Evropská unie, Ekologické zemědělství, Zajímavosti, Na farmě, Komodity, Historie, Zahraničí a další.	31 knihoven
Mechanizace zemědělství	Profi press, 1x měsíčně Roční předplatné tištěná verze 900,- Kč Roční předplatné elektronická verze 480,-Kč	✓novinky i praktické zkušenosti se zemědělskou technikou ✓zhodnocení výstav a přehlídek, reportáže z provozu, testy a tabulkové přehledy strojů Jednotlivá čísla jsou tematicky zaměřená. Časopis byl zařazen mezi odborné recenzované časopisy.	23 knihoven
Úroda	Profi press, 1x měsíčně Roční předplatné tištěná verze 900,- Kč Roční předplatné elektronická verze 480,- Kč	✓zaměřuje se na všechny obory rostlinné produkce, v souladu s obdobím hospodářského roku ✓články jsou řazeny v systému plodinových rubrik a aktuálně reflektují témata dané sezóny z pohledu ochrany a výživy rostlin, osiv a sadby a technologie pěstování Časopis je zařazen mezi odborné recenzované časopisy.	30 knihoven

Náš Chov	Profi press, 1x měsíčně Roční předplatné tištěná verze 900,- Kč Roční předplatné elektronická verze 480,- Kč	✓časopis se zaměřuje na všechny oblasti chovatelské praxe: plemenářskou práci, výživu zvířat, technologie ustájení, užitkovost, ekonomiku chovu, informace o nemocech aj. ✓seznamuje se zahraničními trendy z výše uvedených oblastí, ✓uveřejňuje celostátní hodnocení v různých kvalitativních a kvantitativních ukazatelích nebo termíny konání výstav a konferencí	28 knihoven
-----------------	---	---	--------------------

Ač dva z výše uvedených časopisů jsou recenzovány, pro žádný z nich není vyhodnocován Impact faktor nebo SRJ index. Mezi časopisy, u kterých jsou tyto indexy počítány, patří z oboru zemědělství například Czech Journal of Animal Science a Plant Protection Science (oba vydává Česká akademie zemědělských věd) nebo Scientia Agriculturae Bohemica (vydává Česká zemědělská univerzita). (Seznam recenzovaných časopisů, 2019).

Pozornost si zasluhuje také AGRIS on-line Papers in Economics and Informatics, který vydává Provozně ekonomická fakulta ČZÚ. Jedná se o volně dostupný mezinárodní recenzovaný časopis, který publikuje původní články z oblasti zemědělství a rozvoje venkova. Časopis je od počátku roku 2011 indexován v databázi Scopus a od ročníku 2012 zde má počítán citační index SJR (Agris, 2019). Všechny tyto časopisy jsou mezinárodní a vycházejí pouze v angličtině.

3.5 Odborné knihovny

Seznam odborných zemědělských knihoven uvádí na svých webových stránkách Knihovna Antonína Švehly. Zemědělské knihovny jsou zde rozděleny do čtyř skupin – vysokoškolské knihovny, knihovny a informační pracoviště výzkumných ústavů (v rezortu Ministerstva zemědělství a mimo rezort Ministerstva zemědělství) a ostatní knihovny. Celkem je zde uvedeno 28 knihoven. Z uvedené stránky není zřejmé, podle jakého klíče byly knihovny do tohoto seznamu zařazeny, ale seznam může sloužit jako základní přehled o počtu knihoven, které se touto tematikou a příbuznou tematikou zabývají.

Pro přehled o službách, které tyto knihovny mohou nabízet pro zemědělce, jsem vybrala celkem 3 knihovny – Knihovnu Antonína Švehly, Knihovnu České zemědělské univerzity a Národní technickou knihovnu, resp. část jejího webu, která se jmenuje průvodce oborem zemědělství.

3.5.1 Knihovna Antonína Švehly

Knihovnu Antonína Švehly (KAŠ) provozuje Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI), státní příspěvková organizace Ministerstva zemědělství (MZe). Díky cenným a rozsáhlým informačním fondům, budovaným databázím i šíři poskytovaných služeb má ve svém oboru výjimečné postavení. Po více než 90 letech existence je tato knihovna se svými 1,2 mil. publikací třetí největší zemědělskou knihovnou na světě. (O knihovně 2020)

Podle informací, které knihovna uvádí na svých webových stránkách, je jedinou specializovanou knihovnou pro oblast zemědělství a potravinářství v ČR a dále plní roli depozitní knihovny FAO (Organizace pro výživu a zemědělství při OSN) pro ČR. Od 1. 1. 2011 pak vykonává funkci odborného knihovnicko-informačního centra pro pracovníky MZe. (O knihovně 2020)

Posláním KAŠ je informační zabezpečení vědecké a výzkumné činnosti v oblasti zemědělství, potravinářství a souvisejících oborů. Dále poskytování knihovnických a informačních služeb. Pro základní navigace může uživatel použít rozcestník témat: zvířata, rostliny, potraviny a výživa, země, les, voda, technika a stavby, ekonomika a legislativa. (O knihovně 2020)

Uživatele knihovny tvoří vědečtí a výzkumní pracovníci, zaměstnanci MZe, ale také zemědělské organizace, studenti a široká odborná i laická veřejnost. Přestože je KAŠ zejména odbornou knihovnou, slouží i jako místo pro setkávání veřejnosti. Zapojuje se do pravidelných akcí pořádaných českými knihovnami, jako jsou například Březen – měsíc čtenářů či Týden knihoven. V prostorách studovny se konají výstavy a přednášky s volným vstupem. (O knihovně 2020)

Registrovaný čtenář si může v knihovně půjčit tištěné publikace, ale může také využívat elektronické zdroje knihovny. Přístup k elektronickým informačním zdrojům je možný ze studovny KAŠ, z pracovišť Ústavu zemědělské ekonomiky a informací a Ministerstva zemědělství nebo pro registrované čtenáře z domova. (Něco si přečíst 2020)

Čtenář se může registrovat osobně v knihovně nebo prostřednictvím online registrace. Na základě té může využívat elektronické informační zdroje knihovny. Již na základě této online registrace si může čtenář objednat publikace, ale pro plné využívání všech nabízených služeb knihovny je nutné registraci osobně dokončit v knihovně. (Něco si přečíst 2020)

K vyhledávání může uživatel využít nejen katalog KAŠ, ale také vyhledávač PRIMO, pomocí kterého lze vyhledávat i v dalších informačních zdrojích.

Čtenáři mohou po registraci vyhledávat v těchto databázích – Web o science, Elsevier Scopus, CAB Abstracts, CAB Direct, FSTA - Food Science and Technology Abstracts, Agris, Science Direct, SpringerLink, EBSCO (Academic Search Complete).

3.5.2 Knihovna České zemědělské univerzity

Knihovna České zemědělské univerzity je akademická knihovna nabízející k vypůjčení studijní literaturu a kurzy informační gramotnosti. Knihovna však poskytuje i další služby, které podporují studijní, pedagogickou a vědeckovýzkumnou činnost na univerzitě. Některé z těchto služeb jsou MVS (Meziknihovní vypůjčení služba) nebo tvorba rešerší. Čtenáři mohou využít několik studoven, čítárnu a počítačovou učebnu.

Do knihovny se může přihlásit student nebo zaměstnanec ČZÚ. Veřejnost se zájmem o využívání služeb knihovny se může registrovat jako tzv. externí čtenář. Po registraci mají čtenáři možnost si půjčovat knihy a využívat elektronické informační zdroje v budově knihovny. (Knihovna: vypůjční služby, 2019)

Registrovaní čtenáři knihovny mohou využívat katalog knihovny a také 13 odborných databází, které Česká zemědělská univerzita předplácí- Academic Search Ultimate, BioOne, Fulsoft, InCites + My Organization, JSTOR, Nature, OECD iLibrary, ScienceDirect, Scopus, SpringerLink, Taylor & Francis, Web of Science, Wiley. Na webových stránkách je uveden také seznam recenzovaných časopisů z různých oborů, které se týkají zemědělství.

3.5.3 Národní technická knihovna – průvodce oborem zemědělství

Průvodce oborem zemědělství je oborový portál, který obsahuje relevantní informační zdroje z oblasti zemědělství související s technikou, přírodními a aplikovanými vědami. Uživatelům

je k dispozici sbírka tištěných i elektronických knih a časopisů doplněná o další online zdroje.
 . (Zemědělství, 2020)

Většina služeb knihovny je vázána na registraci. Jsou to absenční výpůjčky a rezervování knih nebo přístup k licencovaným elektronickým zdrojům. Registrovaný čtenář může využívat i mnoho dalších služeb knihovny, které však nesouvisí s popisovaným tématem.

Čtenáři mohou využít také vzdálenou registraci, a to na základě vyplněné Smlouvy o využívání služeb integrované knihovny a zaplacení registračního poplatku. Poté obdrží dopis s uživatelským jménem a heslem. Na základě této registrace mohou čtenáři využívat vzdálený přístup k elektronickým informačním zdrojům

3.6 Výstavy, semináře, přednášky pořádané státními organizacemi nebo soukromými společnostmi

Z množství různých akcí tohoto druhu bylo vybráno pět nejdůležitějších celostátních výstav; souhrnné údaje jsou uvedeny v tabulce na další stránce. Většinu z nich spolupřřádá více subjektů, ale všechny podporuje Ministerstvo zemědělství.

Obrázek 5, plán výstavy Země živelka, zdroj: www.zemezivitelka.cz

Tabulka 6, PŘEHLED ZEMĚDĚLSKÝCH VÝSTAV,
citace viz řádek zdroj, vlastní tvorba autorky práce

Název	Země žitelka	Techagro	Národní výstava hospod. zvířat	Den zemědělce	Naše pole
Popis	<ul style="list-style-type: none"> ✓patří mezi největší a nejvýznamnější zemědělské veletrhy v Evropě ✓široká nabídka zemědělských oborů na jednom místě: novinky z oborů zemědělské techniky, myslivosti, včelařství, rybářství, potravinářství nebo chovu hospodářských zvířat, ✓komplexní prezentace zemědělství od historie po současné trendy i novinky v oblasti výzkumu a vzdělávání ✓vystavují odborné organizace, zemědělské instituce a firmy, které doplňují expozice jednotlivých krajů ČR ✓po dobu konání probíhají odborné semináře, programy i bohatý doprovodný program pro veřejnost ✓součástí je soutěž o nejlepší vystavený exponát Zlatý klas, kterou vyhlašuje Ministerstvo zemědělství a probíhá pod záštitou ministra zemědělství 	<ul style="list-style-type: none"> ✓v roce 2018 byly veletrhy TECHAGRO, SILVA REGINA a BIOMASA největší evropskou veletržní akcí v oblasti zemědělské a lesnické techniky ✓veletrh TECHAGRO se zaměřil na rostlinnou výrobu a udržitelné hospodaření v době klimatické změny ✓cenou SOIL WATER RETENTION FRIENDLY byly nově oceněny exponáty, které podporují zadržení vody v půdě 	<ul style="list-style-type: none"> ✓unikátní soubor výstav v rámci střední Evropy, na nichž se prezentují výrobci a dodavatelé krmiv, genetiky a technologií pro chovatele společně s těmi nejlepšími chovy hospodářských zvířat v České republice ✓ve stejném termínu probíhá i Národní výstava myslivosti. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓Den Zemědělce je v současnosti nejnavštěvovanější celostátní polní výstavou, jejíž doménou je aktivní předvádění zemědělských strojů a technologií v praktických podmínkách ✓Den Zemědělce je rovněž společenskou akcí a místem setkávání zemědělců. Hlavními tématy ročníku 2019 byla sklizeň obilnin a silážní kukuřice, sklizeň pícnin a zpracování půdy a setí. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓celostátní přehlídka polních pokusů odrůd zemědělských plodin, ochrany a výživy rostlin a výstava zemědělské techniky. V roce 2019 se výstava konala na 16 ha ✓semináře výstavy Naše pole 2019 byly zaměřeny na technologie využití pomocných plodin, hodnocení výsledků z demonstračních ploch ve vztahu k vývoji porostů i půdním podmínkám a specifikaci významu využití pomocných plodin

	✓ soutěžní porota má možnost udělit ocenění ZLATÝ KLAS S KYTIČKOU exponátu, který představuje mimořádný přínos pro ochranu životního prostředí				
Organizátor	✓ spolupřádá jej Ministerstvo zemědělství a PGRLF, a.s. za podpory dalších organizací	✓ záštitu nad konáním veletrhu přijaly například Ministerstvo zemědělství, Agrární komora České republiky, Zemědělský svaz České republiky, Česká zemědělská univerzita nebo Lesnická a dřevařská fakulta Mendelovy univerzity v Brně.	✓ odbornou garanci nad veletrhem přijalo celkem 14 institucí. (např. Ministerstvo zemědělství, Českomoravská společnost chovatelů, a.s., Český svaz chovatelů masného skotu nebo Komora veterinárních lékařů České republiky)	✓ organizátorem akce je ProfiPress, s.r.o. Ročník 2019 se konal pod záštitou ministra zemědělství.	✓ organizátorem akce je ProfiPress, s.r.o. (v roce 2019 byli například partnerem akce Ministerstvo zemědělství, SZIF, PGRLF, UKZÚZ nebo VÚRV)
Číselné údaje	✓ v roce 2019 se konal 46. ročník Země živitelky ✓ zúčastnilo se jej 581 vystavovatelů z 19 zemí z celého světa a 123 017 návštěvníků.	✓ v roce 2018 veletrh navštívilo celkem 112 646 návštěvníků ze 39 zemí ✓ veletrhu se účastnilo 750 vystavovatelů ze 37 zemí ✓ bylo zastoupeno 1 174 značek.	✓ v roce 2019 se veletrhu zúčastnilo 38 514 návštěvníků z 28 zemí a 215 vystavovatelů z 10 zemí.	✓ pravidelně se účastní okolo 10 000 návštěvníků	
Místo	České Budějovice	Brno	Brno	Kámen na Pelhřimovsku	Chrudim
Zdroj	(Země živitelka, 2020)	(TECHagro SILVAregina BIOMass, 2018)	(Mezinárodní veletrh pro živočišnou výrobu, 2019)	(Den zemědělce, 2019)	(Naše pole, 2020)

3.7 Mobilní aplikace

Stejně jako v jiných oborech i v zemědělství získává a bude dále postupně získávat stále větší význam využívání mobilních aplikací.

V zemědělství mohou být mobilní aplikace užitečné v těchto oblastech (upraveno podle Mobilní aplikace pro zemědělce, 2019):

- Pomoc se zemědělskou dokumentací (úřední dokumenty, smlouvy, žádosti)
- Řízení agrotechnických postupů
- GPS navigace pro zemědělské stroje
- Měření plochy pozemků a polí
- Sběr a analýza půdních vzorků
- Kalkulačky množství osiva, výnosů plodin a přehledy polí včetně jejich historie
- Atlas plodin, plevelů a chorob rostlin
- Pomoc s výběrem přípravků na ochranu rostlin nebo hnojiv
- Inzerce zemědělských služeb a bazar použitých strojů
- Zemědělské zprávy a novinky o počasí

Pro ilustraci bylo zvoleno několik mobilních aplikací sloužících k řízení farmy nebo jednotlivých úkonů na farmě. Přehled nemá být úplný, klade si za cíl spíše nastínit, ve kterých oblastech mohou být mobilní aplikace užitečné. Zatímco několik aplikací, které autorka považuje za užitečné, nebylo v poslední době aktualizováno, tak jiné naopak vznikají. V následující tabulce je uvedeno několik příkladů, které mají větší počet stažení na Google Play nebo jsou jinak zajímavé. V přehledu není brána v potaz finanční náročnost aplikace, ani její bezpečnost nebo objektivita z hlediska tvůrce aplikace. Jde spíše o to nastínit možný vývoj v této oblasti.

Tabulka 7, **MOBILNÍ APLIKACE**, zdroj: <https://play.google.com/store>

Název aplikace	Počet stažení (Google Play)	Hodnocení (Google Play)	Deklarované funkce
eAgronom	5 000+	4,5	Snadno použitelná mobilní aplikace pro iOS a Android. Obsahuje mapy, pole a související operace, vytváření, přiřazování a sledování průběhu úkolu, sledování sklizňových výnosů a jejich kvality. Aplikace je zdarma součástí všech balíčků eAgronom. Obsahuje offline podporu.

CleverFarm	Není k dispozici na Google play, Pouze možnost zkušební verze na stránkách společnosti		✓aplikace nabízí možnosti pro realizaci precizního zemědělství, on-line senzory, agrovidenci nebo evidenci půdy.
AgroPilot	50 000+	3,5	✓zdarma GPS pro traktory různých typů
Polní navigátor	500 000+	4,6	✓navigace souběžných linií při řízení v poli ✓navigace a vytváření stopy v Google Maps se satelitním zobrazením ✓vytváření pole pomocí GPS nebo ručně označením na mapě ✓import pole přes soubory typu *.shp / *.kml ✓export pole do souboru *.kml ✓sdílení polí ✓měření plochy a obvodu pole
Agrio	100 000+	4,1	Pomáhá identifikovat a léčit nemoci rostlin a škůdce na poli nebo na zahradě. Poskytuje podrobné protokoly integrované ochrany proti škůdcům (IPM) pro optimalizaci výsledků a snížení nákladů na léčbu. Předpovídá a zasílá upozornění na očekávané problémy
Agrobase	100 000+	4,2	Agrobase patří mezi nejpopulárnější aplikace pro zemědělce a agronomy. Obsahuje agronomické znalostní databáze s škůdci, plevely a katalog nemocí a všech registrovaných pesticidů, insekticidů, herbicidů ve vybrané zemi.
Farm Calculators	100 000+	4,5	Kalkulačka pro precizní zemědělství - použití přesného hnojiva (NPK), dále pesticidů, fungicidů, herbicidů a také osiv.
ČHMÚ	100 000+	3,9	Aplikace ČHMÚ obsahuje předpověď počasí pro ČR s rozlišením až na jeden kilometr, výstrahy před nebezpečnými jevy a předpověď aktivity klíšťat. Předpověď počasí lze zobrazovat pro aktuální polohu i pro uživatelem vybrané a uložené lokality (obce). Předpověď počasí je přebírána z několika zdrojů: modelu Aladin, krátkodobých předpovědí, textových předpovědí korigovaných meteorologem a radarových údajů.

3.8 Sociální sítě

Stejně jako v jiných oborech, tak i v oboru zemědělství reagují různé státní i další instituce na popularitu sociálních sítí. V následující tabulce uvádím přehled vybraných institucí a toho, na jakých sociálních sítích se prezentují. Je třeba vzít v úvahu, že prezentace těchto institucí na sociálních sítích směřuje nejen k odborné zemědělské komunitě, ale také k laické veřejnosti.

Prezentace státních institucí však může být ovlivněna politickými zájmy a sloužit jako nástroj v rámci předvolebních kampaní.

Tabulka 8, SOCIÁLNÍ SÍTĚ,
zdroj: webové stránky jednotlivých subjektů, vlastní tvorba autorky práce

Instituce	Sociální síť
Ministerstvo zemědělství	 + mobilní verze stránky
Státní zemědělská a potravinářská inspekce (potraviný na pranýři)	
ÚKZÚZ (Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský)	
VÚVR (Výzkumný ústav zemědělské výroby)	
Státní veterinární správa	
SZIF	
Národní zemědělské muzeum Praha	
Agrární komora ČR	
Zemědělský svaz ČR	
Asociace soukromého zemědělství ČR	
PRO-BIO	
ChytřeZemědělství	

4 Výzkum

4.1 Design výzkumu

Obecně lze výzkum chápat jako tvorbu nových znalostí, i když existuje mnoho různých pohledů na to, co přesně výzkum tvoří (Bawden, Robinson 2017, s. 392).

První krok byl uskutečněn již v předchozí kapitole, kdy byla provedena rešerše literatury za účelem upřesnění kontextu a zjištění stavu výzkumu informačních potřeb a informačního chování zemědělců.

Z pohledu informační vědy lze rozlišit dva typy studií. Prvním typem jsou studie prováděné z pozitivistického hlediska, kde se předpokládá, že existuje objektivní realita, kterou může výzkumník identifikovat a studovat. Druhým typem jsou studie prováděné z konstruktivistického hlediska, které předpokládá, že realita je subjektivní a výzkumník ji musí sestavit či interpretovat. V informačním výzkumu se první typ domnívá, že pojmy jako relevantnost informace pro uživatele nebo správná role informační služby jsou objektivní fakta, zatímco druhý typ předpokládá, že jsou subjektivní, vytvořená a upravená zúčastněnými osobami (Bawden, Robinson 2017, s. 393).

Kvalitativní výzkum patří spíše do druhé skupiny. Nesestavuje totiž ze získaných dat skládanku, jejíž konečný tvar zná, spíše konstruuje obraz, který získává kontury v průběhu sběru dat a poznávání jeho částí. Výzkumník proto ve svém hledání významů a snaze pochopit aktuální dění vytváří podrobný popis toho, co pozoroval a zaznamenal. Jeho snahou je neopomenout nic, co by mohlo pomoci vyjasnit situaci (Hendl, 2016, s. 48).

Pro zkoumání informačního chování a potřeb zemědělců byla zvolena metoda, která obecně v informačním výzkumu převažuje – průzkum. V tomto případě již zmíněný kvalitativní průzkum. Stejně tak i zvolený způsob sběru dat je pro tento obor typický – polostrukturovaný hloubkový rozhovor (Bawden, Robinson 2017, s. 397-398).

Při tvorbě designu výzkumu je důležité brát v potaz, že výzkumná strategie a použité metody musí být vhodné k zodpovězení výzkumné otázky (Hendl, 2016). Stejný autor doporučuje, abychom si, při navrhování plánu výzkumu, položili několik základních otázek¹⁷:

1. Účel
2. Konceptuální rámec

¹⁷ Autoři Case a Given (Case, 2016) navrhuji podobný postup jako Hendl (Hendl, 2016)

1. vytvoření výzkumné otázky (případně výzkumných otázek)
2. určení toho, jaká data potřebujeme a vytvoření studie pro jejich sběr
3. výběr a uplatnění výzkumných metod
4. analýza a interpretace pozorování
5. zvážení celkových výsledků a vyvození závěrů

3. Výzkumná otázka
4. Metody
5. Strategie výběru
6. Validita

4.1.1 Účel

Účelem výzkumu je popsat informační potřeby a informační chování zemědělců na Benešovsku. Důvodem je předpoklad, že informační chování zemědělců souvisí se způsobem, jak se farmáři starají o zemědělskou půdu, plodiny nebo hospodářská zvířata. Existuje předpoklad, že to, zda má zemědělec nějaké informační potřeby nebo jaké informační zdroje k uspokojení těchto potřeb využívá a jak s nimi umí pracovat, ovlivňuje jeho celkový přístup k zemědělskému podnikání. Zajímavá je také otázka, zda je v této oblasti patrný nějaký rozdíl mezi zemědělci, kteří hospodaří konvenčně a těmi, kteří hospodaří ekologicky. Výzkum není přímo zaměřen na rozdíl mezi ekologicky a konvenčně hospodařícími zemědělci a tato oblast by mohla být předmětem dalšího zkoumání. Nicméně náhodným výběrem byli mezi respondenty zařazeni čtyři ekologičtí zemědělci. Ač z jejich odpovědí nebudou vyvozovány závěry, budou označeni, aby bylo zřejmé, zda se odlišují.

4.1.2 Teoretický a konceptuální rámec

Konceptuální rámec je teorie předmětu, který chceme zkoumat (Hendl, 2016). K jeho určení můžeme využít vlastní zkušenosti, výsledky dosavadního výzkumu nebo již existující teorie. Jako základní rámec výzkumu byl použit, kromě vlastních zkušeností a poznatků získaných studiem literatury, také model informačního chování zemědělců, který vytvořili a ve své studii ověřili autoři Mahindaratne a Min (2018) na základě Wilsonova modelu (Wilson 1999). Tento model je popsán v kapitole 1.7 Modely informačního chování zemědělců. Účelem tohoto výzkumu není model ověřit v plné šíři, při tvorbě výzkumu však byla brána v potaz jeho doporučení.

4.1.3 Výzkumné otázky

Stanovení výzkumné otázky bylo provedeno podle doporučení Hendla (Hendl, 2016).

Na základě prostudované literatury i dalších poznatků získaných z praktických zkušeností z oblasti zemědělství byly definovány hlavní výzkumné otázky a další podotázky.

Hlavní výzkumné otázky:

1. Jaké jsou hlavní informační potřeby farmářů na Benešovsku?

2. Jaké zdroje a kanály informací využívají k uspokojení těchto potřeb?

Při vedení rozhovoru byla snaha zjistit nejen volné odpovědi farmářů, ale zjistit pohled na konkrétní informační potřeby a zdroje informací, jejichž seznam byl vytvořen na základě studia literatury a vlastní zkušenosti.

Další výzkumné otázky:

3. Jaký druh informace vyhledávají farmáři nejčastěji?
4. Jaký postup používají farmáři při uspokojování informační potřeby (informačních potřeb)?
5. Vnímají nějaké výhody a nevýhody tohoto postupu?
6. Sledují farmáři pravidelně novinky z oboru nebo k vyhledávání přistupují pouze v případě, kdy cítí nějakou informační potřebu?
7. Jaké zdroje informací nejčastěji využívají?
8. Jakým informacím věří a jaké a zdroje informací pokládají farmáři za důvěryhodné?
9. Porovnávají své výsledky s více zdroji a považují toto porovnávání za smysluplné?
10. Existují nějaká omezení při hledání informací? Patří mezi tato omezení „cena“ informace?
11. Existují nějaké oblasti, ve kterých mají farmáři nedostatek informací?
12. Považují informace ve svém oboru za dostupné?
13. Nakupují na základě reklamy nebo doporučení například zástupců prodejních společností?
14. Preferují obecně spíše tištěné nebo elektronické zdroje?
15. Jaký mají postoj k roli knihoven v souvislosti s informacemi z oboru zemědělství?

Otázky byly v průběhu výzkumu několikrát modifikovány a doplněny. Na základě odpovědí farmářů vyplynulo mnoho zajímavých zjištění a objevila se některá další témata, která jsou uvedena v závěru výzkumu a mohla by být východiskem pro další zkoumání.

4.1.4 Metody

V první fázi zkoumání byla použita metoda heuristiky zdrojů. Tato metoda by měla být součástí všech výzkumů v podobě výběrové rešerše literatury za účelem určení kontextu a k identifikaci předchozí relevantní práce (Bawden, Robinson 2017, s. 406). Výsledky tohoto průzkumu jsou uvedeny v kapitole 2 Současný stav poznání.

Pro účely výzkumu informačních potřeb a informačního chování farmářů se ukázala nejvhodnější metoda kvalitativního průzkumu. Důvodů pro tento výběr je několik. Kvalitativní průzkum se vyznačuje tím, že získává podrobný popis a vhled při zkoumání jedince nebo skupiny. Kromě toho pomáhá při počátečním průzkumu fenoménů a zkoumá je v přirozeném prostředí (Hendl, 2016). Z těchto důvodů je volba této metody pro zkoumání informačních potřeb a informačního chování zemědělců na Benešovsku ideální.

Navazujícím krokem bylo vytvoření plánu rozhovoru. Jeho tvorba se opírala o prostudovanou literaturu, rozhovory s několika farmáři z autorčina okolí a vlastní zkušenost z oboru zemědělství.

Samotnému rozhovoru vždy předcházela neformální rozhovor s respondentem a prohlídka farmy. Byla navozena uvolněná atmosféra a respondent byl seznámen s účelem výzkumu a s tím, jaký typ otázek mu bude pokládán. Byl také seznámen s tím, jak dlouho bude rozhovor trvat. Žádnému z respondentů nevadila časová náročnost rozhovoru, někteří se naopak rozpovídali nad rámec otázek. Respondenti byli ujištěni o tom, že žádné odpovědi nejsou nesprávné nebo dokonce špatné a že tazatelku zajímá pouze respondentův názor a pohled na danou problematiku. Všichni respondenti byli velmi vstřícní a zajímali se o výzkum i o jeho výsledky.

Z výše uvedeného důvodu – navození uvolněné atmosféry již před zahájením rozhovoru – zařadila tazatelka demografické a kontextové otázky hned v úvodu dotazníku, i když ne na první místo. Poté již následovaly otázky vztahující se k názorům, pocitům a znalostem respondentů. Jednalo se o otázky z oblasti informačních potřeb, informačních zdrojů a informačního chování.

4.2 Sběr dat

Sběr dat byl proveden metodou polostrukturovaného hloubkového rozhovoru. Rozhovory se obecně považují za vhodné, pokud chceme získat větší a bohatší množství informací od menšího počtu účastníků. Polostrukturovaný rozhovor, který se často považuje za nejvhodnější pro většinu knihovnického a informačního výzkumu spočívá v tom, že je vždy položeno několik předem daných otázek, ale následné dotazování závisí na poskytnutých odpovědích (Bawden, Robinson 2017).

Důležitým krokem, který by měl předcházet realizaci rozhovoru je zjištění odpovědí na několik otázek ohledně způsobu jeho vedení. Autoři Bawden a Robinson (2017) navrhují tři základní otázky, které předcházely i tvorbě tohoto rozhovoru.

První z těchto otázek se vztahuje k tomu, jak bude rozhovor veden. Vzhledem ke skutečnosti, že pro rozhovor byla vybrána metoda polostrukturovaného hloubkového rozhovoru a také vzhledem k charakteru otázek a časové náročnosti rozhovoru se ukázal ideální způsob vedení rozhovoru tváří v tvář.

Další důležitou otázkou je místo konání rozhovorů. Z různých možností, z nichž každá obsahovala výhody i nevýhody, byla nakonec vybrána farma respondentů. Hlavním důvodem byla poměrně velká náročnost dotazníku a určitá obava, aby se respondent cítil uvolněně a byly vytvořeny podmínky pro neformální rozhovor. Dalším důvodem byla možnost detailněji prozkoumat prostředí i fungování farmy. Ukázalo se, že tato strategie přinesla neocenitelné informace a pomohla zasadit získané informace do širšího kontextu. Přinesla také zajímavé informace o praktickém fungování farem.

Neméně důležitá je odpověď na otázku, jak bude rozhovor zaznamenáván. Jako nejefektivnějších způsob zaznamenávání rozhovoru se ukázalo jeho nahrávání, spolu s vlastnoručními poznámkami. Rozhovory byly nahrávány na mobilní telefon. Průzkum probíhal v režimu rozhovor – přepis, rozhovor – přepis. Důvodem byla možnost přeformulovat otázky a lépe reagovat na odpovědi respondentů.

4.3 Analýza dat

Kvalitativní data nemají strukturovanou podobu jako data v kvantitativním výzkumu. Proto je jejich vyhodnocení náročnější. S organizováním dat a jejich analýzou se začíná většinou již ve fázi sběru dat a tento proces pokračuje až do okamžiku, kdy je z pohledu výzkumníka dosaženo výzkumného cíle. Analýza tedy není poslední fází výzkumu, ale probíhá současně se sběrem dat (Hendl, 2016). Jako prostředník sběru a analýzy dat zde působí sám výzkumník. Na osobu výzkumníka jsou v kvalitativním výzkumu kladeny vysoké nároky. Hendl (Hendl, 2016, s. 228)

uvádí faktory, které negativně ovlivňují analytický proces. Níže je uvedeno šest z těchto dvanácti faktorů, které autorka považuje za obzvlášť aktuální v uvedeném výzkumu:

- a) *Přetížení daty* *Člověk je omezen při přijímání, zpracování a zapamatování dat.*
- b) *První dojem* *První datové vstupy dělají větší dojem než pozdější.*
- c) *Informační nedostupnost* *Informacím, které jsou dostupnější, věnujeme větší pozornost.*
- d) *Pozitivní instance* *Existuje tendence ignorovat informace, které jsou v konfliktu s dosud zastávanými názory, a naopak přeceňovat informace, které je podporují.*
- e) *Příčinnost současných jevů* *Pokud se jev vyskytuje současně s jiným, považují se oba za příčinně propojené.*
- f) *Fiktivní základ* *Pokud nejsou k dispozici data, provádí se srovnání s průměrem nebo libovolně zvoleným základem. (Hendl, 2016, s. 228)*

K analýze získaných dat byla použita tematická analýza. Jedná se o postup, v rámci kterého organizujeme a detailně popisujeme získaná data (Hendl, 2016). Základem pro tuto analýzu byly doslovné přepisy rozhovorů a také ručně psané poznámky získané návštěvou farem.

V rámci tematické analýzy byly provedeny následující kroky.

Nejprve se autorka pomocí doslovného přepisu rozhovorů a jejich opakovaného pročitání s rozhovory a daty v nich obsaženými detailně seznámila. Vzhledem k tomu, že rozhovory byly velmi detailní, byl jejich přepis časově velmi náročná práce. Zhruba se jednalo o osm hodin nahrávek, ač rozptýl mezi nejkratším a nejdelším rozhovorem byl více než 40 minut. Nejkratší rozhovor trval 20 minut a nejdelší více než hodinu.

Poté byla použita metoda generování počátečních kódů. Kódování slouží k redukci dat, i když na něj nelze pohlížet pouze tímto způsobem. Tato fáze slouží k organizaci dat, ale výzkumník musí jít i dále a vytvářet nové otázky a interpretace dat (Hendl, 2016).

Kódování v tomto případě probíhalo tím způsobem, že původní text rozhovoru byl opatřen vlastnoručními poznámkami. Seznam možných kódů byl nejprve vytvořen při pročitání rozhovorů a poté byl mnohokrát upravován. Byl kladen důraz na hledání odpovědí na výzkumné otázky.

Poté nastala fáze, ve které autorka výzkumu analyzovala kódy a zamýšlela se nad tím, zda lze více kódů integrovat v jednom tématu. Její snaha směřovala nejen k tomu, co je, ale i není obsaženo v datech.

Některá z témat byla zjevná a byla přímo obsažena v pokládané otázce, zatímco jiná vyplynula v průběhu rozhovoru. Díky neustálému analyzování rozhovorů se poté stala součástí dalších rozhovorů. Na závěr byla vybrána pouze ta témata, která odpovídají na výzkumné otázky.

4.4 Strategie výběru

Výběr vzorků je postup, podle kterého vybíráme subjekty, které budeme studovat, pokud existuje příliš mnoho možností, abychom je mohli studovat všechny. Cílem tohoto postupu je zvolit je tak, aby byly typické pro širší populaci a aby získané výsledky měly obecnější platnost přesahující konkrétní studované subjekty (Bawden, Robison 2017, s. 410). Jeden z názorů uvádí, že u kvalitativních studií je dostatečný vzorek, pokud nenalézáme žádné nové informace (Bawden, Robinson, 2017, s. 411). V případě této studie se původně jednalo o vzorek 10 respondentů, který byl rozšířen z výše uvedeného důvodu (nalézání stále nových informací) na 14 respondentů.

Vzorek farmářů by se jistě dal vybrat podle mnoha hledisek. Po zvážení všech možností byl zvolen náhodný výběr. Jediným kritériem pro výběr respondentů bylo, aby se jejich obhospodařovaná půda nacházela na Benešovsku. Vymezení regionu Benešovska i charakteristika farem na Benešovsku je uvedena v následující kapitole.

Původní záměr byl rozdělit farmy podle velikosti obhospodařované plochy – do 20 ha, 21-200 ha a 201 a více ha. Po detailnějším seznámení s tématem bylo rozdělení podle výměry upraveno na farmy do 100 ha, 101-550 ha a 551 ha a více. Důvodem je zjištěná skutečnost, že farem s menším počtem hektarů je větší počet. V každé kategorii byl vybrán přibližně stejný počet farem. Počet respondentů vzhledem k velikosti obhospodařované plochy je uveden v tabulce níže.

Tabulka 9, POČET RESPONDENTŮ VZHLEDEM K OBHOSPODAŘOVANÉ PLOŠE, zdroj: vlastní tvorba autorky práce

Obhospodařovaná plocha	Počet respondentů
do 100 ha	6
101-550 ha	4
551 ha a více	4

Respondenti byli zvoleni náhodným výběrem, a to z registru příjemců dotací na portále SZIF, kde je možné vyhledávat podle okresu. Tímto náhodným výběrem se do vzorku zařadili i čtyři ekologičtí zemědělci.

4.5 Časový harmonogram výzkumu

Ač intenzivní studium materiálů začalo v září 2019, o obor zemědělství se autorka výzkumu zajímá dlouhodobě a přímo se v tomto oboru pohybuje.

Tabulka 10, ČASOVÝ HARMONOGRAM VÝZKUMU, zdroj: vlastní tvorba autorky práce

Seznámení s tématem, výběr a studium literatury	září 2019 – leden 2020
Tvorba designu výzkumu	leden – únor 2020
Tvorba plánu rozhovoru	únor 2020
Sběr dat	únor - březen 2020
Analýza dat	duben 2020

4.6 Etika výzkumu

Všichni účastníci výzkumu byli předem seznámeni s účelem výzkumu. Následovalo seznámení s tím, že všechny údaje budou anonymizovány. Respondenti byli požádáni o souhlas s nahráváním rozhovoru, což žádný z nich neodmítl. Na základě informací o průběhu a okolnostech výzkumu podepsali respondenti informovaný souhlas. Na záznam byl účel rozhovoru znovu zopakován a také znovu zazněl dotaz, zda účastníci souhlasí s nahráváním rozhovoru. Ač někteří účastníci výzkumu prohlašovali, že „se za své názory nestydí“ a „že není třeba, aby jejich údaje byly anonymizovány“, tak byla zachována etika výzkumu a všichni účastníci vystupují ve výzkumu pod označením SUBJEKT 1-SUBJEKT 14.

4.7 Benešovsko a jeho vymezení

Administrativní rozdělení okresu Benešov - stav k 1.1.2009

Obrázek 6, okres Benešov, zdroj: <https://www.czso.cz/csu/xs/benesov>

Jak již bylo uvedeno, výzkum probíhal na území okresu Benešov. Okres Benešov zaujímá rozlohu 1 475 km² a tvoří 13,5 % rozlohy Středočeského kraje. Tento údaj jej řadí na druhé místo v porovnání s dalšími okresy v kraji. (Krajská správa ČSÚ, 2020)

Okres Benešov čítá 98 700 obyvatel, což tvoří 7,2 % obyvatel kraje. Touto hodnotou se řadí k podprůměrným okresům. Navíc hustota zalidnění 66,9 obyvatel na km² je druhá nejnižší v kraji. (Krajská správa ČSÚ, 2020)

Jak vyplývá z výše uvedené mapy, okres se člení na 3 správní obvody obcí s rozšířenou působností (Benešov, Vlašim, Votice). Do okresu Benešov spadá 114 obcí, z nichž 9 má statut města (Benešov obyvatel, Vlašim, Týnec nad Sázavou, Votice, Bystřice, Sázava, Neveklov, Pyšely, Trhový Štěpánov). (Krajská správa ČSÚ, 2020)

Dříve mělo území okresu zemědělský charakter. V současné době převzaly vedoucí úlohu průmysl a stavebnictví. Pokud bereme v úvahu převažující činnosti podle registru ekonomických subjektů, tvoří z 25 839 subjektů zapsaných v okrese Benešov, obor zemědělství a lesnictví celkem 7,6 %. Zemědělská půda tvoří 61,3 %, z rozlohy okresu, lesy 28,1 %.

Rozloha lesů se však s ohledem na kůrovcovou kalamitu bude s velkou pravděpodobností postupně snižovat. (Krajská správa ČSÚ, 2020)

Získání dat vztahujících se k zemědělství v okrese Benešov bylo poměrně náročné. Český statistický úřad zveřejnil poslední data, která se týkala zemědělství v benešovském okrese na základě šetření v roce 2010. V současné době publikuje pouze data vztahující se ke krajům. Některá data jsem zjistila na základě e-mailové korespondence s Ing. Ludvíkem Štětinou z oddělení příjmu žádostí a LPIS Státního zemědělského intervenčního fondu v Benešově. (E-mailová korespondence, 2020). Jedná se o statistické údaje žadatelů o dotace, zejména tzv. Jednotné žádosti. Tyto žádosti podávají zemědělští podnikatelé (nebo organizační složky státu) prostřednictvím Portálu farmáře nebo osobně na regionální oddělení SZIF. Níže uvedená data pocházejí z tohoto zdroje a zahrnují naprostou většinu zemědělských podnikatelů na Benešovsku. Nejsou zde zařazeni drobní chovatelé a pěstitelé. Ti sice podle strukturální zemědělské statistiky ČSÚ tvoří 38 % evidovaných zemědělských subjektů, (Zelená zpráva, 2019) avšak hospodaří na minimálních výměrách nebo chovají minimální počet hospodářských zvířat; většinou pro vlastní potřebu. Nejedná se tedy o zemědělské podnikatele ve smyslu, jak je chápe tento výzkum. Vzhledem k tomu, že respondenti byli vybíráni ze seznamu příjemců dotací, nebyl tento typ zemědělských subjektů do výzkumu zařazen, ač by rozhovory s nimi přinesly jistě také mnoho zajímavých výsledků.

Tabulka 11, OKRES BENEŠOV – STATISTIKA,
zdroj: (Emailová korespondence, 2020), vlastní tvorba autorky práce

Počet zemědělských podniků	celkem 575 žadatelů o dotace, z toho 75 právnických osob (podniky) a 500 fyzických osob
Velikost obhospodařované plochy	75 520 ha
Počet farem v režimu ekologického zemědělství	59 farem
Obhospodařovaná plocha ekologickými farmami	4628 ha
Počet zemědělců (z toho žen)	500 fyzických osob, z toho 75
Pěstované plodiny	obiloviny, řepka, brambory, trvalé travní porosty, trávy na semeno, pícniny, sady (v řádu jednotek)
Chovaná hospodářská zvířata	skot, ovce, kozy, prasata, koně, slepice, kachny

4.8 Průběh výzkumu

4.8.1 Respondenti

V níže uvedených grafech jsou uvedeny vybrané statistické ukazatele, které vyplývaly z pozorování (pohlaví) nebo byly součástí demografických otázek (věk, vzdělání, hlavní zaměření výroby, počet let v zemědělství nebo počet zaměstnanců). Z prepisů rozhovorů byly tyto otázky z důvodu zachování anonymity vyřazeny.

Respondentem byl majitel farmy (7 respondentů). Pokud se jednalo o rodinnou farmu, kde hospodaří více členů rodiny, byl v několika případech majitelem pověřen k vedení rozhovoru člen rodiny (3 respondenti). Vždy se jednalo o osobu, která má tuto oblast v rodinné farmě na starosti. Stejný postup byl uplatněn v případě zemědělské společnosti. Vždy byl nejprve osloven její ředitel (ve 3 případech byl veden rozhovor s jejím ředitelem, pouze v jednom případě ředitel pověřil k rozhovoru agronoma podniku).

Při vedení rozhovoru nastaly dvě neočekávané situace, které budou nyní popsány. Po zvážení jsem oba rozhovory do výzkumu zařadila, neboť přinesly spoustu zajímavých informací.

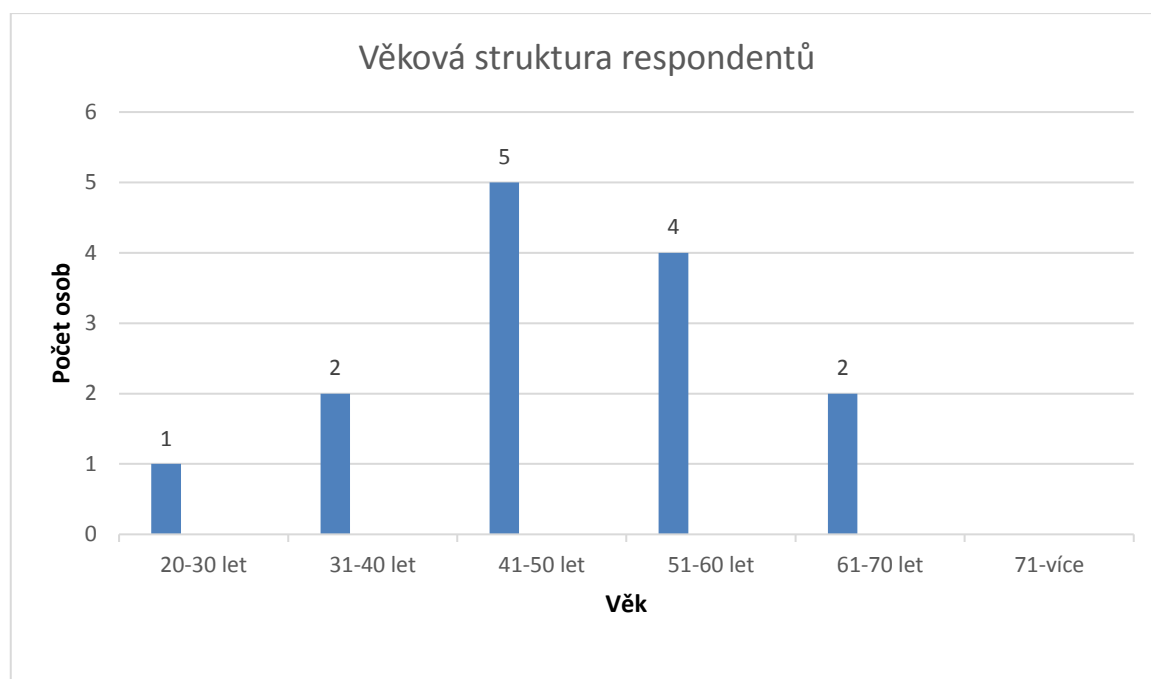
V jednom případě byla vedením rozhovoru majitelem farmy pověřena osoba, která se sice podílí na vedení dané farmy, ale současně se jedná o osobu, která působí jako prodejce zemědělských strojů. Její odpovědi směřovaly spíše k prodeji těchto strojů, neboť je to oblast, o kterou se tato osoba zajímá. Nakonec jsem se zde rozhodla ponechat tento rozhovor, protože je velmi zajímavý z hlediska toho, že zemědělci jsou velmi často kontaktováni různými prodejci nebo je sami kontaktují. Rozhovor přinesl velmi upřímný pohled z tohoto hlediska, i když pro hodnocení informačních potřeb a zdrojů tento pohled může být trochu zavádějící. Jednalo se o subjekt 7 a v souhrnných tabulkách je označen modrou barvou.

V jednom případě byl rozhovorem pověřen agronom podniku. I tento rozhovor byl velmi podnětný. Je však zřejmé, že odpovědi respondenta se zaměřují na oblast, kterou má v podniku na starosti. Jednalo se o subjekt 8 a v souhrnné tabulce je označen žlutě.

4.8.1.1 Věk

Co se týká věkového složení respondentů, byly zastoupeny téměř všechny věkové kategorie. Chybí pouze kategorie nejmladších zemědělců do 20 let a poté kategorie nad 70 let. Co se týká mladší kategorie zemědělců, je předpoklad, že v této věkové kategorii existuje větší množství studentů, kteří se teprve na výkon povolání připravují. Co se týká věkové kategorie nad 70 let, tak zde je předpoklad, že ve většině případů svou farmu předali svému nástupci nebo (pokud pracovali v zemědělské společnosti) odešli do starobního důchodu.

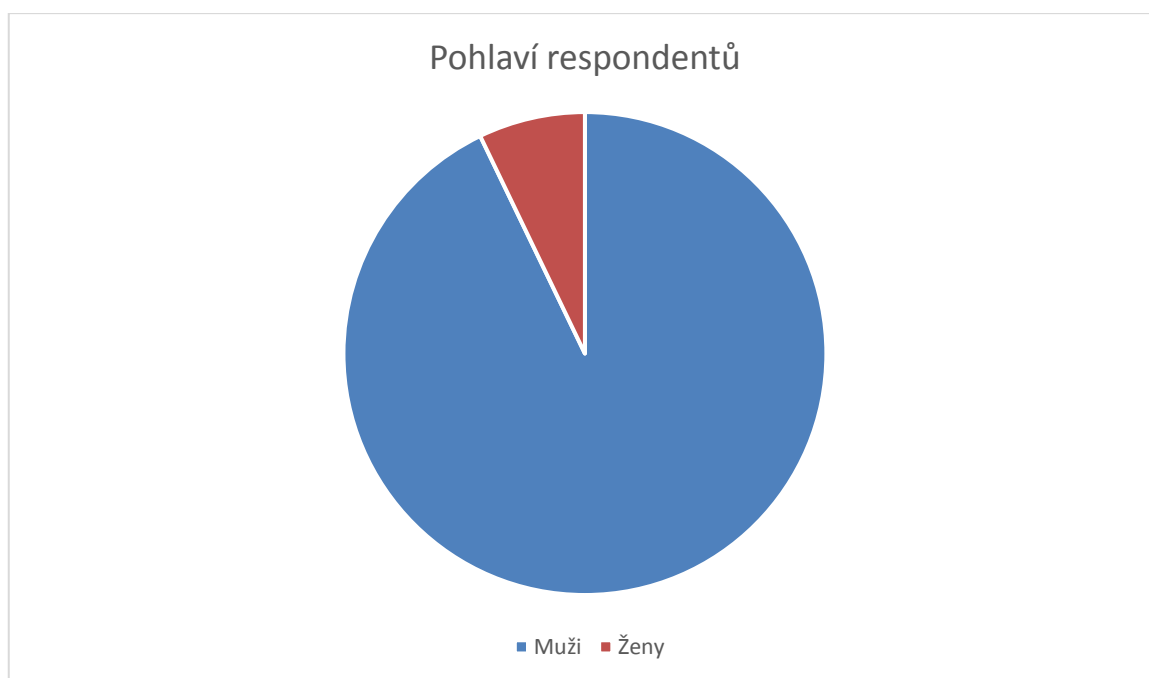
Tuto domněnku částečně potvrzují údaje o věkovém složení zemědělské populace, které uvádí na základě výběrového šetření pracovních sil Zelená zpráva (Zelená zpráva, 2019). Podle údajů dostupných v této zprávě, mají nejvyšší zastoupení pracovníci ve věku 45–59 let (41,4 %), druhá v pořadí je kategorie pracovníků ve věku 30–44 let (31,2 %). Pracovníci ve věku 60 a více let tvoří 14,5 % a pracovníci nejmladší kategorie 15–29 let představují 12,9 %.

Graf 1. VĚKOVÁ STRUKTURA RESPONDENTŮ, vlastní tvorba autorky práce

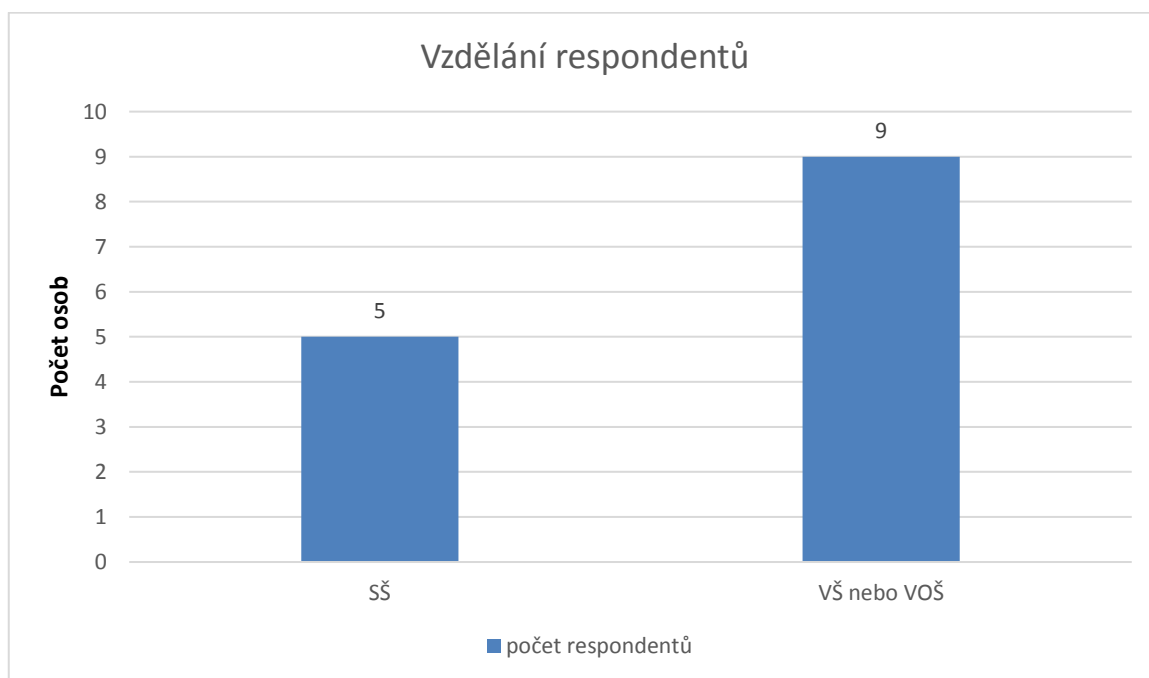
4.8.1.2 Pohlaví

Ač ve všech kategoriích je rozložení respondentů rovnoměrné, co se týká pohlaví, tak zde rozložení rovnoměrné není. Výzkumu se zúčastnila pouze jedna žena. Důvodem je částečně koncentrace tazatelky na velikost obhospodařované plochy a opomenutí skutečnosti, že by mohl být zařazen větší vzorek žen. Další dva důvody však naopak obhajují výběr tazatelky a berou v potaz skutečnost, že zařazení žen je náročné. Důvodem malého zastoupení žen je s velkou pravděpodobností totiž také realita, že žen hospodaří méně než mužů a navíc, některé podniky jsou sice evidovány pod jménem ženy, ale hospodaření na zemědělské půdě se věnuje muž.

Graf 2, POHLAVÍ RESPONDENTŮ, vlastní tvorba autorky práce

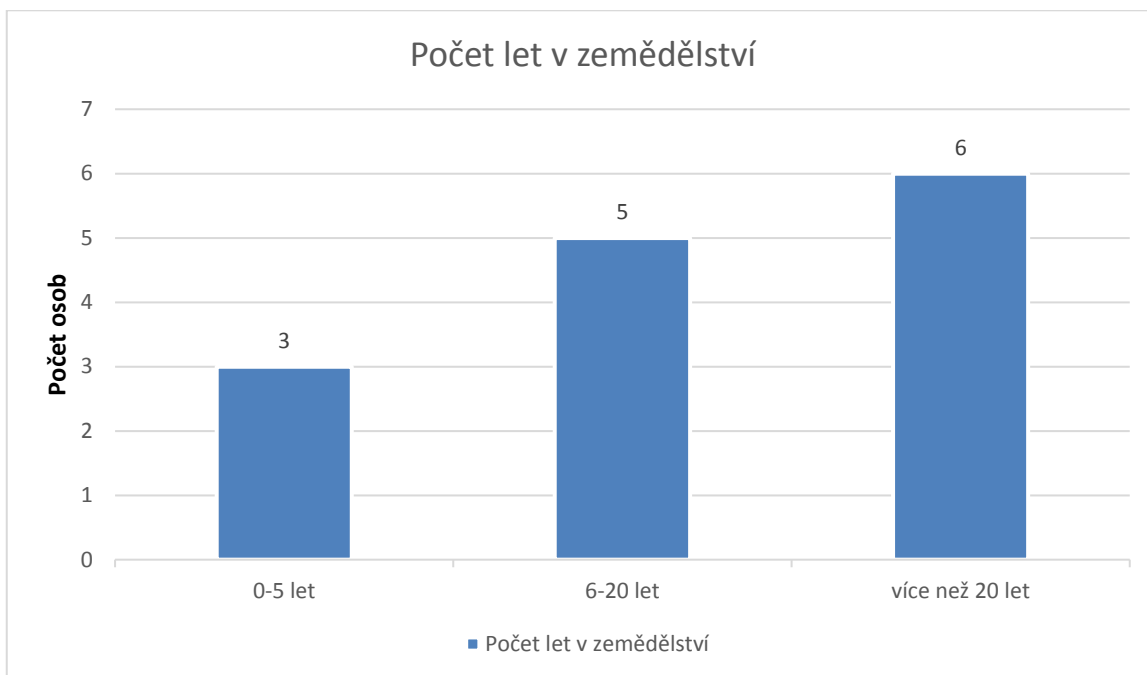
4.8.1.3 Vzdělání

Graf 3, VZDĚLÁNÍ, vlastní tvorba autorky práce

Co se týká vzdělání respondentů, převažuje vysokoškolské a vyšší odborné nad středoškolským. Jiný typ vzdělání se v průzkumu neobjevil. Co se týká vysokoškolského vzdělání, tak pouze dva respondenti absolvovali jiný obor než zemědělský. Všichni absolventi střední školy ji vystudovali se zaměřením na zemědělství.

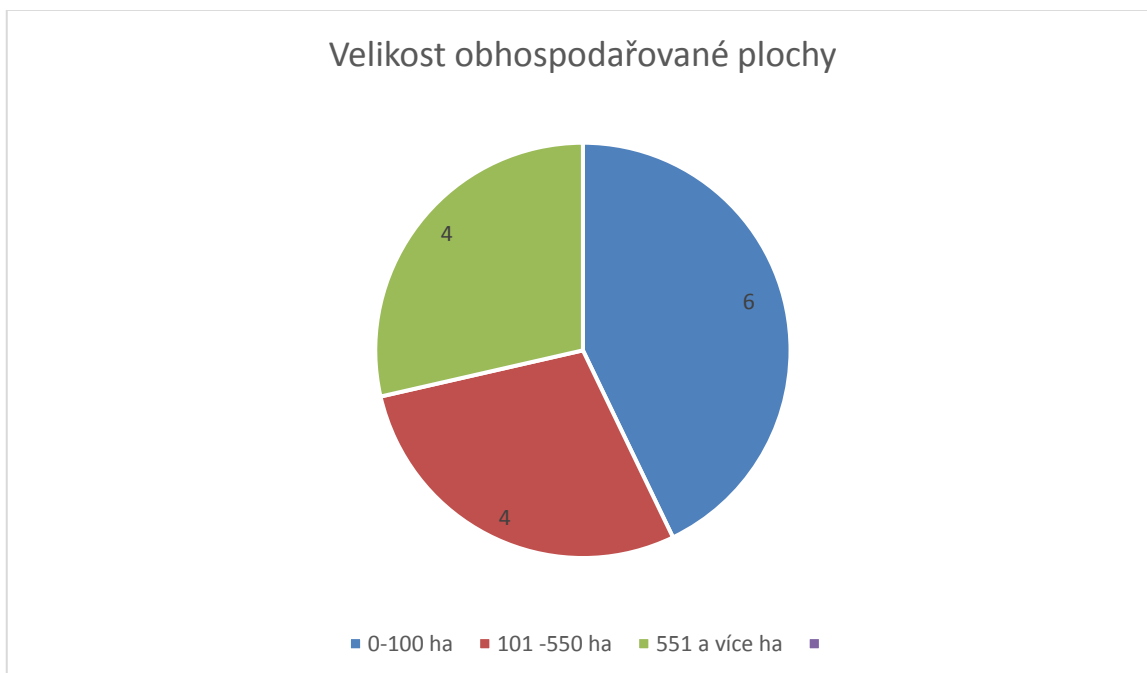
4.8.1.4 Počet let v zemědělství

Graf 4, POČET LET V ZEMĚDĚLSTVÍ, vlastní tvorba autorky práce

Co se týká počtu let, které respondenti působí v zemědělství, tak jednoznačně převažují zemědělci s mnohaletou zkušeností. Rozptyl mezi nejmenší a největší hodnotou je 33 let.

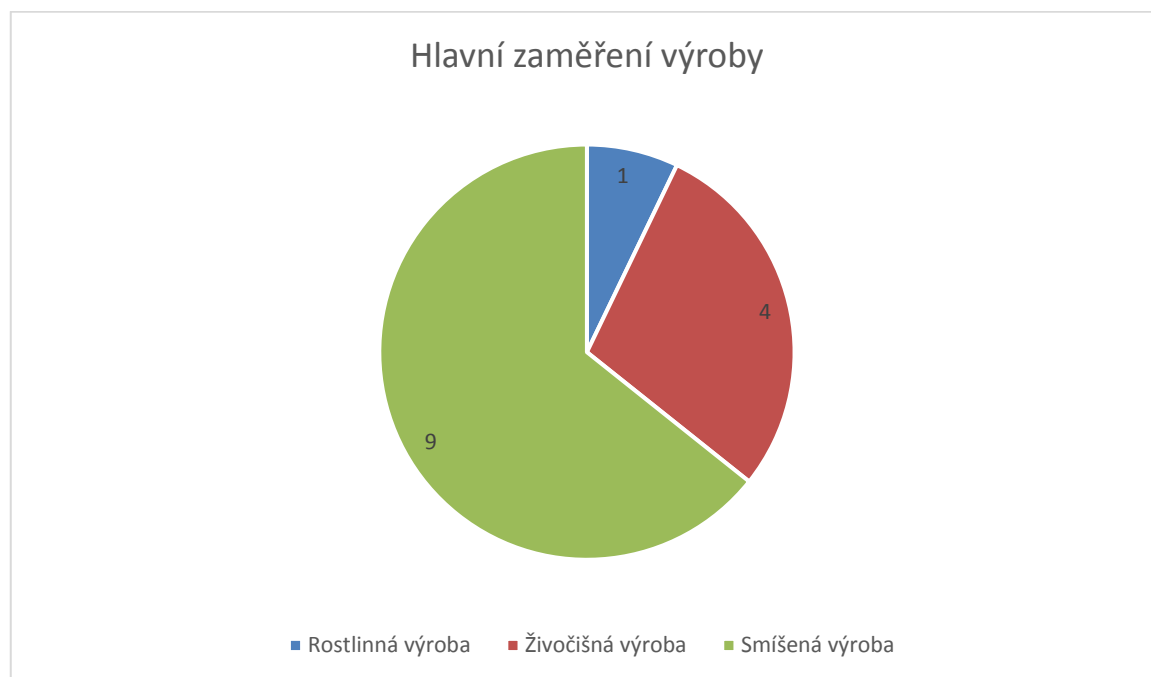
4.8.1.5 Velikost obhospodařované plochy

Graf 5, VELIKOST OBHOSPODAŘOVANÉ PLOCHY, vlastní tvorba autorky práce

Většina respondentů obhospodařovala výměru do 550 ha. Pouze čtyři respondenti zastupovali velké společnosti nad 550 ha. Toto rozložení částečně kopíruje skutečnost, že zemědělství v České republice je typické tím, že 69,3 % půdy obhospodařuje 10,0 % subjektů právnických osob. Fyzické osoby, které tvoří téměř 90 % všech subjektů, hospodaří pouze na 30,7 % půdy. (Zelená zpráva, 2019).

4.8.1.6 Hlavní zaměření výroby

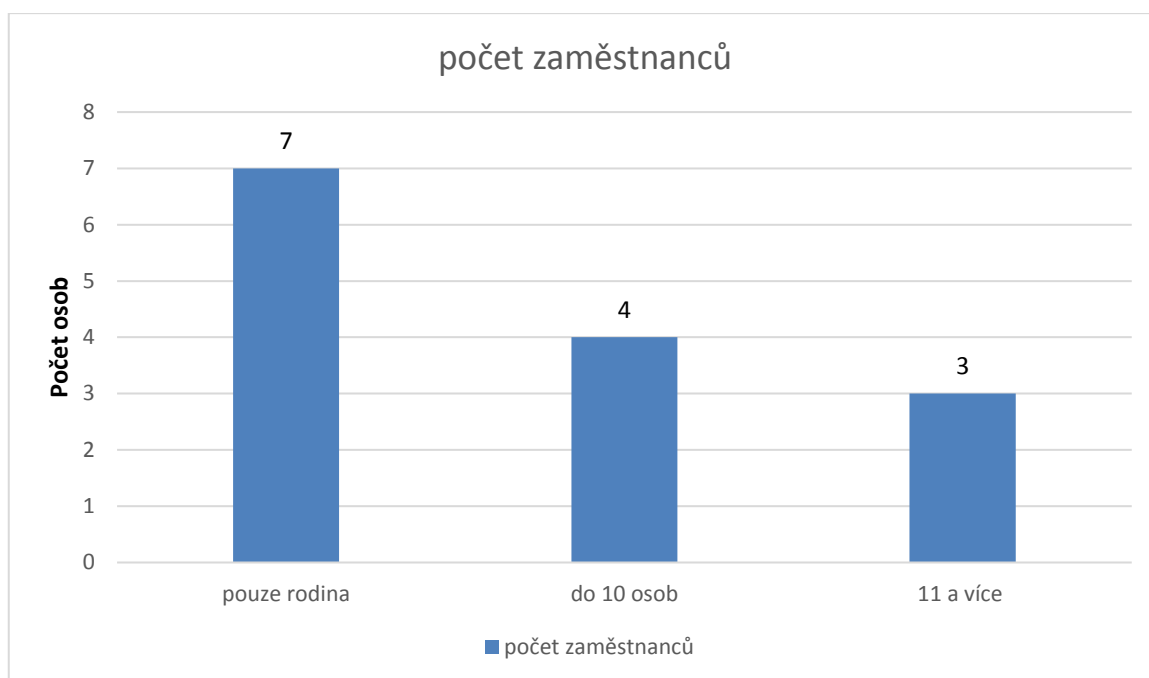

Graf 6, HLAVNÍ ZAMĚŘENÍ VÝROBY, vlastní tvorba autorky práce

Většina respondentů se zabývá smíšenou rostlinnou výrobou (pěstováním zemědělských plodin) a živočišnou výrobou (chovem zemědělských zvířat). Pouze menší část respondentů se zabývá výhradně jednou nebo druhou variantou zemědělského hospodaření.

4.8.1.7 Počet zaměstnanců

U menších farem tvoří zaměstnance rodinní příslušníci; většinou manželka farmáře a některý z potomků. Větší farmy disponují dalšími zaměstnanci. Existenci rodinných farem jsem proto zohlednila v následujícím grafu.

Graf 7, POČET ZAMĚSTNANCŮ, vlastní tvorba autorky práce

4.8.2 Průběh rozhovorů

V této kapitole bude popsán průběh sběru rozhovorů.

Sběr rozhovorů začal v únoru 2020. Postup byl takový, že tazatelka kontaktovala vybranou farmu, představila se a požádala o návštěvu farmy a rozhovor. Prostřednictvím tohoto telefonického hovoru vysvětlila důvod i stručný účel rozhovoru. Zde záměrně nebyl popsán detailně obsah rozhovoru, aby byl rozhovor co nejautentičtější. Při představování autorka uvedla skutečnost, že se sama pohybuje v prostředí zemědělství a popsala svou rodinnou farmu. To byla pravděpodobně jedna z okolností, která přispěla k velké vstřícnosti respondentů.

Po telefonickém rozhovoru a domluvení schůzky následovala návštěva farmy. Prvním krokem bylo seznámení se s respondentem, následoval neformální rozhovor a ve většině případů také seznámení se s prostředím farmy. Respondenti byli velmi vstřícní a rádi se podělili o své zkušenosti s vedením farem. Zajímavé skutečnosti si autorka zaznamenávala prostřednictvím poznámek. Dále byl znovu představen účel rozhovoru a nyní již detailněji popsán jeho obsah. Celá tato fáze trvala většinou okolo půl hodiny až hodiny.

Poté tazatelka přistoupila k vedení rozhovoru. Z výše uvedených důvodů navození neformální atmosféry již v této počáteční fázi, autorka nejprve položila sociodemografické otázky, které se většinou doporučují pokládat na závěr rozhovoru nebo nenápadně vkládat do rozhovoru (Hendl, 2016). Po několika pilotních rozhovorech se tato strategie ukázala jako vyhovující, protože

neodváděla pozornost během rozhovoru a respondent se mohl plně soustředit na pokládané otázky.

Během vedení rozhovorů došlo k jedné neočekávané okolnosti, která autorce velmi zkomplikovala situaci. Dne 12. března 2020 byl vyhlášen nouzový stav z důvodu koronavirové epidemie. Z důvodu karantény byla autorka nucena některé z rozhovorů vést prostřednictvím telefonického hovoru nebo přes aplikaci Skype (jednalo se celkem o 7 respondentů). Naštěstí z velké části se jednalo o farmy, které tazatelka zná z důvodu předchozího kontaktu s respondenty, neboť se v prostředí zemědělství pohybuje. Telefonický hovor v tomto případě probíhal ve dvou etapách – první hovor byl totožný s prvním hovorem u osobní návštěvy. Tazatelka se představila, opět vysvětlila důvod a stručný účel rozhovoru a požádala respondenta o to, zda by si našel čas na tento rozhovor. Termín byl domluven dle časových možností respondenta. Tazatelku velmi mile překvapila vstřícnost respondentů. Někteří sice preferovali osobní návštěvu, ale nikdo rozhovor telefonickou formou neodmítl.

4.9 Výsledky výzkumu

V rámci designu výzkumu si autorka položila dvě základní otázky:

- Jaké jsou hlavní informační potřeby farmářů na Benešovsku?
- Jaké zdroje a kanály informací využívají k uspokojení těchto potřeb?

Z důvodu přehlednosti jsou hlavní poznatky týkající se těchto otázek uvedeny v souhrnných tabulkách. Vzhledem k charakteru sběru dat a použití metody hloubkovému rozhovoru, bylo v některých případech náročné shrnout odpovědi do položek ano/ne; není to ani smyslem hloubkového rozhovoru. Nicméně, vzhledem k charakteru otázek a jejich detailnímu zaměření na různé typy informačních potřeb, se toto shrnutí nabízí a může být užitečné pro rychlou orientaci ve výsledcích výzkumu.

Po souhrnných tabulkách týkajících se těchto hlavních otázek následuje stručné zhodnocení výsledků výzkumu v oblasti informačních potřeb, informačních zdrojů a informačního chování z pohledu výzkumných otázek.

Ač průzkum nebyl zaměřen na rozdíl mezi konvenčně hospodařícími a ekologickými zemědělci, tak subjekty, které hospodaří v režimu ekologického zemědělství jsou označeny zelenou barvou. Mohli bychom předpokládat, že tito zemědělci se budou více zajímat o udržitelný rozvoj svého podnikání a zemědělství jako celku, což výsledky průzkumu naznačují. Vzorek respondentů však není tak rozsáhlý a poměr těchto dvou skupin není vyrovnaný, takže tyto možné souvislosti budou pouze naznačeny.

4.9.1 Informační potřeby farmářů na Benešovsku - SOUHRN

Tabulka 12, SOUHRN INFORMAČNÍCH POTŘEB, vlastní tvorba autorky práce

Druh informační potřeby	Subjekt 1	Subjekt 2	Subjekt 3	Subjekt 4	Subjekt 5	Subjekt 6	Subjekt 7	Subjekt 8	Subjekt 9	Subjekt 10	Subjekt 11	Subjekt 12	Subjekt 13	Subjekt 14
novinky z oboru zemědělství	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓
odborná setkání a další vzdělávání	✗	✓	✗	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗
aktuální tržní ceny	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✗	✓	✗
zemědělské dotace	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓
legislativa	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
pozemky (pacht, koupě, prodej)	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✓	✗	✓	✓
osiva	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
hnojiva a postřiky	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✗
ochrana rostlin	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✗	✗	✓	✗
péče o půdu	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Druh informační potřeby	Subjekt 1	Subjekt 2	Subjekt 3	Subjekt 4	Subjekt 5	Subjekt 6	Subjekt 7	Subjekt 8	Subjekt 9	Subjekt 10	Subjekt 11	Subjekt 12	Subjekt 13	Subjekt 14
chov hospodářských zvířat	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓
počasí	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
zemědělské vybavení a technologie	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
zemědělské úvěry, pojištění a další finanční služby	✗	✗	✓	✗	✓	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✗
zemědělský marketing	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✓	✗	✓
životní prostředí	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

4.9.2 Informační potřeby farmářů na Benešovsku - POPIS

4.9.2.1 Novinky z oboru zemědělství

Na tuto otázku následovaly většinou kladné, stručné odpovědi, ve dvou případech subjekt dodal, že ho zajímají pouze novinky, které se týkají jeho specializace. Ve dvou případech subjekt zmiňoval, že jej zajímají novinky z oblasti precizního zemědělství.

4.9.2.2 Odborná setkání a další vzdělávání

V tomto případě potřebu informací potvrdilo 9 subjektů, naopak 5 subjektů takovou potřebu nemá. Jeden ze subjektů uvedl jako důvod této skutečnosti čas.

Subjekt 11 naopak uvedl, že tato setkávání jsou pro něj nejpřínosnější, musí se ovšem konat ve vhodnou dobu a musí vybrat ta správná.

Až při vyhodnocování výsledků tazatelka zjistila, že v tomto případě by bylo vhodnější otázku lépe formulovat a zeptat se pouze na „další vzdělávání“, případně konkretizovat formy vzdělávání, které bývají v této oblasti nejčastější – semináře, přednášky, výstavy, polní dny apod.

4.9.2.3 Aktuální tržní ceny

Potřebu informací v této oblasti potvrdilo 10 subjektů. Dva subjekty využívají jako zdroj této informace newsletter ze SZIF, ovšem jeden z těchto subjektů zároveň dodává, že ceny jsou zde většinou zpětně, takže rozhodování v této oblasti je náročné. Jeden subjekt využívá pro informace o tržních cenách MATIF (francouzská komoditní burza).

4.9.2.4 Informace o zemědělských dotacích

Zde potvrdilo informační potřebu 10 subjektů z 12. Tzv. Jednotnou žádost, do které patří i dotace na plochu obhospodařované půdy nebo dotace týkající se ekologického způsobu hospodaření využívají všichni respondenti. Kromě toho mohou zemědělci žádat o investiční dotace zejména z PRV (Programu rozvoje venkova) nebo PGRLF (Podpůrného garančního rolnického a lesnického fondu). Získáním těchto dotací se zemědělci naopak zavazují naplňovat různé podmínky spojené s těmito dotacemi.

Ač příjmy z dotací bývají pro zemědělce důležité, pro žádného z dotazovaných zemědělců se nejedná o jediný příjem. Navíc žádosti o investiční dotace jsou poměrně administrativně a finančně náročné.

Dva subjekty zmínily praxi, kdy po vyhlášení dotačních pravidel kontaktují prodejci (například) zemědělské techniky zemědělce a nabízejí jim pomoc se zpracováním dotace.

Jeden ze subjektů používá k získávání informací o dotacích newsletter SZIF a Agrární komory. Přiznává, že se jedná často o totožné informace. Jiný subjekt používá kromě webových stránek SZIF ještě Portál farmáře. Další využívá newsletter Zemědělského svazu.

4.9.2.5 Legislativa

Informační potřebu v této oblasti vyjádřilo všech 14 subjektů. Jeden subjekt vyhledává tyto informace z portálu eAGRI, jiný je získává prostřednictvím newsletterů Agrární komory.

4.9.2.6 Informace týkající se pozemků (pacht, koupě, prodej)

V této oblasti potřebu informací potvrdilo celkem 10 subjektů. Některé subjekty uvedly, že informace z této oblasti nepotřebují z důvodu vysokých cen, jiné z důvodu, že možnosti koupě nebo pachtu zemědělské půdy jsou čím dál omezenější.

Jeden ze subjektů uvedl, že informace z této oblasti získává na základě osobního kontaktu nebo z internetu (například Farmy.cz). Subjekt č. 10 zmínil jako zdroj informací o této oblasti katastrální úřad, aplikaci LPIS na Portálu farmáře nebo placenou službu Adol Monitor, která posílá newslettery.

Subjekt č. 11 uvedl: *„Tam to člověk pořád sleduje, pozemky jsou dost podstatné, ceny jsou někdy kvůli překupníkům přemrštěné, ale teď se tento trh trochu zastavil. Informace jsou to důležité, ale těžko se shánějí a málokdo řekne, za kolik prodá, za kolik koupí, tyto informace nejsou moc k sehnání.“*

4.9.2.7 Osiva

Potřebu informací o osivech potvrdilo 10 subjektů.

Subjekt 4 vyjádřil potřebu tohoto druhu informace: *„Osiva jen v omezeném čase, v podstatě nikdy před termínem setí, kdy je potřeba vhodná osiva vybírat, takže ano, je to potřebná informace, vyhledávám tyto informace, ale jenom v určitém období“*

Ekologičtí zemědělci zase zmiňovali vyšší míru informační potřeby z důvodu nutnosti používat certifikovaná bioosiva.

Subjekt 8 uvedl tři možné zdroje informací o osivech – seznam doporučených odrůd MZe, semináře a polní dny. Subjekt 9 dodal, že velkou část osiv tvoří vlastní pozitivní zkušenost z předchozích let. Subjekty 12 a 14 zmínily jako zdroj informací o osivech odborné poradce osivářských firem.

4.9.2.8 Hnojiva a postřiky

Informace o hnojivech a postřicích potřebuje 8 subjektů.

Takto na otázku odpověděl subjekt 2: *„Hnojiva a postřiky jasný (...) to jsou ty věci, který nás zajímají, že jo, samozřejmě, tam se to furt mění, jak legislativa, tak prostě všechno, že jo, tak to my musíme prostě sledovat. (...) každé rok nebo furt.*

Někteří zemědělci vnímají situaci kolem používání postřiků nepřehlednou, někteří nejsou přesvědčeni o účelnosti zákazu některých účinných látek, které dříve byly povoleny. Jeden názor za všechny od subjektu 9: *„Častokrát je omezení, teď teda konkrétně účinné látky insekticidů, zakazují se, vytvoříme si za pár let rezistenci a pak se bude složitě shánět přípravky, který by například blýskáčky nebo krytonosce likvidoval.“* Možná by v této situaci pomohla lepší komunikace ze strany Ministerstva zemědělství a jeho organizace Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu a celková lepší provázanost s výzkumy univerzit nebo dalších vědeckých institucí.

Ekologičtí zemědělci chemická hnojiva ani postřiky, až na malé výjimky, používat nesmějí. Na druhou stranu přiznávají, že ne všechny plodiny je možné bez jejich použití vypěstovat. Nebo alespoň vypěstovat tak, aby na tom zemědělec finančně netratil. Tuto skutečnost zmiňovaly všechny čtyři ekologické subjekty, které byly součástí tohoto výzkumu. Konvenční zemědělci o používání hnojiv a postřiků vedou povinnou evidenci. Mohou k tomu využít například aplikaci Evidence přípravků a hnojiv na Portálu farmáře.¹⁸

4.9.2.9 Ochrana rostlin

Informace z oblasti ochrany rostlin nepotřebuje 5 subjektů. V jistém smyslu se otázka trochu překrývá s předcházející. Některé subjekty zde zmiňovaly, že v této oblasti spoléhají na

¹⁸ Bližší informace o této aplikaci zde: O aplikaci Evidence přípravků a hnojiv. *Portál farmáře* [online]. Ministerstvo zemědělství, c2009-2020 [cit. 2020-04-17].

zemědělské poradce: „*Ochrana rostlin, tam si myslím, že stěžejní informace člověk získá od poradce, kterému vlastně nějakým způsobem musí důvěřovat, protože to ošetření rostliny je velice komplikovaná část té agronomie.*“ Někteří zemědělci v této oblasti používají postupy precizního zemědělství, jiní pouze v omezené míře a některé, zejména z důvodu finanční náročnosti. Subjekt 2 vyjádřil tento názor: „*Informací mám dost, což tady není problém, tady vám každé něco nabízí (...) ale samozřejmě ta realizace prostě neodpovídá, asi prostě dneska těm cenám, co na tom trhu za ty komodity a všechno prostě se dá dostat (...)*“

4.9.2.10 Péče o půdu

Informační potřebu z oblasti péče o půdu zmínilo celkem 13 subjektů. Většina z dotazovaných zemědělců se snaží o půdu starat s ohledem na udržitelný rozvoj zemědělství a snaží se vyvážit péči o půdu i ekonomický zisk. Subjekt 6 zmínil: „*(...) Co se týče ochrany půdy, snažím se být jako správný hospodář. Část pozemků je má vlastní, ale i na pozemcích v pachtu se snažím ne jenom z půdy brát, ale půdě i dávat.*“ Někteří se ptali, co péči o půdu konkrétně tazatelka myslí, což bylo překvapující a tazatelka se po několika zaváhání na tuto otázku lépe připravila. Subjekt 12 uvedl, že postoj Ministerstva zemědělství v oblasti péče o půdu je nečitelný. Subjekt 8 uvedl, že péče o půdu je podmíněná v dotacích, kde jsou dost striktní podmínky. Uvedl, že informace o tomto tématu čerpá z aplikace LPIS na Portálu farmáře. Důvod sledování určitého ukazatele z důvodu dotací zazněla během rozhovorů vícekrát a demonstruje jeden ze způsobů, jak mohou státní orgány významně ovlivnit postupy zemědělců.

4.9.2.11 Chov hospodářských zvířat

V této oblasti vyjádřilo informační potřebu 10 subjektů. Subjekt č. 9 uvedl jako zdroj informací o chovu hospodářských zvířat časopis *Náš chov* a poradce – výživáře, veterináře.

4.9.2.12 Počasí

Co se týká informační potřeby v této oblasti, považuje ji za relevantní 13 subjektů. Zejména v průběhu zemědělské sezóny se jedná o stěžejní informační potřebu. K odhadu vývoje počasí používají zemědělci nejenom tradiční metody jako televizní předpověď nebo vlastní zkušenosti, ale někteří také vlastní srážkoměr nebo meteostanice. Kromě toho se jedná o jedinou oblast, ve které více zemědělců potvrdilo využívání mobilních aplikací. Byly jmenovány Windyty, Aladin nebo aplikaci ČHMÚ.

Subjekt 11 k tématu počasí uvedl: „*Třeba, když jsem si myslel, že sklídím sena bez přemoknutí, tak to v těch výměřích a v tom počasí nejde. Člověk se už na začátku smíří, že třetina sena ne-
li více bude přemoklá nebo někdy i vymoklá. Takže to počasí je důležité, ale bohužel se těžko
shánějí informace na déle než dva nebo tři dny. A i tehdy je to někdy risk.*“

4.9.2.13 Zemědělské vybavení a technologie

Kromě legislativy byla tato oblast jediná, kde všichni zemědělci potvrdili informační potřebu. Někteří zemědělci v této části zmiňovali některé z postupů precizního zemědělství, které využívají – ve velké většině se jednalo o GPS navigace v traktorech. Někteří zemědělci naopak zmiňovali finanční náročnost a nedostupnost moderního zemědělského vybavení a technologií. Nejednalo se pouze o menší zemědělce, ale i o větší společnosti. Subjekt č. 2 uvedl: *(...) takže já mám nějakou informaci, ale já to zhruba vim, takhle to teda vidím přesnějc. A tak nevím, jestli to jako úplně v této chvíli stojí za ty všechny peníze*“. Subjekt 7, který se zároveň věnuje prodeji zemědělských strojů na otázku, zda by mohl vyčíslit poptávku po těchto technologiích, uvedl: „*V procentech je to málo, ale podniky, které jsou „na výši“, se už na to začínají zaměřovat, protože jim dochází, jak drahá je chemie, jak drahá jsou hnojiva, takže třeba i u postřikovačů dneska není výjimkou, že si zákazník vybírá postřiková ramena podle toho, aby se vypínaly jednotlivé trysky po 50 cm, tzn. v závislosti na GPS, aby nedocházelo k přestřiku. To samé se snaží i na rozmetadlech průmyslových hnojiv, tzn. že to rozmetadlo je řízeno podle GPS a samo si upravuje dávku v klínech, aby nedocházelo k přehazování hnojiva.*“ Tři subjekty v tomto případě zmínily, že pořízení těchto technologií nemá smysl bez šikovní obsluhy, které je nedostatek; ne všichni zaměstnanci se s těmito technologiemi naučí správně pracovat.

Subjekt 9 zmínil skutečnost, že informace z této oblasti nemusí sám aktivně vyhledávat, neboť prodejci zemědělské techniky sami produkty nabízejí. Toto potvrdil i subjekt 13, který navíc zmínil návštěvu veletrhů jako informační zdroj v této oblasti.

4.9.2.14 Zemědělské úvěry, pojištění a další finanční služby

V této oblasti potvrdilo informační potřebu celkem 7 subjektů. Někteří vyjádřili obavu z nabídek těchto společností, jiní naopak s finančními společnostmi dlouhodobě spolupracují a využívají různých možností financování. Kromě toho, pokud je stroj pořízený na úvěr nebo z dotace, pojištění je nutnost. To potvrdil i subjekt 7. Subjekt 11 k tomu uvedl: „*(..) Jinak, že*

by to člověka nutila za nízkých úroků investovat, to asi úplně ne. Co člověka trochu motivuje, to jsou investiční dotace. Samozřejmě, když je nějaká investiční dotace, o které víme, že časem nebude, tak to člověka motivuje, když tam dostane z 50 % dotaci, aby do něčeho šel.“ Subjekt 12 uvedl, že se zajímá o dotace na úroky z úvěrů, které je možné získat od PGRLF.

4.9.2.15 Zemědělský marketing

Tato oblast patřila k těm, v rámci kterých mají zemědělci menší míru informační potřeby. Ze 14 subjektů potřebu informací v této oblasti vyjádřily pouze 3. Dalším důvodem je také skutečnost, že většina z oslovených farem patří do zemědělské prvovýroby¹⁹, tzn. nezabývá se přímo uváděním svých výrobků na trh. Někteří ovšem o tom uvažují, v tom případě však považují informace z této oblasti za dostupné. Subjekt 6 se zabývá přímým prodejem produktů zákazníkovi, avšak jde o oblast, po které je velká poptávka.

4.9.2.16 Životní prostředí

Informační potřebu v této oblasti vyjádřilo celkem 12 subjektů. Určitým důvodem informační potřeby v této oblasti jsou legislativní předpisy a podmínky dotací. Z dostupných dat je těžké určit, do jaké míry má tato skutečnost vliv. Subjekt 6 uvedl: *„Kvůli zemědělským dotacím určitě ne. Hospodařím tak, abych se k životnímu prostředí choval velice slušně, takže co se dotací týče, tak nemám žádný problém.“* Vyšší zájem o tuto otázku vykazovali všichni ekologičtí zemědělci, ale nejenom oni. Subjekt 12 přímo uvedl: *„Je to i nějaký osobní přesvědčení o tom, že člověk se má chovat ekologicky a šetrně k té planetě, která mu jednak dává jídlo a obživu a mám pocit, že se to poslední dobou, i když se o tom hodně mluví, tak se pro to, minimálně v naší republice skoro nic nedělá.“* Subjekt 13 vyjádřil opačný názor, že nařízení v oblasti životního prostředí jsou velmi náročná a omezují svobodu podnikání: *„Maximálně, to je všechno daný v zemědělství, dneska už se můžete jenom rozhodnout, jestli zasejete v úterý nebo ve čtvrtek, ostatní je daný. Co a kam, čím ošetřit, všechno už je skoro rozhodlý. Ta svoboda v tom zemědělství jako oáza posledního svobodného podnikání...“* Subjekt 2 řekl, že i když v této oblasti podle jeho názoru zemědělci činí dostatečné kroky, pro určitou skupinu osob to je, a bude stále nedostatečné: *„Protože já to říkám, století sloužilo zemědělství k obživě národa,*

¹⁹ Definice zemědělské prvovýroby pro účely získání dotace z Programu rozvoje venkova je uvedena například na str. 24 Specifických podmínek pro poskytování dotace na základě Programu rozvoje venkova platné pro 8. kolo příjmu žádostí. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/633457/Pravidla_6_4_1_8_kolo_na_web2.pdf

dneska je zemědělství vnímáný jako údržba krajiny, ale samozřejmě to spolu souvisí, vždycky to spolu musí souviset, ale ne, jak si myslejí lidé“.

4.9.3 Informační zdroje - SOUHRN

Tabulka 13, SOUHRN INFORMAČNÍCH ZDROJŮ, vlastní tvorba autorky práce

INFORMAČNÍ ZDROJ	Subjekt 1	Subjekt 2	Subjekt 3	Subjekt 4	Subjekt 5	Subjekt 6	Subjekt 7	Subjekt 8	Subjekt 9	Subjekt 10	Subjekt 11	Subjekt 12	Subjekt 13	Subjekt 14
Diskuse s členy rodiny a příbuznými	✓	✗	✓	---	✗	✓	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✗
Diskuse s ostatními zemědělci	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Vlastní zkušenosti	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Zástupci dodavatelských firem	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Návštěva výstav, seminářů, přednášek pořádaných STÁTNÍMI ORGANIZACEMI	✓	✗	✗	✓	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓
Návštěva výstav, seminářů, přednášek pořádaných SOUKROMÝMI SPOLEČNOSTMI	✗	✓	✓	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✗
Rádio, televize	✗	✗	✓	✗	✗	✓	✗	✗	✗	✓	✗	✗	✗	✓
Hledání na internetu	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

INFORMAČNÍ ZDROJ	Subjekt 1	Subjekt 2	Subjekt 3	Subjekt 4	Subjekt 5	Subjekt 6	Subjekt 7	Subjekt 8	Subjekt 9	Subjekt 10	Subjekt 11	Subjekt 12	Subjekt 13	Subjekt 14
Portál farmáře MZe	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Zástupci finančních společností	✗	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✗
Mobilní aplikace	✗	✓	✗	✓	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Sociální síť	✗	✗	✗	✓	✗	✗	✗	✓	✓	✗	✗	✓	✗	✓
Kontaktování státních organizací	✗	✓	✓	✓	✓	✓	---	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗
Kontaktování zemědělských svazů, asociací	✗	✓	✗	✗	✓	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗
Zemědělské publikace, časopisy a noviny	✗	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✗
Výzkumy univerzit a dalších vědeckých inst.	✗	✗	✗	✗	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Veřejné nebo odborné knihovny	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✓	✗	✗	✗
Poradenské firmy	✗	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗

4.9.4 Informační zdroje - POPIS

Pro účely lepší orientace ve výsledcích výzkumu autorka vytvořila z informačních zdrojů několik logických celků, které zhodnotila.

4.9.4.1 Neformální diskuse s členy rodiny nebo s ostatními zemědělci

V několika případech, kdy se jedná o rodinné farmy, uváděli respondenti užitečnost rodinných diskusí. Užitečnost diskusí s ostatními zemědělci naopak v různé míře využívají všichni respondenti. Někteří pouze při náhodných setkáních, jiní při různých zemědělských akcích. Subjekt 9 dokonce uvedl, že se jedná o nejdůležitější zdroj informací. Respondenti uváděli, že mezi nimi panuje kolegiální atmosféra. Subjekt 5 uvedl, že toto platí bez ohledu na to, zda se jedná o konvenční nebo ekologické zemědělce. Subjekt 1 však uvedl: „*Mezi námi malými a velkými to je rivalita, to jsou dva světy*“.

4.9.4.2 Vlastní zkušenosti

Vlastní zkušenosti tvoří velmi důležitý zdroj informací; tuto skutečnost potvrdilo všech 14 subjektů. Vlastní zkušenost je také základ pro hodnocení všech dalších informačních zdrojů. Subjekt 11 k tomu dodal: „*(Vlastní zkušenosti) ty jsou asi nejcennější. Nemohu říct, že bych jich měl tolik, ale mají největší váhu. Na moje rozhodování má vliv také tak 20 až 30 % z nich.*“

4.9.4.3 Zástupci dodavatelských firem, zástupci finančních společností a poradenské firmy

Přestože všechny tyto položky tvoří důležitý zdroj informací, jednomyslná shoda panuje pouze u zástupců dodavatelských firem. Následují poradenské firmy (11 respondentů) a zástupci finančních společností (10 respondentů).

Některé subjekty zmínily problematický bod u těchto zdrojů informací. Subjekt 2 ho vyjádřil takto „*(...) za ty roky už člověk ví, komu věřit víc, komu méně (...). Protože samozřejmě ne všichni prodejci, distributoři jsou prostě odborníci, prostě nejsou. Jsou to prostě prodejci. Každý řekne, že to má nejlepší. To je logický.*“ V několika případech respondenti uvedli, že upřednostňují letité, prověřené vztahy s těmito zástupci. V těchto případech k nim mají důvěru a rozhodují se podle jejich doporučení. V opačném případě si tyto informace ještě dále ověřují. Subjekt 5 k tomu dodal: „*Ano, ale musí si člověk jako hodně přefiltrovat ty informace jejich*“.

4.9.4.4 Návštěva akcí pořádaných státními organizacemi a soukromými společnostmi

V případě tohoto zdroje informací lehce převažovala návštěva akcí pořádaných státními organizacemi (9:8) Celkově bylo hodnocení v této kategorii překvapivě rozporuplné. Někteří preferují státní akce, jiní soukromé. Subjekt 8 vyjádřil tento názor: „(...) *snažím se aspoň dvakrát ročně účastnit, co pořádá výzkumný ústav v Ruzyni (...) tak tam jsou informace tak jako velice zběžné pro akademickou obec, než jakoby pro praktické použití těch zemědělců. Kdežto vlastně ty, co pořádají obchodní firmy, tak jsou více odborné pro ty zemědělce, více zaměřené, co zajímá ty zemědělce*“ To částečně potvrdil i subjekt 12. Subjekt 11 naopak vyjádřil, že akce soukromých společností mu většinou připadají trochu tendenční.

4.9.4.5 Rádio a televize

Otázka na tento informační zdroj vzbudila nejvíce negativních reakcí. Ač čtyři z dotázaných zemědělců jej považují za určitý informační zdroj, tak velká většina jej nejen za zdroj informací nepovažuje, ale také se negativně vyjadřovala k obsahu těchto mediálních sdělení nebo k jejich objektivitě. Zemědělci se domnívají, že jejich zástupcům není dán v médiích dostatečný prostor a zprávy jsou jednostranné, zaměřené proti nim. Tím vytvářejí negativní mediální obraz o zemědělci i o zemědělství, který jim v očích laické veřejnosti škodí. Na tomto místě by bylo možné citovat množství rozhořčených reakcí na toto téma a také několik konkrétních příkladů. Subjekt 2 považuje za řešení, že by do televizních debat měli být zváni: „*Třeba ze Zemědělského svazu, Agrární komory, nebo to je jedno, ředitele podniku, ministra zemědělství nebo náměstka ministra zemědělství*“ Subjekt 8 zmínil konkrétní reportáž, kdy zazněly ze strany reportéra faktické chyby. Subjekt 11 zmínil, že média vytvářejí obraz zemědělce, který pouze bere dotace, ale neberou v potaz některé další skutečnosti. Například, jak náročné jsou podmínky dodržování dotací, závislost zemědělců na počasí nebo ceny potravin, které by bez dotací byly mnohem vyšší.

Ojedinělý názor vyjádřil subjekt 6: „(...) *když tam zemědělci vystupují, tak si říkám, že jsem asi špatný zemědělec, protože já si nestěžuju. Ale filosofie zejména velkých zemědělců je pořád si stěžovat. Jednou je sucho, jednou je mokro, jednou hraboš, jindy zas něco jiného, ale jestliže se o pole náležitě stará, tak není naprosto důvod si stěžovat.*“

Zajímavé je, že v pohledu na objektivitu médií není rozdíl mezi konvenčními a ekologickými zemědělci. Naopak 3 ze 4 oslovených ekologických zemědělců se vyjádřili, že mediální zprávy nejsou objektivní.

Rádio si v tomto ohledu vede lépe než televize. Někteří zemědělci poslouchají ČRO 2 a jiní ČRO Plus.

4.9.4.6 Hledání na internetu a Portál farmáře MZe

Hledání na internetu i Portál farmáře MZe představují velmi častý zdroj a využívají jej všichni zemědělci. Portál farmáře využívají zemědělci v různé míře, nejčastější jsou informace o dotacích, aplikace LPIS a Registr zvířat. Zemědělci kladně hodnotí obsah informací i jejich objektivitu. Někteří mají výhrady k jeho přehlednosti, ale na druhé straně potřebné informace nakonec vždy vyhledají.

4.9.4.7 Mobilní aplikace a sociální sítě

Mobilní aplikace používá jako zdroj informací 9 subjektů, sociální sítě 5. Co se týká mobilních aplikací, nejpoužívanější jsou předpovědi počasí. Někteří farmáři vědí i o dalších mobilních aplikacích, ale kromě dvou subjektů je nepoužívají.

5 subjektů využívá sociální sítě, ač přiznávají, že pro hledání odborných informací to není relevantní zdroj. Subjekt 8 uvedl: *„Tak určitě sleduji Agrární komoru na Facebooku a tam určitě je kvalitní zdroj informací, a také si všímám těch komentářů, které pod těmi statusy Agrární komory tam přistávají. Některé jsou záživné teda...”* Subjekt 13 vyjádřil: *„No...tak ano. Jsem členem v různých skupinách, třeba na Facebooku, ale není to jako hlavní spíš to беру jako doplněk nebo i částečně zábavu“*

4.9.4.8 Kontaktování státních organizací a zemědělských svazů a asociací

Kontaktování státních organizací bylo potvrzeno 11 subjekty a zemědělských svazů a asociací 6 subjekty. V tomto případě otázka směřovala k aktivnímu kontaktu; některé subjekty mají navíc nastavené posílání novinek z těchto institucí. Tři subjekty zmínily pozitivní zkušenost s regionální agenturou SZIF v Benešově. Subjekt 11 uvedl, že v případě státních organizací se jedná o nejzákladnější zdroj: *„Když člověk něco neví nebo si není jistý, jestli něco neudělal špatně nebo něco nepřevěděl, tak, tak to je určitě důležitý zdroj. Kontaktuji ho většinou jen osobně nebo telefonicky, tam jiný způsob kontaktu asi není. Na základě hovoru jde poslat nějaký mail, ale když už je člověk kontaktuje, tak to už je něco důležitého“*

Zemědělské publikace, noviny, časopisy a veřejné a odborné knihovny

Využívání zemědělských publikací, novin a časopisů potvrdilo celkem 10 subjektů. Někteří dokonce preferují tištěné informace před elektronickými. Některé zemědělské časopisy jsou podrobněji popsány v kapitole o informačních zdrojích. Co se týká knihoven v souvislosti s odbornými informacemi z oboru zemědělství, tak z výzkumu vyplynulo, že tento informační zdroj využívá pouze 1 subjekt. V tomto případě se nejedná o negativní postoj ke knihovnám, spíše jde o to, že zemědělci mají knihovny spojené pouze s knihami a materiály ke studiu. Někteří se navíc domnívají, že by je návštěva knihovny zdržovala. Tazatelka se domnívá, že vzhledem k tomu, že zájem o tištěné informace zatím přetrvává, tak určitá možnost, jak zvýšit popularitu knihoven mezi zemědělci existuje. Některé možnosti budou uvedeny při hodnocení role knihoven v souvislosti s informacemi z oboru zemědělství.

4.9.4.9 Výzkumy univerzit a dalších vědeckých institucí

Tento informační zdroj využívá celkem 9 subjektů. Subjekt 2 uvedl: *„Zemědělství je dneska jakoby na okraji zájmů jak těch univerzit, tak jakoby všech. Na univerzitách nejsou lidi, který už dneska chápou typy zemědělství a výzkumný úkoly, který dneska jsou udělaný se netýkaj ani toho zemědělství pořádně, takže potom ty informace ani nemůžete využít.“* Někteří zmínili menší dostupnost těchto materiálů, subjekt 11 uvedl jazykovou bariéru, protože některé tyto dokumenty jsou k dispozici pouze v angličtině. Stejný subjekt ještě dodal: *„Někdy mi přijde téma zajímavé, ale ve výsledcích a v tom, co zjistili se ztrácím. Je to psané přes statistiku a tak, ale selský rozum se z toho někdy vytratí a ten přínos a zisk z toho nejsem schopen zjistit.“* Jeden ze subjektů byl osloven k účasti ve výzkumu, další se výzkumu sám aktivně účastní.

4.10 Celkové zhodnocení výsledků podle výzkumných otázek

V této kapitole zhodnotí autorka celkové výsledky výzkumu z pohledu tří hlavních oblastí, kterých se výzkum týkal – informačních potřeb, informačních zdrojů a informačního chování. Výsledky zhodnotí z hlediska patnácti výzkumných otázek, které byly v každé oblasti položeny.

4.10.1 Oblast informačních potřeb

4.10.1.1 Jaké jsou hlavní informační potřeby farmářů na Benešovsku?

Odpověď na tuto otázku byla analyzována výše v kapitole Informační potřeby farmářů na Benešovsku. Zjištění odpovědí probíhalo prostřednictvím nabídnutého seznamu informačních potřeb, na základě kterého farmáři tyto potřeby volně komentovali. Z 16 nabídnutých položek, byly téměř všechny ohodnoceny farmáři jako relevantní, lépe řečeno, dostaly nadpoloviční většinu souhlasných odpovědí. Výjimku tvořily dvě položky – zemědělské úvěry, pojištění a další finanční služby a zemědělský marketing. Obě tyto položky a možné důvody jsou detailněji rozepsány výše. 5 a více záporných odpovědí obdržely ještě položky – hnojiva a postřiky, ochrana rostlin a odborná setkání a další vzdělávání. V případě prvních dvou zmíněných se jedná zejména o negativní odpovědi ekologických farmářů.

4.10.1.2 Jaký druh informace vyhledávají farmáři nejčastěji?

Výše uvedenému seznamu možných informačních potřeb předcházela volná otázka, která měla za cíl zjistit nejčastěji subjektivně pocíťovanou informační potřebu. Z níže uvedené tabulky vyplývá, že se jedná o několik hlavních kategorií informací – pěstování rostlin a chov zvířat, tržní ceny, požadavky státní správy a úřadů a možnosti dotací.

Tabulka 14, INFORMAČNÍ POTŘEBY – VOLNÁ OTÁZKA, vlastní tvorba autorky práce

Subjekt	Informační potřeba
Subjekt 1	tržní ceny, chemie, osiva
Subjekt 2	jakou zrovna potřebuje – rostlinná i živočišná výroba
Subjekt 3	postřiky proti plevelu, dotace, finanční úřad
Subjekt 4	agronomické informace
Subjekt 5	zemědělské postupy, právní záležitosti, dotace
Subjekt 6	osiva, ochrana rostlin, živočišná výroba – plemena
Subjekt 7	konkrétní informace, které vyplývají z přání zákazníka
Subjekt 8	státní správa – nařízení, kontroly

Subjekt 9	ceny, tržní ceny, informace o stavu mléka v ČR i ve světě, všeobecný přehled – momentálně cena nafty
Subjekt 10	informace o vyhlášených dotacích
Subjekt 11	dotace – plošné i investiční, nové zemědělské postupy – teď konkrétně chov masného skotu
Subjekt 12	strategický výhled ČR i Evropské unie, jak budou fungovat dotace, možnosti malých zemědělců uspět na trhu
Subjekt 13	informace ze SZIFu ohledně podpor pro zemědělce
Subjekt 14	informace v souvislosti s požadavky státní správy

4.10.1.3 Považují informace ve svém oboru za dostupné?

Informace považují zemědělci za dostupné, až velmi dostupné, a to napříč všemi sociodemografickými ukazateli – věkem, vzděláním nebo velikostí obhospodařované plochy. Subjekt 4 však dodal: „(...) *A potom v některých případech i nejasnost oněch informací, měly by být psány jednodušším jazykem a blíže specifikované, protože s nimi pracuje široká veřejnost a pracuje tady i poměrně starší generace lidí, takže tyto informace jsou pro ně někdy řekněme dosti složité*“. Subjekt 7 vyjádřil názor za několik respondentů takto: „*Dneska, kdy si chce něco zjistit, tak to není sebemenší problém. Stačí si udělat chvilíčku a mít na to chuť.*“

4.10.1.4 Existují nějaké oblasti, ve kterých mají farmáři nedostatek informací?

Obecně by se dalo říci, že neexistuje oblast, ve které by farmáři neměli dostatek informací. V jednotlivých případech se jednalo o chybějící informace o ekologickém zemědělství nebo praktické informace týkající se precizního zemědělství. Ve dvou případech se jednalo o nedostatek informací pro rychlé rozhodování (rozhodnutí v případech aktuálních problémů). Někteří respondenti však hodnotili nedostatek strategických informací a z jejich pohledu nečitelnou zemědělskou politiku státu a Evropské unie. S tím souvisí také velké množství různých změn, které se zemědělci dozvídají na poslední chvíli a na které se nemají možnost připravit. V několika případech zemědělci vyjádřili názor, že v rámci dotací jsou preferovány spíše velké společnosti, pro malé zemědělce je možnost získání dotací omezená – zejména z důvodu náročné administrativy a omezených finančních možností.

4.10.2 Oblast informačních zdrojů

4.10.2.1 Jaké zdroje a kanály informací využívají zemědělci k uspokojení informačních potřeb?

Odpověď na tuto otázku byla podrobněji analyzována v kapitole Informační zdroje. Mezi zdroje, které získaly méně než polovinu kladných odpovědí patří: veřejné nebo odborné knihovny (1x), rádio a televize (4x), sociální sítě (5x), kontaktování zemědělských svazů a asociací (6x). Několik informačních zdrojů je naopak využíváno všemi zemědělci: diskuse s ostatními zemědělci, vlastní zkušenosti, zástupci dodavatelských firem, hledání na internetu a Portál farmáře.

4.10.2.2 Jaké zdroje informací využívají nejčastěji?

Seznamu možných zdrojů opět předcházela volná otázka týkající se nejčastěji využívaných informačních zdrojů. Následoval seznam připravených informačních zdrojů, který mohli zemědělci ještě doplnit. Tuto možnost nikdo nevyužil. Subjekt 13 zmínil pranostiky, což bylo míněno spíše v žertu, jak vyplývá z analýzy nahrávky. Z níže uvedené tabulky vyplývá, že zdroje, které farmáři využívají, jsou rozmanité. Převažuje internet obecně a různé specializované weby. Osobní nebo telefonický kontakt zde zazněl pouze 3x, až později jej někteří zemědělci zmiňovali jako nejdůležitější. To dokládá důležitost seznamu informačních zdrojů; na některé by si zemědělci nevzpomněli nebo by je za informační zdroj ani nepovažovali.

Tabulka 15, INFORMAČNÍ ZDROJE – VOLNÁ OTÁZKA, vlastní tvorba autorky práce

Subjekt	Informační zdroj
Subjekt 1	internet, výstavy
Subjekt 2	osobní setkání, telefonický hovor
Subjekt 3	internet, časopis Zemědělec
Subjekt 4	Portál farmáře, Nitrat.cz, web Českomoravského svazu chovatelů masných plemen
Subjekt 5	newsletter Asociace soukromého zemědělství
Subjekt 6	newsletter Portál farmáře, SZIF, televize, tisk
Subjekt 7	osobní kontakt se zákazníky a s dodavateli
Subjekt 8	portál Ministerstva zemědělství, semináře

Subjekt 9	internetové stránky firem, internet
Subjekt 10	časopisy, noviny, internet (Google, Seznam)
Subjekt 11	internet, semináře, knížky, časopisy
Subjekt 12	internetové stránky – eAGRI, SZIF, PGRLF, popularizační články o zemědělství
Subjekt 13	internet, Portál farmáře, pracovník SZIF, informační bulletin Agrární komory,
Subjekt 14	Google, Portál farmáře

4.10.2.3 Jakým informacím věří a jaké zdroje informací pokládají farmáři za důvěryhodné?

Farmáři nejčastěji věří informacím, které jim podá osoba, které důvěřují nebo které si ověří na základě vlastní zkušenosti. V některých případech se odpovědi na tuto otázku překrývaly, z toho důvodu byly zařazeny do jedné otázky. Přehled odpovědí týkajících se důvěryhodných zdrojů informací, jsou uvedeny v tabulce níže.

Tabulka 16, DŮVĚRYHODNÉ INFORMAČNÍ ZDROJE, vlastní tvorba autorky práce

Subjekt	Důvěryhodné zdroje
Subjekt 1	Neuvedl žádný konkrétní zdroj, pouze uvedl, že rozhodující je předpověď počasí, někdy se trefí, někdy se netrefí.
Subjekt 2	informace od přátel, obchodních partnerů, svoje zkušenosti
Subjekt 3	vlastní zkušenost
Subjekt 4	nezávislá školení (profesoři vysokých škol, konzultantské firmy) informace na internetu si ověřuje
Subjekt 5	vlastní praxe, ostatní zemědělci
Subjekt 6	rodina, odborníci, se kterými léta spolupracuje
Subjekt 7	zákazník
Subjekt 8	Eurostat
Subjekt 9	konkrétní osoby, odborné časopisy, internetové stránky (SZIF, Portál farmáře)

Subjekt 10	Portál farmáře, Agrární komora, SZIF
Subjekt 11	odborné portály – SZIF, Portál farmáře, Českomoravský svaz chovatelů masného skotu
Subjekt 12	Ministerstvo zemědělství, určití konkrétní autoři
Subjekt 13	konkrétní osoby, Agrární komora
Subjekt 14	státní správa, ministerstva, rozlišuje mezi komerční informací a mezi prací z vysoké školy (např. diplomová práce)

4.10.2.4 Porovnávají své výsledky s více zdroji a považují toto porovnávání za smysluplné?

Téměř všichni respondenti si informace ověřují a toto ověřování považují za velmi smysluplné. Jeden důvod za všechny uvedl subjekt 6 „*Myslím si, že určitě, protože jsou lidé – a nejen v zemědělství (...), kteří vám slíbí, že tu do zítřka budete mít modré z nebe, ale ono to asi taky tak rychle nepůjde. Takže sliby, sliby... Každá firma tvrdí, že to, co nabízí je nejlepší, ale častokrát opak je pravdou. To je důvod, proč si informace ověřuji.*“ Subjekt 8 uvedl, že pokud si vybere zdroj, kterému věří, tak si informaci již neověřuje. Subjekt 11 vyjádřil názor, že v zemědělství se obecně dá věřit odbornějším informacím a nejsou zde falešné zprávy a stránky.

4.10.3 Oblast informačního chování

4.10.3.1 Jaký postup používají farmáři při uspokojování informační potřeby (informačních potřeb)? Vnímají nějaké výhody a nevýhody tohoto postupu?

Odpovědi na následující otázky byly pro přehlednost opět shrnuty do tabulky. V případě výhod a nevýhod postupu vyhledávání informací je uvedena vždy pouze volná reakce respondenta. Někdo uvedl pouze výhody, někdo pouze nevýhody, někdo obojí. Co se týká postupu, byl nejčastěji zmiňován internet (ať už obecně nebo konkrétní weby), známé osoby a různí odborníci (ať již v návaznosti na nějaký produkt, který dodávají nebo odborníci z VŠ). Respondenti však důvěřují těmto osobám pouze na základě předchozí (nejlépe letité) spolupráce.

Tabulka 17, INFORMAČNÍ POTŘEBY – POSTUP, vlastní tvorba autorky práce

Subjekt	Postup	Výhody x nevýhody
Subjekt 1	známé osoby nebo internet	Dá dost práce něco vyhledat.

Subjekt 2	známé osoby nebo místo, kde je možnost informaci získat	Musí to mít pouze výhody, důsledkem tohoto postupu musí být utvrzení správnosti svého tvrzení nebo nový poznatek. Osoba nemusí podat správnou informaci
Subjekt 3	internet	rychlost, jednoduchost
Subjekt 4	internet, konzultace s odborníky a případné dohledání v tištěné literatuře	Nedokáže posoudit.
Subjekt 5	internet, kontakt a osobní kontakt s úřady	Problémy se dají řešit z domova.
Subjekt 6	odborníci a následně internet	Osoby, se kterými se radí, jsou spolehlivé, na internetu pouze doladuje.
Subjekt 7	Na prvním místě stojí spokojenost zákazníka. Uspokojování informační potřeby probíhá s tímto záměrem.	Nejedná se o získání ojedinělé informace, ale i spousty souvisejících.
Subjekt 8	Ministerstvo zemědělství eAGRI, knihy ze studia na VŠ, poradci (jednotlivci i obchodní firmy).	Stránky eAGRI jsou komplikované a časově náročné, ale informace jsou přesné a striktní. Informace od osob nemusí být vždy pravdivé.
Subjekt 9	na internetu, obchodníci nebo odborníci, kteří se danou problematikou zabývají	Výhoda kontaktu s těmito osobami jsou konkrétní poznatky pro praxi. Hledat pouze na internetu nepovažuje za správný postup.
Subjekt 10	na internetu – eAGRI nebo SZIF	Nejedná se o zprostředkovanou formu, musí sám načíst a získává i informace, které nepotřebuje.
Subjekt 11	jako hlavní zdroj internet, dále známé kontakty, spolupracovníci, spolužáci a učitelé z VŠ, přednášky a semináře, kolegové z oboru	Výhodou je, že vše závisí pouze na tom samotném člověku. Co se týká internetu, je nevýhodou nadbytek informací – jejich překrývání, nekonkrétnost nebo zavádějící obsah. To se netýká osobního jednání a přednášek.

Subjekt 12	internet – eAGRI nebo SZIF nebo stejné organizace na Facebooku, dále agentura SZIF v Benešově a její školení	Nevýhodou je nutnost vyhledávat samostatně; stránka eAGRI není vždy úplně přehledná
Subjekt 13	Internet, Portál farmáře, pracovník určitého pracoviště SZIF	Neví.
Subjekt 14	Google	Výhodou je velký objem informací, které je však nutno třídit. Nevýhodou přidané reklamy.

4.10.3.2 Sledují farmáři pravidelně novinky z oboru nebo k vyhledávání přistupují pouze v případě, kdy cítí nějakou informační potřebu?

V tomto ohledu převládá spíše průběžné sledování novinek z oboru, ve většině případů formou newsletterů Ministerstva zemědělství, eAGRI, SZIFu, Agrární komory. V několika případech zaznělo, že záleží na daném tématu – některá témata sledují průběžně, jiná vyhledávají nárazově.

4.10.3.3 Existují nějaká omezení při hledání informací? Patří mezi tato omezení „cena“ informace?

V tomto případě celkem 6 respondentů uvedlo, že žádné bariéry při hledání informací nevnímají. Subjekt 5 naopak uvedl, že informací je tolik, že si bariéry musí sám vytvářet. Celkem 7 respondentů uvedlo jako bariéru při získávání informací čas, 2 uvedli menší rychlost internetu a 1 nedostatek informací ze strany úřadů. Co se týká financí, nepředstavují v tomto ohledu problém. Zemědělci však často nevidí důvod ve vynakládání prostředků na placené informace. Rozhodoval by případně spíše přínos takové informace, ale relevantních informací mají dostatek. Navíc získání některých informací je podmíněno spíše zakoupením určitého produktu od prodejce, jak uvedl například subjekt 5.

4.10.3.4 Nakupují na základě reklamy nebo doporučení například zástupců prodejních společností?

Některé subjekty nakupují také na tomto základě, ale 9 subjektů dodalo, že si dané informace ověřují. Ověřování probíhá buď u ostatních zemědělců nebo porovnávají látky v nich obsažené a cenu (v případě hnojiv a postřiků). Subjekt 4 dodal, že v případě novinek je ověřování náročné.

4.10.3.5 Preferují obecně spíše tištěné nebo elektronické zdroje?

Jeden ze subjektů nejvíce preferuje osobní zdroje informací. Pouze jeden subjekt uvedl, že preferuje pouze elektronické zdroje. 9 subjektů sdělilo, že je to půl na půl nebo je tento postoj neutrální. 4 subjekty preferují pouze tištěné zdroje.

Výsledky výzkumu naznačují, že elektronické informace hrají velkou roli v oblasti odborných zemědělských informací. Obsahují aktuální a přesné informace, zejména co se týká zákonů, nařízení nebo vyhlášených dotačních kolech, které nemohou tištěné zdroje nahradit. Nicméně možná vzhledem k tomu, že mezi zemědělci je velké zastoupení vyšší věkové kategorie, tištěné informace mají stále svůj význam a v určitých situacích je zemědělci využívají. V tomto ohledu je více uvedeno u hodnocení zdroje – Zemědělské publikace, noviny, časopisy

4.10.3.6 Jaký mají postoj k roli knihoven v souvislosti s informacemi z oboru zemědělství?

Role knihoven v oblasti odborných zemědělských informací je náročná. Menší veřejné knihovny nemají dostatek financí na nákup odborných publikací a odborné knihovny nejsou pro zemědělce dostupné. Mnoho zajímavých poznatků týkajících se knihoven v oblasti zemědělství a potravinářství přinesla diplomová práce Patrika Šlechty (Šlechta, 2007) Práce přináší rozdělení oborových knihoven, popisuje jejich zázemí a nabízené služby. Potvrzuje však domněnku, že mnohé z těchto knihoven jsou pro běžné čtenáře hůře dostupné; to se týká zejména knihoven státních a soukromých společností.

Z výše popsaného výzkumu vyplynulo několik zajímavých skutečností:

- 10 zemědělců využívá jako informační zdroj zemědělské publikace, noviny a časopisy
- Pouze 1 subjekt využívá jako informační zdroj návštěvu odborné nebo veřejné knihovny
- Pouze 1 subjekt preferuje pouze elektronické informace, 9 subjektů má neutrální postoj k tomu, jestli tištěné nebo elektronické informace a 4 subjekty preferují tištěné informace.
- 9 subjektů čte beletrii, většina formou papírových knih

Jak již bylo zmíněno, z hlediska odborných zemědělských informací je role knihovny obtížná, zvláště role veřejné knihovny. Na základě výše uvedených výsledků výzkumu však lze navrhnout knihovnám tyto možnosti:

1. Odebírání aktuálních odborných časopisů, nákupy odborných knih.

2. Newsletter z knihovny týkající se nových odborných publikací nebo užitečných a aktuálních informací; to však vyžaduje čas a odbornost pracovníka knihovny.
3. Výběr a posílání odkazů na relevantní vědecké práce, případně tvorba rešerší na odborná témata.
4. Zasílání novinek z oblasti beletrie. Většina z dotázaných zemědělců využívá zimní čas k četbě, a to ve většině případů formou papírových knih.
5. Konání menších přednášek, seminářů, zaměřených například na vyhledávání informací, nové programy, technologie nebo mobilní aplikace apod.)
6. Minimalizovat u zemědělců pocit, že návštěva knihovny pouze ubírá čas.
7. Publikování nabídky knihovny pro zemědělce v místním tisku nebo v odborném zemědělském tisku.
8. Větší spolupráce knihoven s tvůrci „informací“ pro zemědělce (zemědělské svazy, regionální zemědělské agentury, pobočky úřadů apod.)

Výše zmíněné možnosti považuje autorka za reálné, avšak s ohledem na to, že skupin, na které by knihovna mohla cílit, je velké množství. Vždy záleží na prioritách knihovny, jejích finančních možnostech a také na určité odbornosti zaměstnanců.

4.10.3.7 Témata k dalšímu zkoumání

Na základě odpovědí farmářů vyplynulo mnoho zajímavých zjištění a objevila se některá další témata, která by mohla být předmětem dalšího zkoumání:

- Farmáři vnímají, že mediální obraz zemědělství není pro tento obor příznivý.
- Někteří farmáři vyjadřovali kritický pohled na současné zemědělské školství.
- Někteří farmáři prezentovali kritický postoj k směřování zemědělské politiky České republiky i Evropské unie.
- Někteří farmáři zmiňovali náročnou pozici malých farem, případně mladých, začínajících zemědělců, kteří nemají možnost nákupu či pachtu půdy nebo možnost získání dotací.

Tato témata nebyla předmětem výše uvedeného výzkumu, přesto s výše popsanými tématy souvisí a navíc, všechny tyto skutečnosti mohou mít zpětně vliv na informační potřeby a chování zemědělců.

4.11 Souvislosti se zahraničními výzkumy

Výše uvedený výzkum přinesl také několik zajímavých souvislostí se zahraničními výzkumy popsány v kapitole 2 Současný stav poznání.

Nejvíce možností srovnání se nabízí s výzkumem, který byl proveden v České republice (Tyrychtr, Vostrovský, 2017). Oproti tomuto výzkumu se ukázala velká vstřícnost zemědělců zúčastnit se výzkumu, což mohlo být dáno osobou tazatelky a tím, že se také pohybuje v oblasti zemědělství. V porovnání s tímto výzkumem se potvrdilo, že novinky z oboru, informace o zemědělské produkci a informace z oblasti dotací a legislativy patří mezi ty nejpoužívanější a nejpotřebnější. Všichni respondenti z obou výzkumů jsou příjemci dotací, i když v této práci nebyla tato otázka předmětem rozhovoru, byla zde otázka na informační potřebu z této oblasti a tím tato skutečnost z rozhovoru vždy vyplynula. Autorka může také potvrdit skutečnost, že vybavení informačními a komunikačními technologiemi na farmách je na průměrné úrovni. Na druhou stranu, pro farmáře není rozhodující cena informace a pokud by měli pocit, že jim nějaká technologie přinese užitek, tak by si ji pořídili.

Velmi zajímavé je také porovnání s výsledky švédsko-tureckého výzkum (Soylu et al., 2016). Stejně jako v této práci, i ve Švédsku se projevil rozdíl mezi relativně vysokým počtem zemědělců, kteří využívají časopisy a knihy a naproti tomu malým počtem uživatelů knihoven. Co se týká informačních potřeb, tak odpovídají i potřebám respondentů této práce, pouze potřeba aktuálních tržních cen nebyla mezi zemědělci na Benešovsku úplně jednoznačná. Zajímavé je také porovnání s Tureckem, kde byl nejvyužívanější informační zdroj- jiní lidé. I v této práci se potvrdil velký význam ostatních zemědělců nebo zástupců dodavatelských firem.

Polský výzkum sloužil jako inspirace při vytváření typologie informačních zdrojů (Jaworski et al., 2017). Co se týká jeho výsledků, tak čeští zemědělci využívají stejně jako polští zástupce dodavatelských firem a úřady. Kontaktování zemědělských svazů a asociací a finančních institucí uváděli farmáři na Benešovsku v menší míře.

Co se týká výzkumu na téma farmářských a místních znalostí (Šūmane et al., 2017), tak korespondují s výsledky zkoumání zemědělců na Benešovsku. Vlastní zkušenosti považují farmáři za významný zdroj informací. Pokud se jedná o farmářské rodiny, tak je důležité i sdílení zkušeností mezi členy rodiny. Stejně i další zdroje poznatků uvedené v tomto výzkumu odpovídají této práci. Výzkum dále uvádí, že rozmanitost zdrojů, které farmáři využívají, navozuje myšlenku integrace znalostí, která může být v dnešní době vytvořena zejména prostřednictvím sítí. V České republice zaujímá místo zdroje informací, ze kterého čerpají

všichni oslovení farmáři a který považují za velmi hodnotný, Portál farmáře MZe. Jako negativum zmiňují jeho menší přehlednost a nutnost určité informace déle hledat.

Studie z dalších zemí světa (Srí Lanka, Indie a Nigérie) autorce sloužily spíše jako inspirační zdroj co se týká metodiky výzkumu. Nicméně v některých případech překvapivě odpovídaly výsledkům této práce. To může odpovídat tomu, že obor zemědělství má svá určitá specifika, která jsou stejná pro zemědělce z různých koutů světa.

Například výzkum ze Srí Lanky (Babu et al., 2012) uvádí jako preferované informační médium na prvním místě osobní kontakt, který je důležitý i pro zemědělce na Benešovsku (resp. pro zemědělce ve všech zmiňovaných výzkumech). Naopak výzkum z Indie (Mahindaratne a Min, 2018) uvádí jako důležité aktivační faktory, které iniciují informační potřebu - pociťovanou produkční a technickou nejistotu, marketingovou nejistotu, které jsou následované právní a politickou nejistotou a environmentální a zdravotní nejistotou. Ač výzkum zaměřený na zemědělce na Benešovsku nebyl zaměřen na vztah aktivačních faktorů a informačních potřeb, tak informační potřeby týkající se zemědělského marketingu potvrdili pouze 3 respondenti. Jak se zdá, ostatní jmenované aktivační faktory hrají také určitou roli v iniciování informačních potřeb. Bylo by zajímavé také detailněji prozkoumat roli intervenujících proměnných na informační potřeby, které jsou v této práci pouze naznačeny v kapitole 4.8.1. Respondenti.

Ač testování modelů uvedených v kapitole 1.7 Modely informačního chování zemědělců nebylo předmětem této práce (vzhledem k odlišnému charakteru výzkumu), tak oba modely sloužily jako významný inspirační zdroj a výzkum v této oblasti by byl do budoucna velmi přínosný.

5 Závěr

V České republice není mnoho prací na téma informačních potřeb a informačního chování zemědělců. Výsledky výzkumu ukázaly, že respondenti výše uvedené práce informační potřeby mají, ale informace jako takové jim nechybí. Disponují velkým množstvím různorodých informací a informačních zdrojů a pokud něco chtějí najít, tak vědí, kde informace hledat. Někdy je pro ně těžké se v množství informací orientovat a najít tu správnou, která přinese očekávaný výsledek.

Jednoznačnou informační potřebu pocítují v oblastech legislativa, počasí, zemědělské vybavení a technologie. Následují novinky z oboru zemědělství, zemědělské dotace, osiva, péče o půdu a životní prostředí. Informační potřeba týkající se životního prostředí se netýká pouze snahy splnit podmínky dotací, i když i to je pro ně motivace.

Farmáři využívají při uspokojování svých informačních potřeb různorodé zdroje informací. Bez ohledu na socio-demografické charakteristiky respondentů jsou preferované diskuse s ostatními zemědělci, vlastní zkušenosti, zástupci dodavatelských firem, hledání na internetu a Portál farmáře MZe.

Zajímavá je skutečnost, že zemědělci nevnímají sice knihovny jako zdroj informací, ale lehce preferují tištěné informace před elektronickými (v případě čtení beletrie naprosto převládala tištěná kniha). Stejně tak stále používají zemědělské publikace, noviny i časopisy.

Bez ohledu na osobní charakteristiky respondentů se téměř všichni vymezují proti mediální prezentaci zemědělství a zemědělců. Prezentaci v médiích považují za neodbornou, jednostrannou a snaží se vyhovět poptávce společnosti.

Hodnocení tohoto tématu je velmi obtížné a závisí na úhlu pohledu, jakým na zemědělství pohlížíme. Jako na druh podnikání? Jako na prostředek zajištění dostatečné produkce potravin? Jako na pomocníka v zajištění péče o krajinu? Ideální by bylo najít střed mezi ekonomickými, sociálními a ekologickými zájmy zemědělství. Avšak to se evidentně stále nedaří. Velkou měrou může tuto skutečnost ovlivnit směřování Evropské unie i ČR, existence strategického plánu a jeho naplňování i za pomoci směřování dotačních prostředků. Velké naděje jsou vkládány také do technologií precizního zemědělství, které by tyto problémy mohlo pomoci řešit. Pro určitou část zemědělců jsou prozatím tyto technologie finančně nedostupné nebo nejsou přesvědčeni o užitečnosti těchto investic; to se týká zejména menších zemědělců.

Kvalitativní charakter tohoto výzkumu nedovoluje výsledky zobecnit, ale přesto práce přináší vhled do problematiky a může být východiskem pro další výzkumy v této oblasti.

6 Použitá literatura

1. About AGRICOLA. *Agricultural Library: United States Department of Agriculture* [online]. [cit. 2020-04-12]. Dostupné z: <https://agricola.nal.usda.gov/help/aboutagricola.html>
2. *Agriculture, forestry and fishery statistics*. 2019 edition. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2019. ISBN 978-92-76-13193-9.
3. AGRIS on-line Papers in Economics and Informatics. *Česká zemědělská univerzita v Praze* [online]. c2019 [cit. 2020-04-12]. Dostupné z: <https://infozdroje.sic.czu.cz/iz/detail?rubric=13502&idZdroj=73>
4. Agris. *Food and Agriculture Organization of the United Nations* [online]. Fao, c2020 [cit. 2020-04-12]. Dostupné z: <http://agris.fao.org/agris-search/info.action>
5. BABU, Suresh Chandra, et al. Farmers' Information Needs and Search Behaviors. *International Food Policy Research Institute (IFPRI)*, 2012, 1165. s. 1-37.
6. BAWDEN, David a Lyn ROBINSON. *Úvod do informační vědy*. Přeložil Michal LORENZ, přeložil Karel MIKULÁŠEK, přeložil Dana VÉVODOVÁ. Doubravník: Flow, 2017. ISBN 978-80-88123-10-1.
7. BRANT, Václav, Milan KROULÍK et al. *Implementace principů precizního zemědělství do rostlinné výroby* [online]. České Budějovice: Kurent, [2020] [cit. 2020-04-21]. ISBN 978-80-87111-81-9. Dostupné z: <https://cpz.czu.cz/cs/r-12241-aktuality/nova-publikace-implementace-principu-precizniho-zemedelstvi-.html>
8. CASE, Donald Owen a Lisa M. GIVEN. *Looking for information: a survey of research on information seeking, needs, and behavior*. Fourth edition. Bingley: Emerald, [2016], ©2016. xvi, 507 stran. Studies in information. ISBN 978-1-78560-968-8.
9. CITOVÁ, Jaroslava. Informační potřeba. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2020-02-26]. Dostupné

- z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000003357&local_base=KTD.
10. Co nabízí Portál farmáře zemědělcům? *Portál farmáře* [online]. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2020 [cit. 2020-04-09]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/farmar/portal-farmare-pro-nove-uzivatele/co-nabizi-portal-farmare-zemedelcum.html>
 11. Činnost ASZ ČR. *Asociace soukromého zemědělství*. [online]. 2020 [cit. 2020-04-10]. Dostupné z: <https://www.asz.cz/cs/profil/cinnost-asz-cr.html>
 12. Česká republika od roku 1989 v číslech: Tab.09.01 Vybrané ukazatele zemědělství (1989-2018). *Český statistický úřad* [online]. Praha: ČSÚ, 2019, aktualizováno dne 13.11. 2019 [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/91917748/32018119_0901.pdf/476a8b63-bd05-430f-9ece-f4ad7b9244c3?version=1.3
 13. DEMİRYÜREK, Kürşat. Information systems and communication networks for agriculture and rural people. *Agricultural Economics*, 2010, 56(5), s. 209- 214.
 14. Den zemědělce: *polní výstava pro všechny* [online]. 2019 [cit. 2020-04-09]. Dostupné z: <https://www.denzemedelce.cz/>
 15. E-mailová korespondence s Ing. Ludvíkem Štětinou [online], 9.4. 2020, ludvik.stetina@szif.cz
 16. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.
 17. JAWORSKI, Jacek SOKOŁOWSKA, Katarzyna a Tomasz KONDRASZUK. Sources of Strategic Information in Farm Management in Poland. Study Results. *Journal of Management and Business Administration*, 2017, 25(1), s. 98-120.
 18. JONÁK, Zdeněk. Informace. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2020-02-26]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000000456&local_base=KTD
 19. JONÁK, Zdeněk. Relevantní informace. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní

- knihovna ČR, 2003- [cit. 2020-02-04]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000000488&local_base=KTD.
20. JONÁK, Zdeněk. Pertinentní informace. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2020-02-04]. Dostupné z: http://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000000483&local_base=KTD.
21. Knihovna: výpůjční služby. *Knihovna ČZÚ* [online]. c2019 [cit. 2020-04-11]. Dostupné z: <https://lib.czu.cz/cs/r-8832-knihovna/r-8877-vypujeni-sluzby>
22. Krajská správa ČSÚ pro Středočeský kraj: charakteristika okresu Benešov. *Český statistický úřad* [online]. Praha, 04.02.2020 [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_benesov
23. MAHINDARATHNE, M. G. P. P. a Qingfei MIN. Developing a model to explore the information seeking behaviour of farmers. *Journal of Documentation*, 2018. Dostupné z: <https://doi.org/10.1108/JD-04-2017-0065>
24. Mobilní aplikace pro zemědělce – proč se používají stále více? *eAgronom* [online]. 17.5. 2019 [cit. 2020-04-09]. Dostupné z: <https://eagronom.com/cs/blog/mobilni-aplikace-pro-zemedelce/>
25. Mezinárodní veletrh pro živočišnou výrobu. Národní výstava hospodářských zvířat: final report. Brno, 2019. Dostupné také z: https://www.bvv.cz/_sys_/FileStorage/download/8/7281/zaverecna-zprava-animal-tech-2019.pdf
26. Naše pole: zemědělská výstava [online]. 2020 [cit. 2020-04-09]. Dostupné z: <https://www.nasepole.cz/>
27. Něco si přečíst. *Knihovna Antonína Švehly* [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-01-28]. Dostupné z: <https://kas.uzei.cz/neco-o-knihovne>
28. O knihovně. *Knihovna Antonína Švehly* [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-01-28]. Dostupné z: <https://kas.uzei.cz/neco-o-knihovne>
29. O nás. *Zemědělský svaz České republiky*. [online]. 2018 [cit. 2020-04-10]. Dostupné z: <https://www.zscr.cz/Onas>

30. Online resources. *CABI* [online]. c2019 [cit. 2020-04-12]. Dostupné z: <https://www.cabi.org/products-and-services/publishing-product/online-resources/>
31. OPARA, Umunna Nnaemeka. Personal and socio-economic determinants of agricultural information use by farmers in the Agricultural Development Programme (ADP) zones of Imo State, Nigeria. *Library Philosophy and Practice*, 2010. s. 1-8.
32. O portálu eAGRI. *Portál farmáře* [online]. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2020 [cit. 2020-04-09]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/farmar/>
33. O svazu: stanovy svazu. *Pro-Bio* [online]. [2017] [cit. 2020-04-11]. Dostupné z: <https://pro-bio.cz/o-svazu/stanovy-svazu/>
34. PALA, Karel a Jan VŠIANSKÝ. *Slovník českých synonym*. 3. dopl. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2000. ISBN 80-710-6450-5.
35. PAPÍK, Richard. *Strategie vyhledávání informací a elektronické informační zdroje*. Brno: Tribun EU, 2011. ISBN 978-80-7399-338-2.
36. Professor Tom Wilson. *The University of Sheffield: Information School* [online]. Sheffield: The University of Sheffield, c2020 [cit. 2020-04-26]. Dostupné z: <https://www.sheffield.ac.uk/is/staff/wilson>
37. Příspěvkový řád. *Agrární komora České republiky*. [online]. [26 června 2012] [cit. 2020-04-10]. Dostupné z: <http://www.akcr.cz/txt/prispevkovy-rad>
38. Registrovaný přístup. *Portál farmáře* [online]. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2020 [cit. 2020-04-09]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/farmar/>
39. ScienceDirect. *Portál elektronických informačních zdrojů univerzity Karlovy* [online]. Praha: Univerzita Karlova, c2019 [cit. 2020-04-12]. Dostupné z: <https://ezdroje.cuni.cz/prehled/zdroj.php?lang=cs&id=412>
40. Scopus. *Portál elektronických informačních zdrojů* [online]. Praha: Univerzita Karlova, c2019 [cit. 2020-04-12].
41. Seznam recenzovaných časopisů: zemědělství. *Knihovna ČZU* [online]. Praha: Česká zemědělská univerzita, c2019 [cit. 2020-04-11]. Dostupné z: <https://lib.czuzp.cz/cs/r-8833-odborne-databaze/r-8887-seznam-recenzovanych-casopisu/r-10144-zemedelstvi>
42. SOYLU, Demet, et al. A comparative study of information-seeking behavior and digital information needs of farmers in Turkey and

- Sweden. *International Journal of eBusiness and eGovernment Studies*, 2016, 8(2). s. 18-33.
43. SpringerLink. *Portál elektronických informačních zdrojů univerzity Karlovy* [online]. Praha: Univerzita Karlova, c2019 [cit. 2020-04-12]. Dostupné z: <https://ezdroje.cuni.cz/prehled/zdroj.php?lang=cs&id=206>
 44. Statut Agrární komory České republiky. *Agrární komora České republiky*. [online]. [27. října 2014]. [cit. 2020-04-10]. Dostupné z: <http://www.aker.cz/txt/statut-ak>
 45. Strategické cíle zemědělství do roku 2030. *eAGRI: zemědělství* [online]. Ministerstvo zemědělství, c2009-2020 [cit. 2020-04-20]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/zemedelstvi.html>
 46. ŠARAPATKA, Bořivoj a Jiří URBAN. *Ekologické zemědělství v praxi*. Šumperk: PRO-BIO, 2006. ISBN 80-87080-00-9.
 47. ŠLECHTA, Patrik. *Analýza současného stavu knihovnických a informačních služeb v zemědělství a potravinářství*. Praha, 2007. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Ústav informačních studií a knihovnictví. Vedoucí práce PhDr. Milena Černá.
 48. ŠŮMANE, S., et al., Local and farmers' knowledge matters! How integrating informal and formal knowledge enhances sustainable and resilient agriculture. *Journal of Rural Studies*, 2017, Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jrurstud.2017.01.020>
 49. TECHagro SILVAregina BIOMass: final report. Brno, 2018. Dostupné také z: https://www.bvv.cz/_sys_/FileStorage/download/7/6569/zaverecna-zprava-techagro-silva-regina-biomasa-2018.pdf
 50. TYRYCHTR, Jan a Vaclav VOSTROVSKY. The current state of the issue of information needs and dispositions among small Czech farms. *Agricultural Economics*, 2017, 63 (4). s. 164-174.
 51. Web of Science group: web of Science Core Collection. *Clarivate* [online]. c2020 [cit. 2020-04-12]. Dostupné z: <https://ezdroje.cuni.cz/prehled/zdroj.php?lang=cs&id=222>
 52. Web of Science. *Portál elektronických informačních zdrojů univerzity Karlovy* [online]. Praha: Univerzita Karlova, c2019 [cit. 2020-04-12]. Dostupné z: <https://ezdroje.cuni.cz/prehled/zdroj.php?lang=cs&id=222>

53. WILSON, Thomas D. On user studies and information needs. *Journal of documentation*, 1981, 37(1). s. 3-15.
54. WILSON, Thomas D. Models in information behaviour research. *Journal of documentation*, 1999, 55 (3). s. 249-270.
55. WILSON, Thomas D. Human information behavior. *Informing science*, 2000, 3(2). s. 49-56.
56. Země živitelka [online]. Výstaviště České Budějovice, 2020 [cit. 2020-04-09]. Dostupné z: <https://www.zemezivitelka.cz/>
57. Zemědělská výroba. EAGRI: zemědělství [online]. Ministerstvo zemědělství, c2009-2020 [cit. 2020-04-20]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/zemedelstvi.html>
58. Zemědělské knihovny. Knihovna Antonína Švehly [online]. [cit. 2020-04-11]. Dostupný z: <https://kas.uzei.cz/zemedelske-knihovny>
59. Zemědělství. NTK [online]. c2006-2020 [cit. 2020-04-11]. Dostupné z: https://www.techlib.cz/cs/83476-zemedelstvi#tab_mathWeb1
60. Zpráva o stavu zemědělství ČR za rok 2018: zelená zpráva. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2019. Dostupná z http://eagri.cz/public/web/file/648258/Zelena_zprava_2018.pdf

SEZNAM OBRÁZKŮ:

Obrázek 1, Wilsonův rozšířený model, zdroj: (Wilson, 1999, s. 257)	17
Obrázek 2, Model informačního chování zemědělců, zdroj: (Mahindaratne a Min, 2018)	18
Obrázek 3, Model informačního chování zemědělců (Babu et al., 2012).....	20
Obrázek 4, základní stránka Portálu farmáře, zdroj: www.eagri.cz	44
Obrázek 5, plán výstavy Země živitelka, zdroj: www.zemezivitelka.cz	57
Obrázek 6, okres Benešov, zdroj: https://www.czso.cz/csu/xs/benesov	71

SEZNAM TABULEK:

Tabulka 1, SOUHRN VYBRANÝCH VÝSLEDKŮ VÝZKUMŮ, vlastní tvorba autorky práce	23
Tabulka 2, TYPOLOGIE INFORMAČNÍCH ZDROJŮ, na základě typologie (Jaworski et al., 2017) vytvořila autorka práce.....	42
Tabulka 3, BIBLIOGRAFICKÉ DATABÁZE, citace jsou uvedeny v tabulce, vlastní tvorba autorky práce	45
Tabulka 4, FULLTEXTOVÉ DATABÁZE, citace jsou uvedeny v tabulce, vlastní tvorba autorky práce	47
Tabulka 5, PŘEHLED ČASOPISŮ, zdroj: https://digi.profiipress.cz/katalog/seznam a www.caslin.cz , vlastní tvorba autorky práce	52
Tabulka 6, PŘEHLED ZEMĚDĚLSKÝCH VÝSTAV, citace viz řádek zdroj, vlastní tvorba autorky práce	58
Tabulka 7, MOBILNÍ APLIKACE, zdroj: https://play.google.com/store	60
Tabulka 8, SOCIÁLNÍ SÍTĚ, zdroj: webové stránky jednotlivých subjektů, vlastní tvorba autorky práce	62
Tabulka 9, POČET RESPONDENTŮ VZHLEDEM K OBHOSPODAŘOVANÉ PLOŠE, zdroj: vlastní tvorba autorky práce	69
Tabulka 10, ČASOVÝ HARMONOGRAM VÝZKUMU, zdroj: vlastní tvorba autorky práce	70
Tabulka 11, OKRES BENEŠOV – STATISTIKA, zdroj: (Emailová korespondence, 2020), vlastní tvorba autorky práce.....	72
Tabulka 12, SOUHRN INFORMAČNÍCH POTŘEB, vlastní tvorba autorky práce	81
Tabulka 13, SOUHRN INFORMAČNÍCH ZDROJŮ, vlastní tvorba autorky práce.....	90
Tabulka 14, INFORMAČNÍ POTŘEBY – VOLNÁ OTÁZKA, vlastní tvorba autorky práce	96
Tabulka 15, INFORMAČNÍ ZDROJE – VOLNÁ OTÁZKA, vlastní tvorba autorky práce.....	98
Tabulka 16, DŮVĚRYHODNÉ INFORMAČNÍ ZDROJE, vlastní tvorba autorky práce	99
Tabulka 17, INFORMAČNÍ POTŘEBY – POSTUP, vlastní tvorba autorky práce.....	100

SEZNAM GRAFŮ:

Graf 1. VĚKOVÁ STRUKTURA RESPONDENTŮ, vlastní tvorba autorky práce	74
Graf 2, POHLAVÍ RESPONDENTŮ, vlastní tvorba autorky práce	75
Graf 3, VZDĚLÁNÍ, vlastní tvorba autorky práce.....	75
Graf 4, POČET LET V ZEMĚDĚLSTVÍ, vlastní tvorba autorky práce	76
Graf 5, VELIKOST OBHOSPODAŘOVANÉ PLOCHY, vlastní tvorba autorky práce	76
Graf 6, HLAVNÍ ZAMĚŘENÍ VÝROBY, vlastní tvorba autorky práce	77
Graf 7, POČET ZAMĚSTNANCŮ, vlastní tvorba autorky práce	78

7 Seznam příloh

Příloha 1	Plán rozhovoru
Příloha 2	Vzor informovaného souhlasu
Příloha 3	Přepisy rozhovorů se subjekty 1-14

PLÁN ROZHOVORU

Představení tazatelky, seznámení s účelem rozhovoru, předpokládaný čas rozhovoru (cca 30 - 45 minut), vyžádání souhlasu k účasti na rozhovoru, zdůraznění principu důvěrnosti a anonymizace dat, vyžádání souhlasu k nahrávání, podepsání informovaného souhlasu.

I. DEMOGRAFICKÉ A KONTEXTOVÉ OTÁZKY

1. Jak dlouho pracujete jako zemědělský podnikatel a co vás vedlo k rozhodnutí pracovat v této oblasti?
2. Kolik je vám let?
3. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
4. Jaká je velikost vámi obhospodařované plochy?
5. Jaký je celkový počet zaměstnanců vaší farmy?
6. Jaké je hlavní zaměření vaší výroby?

II. INFORMAČNÍ POTŘEBY

7. Míváte nějakou potřebu informací týkajících se vašeho oboru podnikání?
8. Jaký druh informace vyhledáváte nejčastěji?
9. Jaký je váš postup, pokud potřebujete zjistit nějakou informaci?
10. Dokázal/a byste uvést výhody a nevýhody vašeho postupu?
11. Můžete prosím ohodnotit potřebu informací v těchto oblastech?

1. novinky z oboru zemědělství	9. ochrana rostlin
2. odborná setkání a další vzdělávání	10. péče o půdu
3. aktuální tržní ceny	11. chov hospodářských zvířat
4. informace o zemědělských dotacích	12. počasí
5. legislativa	13. zemědělské vybavení a technologie
6. informace týkající se pozemků
(pacht, koupě, prodej)	14. zemědělské úvěry, pojištění a další
finanční služby
7. osiva	15. zemědělský marketing
8. hnojiva a postřiky	16. životní prostředí

III. INFORMAČNÍ CHOVÁNÍ

12. Hledáte informace z vašeho oboru podnikání, pouze když hledáte nějakou konkrétní informaci, nebo pravidelně aktivně sledujete například novinky z oboru?

13. Jaké zdroje informací využíváte nejčastěji?

14. Zmíním několik možných informačních zdrojů. Zkuste je ohodnotit podle toho, jak často je používáte a jak jsou pro vás užitečné:

1. Diskuse s členy rodiny a příbuznými	10. Zástupci finančních společností – banky, pojišťovny, nebankovní služby
2. Diskuse s ostatními zemědělci	11. Mobilní aplikace
3. Vlastní zkušenosti	12. Sociální sítě
4. Zástupci dodavatelských firem – osivo, agrochemie, zemědělská technika	13. Kontaktování státních organizací – ministerstvo zemědělství, SZIF (případně jejich regionálních organizací)
5. Návštěva výstav, seminářů, přednášek pořádaných státními organizacemi	14. Kontaktování zemědělských svazů, asociací...
6. Návštěva výstav, seminářů, přednášek pořádaných soukromými společnostmi	15. Zemědělské publikace, časopisy a noviny
7. Rádio, televize	16. Výzkumy univerzit a dalších vědeckých institucí
8. Hledání na internetu	17. Veřejné nebo odborné knihovny
9. Portál farmáře MZe	18. Poradenské firmy

15. Napadá vás ještě nějaký zdroj informací, který využíváte, a nebyl zde zmíněn?

III. OVĚŘOVÁNÍ INFORMACÍ

16. Na jakém základě se rozhodnete určitým informacím věřit?

17. Jaké zdroje informací pokládáte za důvěryhodné?

18. Porovnáváte své výsledky s více zdroji?

19. Myslíte, že má smysl porovnávat a ověřovat informace?

20. Rozhoduje i „cena“ informace? (např. placený seminář, databáze apod.)

IV. VYUŽÍVÁNÍ ZDROJŮ INFORMACÍ

21. Preferujete spíše tištěné nebo elektronické informace?

22. Napadá vás něco, co vás omezuje při hledání informací?

23. Existují nějaké informace, které vám chybí?

24. Nakupujete na základě reklamy nebo doporučení například zástupců prodejních společností? (např. osiva, agrochemické přípravky, zemědělská technika apod.)

25. Jak vnímáte roli knihoven v souvislosti s informacemi z oboru zemědělství?

V. DOSTUPNOST

26. Jak hodnotíte dostupnost informací týkajících se vašeho podnikání?

VI. UKONČENÍ ROZHOVORU

27. Je zde něco, co byste k tématu rád/a dodal/a?

28. Chtěl/a byste se na závěr na něco zeptat?

Poděkování, nabídka seznámení s výsledky výzkumu, rozloučení.

INFORMOVANÝ SOUHLAS PRO ROZHOVOR

Vypracovala: Bc. Eva Křížková

Vážená paní, vážený pane,
jsem studentkou Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, navazujícího magisterského studia oboru Informační studia a knihovnictví. V současné době pracuji na diplomové práci **na téma:**

INFORMAČNÍ CHOVÁNÍ A INFORMAČNÍ POTŘEBY ZEMĚDĚLCŮ

Hlavním cílem diplomové práce je:

prozkoumat informační chování a informační potřeby na Benešovsku.

Výzkum se zaměřuje na to, jaké jsou informační potřeby zemědělců, co je motivuje k hledání informací, jaké zdroje skutečně využívají a zda dokážou rozlišit ověřené zdroje informací od těch reklamních. Praktická část se bude zabývat výzkumem, který potvrdí nebo vyvrátí výzkumné otázky.

Výzkumná skupina zemědělců bude rozdělena do tří kategorií podle velikosti obhospodařované plochy – do 20 ha, 21-200 ha, 201 a více ha. V praktické části použiji kvalitativní výzkum formou polostrukturovaných rozhovorů. Na základě výsledků výzkumu bude zhodnocena role knihoven a informačních specialistů v tomto oboru.

V této souvislosti se na Vás obracím **s prosbou o rozhovor**. Předpokládám, že Vaše názory a zkušenosti přispějí k řešení problémů, kterých se výzkum týká. Na Vaše doplňující otázky, související výzkumem Vám před provedením rozhovoru ráda odpovím.

Předpokládaná délka rozhovoru: 30-45 minut.

Rozhovor není zatížen žádným rizikem. Pokud by Vám však některá otázka byla nepříjemná, nemusíte na ni odpovídat. Máte také právo, kdykoliv rozhovor přerušit a i bez uvedení důvodů v něm nepokračovat.

Ujišťuji Vás, že rozhovor je důvěrný. Rozhovor bude nahráván, aby Vaše informace, které v něm zazní, mohly být odborně zpracovány. Vaše identita bude známa jen mně. S informacemi budu pracovat v souladu se zákonem o ochraně dat (každý rozhovor bude zpracován pod unikátním kódem). Výsledky celého výzkumu budou použity výhradně pro účely zpracování diplomové práce a případně publikovány v odborném tisku, ale pouze v anonymní podobě. Přepisy rozhovorů v anonymizované podobě budou příloha diplomové práce.

Aby bylo možné kvalifikovaně zpracovat všechny informace, které mi sdělíte, prosím, abyste k takovému zpracování udělil/ udělila svůj dobrovolný souhlas.

Děkuji.

Stvrzuji svým podpisem, že jsem byl/a ústně informován/a o cílech výzkumu. Také jsem měl/a možnost ptát se na všechno, co mě v souvislosti s připravovaným rozhovorem zajímalo.

Zpracovatel diplomové práce

Bc. Eva Křížková

Podpis

.....

Jméno respondenta/respondentky

.....

Podpis

.....

Datum:

SUBJEKT Č. 1

Dobrý den, já se jmenuji Eva Křížková, jsem studentkou Univerzity Karlovy, Filozofické fakulty, oboru Informační studia a knihovnictví, a ráda bych vám položila pár otázek ke své diplomové práci na téma „Informační chování a informační potřeby zemědělců“. Souhlasíte s tímto rozhovorem?

Ano.

Všechna data, která mi tady řeknete, budou důvěrná a budou anonymizována, to znamená, že v diplomové práci budete vystupovat pouze pod přiděleným číslem. Souhlasíte dále s nahráváním tohoto rozhovoru?

Ano.

Tak a teď už přejdeme k otázkám. Můžete mi říct, jak dlouho pracujete jako zemědělský podnikatel a co vás vedlo k rozhodnutí pracovat v této oblasti?

No, to je od roku... zhruba 25 let.

A vzpomenete si, proč jste se rozhodl pracovat v zemědělství?

No, tehdy jako po revoluci byla šance na vrácení toho majetku zemědělského, no tak jsme do toho se ženou šli... asi dva roky po revoluci.

Míváte občas nějakou potřebu informací, která se týká vašeho oboru podnikání?

Informace z tisku a veřejných prostředků, ty máme.

Jaké informace byste řekl, že si vyhledáváte nejčastěji? Na jaké téma?

No, hlavně ceny nás zajímají a jinak, co se týče chemie a to, tak to máme (*zde respondent jmenuje konkrétní osobu, jméno bylo vymazáno autorkou*) na to, taky osiva, takže nevymýšlíme zvláštní postup.

A jaký je váš postup, pokud potřebujete nějakou informaci zjistit?

No, přes známé nebo internet.

A dokázal byste uvést, jestli jsou nějaké výhody nebo nevýhody tohoto postupu?

No jako, dá to někdy dost práce něco vyhledat pro nás.

Ted'ka bych vám nadiktovala několik oblastí, ve kterých si myslím, že byste možná mohl nějaké informace potřebovat. Budu vám je diktovat, vy my můžete říct: „ano, je to pravda, potřebuji“ nebo „nepotřebuji“, anebo to třeba nějak okomentovat, a to nechám úplně na vás.

Tak první tou oblastí jsou – jestli vyhledáváte informace o novinkách z oboru zemědělství?

Ne.

Informace o odborných setkáváních a dalším vzdělávání?

Taky ne.

Aktuální tržní ceny?

To je na internetu.

Informace o zemědělských dotacích?

No, tohle už si spíš dělá syn jako, takže tam jako se to asi moc nezmění, protože ty dotace, co jsou na plochu, tak to je přibližně stejný. A nějaký ty dotace na nějaký vylepšování pro nás nejsou dostupné. To je taková administrativa, že by se to pro nás malé ani nevyplatilo.

Takže nějaké takové ty dotace jako jsou z Programu rozvoje venkova nebo z PGRLF jste si nežádali ještě? Třeba na nějaký nový stroj a tak.

Když do toho kluk šel, tak jsme to dělali přes program, který podporoval mladé. Když jsme mu farmu předávali, něco tam získal. Jinak ted'ko už ne.

A informace, co se týká legislativy, jestli je někdy vyhledáváte nebo potřebujete?

To jenom tak v tisku, abysme se v tom babrali, na to nemáme čas ani chuť.

Potom, jestli občas potřebujete informace, které se týkají pozemků - pachtu, koupě nebo prodeje?

Ted' už ne. Dříve jsem se o to zajímal, to ty ceny byly normální, tak jsme nějaké pozemky vyměnili, dokonce i nějaké nakoupili, ale ted' už ne.

Potom jestli hledáte nějaké informace, které se týkají osiva?

To teď právě dělá právě XY (*jméno změněno, pozn. autorka*).

To znamená, že pokud potřebujete nějaká osiva, tak kontaktujete pana XY a necháte si od něj poradit, které by bylo vhodné nebo které zakoupit?

To nechávám na něm, on tomu rozumí lepší a zatím jsem s ním nadmíru spokojený.

Potom – co se týká informací o hnojivech a postřicích?

To samé, XY.

Informace z oblasti ochrany rostlin?

To samé – od pana XY.

Informace z oblasti péče o půdu?

To je něco z tisku a taky XY.

Máte speciální systém péče o půdu, nebo spíš běžný?

My to děláme klasicky, máme nějakou tu živočišnou, tak něco hnojíme hnojem, jednou třeba za tři roky a pak přihnojujeme ty průmyslový hnojiva.

A informace o chovu hospodářských zvířat?

Tam si nic nevymýšlíme, máme takový ten skot spíše do masného a tam záleží, co nám doporučí ten inseminátor.

Vyhledáváte informace z oblasti počasí? To asi jo...

Na internetu.

A máte třeba nebo syn nějakou aplikaci v telefonu na počasí?

Já myslím, že ne.

Co se týká informací o zemědělském vybavení a technologiích, zajímáte se o tuto oblast?

To spíš syn, ten sleduje vývoj techniky a vždycky si něco koupí, jednou za pár let.

Potom informace o zemědělských úvěrech, pojištění a dalších finančních službách?

Ne, pojištění nemáme a úvěry se snažíme taky nečerpat žádné.

Informace z oblasti zemědělského marketingu? Tzn. jak propagovat svoji farmu zákazníkům. Takové informace také někdy hledáte?

Nehledáme.

A informace z oblasti životního prostředí?

No, to už sledujeme jenom, co se děje v životním prostředí.

Ted' jsme zhruba v půlce našeho rozhovoru. Ted' se vás zeptám – hledáte informace ze svého oboru podnikání pouze když potřebujete nějakou konkrétní informaci nebo pravidelně sledujete novinky z oboru?

To spíš jenom náhodně.

Jaké zdroje informací využíváte nejčastěji? Pokud byste to mohl nějak shrnout. O některých už jste mluvil.

Přes internet a kluk občas jede na nějakou výstavu. Ale spíš na techniku.

To znamená např. na Zemi živitelku nebo na Den zemědělce do Kámene?

Ano. Živitelka, brněnský veletrh a takové spíše strojírenské akce.

Ted' zase zmíním několik informačních zdrojů a zase je můžete okomentovat, jak moc je využíváte a jak jsou pro vás užitečné. Prvním informačním zdrojem je diskuze s členy rodiny a příbuznými.

Jak hodně ho využíváte a zda je pro vás tento zdroj informací užitečný?

Jenom trošku, spíš se zabýváme denními problémy, nějaké plánování to ani moc neděláme už.

Potom jestli o těch zemědělských záležitostech diskutujete s ostatními zemědělci?

To ano.

A kde máte příležitost se vidět s ostatními kolegy?

Jenom, když se potkáme, třeba při práci anebo náhodném setkání, tak to probereme ze všech stran.

A řekl byste, že mezi kolegy zemědělci panuje kolegiální atmosféra, nebo spíše rivalita?

Mezi námi malými a velkými je to rivalita, to jsou dva světy.

Jako další informační zdroj tady mám vlastní zkušenosti. Využíváte je při rozhodování?

Mně už pomalu zbývají jenom ty zkušenosti, síly ubývají, tak se snažím, když se podívám ráno do sluníčka, zjistit, co bych mohl asi tak vyvádět přes den.

Po tolika letech v zemědělství jsou asi vlastní zkušenosti opravdu největší informační zdroj. To už člověk leccos odhadne...

Dále – zástupci dodavatelských firem, prodávající osiva, agrochemii a zemědělskou techniku? Jsou pro vás tito jako informační zdroj?

Určitě ano.

Tito zástupci vás sami kontaktují?

To je tak na půl, někdy oni mě, někdy já je.

Návštěva výstav, seminářů, přednášek, které pořádají státní organizace? To znamená, jestli navštěvujete akce, které pořádá třeba Ministerstvo zemědělství nebo SZIF.

To jsou akorát k dotacím, ty jiný ani ne.

Potom jestli navštěvujete výstavy, semináře a přednášky, které pořádají soukromé společnosti? Třeba Mydlářka nebo tak?

Nenavštěvujeme, protože na to není moc času.

Využíváte jako zdroj informací pro vás rádio a televizi?

Jedině ve zprávách občas zazní nějaká věc z oboru, ale jinak ani ne.

Řekl byste, že jsou informace o zemědělství z rádia a televize objektivní?

To nemůžu posoudit, ale reklamy, co tam jsou z oboru zemědělství, to je tendenční, to je na velké podniky jenom, malý ty tam žádné věci moc neprosadí.

A když je tam nějaká reportáž o zemědělství, myslíte, že o zemědělství hovoří pravdivě? Z vašeho pohledu.

Určitě se snaží hovořit pravdivě, ale někdy si myslím, že o tom nemají ánunk.

Napadla by vás nějaká konkrétní reportáž z poslední doby, třeba z posledního roku, kdy jste si pomyslel, že to není tak, jak je to ve skutečnosti?

No, třeba byly několikrát reportáže, jak v zemědělství umírají zvířata, protože je majitel nekrmí, ale to už je potom nějaké vyvrcholení. Ti lidé se třeba snažili, ale došly jim síly, a pak to má špatné konce. Ale vždycky za to můžou ty lidi.

Takže to není problém celého zemědělství, ale těch konkrétních lidí.

No, těch podmínek někdy.

Dobře. Využíváte jako zdroj informací vyhledávání na internetu? Už jste se o něm zmiňoval...

Trochu ano. Když je nejhůř, tak se do toho pouštím.

Využíváte Portál farmáře Ministerstva zemědělství?

Hlavně kvůli cenám a inzerátům, takže tam někdy zabloudím.

Využíváte jako zdroj informací zástupce finančních společností, třeba bank, pojišťoven, nebankovních služeb?

Nevyužívám.

Využíváte mobilní aplikace? To znamená třeba, už jsme mluvili o těch na počasí, ale existují i aplikace do telefonu na rozpoznávání plevelů.

To ne, já jsem v tomto skoro analfabet.

Potom tady mám, sociální sítě?

Nevyužívám.

Když máte nějaký problém, využíváte jako informační zdroj kontaktování státních organizací (Ministerstvo zemědělství, SZIF nebo jejich regionálních organizace)?

Ne.

Využíváte kontaktování zemědělských svazů a asociací?

Taky ne.

A co třeba zemědělské publikace, časopisy a noviny?

Občas něco přijde, tak si to přečtu.

Odebíráte třeba nějaký zemědělský časopis nebo noviny?

Ne.

Zajímají vás výzkumy univerzit a dalších vědeckých institucí? Třeba k čemu dospěly nějaké vědecké ústavy?

K tomu se ani nedostávám.

Využíváte veřejné nebo odborné knihovny?

Ne.

A využíváte poradenské firmy?

Firmy jako ne.

Spíš myslíte osoby... poradce...

Ano, spíš osoby.

Napadá vás ještě nějaký zdroj informací, který využíváte a nezmiňovali jsme ho tady?

No, nic mě ani nenapadá.

Ještě tu mám pár posledních otázek. Na základě čeho se rozhodnete, že budete určitým informacím věřit?

No, selský rozum jedině.

Dalo by se obecně říct, jaké zdroje pokládáte za důvěryhodné, kterým můžete věřit? Nebo spíš využijete ten zdroj a potom se rozhodujete na základě vlastní zkušenosti?

Pro nás je rozhodující předpověď počasí. To je, někdy se trefí, někdy netrefí. Třeba loni. Loni jsme sázeli brambory v dubnu a byla informace, že bude sucho, sucho, sucho, tak jsme nevysázeli ani sadbu nakoupenou, a on nakonec ten rok tak suchý nebyl.

Ty dlouhodobé předpovědi asi stejně člověk nemůže moc brát v potaz. Berete na mysl i pranostiky, nebo myslíte, že ty už dneska neplatí?

Myslím, že tohle už moc neplatí, že to klima se mění opravdu a v počasí jsou kotrmelce.

A když hledáte nějakou informaci, porovnáváte ji pak z několika různých zdrojů? Ověřujete si ji?

Aniž bych si to nějak ověřoval – tak to vyplývá z různých zpráv a článků, kde říkají všichni jedno a totéž.

A myslíte, že to má smysl, porovnávat a ověřovat informaci?

Spíš, pro mě to ani nemá smysl ověřovat, protože někdo dokáže vylhat takové věci, že mu člověk musí až věřit.

Rozhoduje pro vás i cena informace, tzn. kdyby byla nějaká zajímavá informace, kterou byste chtěl získat, ale musel byste ji zaplatit? Nebo v tomto není cena rozhodující a kdybyste ji potřeboval, tak byste za ni peníze dal?

Já se po takových informacích ani moc nepídím. Protože taková otázka, cenná informace, to by bylo dobrý vědět třeba, co bude s tím koronavirem, ale takovou informaci vám nikdo ani nedá za žádné peníze, to nikdo ani neví.

Dáváte přednost tištěným, nebo elektronickým informacím?

Spíš těm elektronickým. Tisk nebereme, tak se díváme na internet a na zprávy.

Napadá vás něco, co vás při hledání informací omezuje?

Nejsem už v tomhle sečtělý, v těch zemědělských, takže co najdu, najdu, a na co nemám sílu, tak na to kašlu.

Existují nějaké informace, kterých máte nedostatek?

Já bych řekl, že těch informací je teďko až až, ale kam to spěje, to by mě zajímalo.

Budoucnost toho všeho...

Když se podíváte, co vymýšlí Evropská unie za zhovadilosti, tak to mě až zaráží. Budeme zavírat elektrárny všeho druhu a co z toho může vzejít?

Myslíte, teď narážíte na obnovitelné zdroje energie v porovnání s těmi klasickými?

Narážím na to, že chtějí zrušit tepelné elektrárny, které jsou na uhlí, chtějí nechat dožít jaderné elektrárny a sázejí na to, že všechno bude vyrábět vítr a sluníčko?

Já se ještě zeptám trochu jinak – připadá vám, že zemědělská politika v Čechách a potažmo v Evropské unii je koncepční? Že má nějaký cíl nebo strategii?

No, oni mají určitě cíl vyrábět potraviny, aby jich byl dostatek.

To by měl být jeden z cílů.

V systému dotací nad námi vítězí velké firmy, které z toho žijí, a ty malé jsou takové ušlápnuté a ty sotva někdy se nadechnou. Takže v tom nevidím žádný zázrak.

Nakupujete na základě reklamy nebo doporučení zástupců prodejních společností? Třeba osivo, agrochemické přípravky, zemědělskou techniku? Když by k vám přišel prodejce takové firmy, nakupujete občas i na jeho doporučení, nebo si spíše takové informace ještě ověřujete?

Za námi tihle prodejci ani moc nechodí, my jsme málo perspektivní.

Vnímáte nějak možnou roli knihoven v souvislosti s informacemi z oboru zemědělství? Mohla by knihovna něčím přispět?

Vy jste ta knihovnice, že jo?

Kvůli tomu se neptám. Nebo taky ptám, ale spíš mě zajímá...

Já vím. Když já nejsem knihomol.

Ještě se zeptám jinak – čtete občas i knihy?

Já už knihy moc nečtu.

Jak hodnotíte dostupnost informací, které se týkají vašeho podnikání?

Informace jsou dostupné. Když je člověk vyhledává, tak je najde.

Ještě poslední dvě otázky. Je zde něco, co byste k tomuto tématu rád dodal? K tématu informací, vyhledávání, ověřování...

Myslím, že ani ne.

A úplně poslední otázka – je na závěr něco, na co byste se ještě chtěl zeptat vy mě?

Já se vás ani nic ptát nebudu. Jenom aby vám vydržel elán dlouho a zkuste něco vymyslet, jak to vylepšit. Protože jestli v rodině hospodaříte, tak určitě víte, jak je to zavedené a jak to chodí. A kam to spěje.

Ted' se s vámi rozloučím, vypnu záznam, a pak si třeba ještě můžeme popovídat mimo záznam. Tímto bych vám poděkovala a nabízím vám, že vás seznámím s výsledky práce. Tímto se s vámi loučím a děkuji.

SUBJEKT Č. 2

Dobrý den, jmenuji se Eva Křížková, jsem studentkou Filozofické fakulty, oboru Informační studia a knihovnictví a zpracovávám diplomovou práci na téma Informační chování a informační potřeby zemědělců. Souhlasíte s rozhovorem na toto téma? Podepsal jste informovaný souhlas, na tom se nic nemění?

„Asi jo (smích) ... tak můžeme dál.“

Jak dlouho pracujete jako zemědělský podnikatel a co Vás vedlo k rozhodnutí pracovat v této oblasti?

„Jak dlouho pracuju jako zemědělský podnikatel, já asi nejsem zemědělský podnikatel, že jo, jakoby úplně, jo,... takže“

Nevadí, jakou zastáváte pozici?

„Jakou zastávám pozici? No, vedoucího podniku zemědělského.“

Míváte nějakou potřebu informací, která se týká Vašeho oboru podnikání?

„Tak samo, tak asi, asi ano.... Určitě ano.“

Jaký druh informace, jestli byste dokázal říct, jaký druh informace vyhledáváte nejčastěji?

„Jaký druh informace... to je jakoby těžký, no... Jakou zrovna ... jakou zrovna potřebuju... No né, to je těžký jakoby, jak v rostlinný, tak v živočišný výrobě no...“

A jaký je Váš postup, jestli byste dokázal říct, jaký je Váš postup, pokud potřebujete zjistit nějakou informaci?

„Tak, když potřebuju zjistit nějakou informaci, no tak samozřejmě za ten celý život mám tolik známých, že se vždycky rozhodnu, komu zavolám a s kým si to zkonžultuju. Nebo zavolám na patřičnej, někam, kam, kde můžu, kde se tu informaci dozvim.“

A dokázal byste uvést nějaké výhody a nevýhody tohoto postupu?

„Tak výhody a nevýhody? Já, tak jakoby to musí mít pro mě jenom výhody... No tak výhoda musí být, že se jakoby utvrdím v nějakom svom tvrzení, nebo že získám nějakéj novej, nějakéj poznatek a dělám to právě pro tu výhodu, no... Nevýhoda může být, že to nemusí dopadnout no,.. To jako asi...“

Myslíte, že ta informace třeba nemusí být jakože pro Vás užitečná nebo správná...

„No tak, dycky nemusí, nikdy nemusí, jakoby to, taky nemusí mít ten, koho se zeptám dobrý názor na to... To mám pravdu asi vid'?“ *(obrací se na další osobu v místnosti)*

„To máš pravdu..“

Já jsem nějakým způsobem dala dohromady nějaké možné potřeby informací, které by mohli mít zemědělci a já Vám je teďka budu číst a Vy, pokud potřebu této konkrétní informace máte, tak můžete říct, že máte, pokud ne, tak můžete říct, že Vás se to zrovna, v tomhle případě netýká anebo nemusíte říkat vůbec nic, pokud to vůbec není pro Vás relevantní.

Tak, zajímáte se o novinky z oboru zemědělství?

„Tak to mám říct jako, že to má pro mě smysl, význam? Jo, tak jako jo.“

Odborná setkání a další vzdělávání?

„To taky.“

Aktuální tržní ceny?

„To taky.“

Co třeba informace o zemědělských dotacích?

„To taky.“

Legislativa?

„To taky no, bohužel.“

Informace týkající se pozemků, pachtu, koupě, podeje...

„To taky.“

Informace týkající se osiva?

„Taky no, to taky, to všechno je to...“

Pokud chcete, můžete to nějak okomentovat třeba blíž, ale nemusíte.

„No, asi nebudu komentovat, tohle je takový, to asi budou další, to se všechno opakuje, no.“

Hnojiva a postřiky?

„Hnojiva a postřiky jasný, to je jakoby to samý, že to jsou jakoby ty věci, který jakoby nás zajímaj, že jo, samozřejmě, tam se to furt mění, jak legislativa, tak prostě všechno, že jo, tak to my prostě tohle to my musíme prostě sledovat, že jo. Všechno, tyhle ty věci, každý rok nebo furt.“

Když říkáte, musíte, tak tím myslíte třeba podmíněnost nějaké dotace, kterou-

„To ani snad, ani tak ne, podmíněnost dotace... no tak samozřejmě, jakoby všechno je podmíněný, dneska jakoby všechno jo, tak samozřejmě, že to s tím souvisí. Ale samozřejmě, my to prostě musíme sledovat, leccos se zakazuje, že jo, leccos se přikazuje a takže... To všechno je podmíněný, všechno to je propojený, jinak podmíněnost s dotacema, takže my to prostě musíme splňovat, nějaký kritéria, jo, tak proto to všechno musíme sledovat, abysme neudělali někde nějakou chybu.“

Potom je tady oblast ochrany rostlin...

„Taky.“

Péče o půdu?

„A tak to je takový, péče o půdu je samozřejmě, na péči o půdu samozřejmě, to my sledujeme, ale není to jako, že by moc na péči o půdu byly nějaký moc semináře, taky, ale to je málo, že jo... Péče o půdu je prostě nějak daná, že jo, ta je daná jakoby historicky a ta se jakoby nějak moc nemění, jo samozřejmě. Nemění se to tak, jako se mění legislativa, jako se mění ochrana rostlin, jako se mění všechny tyhle...“

„Můžu se zeptat něco?“ *(ptá se další osoba v místnosti)*

Ano?

„Péči o půdu se myslí co?“

Tak, třeba nějaké jako protipovodňové opatření nebo meliorační nebo i co se týká třeba

—

„Jasný, všechno souvisí jakoby se všim. To zase patří do péče o půdu, patří do požadavků, prostě, když je to prostě nějaký protipovodňový nebo protierozní opatření.“

Chov hospodářských zvířat....

„To je zase ta otázka...“

Na to, jestli máte potřebu informací z této oblasti?

„Ale no tak, taky,... Co se týká zemědělství, tak jakoby tam ty potřeby máme jakoby všude, že jo, no.“

Potom, co se týká počasí...?

„No, to, tu sledujeme pořád.“

Máte třeba na to nějakou mobilní aplikaci?

„Mám, mám tři srážkoměry.“

Co se týká zemědělského vybavení a technologií?

„Zemědělský vybavení a technologie, co si pod tím představujeme... Zemědělský vybavení a technologie...“

Třeba různé i nějaké traktory nové nebo zemědělské stroje a technologie třeba nějaké moderní technologie do traktorů.

„Tak techniku máme přiměřenou naší velikosti podniku, ekonomický situaci no a nové technologie, tak my to třeba, my to zase tolik nemáme, máme třeba na jednom traktoru máme autopilota s přesnou navigací při seti a přihnojování, tak to je asi z těchto nových technologií jenom tohleto.“

A dalo by se říct třeba, že Vám ty informace z téhle oblasti chybí nebo když byste si je chtěl jako najít, tak byste k nim měl přístup?

„Taky myslíte jako informace? Jakoby...“

Ted'ka myslím, co se týká třeba toho zemědělského vybavení a technologií, kdybyste chtěl si tyto informace nějaké obstarat nebo by Vás to zajímalo, tak jako-

„Informací mám dost, což tady není problém, tady Vám každé něco nabízí, což já jako už jsem přeinformovanej o tom, jakoby až dost, tož to, není problém, tady furt jakoby někdo chodí a to dneska je boom tohle všechno jakoby samozřejmě, ale samozřejmě ta realizace prostě nevodpovídá, asi prostě dneska těm cenám, co na tom trhu za ty komodity a všechno prostě se dá jakoby dostat. Já to přirovnávám k tomu, když plazmová televize stála půl milionu a dneska už ani plazmová není, ale všechno pak stálo deset tisíc. Dneska jdu koupit autopilota za půl milionu do traktoru a přitom třeba za deset let bude stát jakoby padesát tisíc jo, takže já si sice vybavím traktory, všechno, ono to je všechno perfektní, asi dokážu stáhnout informace skoro jakoby co kde zasel, kolik bych tam vzal nafty, to je všechno tak pěkný, to jakoby vidím. Dá se to potom dotáhnout do kombajnu, tak se to dá dotáhnout až kolik jsem tam pohnožil, kolik mi to jakoby dalo, že jo, to pole, jaká část toho pole, to je všechno jakoby supr, ale to je pro mě, ten podnik to obohatí tou informací,... Ale finančně... to stojí strašný náklady.“

Jakoby ty náklady nevyvážej potom ten benefit, kterej z toho je...

„No, lépe řečeno vyvážej, ale trvá to strašně dlouho.“

„No a za tyhle ty ti to ani nevyvážej, protože zase, že jo, když si třeba vezmeš, protože furt je to ještě nedokonalý... Ty třeba víš, že na téhle části pole ti to sype takhle a takhle, ty to zhruba víš, jak ti to sype a takhle to tady vidíš přesně, ale problém je to, když to třeba je, že když se hnojí, tak ty by si mohl kde je horší část pole, tak by si mohl třeba hnojit míň, ale problém je to, že tu proměnnou zase si tam děláš ty, nastavuješ ručně a ne ten stroj, že by na to člověk nemusel šáhnout, takže to tam, ty údaje dávám já a to je docela problém prostě pro mě.“

„Což je zkreslený už.“

„To už je potom zkreslený jo, takže vono to je úplně jakoby daný, takže já mám nějakou informaci, ale já to zhruba vim, takhle to teda vidím přesnějc. Ale tak nevím, jestli to jako je úplně tak, jakoby nevím no. V této chvíli za ty všechny peníze, co to stojí, tak si myslím...“

„Jakmile do toho šáhne člověk, tak už je to zkreslený.“

Tak, zemědělské úvěry, pojištění a takové různé finanční služby, jestli i takové informace třeba vyhledáváte?

„Tak zemědělské informace, tak moc tyto informace nevyhledávám. Samozřejmě, když potřebuju úvěr tak samozřejmě zavolám makléři, že jo no.“

Zemědělský marketing nebo jakoby propagace vašich výrobků konečnému zákazníkovi?

„Žádný nemáme, tak tohleto my de facto neřešíme, že jo, my jsme ve skupině ještě, tak to jde všechno jakoby do skupiny.“

A informace o životním prostředí nebo z oblasti životního prostředí?

„Jakoby jestli to sledujeme jo? Nebo zase furt to, to samý, to je takový...“

Třeba někteří zemědělci zmiňovali ten problém teď s těmi hraboši.

„Tak samozřejmě, tohle je jasný, tak to je samozřejmě, co se týká zemědělství, samozřejmě my sledujeme, co se týká hrabošů a samozřejmě to sleduju, taky hlavně co se týká jako našeho podniku, že jo, samozřejmě, člověk po těch polích jakoby vidí a tak to musí sledovat, ale to je asi tak... Jednak to je jediný, co člověk jakoby skoro může dělat, když by šel ty, když by šel to hubit, tak je skoro terorista, ... ty hraboše...“

A dá se jakoby říct, že teda ty informace ze životního prostředí sledujete ve chvíli, kdy to podmiňuje nějaká legislativa, která vám to nařizuje?

„Podívejte se, to je takový těžký téma, samozřejmě člověk je spjatý se životním prostředím, tím, že my používáme hnojiva, že my používáme prostě chemické látky, tak jsme prostě spjatý nějak se životním prostředím. Problém je to, jak si dneska prostě třeba myslejí lidi, tak prostě to životní prostředí (jak by si přálo devadesát devět procent lidí) a zemědělství, který bylo určeno k obživě národa, tak zase tak úplně dohromady nejde ... nikdy nepude a nepude to ani v těch zemích jako je Rakousko nebo tyhle země ... A samozřejmě, takže my to sledujeme z toho zemědělského hlediska, abysme, co nejvíce, abychom neotravovali přírodu, abysme neotrávili včely, což je pro nás jakoby, což je viditelný a důležitý a prostě abysme měli co nejmenší podíl na úhynu zvířat a těch věcí, ale ostatního už moc jiného my ovlivnit jakoby nemůžeme. My nemůžeme ovlivnit moc rozmary přírody a takový věci, to my nedokážeme...“

V tom je vlastně to zemědělský podnikání specifický, když se to tak vezme ...

„Protože já to říkám, tudle jsem to zrovna říkal, století sloužilo zemědělství k obživě národa, dneska je zemědělství vnímán jako údržba krajiny, ale samozřejmě, že to spolu souvisí, to je vždycky to spolu jakoby musí souviset, ale ne jak si myslejí lidi. Lidi si myslí, že jídlo vzniká

v Kauflandu, jakoby většina lidí si myslí, že jo a my tímhletem samozřejmě, když to vememe, když jakoby ty největší lidi, který teda dneska tady maj plnou pusou toho životního prostředí, tak nikomu nevádí, že tímto tempem my tady za 500 let nebudeme mít hektar zemědělský půdy. To nikomu nevádí, tímhletem tempem my zhruba za 500 let tady nebudeme mít nic. A co to je 500 let a my se tady budeme bavit, jestli támhle otrávíme dva čápy, jestli to bylo hrabošema nebo nebylo hrabošema, když támhle vidím, že to lítá přes támhlety africký nebo já nevím jaký státy, tam toho půlku postřílej a tady, my se tady budeme to... Takže radši si necháme třetinu republiky sežrat, myši jsou všude ještě budou roznášet choroby, protože ty řeknou, že to, jo. Dneska když by člověk házel proti slimákům, tak se radši (ono to není potřeba teď), tak se radši na to vyprdne. Ať to sežerou, protože člověk by to naházel na kraji polí a přijdou tam pejskaři a řekne, že sežral granule a že mu je blbě, tak to lepší, ať to sežerou, když to nedělá zase takovou škodu, tak ať to sežerou, když to není v prostředku pole... Já to vůbec nedělám tohleto, takže samozřejmě, že my to sledujeme životní prostředí, ale pro většinu lidí to bude prostě málo, že jo tohleto...“

Ted'ka jsme zhruba asi tak v půlce tohoto rozhovoru, čeká nás tak půlka otázek. Hledáte informace z vašeho oboru podnikání, když hledáte něco konkrétního anebo třeba pravidelně sledujete nějaké novinky z oboru nebo třeba informace, které dává Ministerstvo zemědělství nebo SZIF?

„Tak my máme, že jo, tak samozřejmě bereme noviny, máme poštu Zemědělského svazu, kde jsou ty novinky, takže máme schůze, jo ... Takže my to prostě takhle čerpáme, ale jak já říkám, že kolikrát nevědomost, snad je to lepší v dnešní době, v dnešní chvíli... Že člověk to, že člověk je klidnější.“

Tak, jaké zdroje informací využíváte nejčastěji? Dalo by se to takhle nějak říct?

„No, já, jaké zdroje informací, no,.. Nejvíce jakoby zdroje informací kolikrát je to z osobního nebo z telefonického setkání, jo, kdybych to vzal ... To je nejčastější, jo.“

A ted'ka budu říkat několik informačních zdrojů, který můžou využívat zemědělci a zkuste třeba zase mi k nim něco říct, pokud budete mít co. Jak často je používáte, jestli jsou pro vás užitečné a pokud nebudete k tomu mít nějaký komentář, tak klidně řekněte, že žádný nemáte a nemusíme to nějak rozebírat.

Tak jako první tady mám velice častý zdroj informací pro zemědělce, a to jsou diskuze - jednak diskuze s členy rodiny a příbuznými anebo diskuze s ostatními zemědělci...

„No, ... tak diskuze s ostatními zemědělci, diskuze s ostatními zemědělci jakoby, tu my vedeme v rámci schůzí nebo všeho, ale tam my se shodneme, to není, tam my si jako notujeme ...

A dalo by se říct, že to je pro vás i zdroj informací?

„Ále tak jako... Ano, my když máme schůzi, my se buď setkáme na poradě nebo na schůzi, že jo, samozřejmě, tak to je pro nás nějaké, to je pro mě nějaké, buď je nebo není zdroj prostě informací, že jo, samozřejmě. Ano, když se to, tak to tak je.“

Potom... vlastní zkušenosti, jestli je to pro Vás taky zdroj informací?

„Vlastní zkušenosti? No, je to pro mě zdroj informací, to je asi největší zdroj informací.“

Zástupci dodavatelských firem? Osivo, agrochemie, zemědělská...

„Taky to je pro mě samozřejmě zdroj, taky je to pro mě zdroj informací, jo, nedokážu říct jakoby jak velké, to záleží vždycky na situaci...“

„Zase vědi vo celom světě ale...“

„No já vim, ale je to, jak kterej, je to jo, to za ty roky už člověk ví, komu věřit víc, komu méně, že jo, samozřejmě jo. Protože samozřejmě ne všichni řeknu prodejci, distributoři, jsou prostě odborníci, prostě nejsou... Jsou to prostě prodejci. Každý řekne, že to má nejlepší. To je logický.“

„Nebo řekne, že to nestojí za nic.“

Návštěva výstav, seminářů, přednášek a teďka ty, který pořádají státní organizace? Třeba akce, který pořádá Ministerstvo zemědělství, SZIF nebo takovýhle jako státní...

„No tak to, co ministerstvo tam jsem snad v životě nebyl nikde, co pořádá SZIF, tam sem nebyl snad taky nikdy jakoby, tam já nechodím, na ty akce. Jo, to já vim, jakože to je ze SZIFU, teď mám tady na mailu, mám zrovna tady pozvánku k jednotné žádosti, ale já na to nechodím, já si potom rovnou vždycky někomu zavolám z toho SZIFU, když něco potřebuju...“

Když pak potřebujete nějakou konkrétní věc než abyste...

„Ono se to nemění, je to de facto stejný, že jo, když teďkon třeba děláme dotaci na jednotnou žádost, že jo, jednotná žádost je asi osm let stejná nebo deset let, takže co tam budu jakoby

chodit, tak když něco potřebuju, tak si zavolám nebo si tam dojdu jako do kanceláře a nepotřebuju chodit na nějaký seminář, kde se akorát všechno, vždycky straší člověk skoro“.

A návštěva zase výstav, seminářů, přednášek –

„Na výstavě, to už je dneska čistě společenská událost, to ne, výstava není vůbec o informacích de facto nebo je to vo informacích, ale není to žádná, spíš je to, mám pravdu, to je společenská událost.“

A ještě jenom ten rozdíl mezi tím, když tu akci pořádá ta soukromá společnost? Je to třeba něco, co navštěvujete trochu víc...

„No jasný, no tak, protože samozřejmě tak zemědělství je soukromý, tak samozřejmě my většinou z 99 procent navštěvujeme prostě soukromý akce, že jo, protože Ministerstvo zemědělství, de facto, nepořádá vůbec nic a SZIF ano, SZIF pořádá jenom tyhle věci okolo jednotnejch žádostí. Tak ty jsou tady jednou, dvě za rok. Jinak všechno, se týká zemědělství, rostlinný, živočišný výroby, to pořádají soukromý zemědělci, prostě subjekty.“

Potom, rádio a televize jako informační zdroj pro vás? Můžou i tyto média být zdroj informací pro vás?

„Hm, dneska to už ani ne.“

A nějak byste rozlišil jako třeba veřejnoprávní média, soukromý média nebo je to tak jakoby v podstatě nastejno všechno?

„Tak... to bych mluvil moc dlouho no, veřejnoprávní média jakoby, dneska už to veřejnoprávní média... jako já jsem byl asi tady poslední ze zemědělců, kterej je nebo v těch letech tady, co se já pohybuju, kterej je chránil a myslím, že i poslední roky už to vůbec není veřejnoprávní médium. To je prostě hlásná trouba někoho a myslím, že jako veřejnoprávní médium se prostě vůbec, v určitých situacích prostě nechová a soukromý média ty to, když to řeknu se zemědělci, tak to moc neřeší. To my víme, že vo zemědělství se na soukromých médiích, jakoby moc toho není.“

A když říkáte tu negativní zkušenost, napadlo by vás třeba krátce, ale přece jenom něco konkrétního, co třeba v poslední době proběhlo-

„Třeba hraboši, když se vo tom bavíme, já už na to moc nekoukám, já musím říct, že já jsem jakoby celý život sleduju politiku a ubral jsem a třeba poslední jenom moje zkušenost je taková,

já jsem se na to nekoukal, protože jsem jel někam pryč a v jednu hodinu, když třeba bylo pokračování otázky Václava Moravce, druhá část, budeme mluvit o hraboších a řekněme, že tam pozve rektora zemědělské univerzity v Praze, toho ornitologa, no tak samozřejmě a ekologa, tak jsem říkal, to bude vyvážená debata... Pak jsem čet akorát druhý den ty ohlasy na to, jak to byla vyvážená debata, že takhle se chová veřejnoprávní televize, že prostě není schopné, všechno by mělo být vyvážené, dycky tam má být jedna i druhá strana, jakoby na tom a ne, že tam je jedna strana, takhle by se měla veřejnoprávní televize, dneska se takhle veřejnoprávní televize nechová,... Prostě dneska ano, prostě reportéři mají svůj názor a tlačí tam do toho odpovědi a já jsem třeba říkal, měl jsem rád Václava Moravce, já jsem ho měl rád dřív, protože von už to dělá dvacet let a tak jsem to sledoval a von to byl kluk, ještě byl mladý kluk, jakoby kdysi von se nebál a na něm se nedalo poznat, před dvaceti lety, patnácti, koho von preferuje, jakou von stranu preferuje. Dneska to je evidentní prostě, dneska tam je prostě evidentní, když tam přijde někdo, koho nemá rád, jak je na něj připravený prostě a všechno, to je prostě to, jak by to být nemělo, jak by se veřejnoprávní médium chovat jakoby úplně nemělo.“

Ještě krátce, když byste měl být konkrétní třeba do téhle debaty byste pozval ještě zástupce třeba zemědělského-

„No někoho... třeba ze Zemědělského svazu, Agrární komory, nebo to je jedno, někoho, ředitele podniku, prostě kohokoliv, ministra zemědělství, když tam to bylo na týhle úrovni, klidně mohl být nebo námětska ministra zemědělství, co?“

„*Nebo někoho ze zemědělského podniku.*“

„Teď jsi to řekl tady, že jo jakoby...“

Tak, teďka ještě k těm zdrojům informací, když potřebujete nějakou informaci, stane se třeba někdy, že byste i hledal úplně obyčejně na internetu? Na Googlu nebo-

„No taky, málokdy se to stane, ale když takhle potřebuju a nemám knihu, potřebuju něco o chemickom přípravku nebo něco, tak si to prostě, tak si to hledám.“

Portál farmáře Ministerstva zemědělství?

„To využíváme hodně.“

Využíváte?

„No jasný, protože tam jsou,... Tak tam máme LPIS, tam máme dotace všechny, zelenou naftu, zvířata, všechno, že jo.“

Takže už nemáte aplikace na evidenci třeba zvířat nebo hnojení, ale používáte Portál farmáře.

„Nenene, já to nepoužívám na evidenci zvířat, na to máme nějaký ten program to jsou já nevím, co má ten ekonomický program, to my děláme, jo... Ale tam se to potom objeví v tom LPISu, protože to je přes Hradištko, že jo, ale hlášení se dělá přes počítačový program, chemie a hnojiva nedělám, hnojiva dělám ručně do sešitu a chemii si dělám do tabulek jako takových elektronických. Nemám na to programy.“

Potom zdroj informací zástupci finančních společností jako bank, pojišťoven, nebankovních služeb?

„Zase, no dneska už to běží jakoby zdroj informací z bank, my dneska jakoby ne, to je jenom přes telefonický hovor, když se něco jakoby potřebuje, protože to jsou jakoby vztahy, který prostě běžej leta letoucí a tam jenom upřednostňujeme, když potřebujeme nějaký úvěr nebo když se něco splácí nebo takovýhle, tak jednáme o sazbách nebo takovýdle že jo, ale jinak tady se nedělají nějaký školení nebo takovýdle, to se prostě neděje, v tomhle tom ...“

Zdroj informací mobilní aplikace, mluvili jsme o té aplikaci na počasí, používáte ještě nějakou mobilní aplikaci?

„Mobilní aplikaci,... asi jinou nepoužívám.“

Využíváte jako zdroj informací sociální sítě?

„Asi..., minimálně jsem nějak už, nikdy jsem to moc nepreferoval a nějak mě to nepohlítilo.“

Když potřebujete nějaké informace, už jsme o tom asi mluvili nebo vy jste o tom mluvil, používáte také kontaktování státních organizací, Ministerstvo zemědělství, SZIF, případně jejich regionálních odborů a organizací?

„No, jak jsem říkal, to je, jako my většinou ten SZIF, no...“

A kontaktujete také pro tyto účely třeba zemědělské svazy, asociace?

„Zemědělský svaz, samozřejmě asi kontaktujeme, no tak samozřejmě, já jsem v kontaktu, já jsem předseda jedné buňky, takže můžu kontaktovat sám sebe, ale tak já jsem ve spojení s tajemníkem, takže to jo.“

Co třeba zemědělské publikace, časopisy, noviny, knihy....

„Jo, všechno bereme, všechno bereme... a už se přiznám, že už jsem to dřív jako četl skoro všechno a teď už to čtu jakoby minimum, protože to se už nedá všechno pojmout. Teď už jakoby největší, nejvíc čtu Zemědělce, toho přečtu prostě a jakoby každé tédno noviny a takhle se podívám do Úrody nebo takhle to jo, ale už to není, že bych to jakoby četl od prvního do posledního, to bych tady jen seděl a četl bych, to už prostě jakoby,... Ono zase se to tolik nezměnilo, že jo, za těch,... Jo vono před těma patnácti lety nebo to, zase tam začala nová éra toho zemědělství, přišli noví agronomové, tak se jakoby ta informovanost zvedla, no a dneska, zase to se jakoby nemění, dneska se spíš méně předpisy a tohleto, takže dneska musí hlavně člověk si spíš dneska musí hlídat tohleto...“

Co třeba výzkumy univerzit nebo nějakých vědeckých institucí, může to být také pro Vás zdroj informací?

„No, výzkumy univerzit, taky jsme, nevím,...výzkumy univerzit jsme taky nějaký zkoušeli, zrovna tady tuhle někdo byl, že chtěl tady něco zkoušet, no zdroj informací, no,.. Záleží, kdo to dělá, no tak někdy to může být nějak zdroj informací, ale většinou si to úplně nemyslím, v tuto chvíli... Jakej máš na to názor?“

„No, řekl bych že voni nejsou schopný ani něco udělat...“

Třeba, nějak byste to jako rozvedl, proč zrovna tohleto využít nemůžete nebo to nechcete komentovat...

„Ale tak jakoby já to nedokážu, podívejte se. Zemědělství je dneska jakoby na okraji zájmů jak těch univerzit, tak jakoby všech. Na univerzitách nejsou lidi, který už dneska chápou zemědělství de facto a výzkumný úkoly, který dneska jsou dneska de facto udělaný, se netýkají ani toho zemědělství pořádně, takže vy potom ty informace ani nemůžete využít. Ty lidi, který to dělali a mělo to nějaký smysl tak jsou dneska v důchodu všichni, jsou všichni pryč. To jsou všechno okrajová témata, já jsem tady teď minulej týden byl, Sedláček mi volal, co byl kdysi v Bóru a podal nějaký vypsanej program na neošetřování řepky, že by to zkoušel i právě až se zakážou všechny ty, organofosfáty, příští rok to bude neonikoidy, takže by se ta řepka

nestříkala. A jaké bude pokles výnosu? A já mu říkám, že to je pro mě demagogický todleto jakoby zkoumat, že když to dáš prostě na pole, třeba budu mít pole a těch deset procent neošetřím, tak už je to ovlivněný tím, že jsem těch devadesát procent ošetřil a nemusí to mít vůbec žádný vliv na to pole. A i když pak teda bych někde dal nějaký malý pole, neošetřím ho, tak to může mít vliv, že celou plochu ošetřuji a nemuselo by to být úplně, výsledky nebudou relevantní, protože mě by bylo, prostě kdyby vymysleli prostě nějaký odrůdy, třeba který budou odolnější vůči Blejskáčkovi, Krytonosci, tak já to jakoby беру a budeme to zkoušet bez chemie tak do toho pudu, jak mu říkám, co tady budeme zkoumat až se zakáže všechno, tak uvidíme vo kolik klesnou výnosy a říkám proti tomu musí stoupnout cena nebo jako to dělat nebudeme, že jo...“

Takže v podstatě jde o to, že ta teorie není spojená s praxí...

„No ona není vůbec jako propojená s praxí...“

Co se týká zemědělského školství?

„Jo, jo...“

A co se týká veřejné a odborné knihovny jako zdroj informací?

„Veřejné, odborné knihovny? To už jsem nenavštívil asi dvacet let... Jsem naposledy navštěvoval, když jsem byl na vysoké škole...“

A poradenské firmy?

„No, poradenské firmy, to my využíváme, jo...“

A i placené?

„A i placené, no..“

Takže už jenom zbývá pár posledních otázek, napadá vás ještě k tomuhle nějaký zdroj informací, který využíváte a nezmínili jsme ho tady?

„Já si myslím, že snad ani ne, jsme všechno takhle říkali... Tak si to ani nemyslim... Třeba něco by mě napadlo, ale teď kon mě to nenapadne...“

Na základě čeho se rozhodnete, že budete určité informaci věřit? Dokážete to třeba nějak popsat?

„Nedokážu to popsat, je to nějaký prostě vnitřní citění, musí to mít nějakou svojí zkušenost prostě a je to jednoduchý, to je prostě to, když tomu chci věřit a rozhodnu se, tak tomu prostě musím věřit a na další rok mám prostě zkušenost. Nikdy neděláte žádnou novou informaci, když něco zkoušíte a takže to prostě uděláte na všechno, sice vyberete třeba nějakou plochu, nějakou malou, jdete vyzkoušet něco nového a buď třeba se vám to osvědčí anebo se nám to neosvědčí, máte nějakou zkušenost roční a dál se to všechno jakoby rozvíjí ...“

Dokázal byste říct, jaké zdroje informací pro sebe pokládáte za důvěryhodné?

„No informací, no od svých přátel... V obchodní jakoby, tak řeknu od obchodních partnerů, přátel... Svoje informace, nebo svoje zkušenosti, asi to nemusíme víc to...“

Porovnáváte výsledky s více zdroji?

„Porovnávám no...“

A myslíte si, že to má smysl porovnávat a ověřovat informace?

„Ale má, no,... samozřejmě to...“

A rozhoduje pro vás i cena informace? Když byste se třeba měl rozhodnout pro nějaký placený seminář nebo nějakou placenou databázi, bude to pro Vás to rozhodující?

„Nebude..“

Preferujete spíše tištěné nebo elektronické informace?

„Hmm,... na to nedokážu odpovědět teďkon... Nejradši mám ústní informace, co řeknu jakoby, jo, ale samozřejmě, když to vezmu, ta doba je prostě taková ta elektronická takže ta informace, samozřejmě, je to jak kdy, jak má člověk čas a tohle. Když vám denně přijde čtyřicet mailů s informacemi, tak to není člověk schopnej vůbec jakoby pojmout, že jo, samozřejmě, když to mám na papíře, přijde mi to ten papír, tak si to třeba prostuduju a ten papír si založím, zase to vidím v tom mailu a je to taková nějaká prostě asi směs, že jo všeho...“

A napadá vás nějaké omezení při hledání informací, něco, co vás omezuje, nebo nějaká bariéra?

„Nevím, nedokážu to nějak...“

A co třeba čas?

„Podívejte se, na co si chcete udělat čas, tak si ho vždycky uděláte,... Jak já říkám.“

A existují nějaké informace, které vám chybí?

„Tak dycky vám chybí, nějaká informace vám chybí a nedokážu říct teďkon jaká, když se prostě potřebujete rychle rozhodnout, tak třeba potřebujete nějakou informaci a ta vám chybí a tam vás tlačí ten čas určitej, tak v té rychlosti jako je třeba sehnat, jo, ale jinak se nedá říct, že by nám chyběla nějaká informace, to si takhle nemyslim z dlouhodobýho hlediska.“

**Nakupujete také na základě reklamy nebo doporučení zástupců prodejních společností?
Co se týká osiv, agrochemických přípravků...**

„Tak samozřejmě, nebudeme říkat úplně, že ne, samozřejmě, abysme byli... férový ale,... Já osobně ale nakupuju podle ceny hodně.“

A jak vnímáte možnou roli knihoven v souvislosti s informacemi z oboru zemědělství? Je tam třeba nějaký prostor pro knihovny?

„Knihovny, no teďkon nevím, co na to odpovědět... Jakoby u mě asi ne... teďko...“

A jak hodnotíte dostupnost informací týkajících se Vašeho podnikání?

„No, tak jako dostupně,.. Já si myslím, že dneska není problém z dostupnejma informacema jo,...“

A blížíme se k závěru, takže poslední dvě otázky...

„Podívejte se (ukazuje na knihovnu) dříve tady byly tohle, to měl každej, když se tady bavíme o těch informacích, tak se podívejte, to je všechno, to se dřív všechno sbíralo, to je za tamtoho režimu a řeknu na začátku tohodle režimu, co já jsem tady přidal jakoby za tu dobu, protože nic nebylo, všechno tady bylo, každej měl pěstování obilí, každej měl na pěstování řepky, na pěstování tohle, ten agronom buď si to prostudoval nebo ne. Dneska se to všechno tak mění a dneska si to člověk, jak jsou ty setkání, jsou časopisy, je internet, je prostě všechno, takže tohleto, to tady má člověk jenom všechno z nostalgie. Já tohleto dneska vůbec nepotřebuju, protože to platí jenom ta fyziologie tý kytky a ta biologie a to ostatní, to je všechno už změněný, jo prostě,... A dneska už se to ani pořádně jakoby ne to, jen potom hromadím papíry, nic jinýho...“

A je zde ještě něco, co byste k tomuto tématu rád dodal?

„Asi ne...“

Chtěl byste se na závěr na něco zeptat?

„Jestli bych se chtěl na něco zeptat? K čemu je tenhle dotazník dobřej...?“

Jak jsem již zmínila, je dobrý pro mojí diplomovou práci.

„To jo a dále jakoby...?“

Tímto bych vám chtěla poděkovat za to, že jste si našel na mě čas, nabízím, že pokud byste chtěl, tak Vás můžu potom seznámit s výsledky toho dotazníku a s tou diplomovou prací a s tím, jak odpovídali ostatní zemědělci a loučím se s vámi a na shledanou.

„Děkuju.“

SUBJEKT Č. 3

Dobrý den, já se jmenuji Eva Křížková, jsem studentkou Univerzity Karlovy, Filozofické fakulty, oboru Informační studia a knihovnictví a ráda bych vám položila pár otázek ke své diplomové práci „Informační chování a informační potřeby zemědělců“. Souhlasíte s tímto rozhovorem?

Ano.

Já vám na oplátku slibuju, že zachovám princip důvěrnosti a anonymizace dat, mohu si tento rozhovor také nahrávat?

Ano.

Děkuju. Nejdřív zazní pár úvodních otázek. Mohl byste mi říct, jak dlouho pracujete jako zemědělský podnikatel a co vás vedlo k rozhodnutí pracovat v této oblasti?

Tak to je 26 let. Já jsem byl veterinární technik a i když mě to bavilo a chtěl bych to dělat dál, tak nás doktoři od té práce odřízli. Tak se mi docela hodilo, že jsem měl po prarodičích takový menší statek, nechal jsem si ho vrátit a práce mě bavila a baví pořád. I když radši bych dělal veterinárního technika, toho bych dělal radši, ale bohužel to nešlo.

Míváte nějakou potřebu informací, které se týkají vašeho oboru podnikání?

Samozřejmě.

Dalo by se obecně říct, jaký druh informace vyhledáváte nejčastěji?

Asi to je víceméně hlavně postřiky proti plevelu, co je nutné k dotacím a různým kontrolám a to je asi tak všechno. A pak když nás pořád otravuje finanční úřad, DPH a podobný věci, taky dost často.

Dokázal byste říci, jak postupujete, když potřebujete zjistit nějakou informaci?

Téměř ze 100 % na internetu.

Vidíte nějaké výhody a nevýhody tohoto postupu?

Výhodou je rychlost a že se tam dá najít úplně všechno. Jednoduchost.

Já vám teď budu číst několik oblastí, v kterých si myslím, že byste mohl mít potřebu hledat informace. Já vám ji přečtu a vždycky mi můžete říct, zda tu potřebu máte nebo nemáte, a když to budete chtít nějak okomentovat, můžete, ale nemusíte.

První ta oblast, jestli hledáte informace z oboru Novinky v oblasti zemědělství?

Ano.

Odborná setkání a další vzdělávání?

To víceméně ne.

Aktuální tržní ceny?

Ano, ano.

Informace o zemědělských dotacích?

Ano.

Legislativa?

Ano.

Informace týkající se pozemků (pacht, koupě, prodej...)?

Ano.

Osiva?

To ne, to víceméně ne.

Hnojiva a postřiky?

Ano.

Ochrana rostlin?

Ano.

Péče o půdu? Třeba co se týče meliorací nebo tak.

To ne, protože tam u nás všichni... absolutně tomu nerozuměj a melou takový nesmysly, že se to vůbec nedá používat ten jejich systém.

Chov hospodářských zvířat?

Asi ne. Jenom okrajově, opravdu málo.

Informace o počasí?

Ano.

Máte nějakou aplikaci v telefonu nebo se spoléháte na zprávy?

Ne, koukám na nějaký letecký radar, Windyty, nebo jak se jmenuje. Tam hodně koukám, tam je to hodně přesné. Je tam výhledově třeba týden, je to dobrý.

Je to tak. Co se týče informací z oblasti zemědělské vybavení a technologie?

Ano.

Zemědělských úvěrů, pojištění a dalších finančních služeb?

Ano.

Informace z oblasti zemědělského marketingu? To znamená informace o tom, jak byste svoje produkty mohl nabízet na trhu.

To asi ne.

Informace z oblasti životního prostředí?

To ano.

Ted' jsme zhruba v půlce našeho rozhovoru. Hledáte si informace z vašeho oboru podnikání, jenom když hledáte nějakou konkrétní informaci, nebo pravidelně sledujete například novinky z oboru?

To asi oboje.

Dalo by se obecně říct, jaké zdroje informací využíváte nejčastěji?

Asi je to ochrana rostlin.

A na jakém místě informace hledáte?

Chcete třeba stránky, nebo internet?

Stačí, když řeknete internet.

Nebo vlastně takhle – internet a časopis Zemědělec. Ale první místo je samozřejmě internet.

Já opět zmíním několik nejčastějších informačních zdrojů a zase je můžete ohodnotit podle toho, jak často je používáte a jak jsou pro vás užitečné. Prvním informačním zdrojem je diskuze s členy rodiny a příbuznými. Využíváte tento informační zdroj?

No, trochu, malinko s dcerou, ale jenom malinko.

Diskuze s ostatními zemědělci?

To ano.

Vlastní zkušenosti?

To už hodně teďka. Dřív tak ne, teď už ano.

Zástupce dodavatelských firem (osiva, agrochemie, zemědělská technika)?

Ano, ano.

Návštěva výstav, seminářů, přednášek pořádaných státními organizacemi?

Státními? To moc ne.

Třeba Ministerstvem zemědělství nebo SZIF?

Byl jsem asi dvakrát, ale jinak, tam je to takové... moc se mi to tam nelíbí, spíš pro ty velké firmy a pro ty malé tam je to takový... Myslím, že je ty malé nezajímají.

Návštěva výstav, seminářů, přednášek pořádaných soukromými společnostmi?

Ano, to hodně.

Co třeba rádio a televize jako informační zdroj?

Taky ano.

Odlišil byste nějak rádio a televizi z hlediska důvěryhodnosti nebo užitečnosti informací?

To je tak stejné, člověk se tím moc neřídí, to je na internetu lepší.

Řekl byste, že mediální informace jsou pravdivé nebo důvěryhodné?

No tak, z jakýho úhlu pohledu, no. Úplně ne. Každý to bere ze svého pohledu, je to většinou hodně subjektivní.

Máte pocit, že jsou autoři mediálních zpráv zaměřeni proti zemědělcům?

Někteří ano, někteří zase jsou naopak pro zemědělce. Ale řek bych, že tomu hodně lidí jako nerozumí.

Děkuji za odpověď. Další informační zdroj - hledání na internetu –

Myslíte jako...

To jste vlastně už zmiňoval, že používáte.

To ano, samozřejmě ano.

Portál farmáře Ministerstva zemědělství?

Tam si vlastně hodně hledám, ale jinak další věci, tam je to takové dost nepřehledné. Ale portál používám hodně. Hlavně registr skotu a LPIS taky hodně využívám. Přípravky na ochranu rostlin, taky hodně.

Zástupci finančních společností (banky, pojišťovny, nebankovní služby) jako informační zdroj?

Když potřebuji úvěr, tak ano, ale taky spíš jenom tak okrajově. Jenom když potřebuji úvěry, jinak se o ně moc nezajímám.

Používáte mobilní aplikace?

To ne. Nebo jak které. Co myslíte třeba?

Třeba aplikaci na předpověď počasí nebo jsou aplikace na identifikaci plevelů.

Ne, to nepoužívám, všechno najdu na internetu.

Sociální sítě?

Ne.,, WhatsApp, akorát používám trochu. Vlastně ten ano, fotím si nějaký věci a používám. Náhradní díly a plevely, když se potřebuju poradit, tak to používám WhatsApp, takže jo.

Což je skvělá a levná aplikace.

Ano, to je vynikající věc, že můžete vyfotit a hned poslat bez převádění na mail a tak.

Zemědělci mi říkali, že jsou aplikace do telefonu, kde si vyfotíte plevel, a ono vám to řekne, co je to za plevel.

Já už ty plevele znám, tak už to nepotřebuju.

Že tam nemáte nic, co byste neznal...

Potom je, kontaktování státních organizací (Ministerstvo zemědělství, SZIF, případně jejich regionálních organizací)?

Na něco to používám a jsou ochotný docela i všichni, ale nejvíce mi pomáhá, jak se to teď jmenuje, ta... dřív to byly agentury zemědělský na okrese a tam jsou super lidi, ti vám pomůžou.

V Benešově.

Ano, ano.

Kontaktování zemědělských svazů a asociací?

To moc ne.

Zemědělské publikace, časopisy a noviny?

Ano, ano.

Jmenoval jste Zemědělce, máte ještě další takovou publikaci, kterou využíváte?

Ten časopis Agrospoj, tam vycházejí zákony, to je dobrá věc. Jsou tam i články, ale hlavně tam vycházejí i všechny zákony.

Výzkumy univerzit a dalších vědeckých institucí?

To nevím. Pouze vyplňuji statistiku, to musím. Každý rok něco pošlou. Mě to nebaví a docela mě tím štvou, protože to mají na

Haló?

...nebo to mají na LPISU nebo to mají v dotacích a chtějí to po nás dvakrát. Zbytečněj čas nám tím zabíraj.

A čtete vy sám výsledky výzkumů např. používání určitých postřiků nebo různých takových věcí, které provedly ty univerzity?

Kdyby nějaký ústav zemědělský nebo vysoká škola vydala nějaký výzkum, že na něčem pracovala... Dostanete se k nim?

Dostanu, ale moc tomu nevěřím.

Myslíte si, že jsou ty informace zkreslené?

Asi ano. Ne úplně všechny, ale některé ano.

Myslíte si, že vznikají na něčí objednávku?

Ne, spíš myslím, že jsou hodně subjektivní z pohledu toho, kdo je dělá.

Že se snaží potvrdit svou domněnku?

Tak, tak! Že prosazuje tu svojí, že to tak je.

Co třeba veřejné nebo odborné knihovny, jako zdroj informací?

Ne, ne.

A poradenské firmy?

Víceméně na postřiky jenom, na ochranu rostlin.

Napadá vás ještě nějaký zdroj informací, který jsme tady nezmínili a přitom ho využíváte?

To je asi všechno.

Bylo to vyčerpávající...Na základě čeho se rozhodnete určitým informacím věřit?

Na základě vlastních zkušeností.

A obecně – jaké zdroje informací pokládáte za důvěryhodné? Kdybyste měl nějaké jmenovat, kterým věříte?

To je složité, to je těžko říct. To je taky vlastně podle vlastní zkušenosti, na tom poli nebo u těch zvířat, tak to potvrdím nebo vyvrátím si jako sám pro sebe. Z vlastního pohledu s něčím souhlasím, s něčím ne, i když třeba nevím, že je to dobře. Třeba to mám já špatně, ale je to hlavně z vlastní zkušenosti. Já jsem to taky nevěděl a teď už to vidím všechno jinak.

Porovnáváte své výsledky s více zdroji? Třeba když vám ji řekne zemědělský poradce, tak si ji ověříte na internetu?

Ano.

Nebo ještě pak vlastní zkušenost do toho zapojíte?

Taky. Internet i to všechno musím aplikovat. Když to vychází, tak to tak udělám, a když ne, tak to nechám. Takhle to dělám.

Myslíte, že má vůbec smysl porovnávat a ověřovat informace?

Ano, má.

Rozhoduje pro vás i cena informace, kdybyste měl vydat peníze za placený seminář, nebo nějakou placenou informační službu?

Ne, to bych určitě nedělal.

Obečně preferujete spíše tištěné, nebo elektronické informace?

To i to, v tom nejsem vyhraněnej.

Napadá vás něco, co vás omezuje při hledání informací?

Rychlost internetu.

Tak to jsem nečekala.

To je fakt špatný. Někdy je to hrozné.

A co třeba čas?

Čas si na to vždycky udělám, ten mi spíš pomůže. Pro mě je internet výborná věc, protože si na to čas udělám. Je to jednodušší, ušetří mi peníze, nemusím nikam jezdit, používám to na úřady a ve všem. Výborná věc, nijak mě neomezuje.

Existují nějaké informace, které vám chybí?

Chybí mi, že stát vůbec nepomáhám těm malým s dotacemi, že myslí jenom na ty velké.

Vím, že občas regionální agentura pomáhá s jednotnými žádostmi, ale vy spíš –

Ano, ano to máte pravdu, tam jsou opravdu vstřícní. To souhlasím.

Ale co se týká dotací PRV nebo PGRLF, tam si je buď musíte zpracovat sám, anebo kontaktovat firmu.

Ano, anebo firmy, když řeknete, že to je částka třeba milion nebo milion a půl, tak je to nezajímá. Samozřejmě mají velké firmy, kde mají stamiliony, takže tam je to pro něj jinej... Takže si myslím sám od sebe, že by to pro nás měl dělat stát... automaticky pro nás, a ne takhle.

Myslíte, že to je ve špatně nastavené zemědělské politice?

Ano, ano, určitě.

Vnímáte nějak roli knihoven v souvislosti s informacemi z oboru zemědělství? Je nějaká možnost, aby ta knihovna pro vás byla užitečná nebo s něčím vám mohla pomoci?

Nevím, nepomůže mi to, protože se do dá najít jednodušeji na internetu. To bych třeba musel přechíst půl knihy, ale když tam zadám to, co potřebuju, mám to hned.

Máte čas číst knihy?

Četl dříve, dnes už na to nemám čas ani chuť, jsem utahaný. Papírama jsem zavalenej, ale už na to není chuť.

Dobře. A když knihu, tak raději tištěnou, nebo elektronickou?

Tištěnou. Papír je papír.

Jak hodnotíte dostupnost informací týkajících se vašeho podnikání?

Kladně, dostupnost je dobrá.

Zbývají poslední dvě otázky. Chtěla bych se vás zeptat, jestli je něco, co byste k tématu o kterém jsme hovořili, rád dodal?

Ted' mě zrovna napadlo, jak jsem slyšel tuhle, učinili objev, že je nutné dávat do půdy humus jako chlévskou mrvu a tak, a přitom nám to tady zakazují, dávají nám normy na dávky dusíku nebo stopových hnojiv do půdy, což je totální nesmysl. Omezují nás nesmysly a další nesmysly nám přikazují. Jsou tam lidé, kteří tomu absolutně nerozumějí, ne všichni samozřejmě, ale jak jsem říkal, prosazují svojí, co si oni myslí, že je správně, a podle mě je to třeba i nesmysl, když to prosadí. Bohužel no...

Máte na mysli konkrétně Ministerstvo zemědělství nebo třeba EU?

Myslím, že EU je na to lépe než ty naše.

Je něco, na co byste se mě chtěl ještě na závěr zeptat?

Byl bych rád, kdyby nám malým trochu pomáhali, a ne nás pořád jen úkolovali a zavalovali papíry. Pro malé zemědělce je obrovský problém získat dotace. Jsou ochotni nám dát nějakou část dotací, ale když nemáte ten zbytek, tak nic nekoupíte. Zatímco velcí zemědělci dostávají obrovské dotace a všechno si zařídí a mají často jednodušší přístup k úvěrům apod. To je pro ty malé složité.

Můžu se jenom ze zájmu zeptat, já jsem nepostřehla na začátku –máte i rostlinnou i živočišnou výrobu?

Ano, ano.

Nepřemýšlel jste o tom, že byste šel do režimu ekologického zemědělce?

To bych třeba přemýšlel, jenže mě baví docela jako polařit a tam je to absolutně nesmysl, to se nedá bez chemie dělat. Nebylo by to špatné, bylo by to i jednodušší pro mě, ale potřeboval bych asi víc hektarů, to bych musel dělat jenom louky. Teď budu končit s mlíkem, protože ta cena je dost hrůzostrašná. Je to taky tou cenou, protože se pořád všechno zvedá, ceny. Já jsem teďka koukal, že v roce 95 jsem měl cenu za litr mléka 7,50 a teď jsem měl nedávno před třemi měsíci nebo půlrokem možná 7,10. Takže to je úplně k smíchu. A mlékárna nám poslala přípis, to je čtyři, pět let, že z důvodu, že se zvyšují náklady na stroje a na všechno možné, tak nám musí snížit ceny za vykupované mléko... a nám to asi zlevnili... Když to vezmete, náklady nám stouply několikrát. Koukal jsem, že nafta byla 14,50 a nafta je 30 Kč a máme za mléko ještě méně než tenkrát. A kor ty malí, velcí mají trochu příplatky. Takže to nemá smysl dělat, ale teď už se nedá vydělat na ničem. Jedině dotace nás trochu drží, to jediná věc.

Bez toho by zemědělské podnikání bylo daleko obtížnější.

To by asi ani nešlo. Bylo by to lepší bez toho, ale museli by to dělat všichni, celá Evropa nebo možná celý svět. To by bylo jednodušší a lepší. Dotace držej všechny, držej i ty horší. Bohužel to tak je.

Já co se týká tohoto rozhovoru, tak do záznamu bych vám ráda poděkovala a nabízím vám, že vás můžu seznámit s výsledky rozhovorů a tímto se s vámi loučím a vypínám záznam.

SUBJEKT Č. 4

Dobrý den, já se jmenuji Eva Křížková, jsem studentkou Univerzity Karlovy, Filozofické fakulty, oboru Informační studia a knihovnictví, pracuji na své diplomové práci na téma „Informační chování a informační potřeby zemědělců“ a ráda bych vám dala pár otázek, které se týkají tohoto tématu. Souhlasíte s tímto rozhovorem?

Ano.

Rozhovor bude důvěrný, všechna data, která mi poskytnete, budou anonymizována, ale potřebuji, abych rozhovor mohla nahrávat a následně přepsat – souhlasíte i s tímto?

Ano, souhlasím.

Jak dlouho pracujete jako zemědělský podnikatel a co vás vedlo k rozhodnutí pracovat v této oblasti?

Jako zemědělský podnikatel pracuji pět let a rozhodnutí pro práci v této oblasti bylo to, že rodiče přítelkyně vlastnili rodinnou farmu, která neměla nástupce. Tak jsem se rozhodl tuhle farmu převzít.

Míváte nějakou potřebu informací, která se týká vašeho oboru podnikání?

Mám, ale to si dohledávám samostatně, ať už je to ve formě vysokoškolských skript nebo popřípadě různých školení a jiných dalších možností samostudia.

Dalo by se říct, jaký druh informace vyhledáváte nejčastěji?

Jsou to agronomické informace. To je nejčastější informace, kterou vyhledávám.

Dokázal byste popsat, jaký je váš postup, když potřebujete zjistit nějakou informaci?

V první fázi je to asi internet, následuje konzultace s nějakými odborníky a potom dodatečně je to ještě případně dohledávání tištěné literatury.

Dokázal byste uvést nějaké výhody, případně nevýhody vašeho postupu?

To nedokážu posoudit, protože jak říkám, jsem samouk, tak nedokážu posoudit ani to, jestli informace, které vyhledávám, jsou stoprocentní. Takže bohužel.

Já vám teď budu diktovat několik oblastí, ve kterých si myslím, že byste mohl mít nějakou informační potřebu. Pokud to tak je, můžete okomentovat „Ano, mám“, případně „Ne, nemám“ nebo to nějak rozvést, nebo když nebudete chtít, tak to nemusíte rozvádět vůbec. Novinky v oblasti zemědělství – jestli v této oblasti máte informační potřeby?

Ano.

Odborná setkávání a další vzdělávání?

Ne, na to nezbývá čas.

Aktuální tržní ceny?

Ano.

Informace o zemědělských dotacích?

Ano.

Legislativa?

Ano, každodenně.

Informace týkající se pozemků (pacht, koupě, prodej...)?

Ano, určitě důležitá.

Osiva?

Osiva, je to omezeném čase, v podstatě jen před termínem setí, kdy je potřeba dopředu vybírat vhodná osiva, takže ano – je to potřebná informace, vyhledávám tyto informace, ale je to jenom v určitém období.

Hnojiva a postřiky?

Pokud by šlo o část hnojiv, zase je to z nějakého dlouhodobého plánu, který vyplývá z toho, jak vychází rozborů půdy a které plodiny jsou osety. Takže zase, je to plánování řekněme jednorázové, na ten rok, a pokud jde o postřiky, tak to je každodenní práce.

Potom, ochrana rostlin?

To bude stejně jako s postřiky, takže můžeme říct, že tam je to v podstatě důležité z pohledu toho, že to člověk sleduje pravidelně, na denní bázi, průběžně.

Péče o půdu?

Péče o půdu, opětovně, dlouhodobě.

Chov hospodářských zvířat?

Dennodenně.

Počasí?

Dennodenně.

Máte nějaké aplikace na sledování počasí nebo třeba vlastní meteostanici?

Nemám vlastní meteostanici, tak používám několik aplikací na mobilu, protože počasí se řídí průměrem několika aplikací. Ani jedna ho neukazuje správně.

Dobře. Zemědělské vybavení a technologie?

Když je něco potřeba, tak se jdu podívat na to, co je zrovna v tom okamžiku k dispozici nejnovějšího a co by bylo zajímavého, a pak zjišťuju, jestli to má pro naši farmu cenu nebo nemá.

Zemědělské pojištění, úvěry a další finanční služby?

Nevyhledávám, snažím se fungovat bez nich.

Informace z oblasti zemědělského marketingu?

Nevyhledávám, nepoužívám v tomto...

Informace z oblasti životního prostředí?

Pravidelně.

Řekněme, že vás k tomu vede nutnost naplnit nějaké legislativní předpisy?

Je to kombinace, protože je nutná příprava k tomu, aby člověk byl připraven na to, co na něj přijde dalšího, z pohledu dotačních projektů a všeho, a zrovna tak, abychom naplnili už ty dotační programy, co jsou, a který jsou vyhlášeny tak, aby byly naplněny v souladu s těmi

změnami, které probíhají, a stejně tak, abychom se dokázali připravit na budoucnost a na ty změny, které přijdou z pohledu životního prostředí.

Máte pocit, že je v tomto ohledu zemědělská politika v ČR, potažmo v Evropské unii koncepční?

Ne. Domnívám se, že není absolutně koncepční a že se to nalévá podle nálad společnosti. A hlavně, že je to řízeno lidmi, kteří s reálným fungováním nemají žádnou zkušenost. Z mého názoru by prostě na ministerstvu a lidi, který vyhláší jakýkoli věc, který se týká zemědělství, měli mít základní zkušenost, to znamená, že by měli být dva až tři roky v praxi na nějakém zemědělském podniku, a teprve potom by měli odcházet na ministerstvo dělat tyto rozhodnutí.

Jaký máte názor na vysoké zemědělské školství?

Já ho nestudoval, takže nevím, ale myslím si, že absolventi mají málo praxe. A s ohledem na to, že většina z nich končí dole na ministerstvu, tak to podle toho taky vypadá.

Ted' jsme zhruba v půlce našeho rozhovoru, následovat bude pár otázek na téma informačního chování.

Hledáte informace z vašeho oboru podnikání, pouze když hledáte nějakou konkrétní informaci, nebo pravidelně aktivně sledujete například novinky z oboru?

Myslím, že už je to takový automatický, že automaticky, kdykoliv cokoliv hledám, tak už se podívám, jestli tam nejsou nějaké novinky, které by byly přímo k oboru, ale že bych je cíleně úplně vyhledával, to ne.

Máte nastavené nějaké newslettery, třeba ze SZIFu nebo z Portálu farmáře?

Mám nastavené z Portálu farmáře, ze SZIFu a z Ministerstva zemědělství, kde mi chodí upozornění na e-mail.

Dalo by se obecně říct, už jste to trochu nat'uknul, ale ještě se k té otázce vrátím, jaké zdroje informací využíváte nejčastěji?

Portál Ministerstva zemědělství, Portál farmáře, Agronom (nebo jak se jmenuje) a ještě používám Nitrat.cz kvůli nitrátovým směrnicím. A ještě používám web Českomoravského svazu chovatelů masných plemen.

Já ted' zmíním několik možných informačních zdrojů a vás bych poprosila, jestli byste je zkusil zase nějak ohodnotit podle toho, jak často je používáte a jak jsou pro vás užitečné.

Pokud k nim nebudete mít žádný komentář, tak je nemusíte komentovat. Prvním informačním zdrojem je diskuze s členy rodiny a příbuznými.

No... ano.

Diskuze s ostatními zemědělci?

Ano.

Vlastní zkušenosti?

Ano.

Zástupci dodavatelských firem (osiva, agrochemie, zemědělská technika)?

Ano.

Návštěva výstav, seminářů, přednášek pořádaných státními organizacemi, třeba SZIFem nebo ministerstvem?

Výstavy ani ne, ale přednášky ano, pokud je na to prostor, časový.

Návštěva výstav, seminářů, přednášek pořádaných soukromými společnostmi?

Ani ne.

Rádio a televize?

Spíš samé negativní informace, takže spíše ne.

A z hlediska důvěryhodnosti a užitečnosti těchto informací pro vás?

Asi nejvěrohodnější je Portál farmáře společně s portálem Ministerstva zemědělství.

A když se zeptám konkrétně na rádio a televizi?

To záleží, kterou televizi myslíte. Já si myslím, že veřejnoprávní televize nejsou věrohodný.

Hledání na internetu – to už jste vlastně zmiňoval...

Tak ještě k tomu předešlému, je to minimálně vůči zemědělcům, protože tam je vedená štvavá kampaň vůči zemědělcům, která je naprosto cílená. Takže jako z tohoto důvodu si myslím, že

tato média jsou absolutně... nekorektní, protože nic nevědí o realitě a je to pouze štvavá kampaň.

Myslíte, že to je třeba tím, že ti reportéři nemají vzdělání v zemědělství nebo -?

Ne, ti reportéři jsou zaplacení, aby zapsali tu reportáž tak, jak mají zadáno.

To znamená, že z hlediska objektivitě nevěříte tomu, že by tyto informace...

Ne, protože reportéři pracují na základě zadání, které jim někdo zadal, a za to jsou zaplacení.

Viděl byste třeba nějaký rozdíl mezi rádiem a televizí, že by jedno z těchto médií bylo třeba důvěryhodnější?

Tak to záleží, máme jich tu větší množství, pakliže se budeme bavit pouze o veřejnoprávních médiích, tak myslím, že ve finále bude asi důvěryhodnější Český rozhlas než Česká televize.

Dobře, pak tedy další informační zdroj – hledání na internetu. To už jste trochu zmiňoval, chcete k tomu ještě něco dodat?

Ne, ne, ne, děkuji.

Portál farmáře Ministerstva zemědělství, ten jste také říkal, že...

Ano, používám.

Zástupci finančních společností (banky, pojišťovny, nebankovní služby)?

V případě, že je potřeba, ale jinak nevyhledávám, nepotřebuji.

Mobilní aplikace?

Používám, ano.

Používáte ještě nějaké jiné kromě těch na počasí?

Ano.

Sociální sítě?

Ano.

Máte dojem, že vám sociální sítě dávají informace, které pro vás mohou být užitečné?

Jsou to spíše informace plošné, ale validita velice nízká.

Kontaktování státních organizací (Ministerstvo zemědělství, SZIF nebo jejich regionální organizace)?

Ano, samozřejmě, v rámci dotačních projektů. Není tam žádný problém, nic.

Kontaktování zemědělských svazů a asociací?

Ne.

Zemědělské publikace, časopisy a noviny?

Ne.

Výzkumy univerzit a dalších vědeckých institucí?

Pouze volně umístěné na internetu.

Přijde vám, že tyto výzkumy jsou objektivní?

To nedokážu hodnotit, takové množství jsem jich neviděl, abych dokázal posoudit jejich objektivitu.

Veřejné nebo odborné knihovny?

Minimálně, zatím jsem si většinou věcí vystačil s internetem.

A poradenské firmy?

Ano.

Napadá vás ještě nějaký zdroj informací, který využíváte a nezmiňovali jsme ho?

To je asi všechno, co používám, k tomu nic nemám.

Blížíme se už ke konci našeho povídání. Na základě čeho se rozhodnete, že budete určitým informacím věřit?

Je to dané vlastní zkušeností společně s tím, jak je ta informace pro mě důvěryhodná, popřípadě si ji ověřuji ještě z jiného zdroje.

A obecně – jaké zdroje informací pokládáte za důvěryhodné?

Přirozeně to jsou zdroje z různých školení, od nezávislých osob, ať už to jsou profesori vysokých škol nebo popřípadě konzultantské firmy, které tady dělají poradenství. Nevěřím čistě volným informacím na internetu, ty si ověřuji.

To znamená, že jste částečně odpověděl i na moji další otázku: Porovnáváte své výsledky s více zdroji?

Ano.

A myslíte, že to má smysl, porovnávat a ověřovat informace?

Určitě ano.

Rozhodovala by pro vás i cena informace, když byste si měl zaplatit placený seminář, databázi nebo nějaké školení?

Vidím to jako zbytečný v tuhle chvíli.

Protože těch volně dostupných informací je zkrátka hodně?

Ano.

Preferujete spíše tištěné, nebo elektronické informace?

Tištěné.

Napadá vás něco, co vás při hledání informací omezuje?

Čas.

Taková nejčastější odpověď zemědělců, jak jinak.

Ano, přesně, všichni – čas.

Existují nějaké informace, které vám chybí?

Neuvědomuji si, že by mi scházely.

Nakupujete někdy na základě reklamy nebo doporučení prodejních společností? Třeba osivo, agrochemické přípravky, zemědělskou techniku?

Ano.

A ověřujete si informace, které dostanete od prodejců?

Pakliže je to možné, pak ano, pakliže se jedná o úplné novinky, je to těžké ověřovat.

Jak vnímáte možnou roli knihoven v souvislosti s informacemi z oboru zemědělství?

Vzhledem k tomu, že většinou pracuji od rána do večera, tak nemám moc šancí se do knihovny dostat, abych si knížku půjčil, takže pro nás pouze elektronicky.

Máte čas si občas přečíst tištěnou knihu?

Ano, ale nechci říkat kde.

Dobře. A když knihu, tak raději tištěnou, nebo elektronickou?

Tištěnou. Papír je papír.

Jak hodnotíte dostupnost informací týkajících se vašeho podnikání?

Myslím, že informací je dost, největší problém je čas, aby si je člověk mohl dohledat. A potom v některých případech i nejasnost těch informací, měly by být psány jednodušším jazykem a blíže specifikované, protože poměrně široká veřejnost s tím pracuje a pracuje tady i poměrně starší generace lidí, takže tyto informace někdy pro ně jsou, řekněme, dosti složité.

Je zde něco, co byste k tématu rád dodal?

Ne, ne, ne. Říkám, pouze zlepšit PR zemědělců v rámci společnosti, protože v tuto chvíli je velice pochroumané, ale já si nemyslím, že takové je, že to je pouze cíleně řízená kampaň ze strany médií a těch jednotlivců.

A z hlediska zemědělské politiky a něco, co by mohlo zlepšit situaci, třeba s předvídatelností toho, na co budou vypsány dotační tituly a tak?

Samozřejmě, to je věc druhá, to je o vládě a o všem, ale zemědělci by měli dostávat veškeré informace o tom, co bude, minimálně jeden rok dopředu. Nejde pracovat v zemědělství, kdy děláme na tři- až pětileté plány, takže je potřeba, aby ty informace, které schvalují, to není, jako když jdou do fabriky a přepnou stroj během jednoho týdne na práci zleva doprava. V zemědělství bohužel trvá všechno trochu déle a jak říkám, to souvisí s tím, že lidé, kteří o tom rozhodují, nemají praxi, nedělali v zemědělství a rozhodují o něčem, čemu vůbec nerozumějí nebo rozumějí tak, že si myslí, že když to vystudovali na vysoké škole a viděli jedno

políčko 3 x 3 metry, pak se odvalili na ministerstvo a tam dávají dohromady moudra, podle kterých se mají všichni řídit a spousta věcí, které zrealizují, jsou prostě... nebo myslí, že se musí dodržovat, jsou absolutně nerealistické a ani je dodržovat nelze. Takže myslím, že spíš by se mělo změnit uvažování úředníků, aby tam seděli opravdu lidé, kteří v tom někdy dělali, aby si uvědomovali, co ta práce obnáší, jaké jsou termíny, aby zemědělci informace měli, řekněme, když ne s pětiletým, tak alespoň s dvouletým předstihem. Protože jinak to dělat nejde.

Přesně tak. Je zde něco, na co byste se chtěl ještě na závěr zeptat vy mě?

Ne, ne, ne, děkuji.

Ještě než vypnu záznam, tak bych vám chtěla poděkovat. Nabízím, že – až je budu mít všechny pohromadě - vás seznámím s výsledky a s reakcemi ostatních zemědělců a chtěla bych se s vámi rozloučit a strašně moc vám poděkovat.

Není zač, děkuji a rád vás uvidím.

SUBJEKT Č. 5

Dobrý den, já se jmenuji Eva Křížková, jsem studentkou Univerzity Karlovy Filozofické fakulty, oboru Informační studia a knihovnictví, a chtěla bych Vás požádat, zda byste si našel čas na krátký rozhovor na téma „Informační potřeby a informační chování zemědělců“

Souhlasíte s tímto rozhovorem?

„Ano.“

Souhlasíte s tím, že bude rozhovor nahráván?

„Ano.“

Na začátek Vám položím pár úvodních otázek. Jak dlouho pracujete jako zemědělský podnikatel a co Vás vedlo k rozhodnutí pracovat v této oblasti?

„Jako zemědělský podnikatel pracuji od roku 1994... A co mě vedlo, mám vystudovanou zemědělskou školu a nějak celý život jsem se k tomu prostě chystal, že to tak budu dělat. Pocházím z rodiny, která má hodně dlouhou zemědělskou historii až do roku 1606 a prostě se to nabízelo, i když v té době, za komunistů, to bylo přerušeno tak prostě jsem stejně k tomu nějakým způsobem inklinoval.“

A hlavní zaměření výroby?

„No, více méně živočišná výroba, ale nejsme úplně klasický zemědělci, protože my se zabýváme hlavně chovem koní a s tím spojenou agroturistikou a podobněma věcmi, výcvikem jízdy na koni, táborama pro děti a podobně. Ale i to normální zemědělství děláme, máme nějakou živočišnou, i jako skot...“

Tedy Vám položím pár otázek, který se týkají Vašich eventuálních informačních potřeb. Míváte nějakou potřebu informací týkajících se Vašeho oboru podnikání?

„Samozřejmě.“

Dalo by se říci, jaký druh informace vyhledáváte nejčastěji?

„Co se týká přímo podnikání, tak samozřejmě nějaký jak se používají nějaký zemědělský postupy a tak, samozřejmě i co se týká právních záležitostí, co se týká dotací,... takovýdle věci, no..“

Dokázal byste popsat, jaký je Váš postup, pokud potřebujete zjistit nějakou informaci?

„Tak samozřejmě, v první řadě většinou jdu na internet, pokud to, pokud to je nějaká věc, která se tam dá najít, ale jinak je to kontakt, osobní kontakt s úřadama.“

Napadají Vás nějaké výhody a nevýhody tohoto postupu?

„Výhoda, samozřejmě to je, že se toho dá spousta řešit z domova a nemusím nikam jezdit a s těma úřadama to jsou jenom nevýhody.“ (smích)

Můžete prosím ohodnotit potřebu informací v těchto oblastech? Ted' bych Vám řekla nějaký seznam potřeb informací, které považuji za takové nejobvyklejší pro zemědělce a poprosila bych Vás, jestli byste okomentoval, jestli to tak je nebo není a případně k tomu něco dodal, ale nemusíte, pokud nebudete k tomu mít žádný komentář.

Co se týká Vaší potřeby informací z oblasti novinek z oboru zemědělství... Máte takovou informační potřebu?

„Určitě jo, protože já jsem jako nově přešel do ekologickýho zemědělství a tam samozřejmě ty postupy jsou trošičku jiný a víceméně je to věc, která se hrozně dynamicky vyvíjí a těch informací není úplně moc, takže rozhodně ano.“

Odborná setkání a další vzdělávání? Jako informační potřeba na toto téma.

„Ano, stoprocentně taky.“

Aktuální tržní ceny?

„To mě moc nezajímá.“

Informace o zemědělských dotacích?

„Samozřejmě ano.“

Legislativa?

„Nějakým způsobem musí, jistota je.“

Informace týkající se pozemků, pacht, koupě nebo prodej.

„No,... samozřejmě v nějaký míře jo, ale otázka je trochu... zamrzlejší“

Myslíte, že není moc pozemků, které by člověk mohl získat?

(Pokývání hlavou)

Informace o osivech?

„Hodně, akorát kvůli tomu ekologickému zemědělství tam víceméně já jsem odkázanej na ekologický osiva a tak, že to musí vyhovovat.“

Hnojiva a postřiky?

„Postřiky vůbec nemůžu, nebo tam jsou nějaký, ale v podstatě to dělám bez nich a hnojiva víceméně stejně no, tam to je jako poměrně malej výběr hnojiv...“

Ochrana rostlin?

„Totéž.“

Péče o půdu?

„Péče o půdu mě hodně zajímá, samozřejmě.“

Chov hospodářských zvířat?

„No, asi nějakým způsobem jo.“

Počasí?

„Hodně.“

Máte nějaké třeba vlastní meteostanice nebo aplikace na získávání těchto informací?

„Ne, ale hodně o tom uvažuju.“

A aplikace v telefonu?

„Můj blbej telefon to neumí...“

Zemědělské vybavení a technologie?

„Určitě.“

Zemědělské úvěry, pojištění a další finanční služby?

„No,... do nějaký míry, ale spíš si myslím, že jsem jako v tom... vycházím se stykem s obchodníma partnerama, který už mám.“

Informace z oblasti zemědělského marketingu? To znamená jako prodej produktů koncovým zákazníkům, propagace těch produktů...

„Nijak zvlášť se o to nezajímám.“

A informace z oblasti životního prostředí?

„Hodně.“

A je to z důvodu, že vás to třeba osobně zajímá, nebo z důvodu naplnění vlastně požadavků, dotačních titulů...

„Jak už sem říkal, já dělám ekologický zemědělství, to je jedna věc a druhá prostě moje rodina je celá ekologicky založená.“

Ted' jsme zhruba v půlce rozhovoru, čekají nás nějaké otázky na téma informačního chování...

Hledáte informace z Vašeho oboru podnikání pouze, když hledáte nějakou konkrétní informaci anebo pravidelně aktivně sledujete třeba novinky z oboru?

„Spíš ta první varianta.“

Jaké zdroje informací využíváte nejčastěji?

„Ted'ko nevím, to už jsme řešili,.. no jako samozřejmě, co jsem chtěl říct, tak já jsem taky člen Asociace soukromého zemědělství a ta se hodně stará o to, aby její členové měli nové informace průběžně, takže dost toho ke mně přichází jejich zásluhou, aniž bych se o to musel snažit.“

Formou třeba nějakých novinek na e-mail, nebo tak něco?

„Jo.“

Ted' zase zmíním několik možných informačních zdrojů a zase, pokud budete chtít, můžete je okomentovat z hlediska toho, jak často je používáte a jak jsou pro Vás užitečné.

Tak první by bylo diskutujete se členy rodiny a příbuznými?

„No, díky tomu, že můj syn teďko studuje vysokou školu, tak se můžu dostat do situace, že s ním o tom diskutuju, protože studuje obor ekologické zemědělství, ale jinak, jinak moc ne, spíš s přáteli.“

Na to je vlastně další otázka, diskutujete s ostatními zemědělci?

„Ano.“

**Dalo by se říct, že třeba ve Vašem oboru existuje nějaká solidarita mezi zemědělci?
A takové nezištné předávání informací?**

„Tady v kraji určitě, někde mezi těma, co já znám“.

A týká se to jako i spřízněných ekologických zemědělců, nebo obecně?

„Obecně.“

Co se týká další informační zdroj vlastní zkušenosti? Jestli využíváte ke své práci...

„Jako že bych se nepoučil vlastníma chybama, to bych byl asi hloupej, že jo, takže samozřejmě, že ano.“

Potom...zástupci dodavatelských firem? Osiva, agrochemie, zemědělská technika?

„Ano,... ale musí si člověk jako hodně přefiltrovat ty jejich informace.“

To znamená, že si je třeba někde ověřujete, nebo propočítáváte....

(Kývání)

Návštěva výstav, seminářů, přednášek, pořádaných státními organizacemi... které pořádá třeba Ministerstvo zemědělství, nebo SZIF?

„Minimálně.“

A návštěva výstav, seminářů, přednášek, které pořádají soukromé společnosti?

„Tak jestli jde třeba o tu asociaci tam ano, ale to není soukromá společnost, to je jakoby občanský sdružení a od jako soukromníků nechodím na žádný, že by se mě chemická společnost snažila donutit na přednášce, že maj to nejlepší, tak tomu nevěřím, takže nějaký...“

A chodí Vám takové nabídky?

„Ne.“

Co třeba rádio a televize jako informační zdroj?

„Vzhledem k tomu, že tam je absolutně nulová odbornost, tak ne.“

A rozlišil byste třeba ještě nějak informace v rádiu a v televizi? Liší se to tou odborností?

„Já tu televizi, abych řekl pravdu už několik let ani nemám, abych na ní pravidelně koukal, ale myslím si, že rádio je o kousek lepší.“

Napadl by vás třeba nějaký konkrétní případ, kdy jste slyšel nějakou takovouto mediální zprávu a právě jste si řekl, že ta odbornost těch reportérů je nulová?

„Jo, mimo jiné, já jsem včelař, což je taky součást zemědělství a tam teda musím říct, že to je, jako, víceméně mystifikace, co ty média podávají... O tom, jak včel ubývá a není to vůbec pravda. Zavčelení týhle republiky je úplně největší, nejmasivnější, od těch vrcholů socialismu.“

Co třeba hledání na internetu jako informační zdroj?

„Ano.“

Portál farmáře, Ministerstva zemědělství?

„Ano.“

Nějak byste okomentoval jeho účelnost, složitost případnou...?

„No,... řekl bych, že ze začátku jsem tomu úplně jako nedůvěřoval, ale brzo bych řekl, že to je funkční velmi.“

A přehlednost toho portálu?

„Někdy horší,... ještě horší, když člověk hledá nějakou konkrétní věc a ví, že tam je a než se k ní dokopáte přes osm kliků, to je pak těžký jako. Když je třeba aktuální věc, aktuální průšvih loni bylo sucho, dotace na sucho a než se člověk doklikal k dotaci na sucho, tak tam strávil odpoledne.... Přitom to měl být prostě jen odkaz dotací na sucho a bylo to tak jednoduchý... Jinak jako proti těm informacím, který tam jsou nemám nic.“

Zástupci finančních společností, bank, pojišťoven, nebankovních služeb jako informační zdroj?

„Snažím se jim vyhejbat, co to jde,... Ale zase, pokud jsou to lidi s kterejma už obchoduju, ale většinou je to...“

Mobilní aplikace? To už jsme zmiňovali...

„Nemám chytrej telefon.“

A sociální sítě?

„Ne.“

Kontaktování státních organizací, ministerstvo zemědělství, SZIF, případně jejich regionálních organizací?

„Ano.“

A kontaktování zemědělských svazů, asociací, to už jsme taky trochu zmiňovali...

„Pouze asociace z oboru zemědělství, pak samozřejmě krajské, protože jak jsem v ekologii, tak pro mě to je jakoby kontrolní organizace.“

Zemědělské publikace, časopisy, noviny?

„Časopis, víceméně, hlavně tu Selskou revue, kterou vydává asociace, to vím, že je hodně dobrá a jinak,... moc ne...“

Výzkumy univerzit a dalších vědeckých institucí?

„Že bych si to jako přímo aktivně vyhledával, to asi ne,... A slovně, když narazím na něco, co mě zaujme, tak si to přečtu rád.“

Veřejné nebo odborné knihovny?

„Co byste chtěla slyšet? Asi, že jo, ale ...“

Ne, já chci slyšet tak, jak to opravdu je...

„Ale musím říct, že moc ne... Já hodně těžím z literatury, kterou mám, jako jo úplně někdy i z literatury vlastní...“

Já se na to ještě budu potom dál ptát...

A poradenské firmy?

„Téměř vůbec...“

Tak, teď zbývá pár posledních otázek... Napadá vás ještě nějaký zdroj informací, který využíváte a nezmiňovali jsme ho tady?

„Hm... asi úplně ne.“

Ted' bude následovat pár otázek z oboru ověřování informací, na jakém základě se rozhodnete určitým informacím věřit?

„To už můžu rovnou odpovědět...?“

Hm...

„Věřím takovým informacím, který mně přicházejí, aniž by na nich někdo chtěl moc vydělat. To je první věc, proto, jak už sem říkal ze začátku, všechny ty pojišťovány a bankéře a techniky člověk musí brát hodně s rezervou. Takže, takže to je první kritérium ve chvíli, kdy cítím, že mě někdo tlačí k tomu, abych si od něj něco koupil, tak mě to nezajímá... A, ověřuju si věci samozřejmě některý v praxi, co pak člověk zjistí, že něco funguje, nebo nefunguje a dost často právě od těch zemědělců, kteří už to praktikují.“

Jaké zdroje informací obecně pokládáte za důvěryhodné, jste už částečně, teď vlastně zodpověděl, a ještě něco byste k tomu dodal?

„No tak aktivní nejsem, asi ne.“

Porovnáváte své výsledky s více zdroji?

„Ano.“

Myslíte si, že má cenu porovnávat nebo ověřovat informace?

„Rozhodně ano.“

Rozhoduje pro vás i cena informace? Třeba kdybyste měl vynaložit finance na placený seminář, databázi,.. Tak bylo by pro Vás rozhodující, že to stojí nějaký finanční obnos?

„Já si myslím, že většinou, pokud ten zemědělec jako,... má dostat nějaký informace, za který je placeno, tak to většinou dělá stejně ta firma, která ty,... Jste závislý na někom, kdo vám ty informace dá, abyste od něj něco odbírala, opravdu to tak je. Jako to, že se prostě na jaře zaseje, to ví každé a jestli se tam má dělat nějaký postup jinak, tak většinou vám ho nabízí někdo, kdo vám nabízí ty produkty, které jsou k tomu postupu. Takže si myslím, že je zbytečný za to platit, protože oni, on vám to někdo prostě dá.“

Preferujete spíše tištěné, nebo elektronické informace?

„Ale když se ještě vrátím k té předchozí otázce, tak v podstatě jakoby nějakým způsobem člověk za ty informace platí, nepřímo třeba té Asociaci soukromého zemědělství i té kontrolní organizaci ekologického zemědělství, protože prostě tam člověk platí nějaký příspěvky a díky tomu ty informace dostává, že jo, samozřejmě nějaká cena ty informace tam je, i tak.“

Ale není to pro vás jako ta bariéra... Prostě, že byste ty informace tím pádem nemohl získávat, nebo...

„Určitě není.“

Preferujete spíše tištěné nebo elektronické informace?

„No...Těžko říct, no,... V dnešní době už ty elektronické informace jsou tak obsáhlé, že ani spoustu těch tištěných informací není, ale to jsem fakt, už jsem to říkal,...Ta literatura, která byla napsána v minulosti už dávno a historicky tak prostě na tom ten základ je...“

Napadá vás něco, co vás omezuje při hledání informací? Někáká bariéra...

„Kromě toho, že mám špatnýho poskytovatele internetu,...“

To je velká bariéra...

„Já si myslím, že v dnešní době nejsou bariéry, co se týká informací,...Ale člověk si je musí dělat, aby nedostával zbytečněj šum.“

Co třeba čas? Ten Vás nějakým způsobem limituje v tom?

„Tak... Děti už vyrostly, tak občas už se na to podívat můžu. Je to lepší než dělat účetnictví.“

To stopro...

Existují nějaké informace, které Vám chybí?

„No... To jak jsem říkal, to ekologický zemědělství prostě bych řekl, že není úplně eště,... tak jako,... zajetý, že těch informací spousta není anebo jsou hůř dostupný. A pak jako, co mě hodně zajímá, tak je nějaký způsob, a to tady v Čechách není, jako využití těch koní, jako pro zemědělství a o tom tady ty informace nejsou, na to musím fakt koukat do zahraničních serverů.

Můžete jmenovat nějaký konkrétní zahraniční zdroj, na který se v tom případě třeba obracíte? Nebo je to spíše na zahraničním řekněme třeba na Googlu, věci v angličtině, nebo tak...

„Víceméně.“

Nakupujete také na základě reklam nebo doporučení například zástupců prodejních společností, osiva, agrochemie...

„Ještě jednou?“

Jestli nakupujete i na základě reklamy nebo doporučení zástupců těch prodejních společností.

„Většinou spíš na základě doporučení nějakýho zemědělce, který už s tím produktem má zkušenost.“

Jak vnímáte možnou roli knihoven v souvislosti s informacemi z oboru zemědělství?

„Tam bohužel poměrně dost malou, protože přes den fakt jako nemám čas jít do knihovny...“

Kdybyste se třeba zamyslel nad tím, co by vám ta knihovna mohla poskytnout, aby vás to zajímalo? Třeba nějaké newslettery, ohledně knižních novinek nebo nějaké semináře.

„Myslím si, že zrovna tak, v zemědělství fakt to jako těžká pozice pro tu knihovnu. Protože to je hrozně specifická věc a neumím si to moc představit.“

„Vlastně ta veřejná knihovna, chcete říct, že nemá jakoby tu odbornost na to, aby prostě vám mohla tu relevantní informaci poskytnout...“

„Tak ona může samozřejmě zase jenom si nechat od někoho, kdo jí nabízí nějaký produkt říct, že dobře, je to ten produkt, který je pro ty zemědělce zajímavý. Ona sama nemůže nějaká knihovna nebo někdo, kdo dělá v knihovně posoudit, jestli to je skutečně zemědělské jako fundované oběžník, nebo něco.“

A ještě se zeptám, co třeba pořádání nějakých odborných seminářů na práci s internetem nebo na práci s těmi různými informačními zdroji?

„Asi pro někoho jako staršího, kdo nemá náky jako, nebo lidi, co mívaj trochu zábrany s tím, anebo nemaj možnost se to od někoho naučit jako od dětí, nebo tak to může mít smysl...“

Dobře... Potom se zeptám, jak hodnotíte dostupnost informací, týkajících se vašeho podnikání?

„Já si myslím, že není úplně špatná, díky tomu ministerstvu a díky tomudle říkám tam je dobrá,... já myslím, že není špatná... Taky každej zemědělec je takovej trochu individualista myslím a každej si dělá trochu po svym a vyzkouší si to stejně jinak, než jak to, a dává si to stejně jinak,... Spíš si myslím, že ta praxe to hrozně jako ukazuje člověku.“

Je zde něco, co byste ještě k tomu tématu rád dodal? K tématu informací, informačního chování...

„Myslím, že by se mělo líp informovat jako zemědělství navenek... Že jako není ten problém s tím přenosem těch informací mezi zemědělcema a zemědělství, ale problém je to, že veřejnost dostává velmi zkreslený informace o tom, jak zemědělství a jak soukromí zemědělci fungují.“

Kdo by to měl zajišťovat? Ministerstvo, SZIF, nebo ty asociace?

„Ministerstvo z podstaty věci to nemůže zajistit, vzhledem k tomu, že ministr zemědělství je ministr, kterej je, předseda vlády je ten, kterej je, prostě ty informace jsou malinko jednostranný. Tam jsem rozuměl tomu, že to jde správným směrem, jinak, myslím, že by to měly hlavně zajišťovat samy ty média, který podávají ty informace, který jsou skutečný.“

A objektivní?

„A objektivní..“

Ještě se zeptám na jednu věc, která není předmětem toho rozhovoru, ale zazněla od ostatních zemědělců a to je skutečnost, že mají pocit, že není zemědělské školství propojeno s praxí... A že nevychovává zemědělce, kteří by byli schopni fungovat v té praxi potom.

„Tak já teďkon, já mám za sebou tu zemědělskou školu, v době reálnýho socialismu, takže to propojený jako s praxí bylo. My jsme měli vlastně školní statek, na kterým celá ta praxe

probíhala a plus se jezdilo do nějakých větších provozů, kde jsme tu praxi mohli získat, tu, která se zrovna na tom školním statku dělala, ale... že úplně nevím, jak to funguje dneska. Vzhledem k zákonům, jaký jsou, jak se chrání všichni, aby náhodou, protože tady se u každého průšvihů hledá viník, tak je lepší nic nedělat, tak bych se nedivil, že to takhle funguje, že prostě radši ty děti nepošlou na tu praxi, než aby se jim něco stalo.

Dobře. Chtěl byste se ještě na závěr na něco zeptat?

„Asi ne.“

Tímto vám děkuji za rozhovor, nabízím, že vás mohu seznámit s výsledky výzkumu a děkuji, na shledanou.

„Děkuji.“

SUBJEKT Č. 6

Dobrý den, já se jmenuji Eva Křížková, jsem studentkou Univerzity Karlovy, Filosofické fakulty, oboru Informační studia a knihovnictví a píšu práci na téma „Informační chování a informační potřeby zemědělců“. Souhlasíte s tím, že tento náš hovor si budu nahrávat?

Ano.

Jinak zdůrazňuji, že všechna data, která mi poskytnete, budou důvěrná a anonymní. Přejdu tedy k prvním otázkám. Mohl byste mi říct, jak dlouho pracujete jako zemědělský podnikatel a co vás vedlo k rozhodnutí pracovat v této oblasti?

Od roku 93 a vedlo mě k tomu to, že nám byl, respektive otci a strýci byl vrácen v restituci statek a – ne že bychom neměli v té době kde bydlet, ale měli jsme v Praze malý byt a přestěhovali jsme...nebo zrekonstruovali jsme to tu. Nejdřív jsme to celé srovnali se zemí a potom jsme tady vystavěli rodinnou farmu.

Ted' bude následovat pár otázek, které se týkají vašich potřeb informací. První z těchto otázek je, jestli míváte nějakou potřebu informací, která se týká vašeho oboru podnikání?

Ano.

A mohl byste říct, jaký druh informace vyhledáváte nejčastěji?

„Nejčastěji vyhledávám za první osiva, jednotlivé druhy osiv, jak se sem hodí – do jaké půdy, do jakých nadmořských výšek, jaké tam jsou u nich výnosy atd., jak je ta rostlina vysoká. Potom další věc se týká ochrany rostlin, jaké přípravky používat k tomu, abych se choval šetrně ke krajině atd., a dále, protože v živočišné výrobě máme nosnice, tak tam se zajímám o jednotlivá plemena.“

Dokázal byste říct, jaký je váš postup, když potřebujete zjistit nějakou informaci?

„Když potřebuju nějakou informaci, tak nejdřív se zeptám odborníků. Potom si jejich informaci zkontroluji na internetu, jestli ta informace, kterou jsem dostal, jestli je stejná jako na internetu a podle toho se zařídím.“

Myslíte, že existují nějaké výhody a nevýhody tohoto vašeho postupu?

„Nevím, jestli existují nevýhody. Výhody určitě v tom, že s těma lidma, se kterými já se radím, tak se na ně můžu stoprocentně, víceméně stoprocentně spolehnout, jen potom na internetu víceméně to už doladuju, ty informace, které bych potřeboval.“

Ted' vám řeknu několik kategorií, v kterých zemědělci často mají nějakou informační potřebu. Některé z nich už jste ted' zmínil, ale budou tam i jiné. Když budete chtít, můžete je okomentovat, jestli se to týká i vás, jestli tuto potřebu máte. Když nebudete mít, nemusíte to komentovat nijak.

První z těchto oblastí jsou novinky v oblasti zemědělství, zda máte potřebu informací v této oblasti?

Jestliže se to týká mého oboru a mé specializace, třeba ty nosnice, tak ano.

Odborná setkání a další vzdělávání?

Víceméně ne.

Aktuální tržní ceny?

To se myslí co?

Jestli máte nějaké produkty a zajímáte se o to, jakou mají tyto produkty na trhu aktuální cenu.

Ano, samozřejmě, a vzhledem k tomu, že finanční situace naší farmy je velice slušná, tak třeba rostlinnou výrobu neprodávám v době žní, nemám ji víceméně zadluženou a prodávám ji, dejme tomu na jaře, kdy je cena nejvyšší.

Získáváte si také informace o zemědělských dotacích?

Ano, ano.

A informace z oboru legislativy? Dodržování různých předpisů a tak.

To je víceméně moje povinnost, protože veškeré věci si vedeme sami, nejenom co se týče zemědělství, ale i co se týče účetnictví, takže samozřejmě.

Informace týkající se pozemků (pachtu, koupě, prodeje...)? Zajímáte se o ně, nebo máte třeba farmu na svém stropu, že už byste ani více nestačili obdělávat?

Samozřejmě, že se zajímáme, protože je veliký boj jak o pozemky, jak o pachtu, tak o koupě. Zajímám, zajímám.

Další kategorie je informace z oblasti osiv, to už jste mi odpověděl. Následují hnojiva a postřiky, o těch jste už také hovořil, dále je ochrana rostlin.

Máte také potřebu získávat informace o ochraně rostlin?

Ano, ano, ano, určitě, protože celá řada postřiků, které dejme tomu před pěti, deseti lety byla ještě povolena, se v současné době nesmí používat. Zase jsou postřiky, které jsou nové, takže v tomto určitě.

Péče o půdu?

To se myslí co?

Třeba z hlediska udržitelnosti půdy, nebo takových věcí.

Ekologické zemědělství nedělám. Co se týče ochrany půdy, snažím se být jako správný hospodář. Část těch pozemků je má vlastní, ty lidi, se kterými mám pachtovní smlouvy, tak se snažím nejenom z půdy brát, ale půdě i dávat.

Informace z oboru chov hospodářských zvířat –což už jste mi také částečně zodpověděl. Pak zde mám informace z oblasti počasí.

Samozřejmě, protože potřebujeme vědět, jak bude alespoň týden dopředu.

Na to počasí máte nějaké aplikace v telefonu nebo třeba vlastní meteostanici? Nebo se spoléháte na televizní zpravodajství?

Nemám, spoléhám se na předpovědi počasí.

Spoléháte se i na vlastní zkušenosti, co se týče počasí? Dokážete si představit, jak asi se počasí bude vyvíjet...?

Ano, určitě. Myslím si, že když vidíte třeba červánky, tak to znamená, že se blíží změna počasí. Vítr nebo něco takového.

Další – hledáte si informace z oblasti zemědělského vybavení a technologií?

Ano.

Potom z oblasti zemědělského úvěrů, pojištění a dalších finančních služeb?

V současné době finanční služby ne, protože je víceméně nepotřebujeme.

Informace z oblasti zemědělského marketingu? Tzn. informace o tom, jak propagovat ty své výrobky nebo jak správně je dostat k zákazníkům.

Jsme malá rodinná farma a v živočišné výrobě jsme zaměřeni na chov nosnic ve volném výběhu. To znamená, že naše slepice běhají venku, což když se někde objeví, tak vám lidi utrhají ruce, takže my nemáme víceméně potřebu se někde nějakým způsobem moc zviditelňovat, protože spíše těch vajec máme nedostatek. Nejsme schopní takové množství vajec vyprodukovat, abychom zaplavili trh. Takže marketing nepoužíváme.

Vyhledáváte si také někdy informace z oblasti životního prostředí?

Ano, ano, ano.

A je to z důvodu toho, že to třeba podmiňují zemědělské dotace, nebo vás to zajímá i osobně?

Co se týče zemědělských dotací, tak z toho důvodu určitě ne, protože hospodařím tak, abych se k životnímu prostředí choval velice slušně, takže co se dotací týče, s tím nemám žádný problémy.

Ted' jsme zhruba v půlce našeho rozhovoru, takže ještě nějakých 10 nebo 15 minut času, jestli byste mi věnoval... Ted' bude pár otázek, které se týkají toho, jak informace vyhledáváte. Mě by ted' zajímalo, jestli hledáte informace, jenom když máte nějakou konkrétní potřebu, anebo pravidelně sledujete například novinky z oboru?

Samozřejmě, že když mám potřebu se něco dozvědět, tak to má přednost. Na Portálu farmáře, a když SZIF vydává nějaké zprávy, tak tam máme zakliknuté věci, které nás zajímají, takže to nám chodí rovnou do mailu a tam si to čteme.

Dokázal byste takhle obecně říct, ted' jste zmínil Portál farmáře, jestli jsou nějaké zdroje informací, které využíváte často?

Jsou to jak zprávy v televizi, v tisku.

Ted' budu jmenovat pár nejčastějších zdrojů informací, které farmáři používají, a opět je můžete to nějak okomentovat nebo pokud k tomu nebudete mít žádný komentář, tak

můžete třeba jenom říct „Nevyužívám“, a pokud je využíváte, zkuste je ohodnotit, podle toho, jak často je používáte a jestli informace v nich obsažené je pro vás užitečná.

Prvním informačním zdrojem je diskuze s členy rodiny a příbuznými. Jestli takový zdroj využíváte a je pro vás užitečný.

Ano, využívám hodně.

Diskuze s ostatními zemědělci?

Ano, ano, ano.

Vlastní zkušenosti?

Samozřejmě.

Zástupci dodavatelských firem (osiva, agrochemie, zemědělská technika)?

Ano, ale pouze lidi, se kterými spolupracuji delší dobu a na které se mohu spolehnout, jak v oblasti osiv, tak chemických postřiků atd.

Návštěva výstav, seminářů, přednášek pořádaných státními organizacemi?

Ne.

Návštěva výstav, seminářů a přednášek, které pořádají soukromé společnosti?

Taky ne.

Rádio a televize?

Ano.

Můžete nějak okomentovat informace z rádia a televize? Jsou pro vás užitečné?

Užitečné jsou, ale když tam zemědělci vystupují, tak si říkám, že jsem asi špatný zemědělec, protože já si nestěžuju. Ale filosofie zemědělců, hlavně těch velkých je pořád si stěžovat. Jednou je sucho, jednou je mokro, jednou hraboš, jindy zas něco jiného, ale jestliže se o pole náležitě stará, tak není naprosto důvod si stěžovat.

To jste řekl hezky, děkuju za to. Když jsem vám volala, všimla jsem si, že posloucháte rádio v traktoru. Mohl byste ještě nějak odlišit ty informace z rádia a televize, nebo jsou na stejné úrovni?

V televizi toho člověka samozřejmě vidíte, ukazují vám tam pole, ukazují vám tam, že tam má tolik a tolik hrabošů, že X let neorá, to už je potom jeho problém, že? A že to akorát podmítne, nechává tam slámu a ti hraboši se tam samozřejmě množí. A když tam má hraboše nebo myši, tak potom mu tam samozřejmě vlezou i divočáci a udělají mu tam z toho tankodrom – to je naprosto logické, jednoznačné, tam není co řešit. Takže v televizi to vidíte, v rádiu to jen vnímáte poslechem.

Potom další zdroj informací je už ten, který jsme mi zmiňoval, to je hledání na internetu. Chtěl byste ho nějak okomentovat, nebo už jste k němu řekl všechno?

Na internetu si samozřejmě musíte vybírat takové informace, které vás zajímají, a i ty informace z internetu si musíte potom u odborníků ověřovat, protože jak osivo, tak chemický přípravek, vám všichni na internetu napíší, všichni vám řeknou, že jestli to nemáte, tak jste špatný, a pak se dozvíte, že nefungují. Takže informace z internetu ano, ale velice důkladně ověřovat.

Portál farmáře už jste také zmiňoval, chtěl byste ho ještě nějak okomentovat z hlediska četnosti použití a užitečnosti pro vás?

Samozřejmě ho používám Portál farmáře, dostávám tam celou řadu informací, myslím si, že to funguje velice dobře.

Jak byste zhodnotil Portál farmáře z hlediska přehlednosti pro vás?

Z hlediska přehlednosti... asi je to v pořádku, ale musíte se tím prokousat. Potom když už tam jdete podruhé, potřetí, tak tu informaci najdete velice rychle. Ale kolikrát ta informace, kterou potřebujete, tak se tam skovává a někdy je to obtížné ji najít.

Pak je tu další informační zdroj - zástupci finančních společností (banky, pojišťovny a nebankovní služby). Využíváte takový informační zdroj?

Ne, ne.

Mobilní aplikace?

Ne, nevyužívám.

Sociální sítě?

Ne, ne, ne. Jestli myslíte Facebook atp., tak ne.

Kontaktování státních organizací (Ministerstvo zemědělství, SZIF nebo jejich regionálních organizací)?

Ano.

Kontaktování zemědělských svazů a asociací?

Svazů a asociací, ne.

Čtete zemědělské publikace, časopisy a noviny?

Ano, ano.

Využíváte výzkumy univerzit a jiných vědeckých institucí?

Ano, ano.

Využíváte také veřejné nebo odborné knihovny?

Ne, to ne.

A poradenské firmy?

Záleží, co se pod pojmem poradenská firma myslí. Když to řeknu, tak osiva nakupuji od firmy, kde mají svého poradce. Ale to je poradce té firmy, která mě dodává osiva. Ale abych vyhledával nějakou speciální poradenskou firmu, tak to ne.

Co se týká dotací, poradenskou firmu využíváte?

Pokud myslíte dotace na plochu, dotace na greening...

Spíš jsem teď myslela dotace, které jsou mimořádně, třeba z programu PRV nebo z PGRLF?

Ano, a tam když nebudete mít poradenskou firmu, tak se nikam nedostanete. Anebo na to musíte vystudovat ještě zvláštní vysokou školu.

Já pro manžela píšu tyhle dotace, ale to je spíš, že mě to baví...

Samozřejmě že PRV využíváme, teď v poslední době poměrně často, teď tedy nějak...

Ano, teď to stopli...

...už došly peníze, ale využívali jsme to často. Ale abych to dělal sám nebo s rodinou, tak to opravdu nejde. Takže tam ano, poradenskou firmu využíváme.

Napadá vás ještě nějaký zdroj informací, který využíváte a nezminili jsme ho?

Já myslím, že to bylo vyčerpávající.

Vyčerpávající oboustranně, že jo? (smích)

Zbývá posledních pár otázek. Dokázal byste říct, na základě čeho se rozhodnete určitým informacím věřit?

Když to, my máme teď malé vnouče a když to převedu, tomu taky řeknete: „Na to nesahej, to je horké“ a on vám na to sáhne. Takže zkušenost. Jednou to vyzkoušíte, funguje to, tak je to v pořádku, když nefunguje, tak víc to prostě nekoupíte.

Jaké zdroje informací obecně pokládáte za důvěryhodné?

V každé případě, když si vzpomínám, jak jste to tam měla vyjmenované...v každém případě rodina a odborníci, se kterými léta spolupracuji a kterým můžu věřit.

Porovnáváte potom své výsledky s více zdroji? Na to už jste mi vlastně také částečně odpověděl.

Ano.

A myslíte, že to má smysl, porovnávat a ověřovat informace?

Já si myslím, že určitě, protože jsou lidé, který vám – a nejenom v zemědělství – kteří vám slíbí, že roušky tady budou, ale ony se pořád nemohou nějak vykotit. Jsou lidé, kteří vám slíbí, modré z nebe, že tu budete mít do zítřka, ale ono to asi taky tak rychle nepůjde. Takže samozřejmě sliby, sliby... To, co ty firmy nabízí, všichni říkají, že je to nejlepší, nelepší, ale častokrát opak je pravdou. Takže, to je důvod, proč si ty informace ověřuji.

Rozhoduje pro vás i cena informace, kdybyste měl vynaložit peníze na placený seminář, databázi nebo placenou službu? Bude to pro vás rozhodující?

Ted' si nejsem úplně jistý, jak už jsem říkal, na semináře moc nejezdím nebo téměř vůbec. Ale v případě, že osivářská nebo chemikářská firma by řekla, že za konzultaci se svým odborníkem bude chtít zaplatit, tak s tím problémy nemám.

Preferujete spíše tištěné, nebo elektronické informace?

Půl na půl.

Napadá vás něco, co vás omezuje při hledání informací? Nějaká bariéra?

Čas.

To říká každý, vy jste se domluvili! (smích).

A co vám řeknu jinýho? (smích).

Ne, nic... Existují nějaké informace, které vám chybí?

V současné době ne. Kdo chce, tak si tu informaci, kterou potřebuje, tak si jí obstará.

Nakupujete na základě reklamy nebo doporučení prodejních společností? Třeba osivo, agrochemie, zemědělská technika?

Na základě reklamy ne, na základě doporučení – a to se víceméně točím v kruhu - těmi odborníky, jak chemické postřiky, tak osiváři nebo těmi odborníky, se kterými spolupracuji. Reklama ne.

Myslíte si, že by v oblasti zemědělských informací mohla mít nějakou roli knihovna, ať už veřejná nebo odborná?

Určitě ano, ale z časových důvodů to nevyužívám. Pro mě je daleko výhodnější si to zadat do vyhledávače a vše si najít v klidu doma.

Pak se zeptám ještě trochu mimo. Máte čas číst knihy?

Ano.

Dobře. A čtete raději tištěné, nebo elektronické?

Papírové. Je to moc hezký večerníček.

Jak hodnotíte dostupnost informací týkajících se vašeho podnikání?

Já si myslím, že dostupnost informací je velice dobrá.

Ted' zbývají vlastně poslední dvě otázky.

Je zde něco, co byste k tomuto tématu rád dodal? Jestli je něco, co by vás k tomu ještě napadlo?

Snad ani ne. Jen snad to, že co se týče Ministerstva zemědělství, tak ti se z principu starají hlavně o velké agrokomplexy, těm vycházejí daleko víc vstříc než nám.

Máte pocit, že by zemědělská politika v ČR, potažmo EU měla nějakou strategii, která by byla pro vás dopředu čitelná?

Jestli mají strategii, to si úplně jistý nejsem. Určitě víte, co teď schvalují rozpočet a co se tam vlastně děje. Můj názor je, že EU by měla zrušit veškeré dotace do zemědělství, a potom by se teprve vidělo, kdo jak umí a kdo jak neumí.

Chtěl byste se mě na závěr rozhovoru ještě na něco zeptat?

Já myslím, že ne.

Bylo to vyčerpávající.

Ano.

Tímto bych vám chtěla poděkovat za tento rozhovor a nabízím vám, že vám pošlu výsledky rozhovorů s ostatními zemědělci z Benešovska.

Jestli můžete, tak mi to pošlete. Já si to se zájmem přečtu, jestli jsem se trefil do nějakého průměru aspoň.

SUBJEKT Č. 7

Dobrý den, já se jmenuji Eva Křížková, zpracovávám diplomovou práci na téma „Informační chování zemědělců“ a ráda bych vás poprosila o krátký monitorovaný hovor. Je to možné?

Ano, souhlasím.

Děkuji. První otázkou bych se vás chtěla zeptat, jak dlouho pracujete jako zemědělský podnikatel a co vás vedlo k rozhodnutí pracovat v této oblasti?

Já v podstatě zemědělský podnikatel nejsem, pouze pomáhám bratrovi, ale jsem prodejce nebo respektive ještě před rokem jsem byl prodejce zemědělských strojů pro oblast středních Čech.

Míváte nějakou potřebu informací, které se týkají vašeho podnikání?

Tyto informace jsou zajišťované centrálně. Takže jsme zaměstnanci *(zde zaznělo jméno společnosti, které bylo vymazáno autorkou)*.

Takže ke své práci si žádné informace nehledáte?

Samozřejmě hledám, protože narazím na komoditu, kterou společnost nenabízí, a v rámci toho, abych uspokojil zákazníka, jsem nucen si vyhledat potřebný stroj a veškeré informace sám.

Takže další otázka je, jaký druh informace vyhledáváte nejčastěji...Jsou to informace, kterými byste uspokojil poptávku konkrétního zemědělce?

Ano, vyloženě odborné na konkrétní případ, který vyžaduje zákazník.

Dokázal byste popsat postup, jak informace získáváte?

Otázka složitá. Narazím na kontakt zákazníka, chce traktor takové a takové síly, bereme to jako příklad, a naše firma tento model třeba momentálně nemá anebo ho vůbec nemá, ale v rámci toho, abychom uspokojili zákazníka, se mu přesto snažím nabídnout třeba i model trochu i od konkurence nebo spřátelené konkurence.

Takže spíš je pro vás důležitější to hledisko spokojenosti zákazníka.

Samozřejmě, protože pro mě je to obchodní případ a obchodní případy mě živí.

Dokázal byste říct nějaké výhody a nevýhody tohoto postupu získávání informací?

Informace musí navazovat, to není jenom prodat stroj. Informace musím mít ohledně zajištění případného servisu, náhradních dílů a vše okolo toho, protože v mém případě nekončí obchodní případ prodejem stroje. To je jeden z prvních bodů a další body na sebe navazují, tzn. zajistit servis, náhradní díly, v podstatě jejich dostupnost, rychlost jejich získání, popř. sehnat náhradní stroj, když je to oprava dlouhodobějšího charakteru.

Ted' bych vám nadiktovala několik oblastí, z kterých byste mohl mít potřebu získávat informace. Když to tak bude, můžete mi to nějak okomentovat, když to tak nebude, můžete říct, že potřebu informací z této oblasti nemáte.

První je – novinky v oblasti zemědělství? Jestli máte potřebu informací v této oblasti?

Samozřejmě, veškeré novinky, co se týká našeho sortimentu jsme nepřetržitě s nimi seznamováni a neustále proškolení, protože novinky minimálně jednou ročně až dvakrát ročně nepřetržitě vstupují na trh. Jako obchodník s nimi musím být neustále seznámen.

Informace z oboru odborných setkání a dalšího vzdělávání?

Samozřejmě odborné setkávání se je součástí našeho proškolení, protože systém proškolení funguje tak, že centrálně jsme staženi do mateřského podniku, kde nám je stroj předveden, máme možnost si případně se strojem zajezdit a další odborníci maximálně se nás snaží seznámit s odlišnostmi, vylepšením a vším okolo, čím je ten nový model nový.

Zajímají vás informace z oboru aktuálních tržních cen?

U tržních cen strojů, které nabízíme, samozřejmě máme informace o konkurenci, takže cenový hladiny konkurence máme taky, jsme s ní obeznámeni a víme, v jakých cenových hladinách se pohybuje konkurence a víme i v systému jakých strojů se konkurence pohybuje.

Dá se říci, že mezi vámi a konkurencí fungují i nějaké přátelské vztahy, nebo spíš ty informace získáváte neoficiální cestou?

Většinou se to odehrává v osobní rovině, kdo chce. Samozřejmě, že informace se předávají, nejsou předávány oficiálně. Část informací jsme schopni získat i od zákazníků, kteří podobný stroj mají. My sice nabízíme něco jiného, ale některé věci je část zákazníků ochotna nám sdělit.

Zajímáte se o informace o zemědělských dotacích?

Samozřejmě součástí naší nabídky je pomáhat zákazníkům i se zpracováváním dotací, protože pro ně se snažíme dělat cenové nabídky, a to je součást dotací.

Zajímáte se o informace z oboru legislativy?

To všechno spolu souvisí, to na sebe jedno s druhým navazuje.

Informace týkající se pozemků (pacht, koupě, prodej...)? To se vás ve vaší situaci asi netýká.

V podstatě netýká, ale k některým informacím se dostáváme tím, jak se pohybujeme po celém regionu, ale jen okrajově se k nim dostáváme.

Následujících několik okruhů se Vás zřejmě týkat nebudou, pokud však ano, můžete je dál okomentovat. Třeba informace z oblasti osiv?

Osiva v podstatě nenabízíme, akorát určitý informace se dozvíme u zákazníka. Zde záleží na každém obchodníkovi, zda se zeptá, co nebo jaká odrůda se seje, ale to je opravdu okrajové, skoro vůbec se s tím nikdo nezabývá.

Podobně asi hnojiva a postřiky?

Samozřejmě, stejná situace.

Ochrana rostlin?

To všechno spolu souvisí.

Péče o půdu?

Péče o půdu – to už je něco jiného. Péče o půdu přímo souvisí s nabízenými stroji, takže někteří výrobci nám i zajišťovali konzultace na vysoké škole zemědělské v Praze, kde jsme se setkávali s profesory a některé věci jsme měli možnost si ověřit. A navíc prodejci strojů dělají jednou, dvakrát ročně akce, kde jednotliví výrobci stroje prezentují a samozřejmě neprezentují se jenom odstavené na parkovišti, ale prezentují se ty stroje při práci na poli. A výrobci, se kterými my spolupracujeme, se nám tyto informace snaží zajistit, seženou třeba dva tři stroje nebo typy strojů od konkurence, samozřejmě s jejich vědomím, a dělají se pokusné parcelky s odborným výkladem, s prohlídkou. Je to většinou čtyři stroje na celý den.

Co třeba informace z oblasti chovu hospodářských zvířat?

Pouze okrajově.

Informace o počasí?

To samý, to se v podstatě nás netýká.

Zemědělské vybavení a technologie? K tomu už jste řekl hodně, máte k tomu nějakou další poznámku?

Na zemědělskou technologii občas narážíme, protože jsme schopni částečně zajišťovat i živočišnou výrobu, co se týká krmných vozů, zakládání. Existuje šance, že i na toto narazíme, ale snažíme se, aby v rámci podniku byl jeden obchodní zástupce, který je na toto téma zaměřený a je řádně proškolený. Tak se snaží pro ostatní obchodníky u tohoto zákazníka (i když to není zákazník jeho, ke kterému dotyčný jezdí) tuto problematiku mu vyřešit.

Týká se to třeba i moderní technologie do traktorů? Je třeba po tom u zákazníků poptávka?

Samozřejmě čím dál větší. Protože nejsou lidi, nejsou zaměstnanci, takže dneska GPS, přihnojování průmyslovými hnojivy podle provádění kontrol dusíku v rostlinách, to se všechno provádí a ty stroje se na to zajišťují. A děláme i předváděcí zkoušky.

Mohl byste to nějak vyjádřit v procentech, kolik zákazníků má o tyto věci zájem?

Procenta jsou tam velmi malá, ale podniky, které jsou „na výši“, tak už se na to začínají zaměřovat, protože jim dochází, jak drahá je chemie, jak drahá jsou hnojiva, takže třeba i u postřikovačů dneska není výjimkou, že si zákazník vybírá postřiková ramena podle toho, aby se vypínaly jednotlivé trysky, tzn. po 50 cm, v závislosti na GPS, aby nedocházelo k přestřiku. A to samé se snaží už dneska i na rozmetadlech průmyslových hnojiv, tzn. že rozmetadlo je řízeno podle GPS a samo si upravuje dávku v klínech, aby nedocházelo k přehazování hnojiva.

A řekl byste, že ten zájem je větší u mladší věkové kategorie, nebo je to jedno?

V podstatě se všechno odvíjí od obsluhy. Jestliže je šikovná obsluha, tak ty majitelé podniků do toho investují. Tam se všechno odvíjí na zručnosti a znalosti toho člověka, protože nemá cenu tam dávat drahou technologii, když obsluha ji stejně nevyužije, protože za jedno tomu

nerozumí a za druhý to dělat nechce. Tady se naráží na ten problém, když je k tomu obsluha a má o to zájem majitel nebo ředitel, předseda, to už je jedno, tak se to tam uvede do provozu.

Ještě tři poslední oblasti, zemědělské pojištění, úvěry a další finanční služby?

To jste se trefila do mé profese, protože já jsem bývalý pojišťovák. Naše firma se snaží v případě prodeje stroje, jako bonbónek pro zákazníka jsme zajišťovali samozřejmě pojištění, a v případě, že se něco stalo, tak přímo já osobně jsem byl pověřený pro zákazníka zpracovat veškeré údaje. Tzn. nahlásit pojistnou událost, navíc mám oprávnění udělat prohlídku do určité části poškození stroje, udělat fotodokumentaci. Takže tyhle věci já udělám a odešlu na pojišťovnu, samozřejmě, když je provedena oprava, zpracuju nebo dostanu zpracovanou fakturu, tu odešlu a zákazník pouze dostane ode mě nebo přímo od pojišťovny dopis, že pojistná událost byla vyřešena a náhrada je v této a v této výši. Takže zákazník v podstatě jenom oznámí, že stroj je pojištěný, takhle to aspoň funguje u nás ve firmě, a víc se o to nezajímá. Pro něj to končí tím, že dostane dopis, že pojistná událost byla ukončena, a dostal tolik a tolik peněz.

A pracujete pro jednu konkrétní firmu, nebo si sám zjišťujete, kde jsou pro zemědělce podmínky nejlepší nebo nejvýhodnější?

Co se týče pojišťovny, pojišťovna pro nás je centrální ve dvou oblastech – pro oblast Moravy, pro oblast Čech, kde jsou manažeři, kteří podle poptávky zákazníka jsou schopni zpracovat i nabídky od jiných pojišťoven, resp. tito makléři pro nás zpracovávají nabídku, kterou obchodní zástupce pak předkládá zákazníkovi a zákazník se rozhodne. Protože jestli má stroj na úvěr anebo na dotace, tak stroj musí být po nějakou dobu pojištěný.

Děláte třeba i takovou službu, že vyjednáváte úvěry od PGRLF?

Samozřejmě, centrálně firma má zaměstnance, kteří pro zákazníky tyto otázky a tyto věci kompletně zpracovávají, samozřejmě za úplatu.

Zajímáte se o informace ze zemědělského marketingu? To znamená, že byste nějak aktivně nabízeli své produkty zákazníkům. Jak propagaci udělat nejlépe, aby se produkt dostal k zákazníkům.

Samozřejmě, že když jsou vyhlášeny nějaké dotační programy, tak zákazníky (protože je máme zmapované) oslovujeme, jenže to se zase odvíjí od prodeje určitého stroje. Jestliže víme, že zákazník bude kupovat např. traktor a není ještě rozhodnutý pro konkrétní značku, v rámci naší nabídky se mu snažíme udělat ty podmínky takové, aby zůstal u naší firmy dál.

Co třeba informace týkající se životního prostředí? Vyhledáváte je?

Dá se říct, že ne.

Ted' jsme zhruba v půlce našeho rozhovoru. Ted' bude pár otázek, který se týkají postupu vyhledávání informací. První otázka je, jestli informace z vašeho oboru podnikání hledáte pouze když potřebujete něco konkrétního, nebo pravidelně sledujete například novinky z oboru?

O novinkách jsme nepřetržitě informováni od vedení firmy.

Dalo by se obecně říct, jaké zdroje informací využíváte nejčastěji?

Těžko říct. V podstatě jako obchodník se nepřetržitě pohybuji v terénu, vím, co se nabízí, co se prodává, a vím i, co požadují zákazníci, takže tyto informace se nám hrnou ze všech stran. Od dodavatelů techniky, kteří samozřejmě mají snahu, abychom byli „v obraze“, a samozřejmě od zákazníků, což je pro nás priorita, kteří svými otázkami nás k tomu navádějí, asi jaký budou potřeby trhu nebo jaké má on potřeby.

Já vám ted' uvedu několik častých informačních zdrojů pro zemědělce a zkuste třeba zase jenom okomentovat, jestli je používáte, jak často, případně jak jsou pro vás užitečné. Prvním informačním zdrojem je diskuze s členy rodiny a příbuznými. Využíváte tento informační zdroj a může být pro vás užitečný?

V podstatě rodina do toho nezasahuje, protože jsou to pro ni neznámé věci.

Diskuze s ostatními zemědělci?

Samozřejmě, to jsem říkal, informace čerpáme v první řadě od uživatelů techniky, protože ti nás navádějí, co potřebují.

Vlastní zkušenosti?

Samozřejmě, své zkušenosti se snažím uplatňovat také, protože původně jsem začínal jako mechanizátor, pak zemědělský pojišťovák, pak jako prodejce strojů a bratr soukromě hospodaří, takže vím, o čem je řeč.

Zástupci dodavatelských firem (osiva, agrochemie, zemědělská technika)?

Okrajově.

Návštěva výstav, seminářů a přednášek, které pořádají státní organizace? Tzn. když pořádá nějakou akci Ministerstvo zemědělství nebo SZIF.

Samozřejmě se snažíme, jestliže je tam tématika, která nás zajímá, se toho v každém případě účastnit. A ještě máme snahu tam dát svoji techniku.

Návštěva výstav, seminářů, přednášek pořádaných soukromými společnostmi?

To jsou soukromé nebo výstavy oblastního rázu, v každém případě, pokud se konají v rajónu určitého našeho obchodníka, tak ten obchodník má přímo povinnost se toho zúčastňovat.

Rádio a televize jako informační zdroj.

Nula, protože tam hovoří lidé, kteří o tom vůbec nic nevědí.

Řekl byste třeba něco konkrétního, co vás poslední dobou třeba i rozzlobilo v médiích?

Média? Všeobecně. Tam hovoří lidé, kteří o tom vůbec nemají ani slov, ať už začneme od Zelených, to je klasika, to se ani nedá komentovat

Existuje pro vás rozdíl mezi rozhlasem a televizí? Že by třeba jedno z těchto médií bylo objektivnější?

Rádio poslouchám minimálně, občas v autě, ale spíš jezdím bez rádia. Ta televize, no.

Myslíte, že by to vyřešilo, kdyby do těchto médií byli pozváni odborníci ze zemědělských podniků?

Vyřešilo, v každém případě, ale televize nemá zájem s těmito lidmi diskutovat, protože to naráží přímo na zásady třeba Zelených, viz hraboši poslední dobou. Kdyby se do toho nemontovali lidé, kteří o tom nemají páru a sebemenší vědomosti, tak mohl být tento problém vyřešen a mohlo být ušetřeno několik miliard. Ale protože se do toho montují lidé, kteří o tom vůbec nic nevědí, chtějí zachránit pár ptáčeků, i když já nevěřím tomu, protože jsem i myslivec, že by zajíc žral otrávené granule. To je jenom krmení lidí v televizi a dělání poplašných zpráv. Tečka. Víc se k tomu nebudu vyjadřovat.

Děkuji i za tento váš komentář. Co třeba hledání na internetu?

To je samozřejmé, to je součást mé práce.

Portál farmáře Ministerstva zemědělství?

Používám hlavně kvůli bratrovi, když něco ... tak okrajově, jinak ne. Když mám problém, tak já si dojedu na oblastní do Benešova za lidmi, kteří tam jsou, a veškeré informace, když potřebuji, tam dostávám... na regionální pracoviště.

Chtěla jsem se zeptat, jestli kontaktujete státní organizace, buď ministerstvo nebo SZIF. Takže to už jste mi i odpověděl.

Regionální pracoviště pro nás tady okres Benešov je v Benešově, tak ochotný lidi mají asi málokde.

To souhlasím. Potom zástupci finančních společností (banky, pojišťovny, nebankovní služby), využíváte jako zdroj informací?

Jako zdroj informací asi málo, ale s bankami spolupracujeme, protože se snažíme zákazníkům pomoci třeba i s úvěry nebo pojištěním, to se pak prolíná. Takže samozřejmě s bankami jsme v kontaktu.

Využíváte nebo mohl byste využívat při své práci mobilní aplikace?

No, nepoužívám.

To samé asi v případě sociálních sítí.

To samé, no.

Využíváte také zemědělské svazy a asociace jako zdroj informací?

Ne.

Zemědělské publikace, časopisy a noviny?

Samozřejmě je odebíráme, protože v některých i inzerujeme.

Takže kvůli přehledu.

V podstatě tam je všechno, tam si každý dohledá, co potřebuje. Používáme je a pracujeme s nimi.

Zajímáte se o výsledky výzkumů univerzit a dalších vědeckých institucí?

Osobně ne, spíš zase zástupci dodavatelů určitých strojů při školení nezapomenou a neopomenou nás s některými výsledky seznámit.

Co třeba veřejné nebo odborné knihovny, jako zdroj informací?

Ne.

Napadlo by vás, co by knihovna mohla nabízet za službu, aby pro vás byla zajímavá?

To je složitá otázka. Uvedu to přímo do praxe – ještě když jsem studoval, většině profesorů, kteří tam dneska jsou „staří“, těm utekla doba. Na školách, to samé na učilištích. Protože obor „Opravář zemědělských strojů“, dneska ty abonenti nebo ti studenti (to je zase poznatek přímo z praxe) nedostanou se k těmto moderním strojům, protože není možné na nich něco učit, takže pořád pracují, opravují stroje, které jsou dvacet a více let staré. Je pravda, že ty stroje jsou jednoduché, uznávám, že na něčem se to učit musí, ale nemůže se to učit na strojích, kde chybný zásah může znamenat sto nebo dvě stě tisíc poškození. Ve firmě, kde máme i opravařinu, takže ti lidé se k nám dostávají a trvá to dva tři roky, než ten člověk se seznámí se současnou technikou a záleží zase na každém jedinci, jestli je – jak se říká - „chtivý“ a chce se s tím seznámit. Dneska elektronika má prioritu.

Ještě se jenom k těm knihovnám zeptám – máte čas přečíst si knihu? Obecně, ne pouze se zemědělskou tematikou.

Já jsem velký čtenář.

A čtete tištěné knihy, nebo elektronické?

Tištěné.

Skvělé, děkuji. A pak ještě poslední zdroj informací – poradenské firmy?

To zase souvisí přímo s tím, co jsme se bavili vepředu. Poradenské firmy, to je zase součást určitých školení, kde samozřejmě když se jedná o problematiku, takže tyhle lidi jsou tam pozvaný a my jsme s tím seznamovaný.

Na závěr k informačním zdrojům – napadá vás ještě nějaký, který využíváte a nebyl zde zmíněn?

Momentálně mě nic nenapadá.

Zbývá posledních pár otázek, týkajících se ověřování informací. Na základě čeho se rozhodnete určitým informacím věřit?

V první řadě si je ověřuji. Jestliže už určitý produkt někdo má, tak se s dotyčným snažím navázat kontakt a ověřit si, nejenom to, co je napsáno, ale také co je skutečnost. Jak se říká „osahat si to“.

A dalo by se obecně říci, jaké zdroje informací pokládáte za důvěryhodné?

Nejdůvěryhodnější informace je od zákazníka, který už s problematikou pracuje a dostanu ty informace přímo od něj. Takže já mám třeba zkušenost, že když se jedu se zákazníkem podívat např. na stroj, takže my jsme schopni si o tom popovídat, popovídat si před dílnou a pak dotyčného posadím do traktoru k obsluze, která s tím jezdí už třeba několik let, ať spolu jezdí třeba dvě hodiny a baví se o tom mezi sebou. Do toho já jim nezasahuji, protože to pak vypadá, že se ho snažím někam dostat, a to v žádném případě není dobré.

Tím jste mi částečně zodpověděl moji další otázku - porovnáváte své výsledky s více zdroji?

Samozřejmě.

Myslíte, že obecně má smysl porovnávat a ověřovat informace?

V každém případě, protože dneska nic není zadarmo a není problém koupit stroj za tři, čtyři miliony a za půl roku nevědět, co s ním, protože ten stroj mi nevyhovuje.

Rozhoduje pro vás i cena informace, tzn. že byste měl zaplatit za seminář nebo nějakou placenou informační službu? Bylo by to pro vás rozhodující, že to stojí peníze?

Rozhodující ne, protože většina seminářů je placených a vím dopředu, na co je seminář zaměřený. A buď mám zájem a zúčastním se (a samozřejmě zaplatím), nebo mi to nic neříká a nezúčastním se ho.

Už jste říkal, že preferujete tištěné knihy před elektronickými. Co se týká těch informací, preferujete tištěné, nebo elektronické informace?

Tištěné.

Napadá vás něco, co vás může omezovat při hledání informací?

Někdy čas.

To jsem přesně chtěla slyšet. Ba ne, nejste zdaleka jediný, kdo takto odpovídá. Existují nějaké informace, které vám chybí?

Těžko říci, protože dneska, když si chceš něco zjistit, tak to není sebemenší problém si to zjistit. Stačí si udělat chvilíčku a mít na to chuť.

Nakupujete na základě reklamy nebo doporučení prodejních společností? Já tady mám v závorce osiva, agrochemie, zemědělská technika, ale dosad'te si, co se vztahuje na vás.

To všechno spolu souvisí, ale reklamu si musím ověřit. To jsem říkal už několikrát. Ověřit, vyzkoušet, sehnat si skutečné informace, ne jenom to, co mi někdo řekl. Není problém si dneska někam dojet, sto nebo dvě stě kilometrů, případně vzít s sebou i zákazníka, ať si se strojem s obsluhou pojezdí, ať si získá a utvrdí se. Když ho někdo přesvědčí a on si to má možnost i vyzkoušet, je z velké části obchodní případ uzavřen.

Napadlo by vás ještě něco k možné roli knihoven v oboru zemědělství? Čím by knihovna mohla být ve vašem oboru prospěšná?

Do knihoven dneska - minimum lidí. To bych viděl spíše internet.

Jak hodnotíte dostupnost informací týkajících se vašeho podnikání celkově? To už jste taky částečně zodpověděl, ale chtěl byste k tomu ještě něco říct?

To asi už jsme si o tom řekli hodně věcí dneska. Je to všechno věc zájmu, kdo chce získat informace, nemá problém je získat.

Je zde něco, co byste ještě rád k tématu dodal?

Asi ne, nic mě nenapadá.

A chtěl byste se mě na závěr na něco zeptat?

Zeptat ani ne, ale spíš vám popřát, aby vám dobře dopadla diplomka.

Děkuju. Tím pádem já bych vám moc poděkovala za váš čas, že jste si ho na mě našel a upřímně a otevřeně jste mi na otázky odpovídal. Nabízím vám, že vás můžu seznámit s výsledky výzkumu a tímto se s vámi loučím a děkuji vám.

SUBJEKT Č. 8

Dobrý den, já se jmenuji Eva Křížková, jsem studentkou magisterského studia Informační studia a knihovnictví na Filozofické fakultě, a ráda bych Vás požádala o pár otázek na téma Informační chování a Informační potřeby zemědělců. Souhlasíte s tímto rozhovorem?

„Dobrý den, mé jméno je TK (*jméno změněno autorkou*) a souhlasím s tímto rozhovorem.“

„Jak dlouho pracujete v oblasti zemědělství a co vás vedlo k rozhodnutí pracovat v této oblasti?“

„Tak v zemědělství pracuji nyní třičtvrtě roku. Jsem velice čerstvý absolvent vysoké školy Zemědělské v Praze a vedlo mě k tomu vlastně již od mala jsem viděl rodinu, rodiče, že pracovali v zemědělství, doma máme nějaké polnosti, takže z toho vlastně vyplynulo, že se z toho stala záliba a nyní i práce.“

Míváte nějakou informační potřebu, nebo potřebu informací týkající se vašeho oboru podnikání?

„Ano určitě.“

A dokázal byste říci, jaký druh informace vyhledáváte nejčastěji?

„Nejčastěji vyhledávám informace, které se pojí se státní správou na přísná nařízení a případné ty kontroly potom, co všechno kontrolují, aby člověk udělal správně evidenci a všechno na polích, tak, jak se má podle zákonů, aby mu nebyly kráceny dotační tituly.“

Jaký je váš postup, pokud potřebujete zjistit nějakou informaci?

„No, když je to informace, která se týká státní správy, tak jí vlastně získávám ze stránek Ministerstva Zemědělství, eAGRI, kde to je vlastně velký portál, má několik sekcí, kde se nechají najít různé informace a i třeba odborné informace, ale je to dost komplikovaný jakoby portál, takže to vyhledání informací zabere spoustu času. No a potom ty odborné informace to беру z knih, kde čerpám ještě jako z vysoké školy, ze jmen těch učitelů, a potom z poradců, jako například pan XY (*jméno změněno autorkou*), nebo další obchodní poradci z různých obchodních firem.“

Dokázal byste říct\uvést výhody a nevýhody tohoto vašeho postupu vyhledávání informací? Napadá vás k tomu něco?

„No, nevýhoda je, že když něco hledám na portálu Ministerstva zemědělství, že to je velice komplikované, časově náročné, ale ty informace plus klad je, že jsou poměrně přesné a striktní, že pokud už nějakou informaci najdu, tak zpravidla bývá vlastně čitelná, nebo nějak jako, že jí člověk snadno porozumí. No a co se týče po odborné stránce, tak ty informace nemusí být vždycky zcela pravdivé, co, kdo, kde řekne, ale většinou se jim dá věřit, a díky vzdělání člověk jakoby dokáže odhadnout, jestli jsou pravdivé nebo jim nechce věřit, nebo odmítá.“

A teďka bych vám zmínila několik oblastí, ve kterých byste třeba při svém zaměstnání mohl mít nějakou informační potřebu. Když budete chtít, můžete to nějak okomentovat, pokud třeba nemáte v té oblasti žádnou potřebu informací, taky mi to můžete říct a pokud k tomu nemáte žádný komentář, tak nemusíte říkat nic, nebo řekněte, že nemáte.

Dalo by se říct, že potřebujete informace z oblasti... novinky, z oboru Zemědělství?

„No určitě ano, protože nyní dávám dohromady navigační systémy v traktorech, jak si tam natáhnout z portálu Ministerstva zemědělství pozemky, naše obhospodařované, abysme tam měli hranice těch pozemků, abychom jezdili po vnějších vrstevnicích, zabraňovali erozi a další věci... Další vlastně úroveň je nějaké variabilní hnojení, aplikace variabilní stříkání a věci s tím spojené, což je velice pokročilý jakoby segment toho zemědělství, nebo nástavba, kde dochází k velké informovanosti ze strany firem, obchodních firem, který prezentují pouze svůj produkt, ale už to tolik není provázáno ze strany třeba vysokých škol, nějaké literatury, která by to jakoby všechno sjednotila a dala to na tu základní úroveň, od které se člověk odrazí a bude dál postupovat.“

Co třeba odborná setkání a další vzdělávání?

„Ano, určitě to je hodně dobrý zdroj,... jak vlastně ty informace získat.... A proto se účastním spousty seminářů na zajímavá témata.“

A co třeba informace o aktuálních tržních cenách? Jsou pro Vás také důležité?

„Jelikož jsem agronom, mojí prací je se starat o ty plodiny na poli, takže se o ty ceny komodit úplně nezajímám, to je spíše práce ředitele.“

A co třeba informace o zemědělských dotacích? To už jste trochu zmínil...

„No tak to taky není úplně čistě můj obor, protože dotace většinou v tom podniku dělá sekce evidence půdy, a ten agronom má povinnost jenom dodržovat všechny nařízení, který podmiňují získání nebo nárokování té dotace...“

Co třeba informace z legislativy?

„Ano, ano určitě, tam čerpám nebo stahuji spoustu materiálů formátů pdf z toho Ministerstva zemědělství z toho e-portálu, kde čerpám vlastně ty jejich podmínky, které mají.“

A co třeba informace týkající se pozemků, pacht, koupě, prodej?

„Ne, tak to už zase řeší evidence půdy.“

Osiva?

„Osivo si řeším, jakoby nákup, všechno sám, teda se snažím vybrat si nejlepší odrůdy, jezdit po seminářích a informace, na které nejvíc jakoby kladu důraz, tak je to osobní, vlastně seznámení se s tou odrůdou, jako když se podívám na poli a potom,... když zase Ministerstvo zemědělství potažmo její instituce vydá seznam doporučených odrůd, kde dělají, vlastně zkoušení odrůd, tak z toho čerpám taky hodně, v poslední řadě z polních dnů, jak jim to vychází v okolních oblastech a ze zkušeností mých kolegů.“

Co třeba hnojiva a postřiky?

„Tak tam to platí to samé....“

Ochrana rostlin?

„Ochrana rostlin, tam si myslím, že stěžejní informace člověk získá od poradce, kterému vlastně nějakým způsobem musí důvěřovat, protože to ošetření rostliny je velice komplikovaná část té agronomie, kde se dá jako spoustu věcí jakoby poplést a nebo naopak třeba ušetřit nebo prodražit, takže si myslím, že tam je potřeba vždycky mít nějakého poradce, který vlastně má trochu jiný názor nebo trochu jiný pohled na věc.“

Péče o půdu?

„... A ta otázka k tomu ...?“

To je vlastně pořád seznam těch informačních potřeb, jestli máte potřebu informací v této oblasti?

„... Tak péče o půdu, ta je podmíněná v dotacích, tam jsou dost striktní podmínky a potom čerpám hodně z Portálu farmáře, z aplikace LPIS, kde jsou popsány různé řekněme degradační procesy, nebo všechny vlastně agrochemické vlastnosti půd, složení, svažitost a další vlastně z důležitých, důležité zdroje informací, které vlastně, se kterými dennodenně musím pracovat, pokud pošlu někoho stříkat na nějaké pole, tak si musím ověřit, jakou má svažitost, jestli tam můžu dát nějaký přípravek na ochranu rostlin, kolik musím minimálně vynechat od krajů a tak dále...“

Co třeba informace z oblasti chovu hospodářských zvířat?

„To je úplně vlastně mimo mojí profesi, takže se o to nezajímám,...nemám potřebu se o to zajímat.“

Informace o počasí?

„Tak jako informační zdroj nyní slouží naše dvě meteostanice, které jsme si pořídili, takže já každých deset minut vím aktuální stav na každém středisku, jestli tam prší, jaká tam je aktuální teplota, jaká je rychlost větru, jaká je teplota půdy v hloubce 21 centimetrů, jaká je tam vlhkost půdy, jaká je vlhkost vzduchu, vím tlak, vím spoustu dalších věcí. Ty meteostanice mi dokáží vypočítávat s nějakou, asi přesností přibližnou i průběh počasí budoucího ...“

Takže by se dalo říct, že tak jako informace o počasí jsou pro vás důležité, nebo jakým způsobem...

„Řekl bych až stěžejní.“

Hm, skvělý. A poslední čtyři druhy informačních potřeb, jestli se zajímáte o informace o zemědělském vybavení a technologiích?

„O technologie se zajímám čistě o těch principech, co mi to přinese jako agronomovi, co to přinese těm rostlinám. Ne z pohledu mechanizačního, abych řešil, jakou to bude mít spotřebu, jakou to bude mít poruchovost, jakou výkonnost a tak dále.“

Pak ještě oblast zemědělských úvěrů, pojištění a další finanční služby?

„Tak tam informace žádné nečerpám, protože to zase je už v gesci ředitele.“

Informace z oblasti marketingu?

„Tak zemědělství, jako naše firma určitě nemá žádný marketing, protože vlastně jsme prvovýroba a tam ten, to obchodování je vlastně víceméně jasné, tam ty obchodní vztahy běží s obchodníma společnostma, všichni o sobě vlastně víme, tak tam není jakoby potřeba dělat nějaký marketing.“

A poslední je oblast potřeb z oblasti životního prostředí, jestli i takové informace třeba někde vyhledáváte, nebo potřebujete...

„No, to je dost složitá a obsáhlá otázka...“

Ano...?

„V životním prostředí se je jakoby... je spousta věcí, jo to je vlastně aktuální téma přemnožení hraboše, a tam teda velice intenzivně vyhledávám informace a ty informace jsou nedostatečné... silně nedostatečné. Že si vlastně odporují nařízení instituce ÚKZUZ, která je v gesci Ministerstva zemědělství vydá nařízení, a to si potom odporuje se zákony, který vlastně byly vydaný několik let před tím a nikdo vlastně není schopen říct tu informaci co teda platí a co teda neplatí a je v tom docela chaos, takže tady bych to zhodnotil velice negativně...“

A dalo by se říct, že ty informace jsou pro Vás důležité z hlediska dotace, nebo jakoby z hlediska starosti o tu krajinu nebo...

„Z hlediska starosti o krajinu a nějaké udržitelnosti...“

Tak jsme zhruba v půlce toho rozhovoru. Ted' bych se Vás chtěla zeptat, jestli, ... už jste částečně vlastně odpověděl, jestli hledáte informace z vašeho oboru podnikání pouze když potřebujete nějakou konkrétní informaci nebo pravidelně sledujete například novinky z oboru. Chcete k tomu něco doplnit?

„Asi ne, protože tam vlastně ten proces je takový, že vlastně firmy samy oslovují člověka v pravidelných intervalech, takže člověk se nemusí nějak jako shánět, vyloženě aktivně po informacích, ty jsou mu víceméně jako překládány... A on už si vlastně jenom selektuje ty, co ho opravdu zajímají a ty co považuje za důležité.“

A kdybyste to měl shrnout, jaké ty informační zdroje využíváte pravděpodobně nejčastěji? Taky už to víceméně zaznělo...

„No je to asi ten portál Ministerstva zemědělství,... No a potom to jsou semináře...“

Ted'ka mám připravený takový seznam zase různých zdrojů, kde ty informace člověk může hledat a jenom zase, pokud k nim budete mít nějaký komentář z hlediska toho, jak často je používáte, nebo z hlediska toho, jak jsou pro vás užitečné, tak ho můžete říct, pokud k tomu žádný komentář mít nebudete, tak to řekněte taky a nebudeme se tím dále zabývat...

Tak, z hlediska častosti používání a užitečnosti, co se týká diskuze s členy rodiny a příbuznými...

„Tak používám určitě, jakoby používám informace, které vlastně získám ve své profesi v rodině a většinou narážím na nějaký odpor nebo neporozumění té dané problematice, protože nejsou úplně zasvěceni se všemi důsledky, které, jaké rozhodnutí dělá, když se jedná třeba o populistické rozhodnutí restrikce účinných látek, omezení chemie, až třeba kontraproduktivní a tak dále. A teď vlastně aktuální téma přemnožení hraboše je krásný jakoby důkaz toho, že ta společnost česká je strašně dezinformovaná nekvalitními médii, kam se řadí i Česká televize.“

Myslíte, jako chcete tím říct, že jsou ty informace povrchní?

„No vůbec, do té televize,... vezmeme si tu naši veřejnoprávní televizi, že tam vůbec nezaznívají nějaký protihlasy, jsou to jednostranné reportáže, všeobecně proti zemědělství, jsou tam pozváni nekvalitní lidé, který by tam neměli vlastně vůbec vystoupit v té televizi a kteří mají pouze nějaký jednostranný pohled na danou věc... A ta reportáž je potom zcela nesmyslná a tady můžu říct, vyzdvihnout krásný příklad toho, kdy v roce, na jaře roku 2019 Jakub Železný vystoupil na poli v Polabí a ukazoval tam na pole, které bylo zelené, tam byl zelený salát a říkal: „Toto je v pořádku, tady je nízká transpirace, nebude docházet k erozi a tady je pole zorané a orba, to je špatně, protože bude docházet k erozi a vysoušení půdy a tak dále,... degradaci“, přitom ještě musím podotknout do toho, že to pole bylo zasázené bramborami, nebylo vůbec zorané a o tři měsíce později, když byla kauza hraboši, tak vlastně vystoupil znova na poli stál a říkal, že zemědělci přestali používat orbu, a že by měli vlastně orat, takže to je krásný jakoby příklad toho, jak si naprosto obyčejný člověk, naprostý lajk může udělat sám obrázek o kvalitě médií, jaká tady máme.“

Když budu ještě pokračovat, co se týká těch zdrojů informací, tak co třeba diskuze s ostatními zemědělci, z hlediska častosti použití a užitečnosti?

„No myslím si, že zemědělci se dělí na tři kategorie, jedna je nějaká... menší soukromníci nebo starší lidé, který o to úplně přestali mít zájem se i nadále informovat a rozvíjet se, to pokládám

za špatnou variantu.. Pak jsou nějakí lidé, který se jako snaží informovat, ale jsou velice opatrní a skeptičtí k novým věcem, pak jsou další lidé, který zase naopak jakoby se nadchnou pro každou novinku a zkouší ji a zajímají se o to.“

A vy se řadíte?

„Já se řadím někam mezi tu druhou a třetí kategorii teda, takže mám nějaký respekt, určitě se zajímám o spoustu věcí, ale snažím se na ně dívat kriticky a přistupovat k nim nějak vlažně, nebo nějak jako s rozumem.“

Když hovoříme o těch informačních zdrojích tak co třeba vlastní zkušenosti? Můžete už třeba i po té poměrně krátké době, kterou působíte v zemědělství se občas opřít o vlastní zkušenosti?

„No to určitě ano, to člověk jako, ač se to nezdá, tak po takhle krátký době jsem teda nasbíral nějaké zkušenosti, teď už třeba naposled v práci s lidma, tak tam to bylo poměrně úsměvné, že jsem si myslel, že ty lidi, který vlastně v tom zemědělství dělají dvacet let, že by měli mít jako větší zkušenosti a jezdit tím traktorem, že by mohli mít jako větší odhad na to, kdy se dá vstoupit do pole, než já. No a zjistil jsem, že tomu je vlastně naopak.“

Co třeba zdroj informací, zástupci dodavatelských firem? Osivo, agrochemie, zemědělská technika?

„Tak ty informace jsou na vysoké úrovni, myslím si, že to je dobrý zdroj informací, ale člověk, myslím si, že člověk musí mít nějaký vzdělání a porozumění v té dané oblasti, aby dokázal porozumět těm lidem, co vlastně mu říkají, a vybrat si do jakého, do jaké části to, co říkají, je vlastně pravda, obecná pravda a do jaké části to oni ohýbají pro svůj produkt.“

Myslíte, že to dokážete rozlišit? Nebo máte na to nějaké vodítko, podle kterého se třeba jako rozhodujete?

„Rozhoduju se vlastně na dosažených informacích, na dosaženém vzdělání, takže tam je to docela rychlý, vlastně proces.“

Navštěvujete zemědělské výstavy, semináře, přednášky, které pořádají státní organizace a pak se ještě budu ptát na stejné akce, ale pořádané soukromými společnostmi.

Co se týká těch státních organizací, když něco pořádá...?

„Tak tam se, tam se účastním, snažím se aspoň dvakrát ročně účastnit, co pořádá výzkumný ústav v Ruzyni, zemědělský, tak tam jsou informace tak jako velice zběžné pro akademickou obec, než jakoby pro praktické použití těch zemědělců. Kdežto vlastně ty, co pořádají obchodní firmy, tak jsou více odborné pro ty zemědělce, více zaměřené, co zajímá ty zemědělce.

Může běžný zemědělec se účastnit i té akce, kterou jste zmínil předtím, toho zemědělského ústavu, nebo to je opravdu, ti zvaní jsou ta odborná veřejnost?

„Nenene, určitě, ta státní správa dává pozvánky i do zemědělských časopisů a novin, takže ta akce je veřejná, akorát tam bývá zpravidla nějaký poplatek registrační...“

Co třeba informace z rádia a z televize?

„Ne, to určitě nebudou objektivní informace, spíše že to je nějaký odraz společnosti, co si společnost myslí, i když si nejsem úplně jistý, že to je do jistý, že to bude úplně pravda.“

Myslíte, že v tomhle případě záleží na osobnosti toho redaktora, jak je s tím tématem obeznámen nebo spíše jako, že se snaží vyhovět té poptávce společnosti?

„No spíš si myslím, že se snaží jako vyhovět poptávce společnosti, udělat spíše zajímavou reportáž, aby dokázal zaujmout a udržel si sledovanost, než aby tomu odborně, nějakým způsobem rozuměl a obešel si všechny strany kolem té problematiky.

A setkal jste se třeba s nějakým pozitivním příkladem, co se týká téhle oblasti, že byste v televizi nebo v rozhlasu slyšel, a teď nemluvím jenom o těch veřejnoprávních médiích, ale o všech, že byste slyšel něco, co byste si říkal: „Tak to jo, to odpovídá, to je pravda,“ nebo „Tohle je z mého pohledu objektivní informace?“

„To jsem se nesetkal,... Je to smutný, ale nesetkal.“

Když se ještě budeme chvíli bavit o těch zdrojích informací, mám jich tady pár posledních. Co třeba hledání na internetu? Takové to zběžné, na Googlu nebo v nějakých odborných databázích?

„Ne, tak tam jsou určitě fóra, kde to zase tvoří a propagují lidé, kteří mají pouze jednostranný pohled na danou, konkrétní věc, potom paušalizují tu druhou stranu, takže voni se jí snaží jako zlikvidovat a pošpinit všemi různými způsoby a potom je to poměrně vtipné, když si člověk přečte nějaký komentář člověka, který se o tadyto snaží, tak vlastně zjistí, že to je tak strašně hloupý, že na to nemá cenu snad ani reagovat.“

Když mluvíme o těch internetových fórech, dobře, když bysme mluvili o nějakých internetových databázích odborných, jako třeba AGRIS nebo...Agricola?

„Tak to neznám.“

Na další zdroj jsem se chtěla zeptat na Portál farmáře, ale ten už jste zmiňoval, chtěl byste k němu něco dodat ještě?

„No, je to velice objemný zdroj informací a někdy mě zaráží, co vlastně státní správa je schopná a ochotná sledovat a za jakou cenu. Teď narážím třeba na přeměřování hranic, kde jsou schopni vyříznou třeba tři balíky a kvůli tomu poslat informační, vlastně dopis, že krátí dotaci o třeba 9 metrů čtverečních, což třeba znamená, a teď dám příklad třeba o 16 korun nebo o 8 korun. Poštovní známka, ta práce toho úředníka, tak jako nevím, jestli se to úplně vyplácí, tedy tomu státu.“

Další zdroj informací zástupci finančních společností?

„Ne, to vůbec.“

Mobilní aplikace?

„Ano, ano teď mám sice nainstalované mobilní aplikace, ale ještě je nepoužívám, teda, nějak jsem se to nenaučil je používat...“

Ani třeba na počasí?

„Na počasí ano, na počasí je používám, já jsem teď narážel na aplikace, co dělají třeba chemické společnosti, výrobci hnojiv, kde potom třeba s chemií se dá skenovat vlastně porost a podle toho to ukáže orientační stav dusíku rostliny.“

Sociální sítě?

„Sociální sítě...“

Jako zdroj informací.

„Tak určitě sleduji Agrární komoru, na Facebooku a tam určitě je kvalitní zdroj informací a také si všímám těch komentářů, které pod těmi statusy Agrární komory tam přistávají. Některé jsou velice záživné teda...“

Jako ve všech diskuzích..... dobře... Co třeba takhle zdroj informací kontaktování státních organizací, že byste sám kontaktoval Ministerstvo zemědělství, SZIF nebo jejich regionální organizace?

„To občas kontaktuji teda, pracovníky konkrétně u ÚKZUZu, když se ptám, jak řešit nebo postupovat v nějaké specifické věci.“

A kontaktování zemědělských svazů a asociací?

„Ano, ano, tam vlastně taky dávám dotazy nebo nějaké podněty k řešení, když vzniká nějaká potřeba řešit náhle nějakou situaci rychle viz, například ty už zmínění hraboši..“

Co zemědělské publikace, časopisy, noviny?

„Ano, to je taky zdroj informací, ze kterého čerpám. Například třeba nějaké pokusy s odrůdami, následnou kvalitou, třeba u kukuřic, to je ještě zdroj informací, který používám. Dále zkušenosti s hnojením, nové trendy, takže tam určitě, z té zemědělské publikace se dá čerpat.“

Co třeba publikované výzkumy univerzit a dalších vědeckých institucí, mohou nebo slouží jako zdroj pro vás informační nebo mohly by sloužit?

„Oni by mohly sloužit jako zdroj informací, ale ta moje profese je tak časově náročná, že člověk neřeší tolik do hloubky věci, jak by třeba někdy měl zájem sám anebo by chtěl.“

Co třeba veřejné a odborné knihovny jako zdroj informací?

„Ne, ne, ne, časově... časově špatně...“

A poslední ještě se zeptám, poradenské firmy?

„Ano, máme poradenskou firmu, využíváme a myslím si, že to je jakoby největší zdroj informací a vůbec přehledu,... a i třeba objektivnímu porovnání s ostatními podniky.“

Tak a teďka k těm informačním zdrojům, napadá vás ještě něco k tomuhle tématu, nějaký informační zdroj, který využíváte, nebyl zde zmíněn, nebo myslíte, že to téma už jsme vyčerpali komplet, úplně?

„No, už mě asi nic nenapadá, teda, další informační zdroj,“

Zbývá pár posledních otázek už, ty následující budou zaměřeny na ověřování informací. Na základě čeho se rozhodnete, že určitým informacím budete věřit?

„No já se rozhoduju podle osoby, která mi je poskytuje, takže pokud mi to bude poskytovat Agrární komora, nějaké tabulky, které vlastně jsou ozdrojované třeba Eurostatem, tak jim vlastně dávám teda, jim příkládám plnou důvěru.“

S tím souvisí další otázka, na kterou jste mi zase už trochu odpověděl, jaké zdroje informací, pokládáte za důvěryhodné?

„Důvěryhodné, nejlepší jsou vlastně čísla, já mám rád čísla, takže ten zmíněný Eurostat v porovnání s jinými zeměmi. Dále bych až takový důraz nedával Českému statistickému úřadu, protože přeci jenom to jsou nějaká sběrná data a často se dopočítávají a ten vlastně průzkum nemůže být úplně zcela objektivní, ale myslím si, že ten celoevropský jakoby pohled potom dokáže jakoby člověk vidět nějaký trend nebo aspoň nějaký třeba rozdíl, no, který vlastně se tam projeví jako markantní, kdežto jakoby u nás třeba kraje oproti sobě, to asi moc ne.“

Porovnáváte své výsledky s více zdroji?

„Ne, ne..“

A myslíte vůbec, že má smysl porovnávat a ověřovat informace ve vaší jakoby oblasti působení?

„Abych řekl pravdu, tak čísla srovnávat nebudu nebo budu věřit pouze důvěryhodným lidem a když bude někdo cizí, bude mi poskytovat nějaké informace a zjistím, že od něj to nemusí být nějak pravdivé, tak už je nebudu čerpat...“

Spíš budete jako klást na první místo ten zdroj té informace, než že byste potom už v rámci toho nějak ty čísla jako si porovnával-

„Ne, ne, ne.“

Jasně. A ještě se zeptám, rozhoduje i cena informace, například kdybyste se měl rozhodnout mezi placeným seminářem nebo databází a neplacenou, tak jestli budete brát ohled na to, že to je dražší, to je levnější...

„Ne, ne, ne, na to neberu ohled...“

Tak a posledních pár otázek...

Preferujete spíše tištěné nebo elektronické informace?

„Abych řekl pravdu, tak na to nemám názor.“

Napadá vás něco, co vás omezuje při hledání informací?

„Omezuje mě ten čas,... to je docela vlastně cenný zdroj teda,...“

Existují nějaké informace, které vám chybí?

„No já myslím, že určitě chybí informace o tom precizním zemědělství, kterým se jako snažím zabývat, tak, taky je jich hodně málo těch informací a drží to pár lidí v sobě, který jsou velký kapacity, ty se o to jakoby nějakým způsobem dělí a ty firmy obchodní na tom využívají, vlastně parazitují, že na těch svých vlastně zaměstnancích,... a nechávají si za to fakturovat vlastně nějaké vysoké částky, teď nenarážím na ty navigační systémy,...“

„Když k tomu vlastně doplním, že publikace, teď vyšla asi před třema měsíci, tu dělala Agrární komora, Česká zemědělská univerzita v Praze, Centrum precizního zemědělství při zemědělské univerzitě v Praze a tam tu publikaci jsem vlastně přečetl, a byly v ní informace spíše obecného charakteru, než nějaké přímější návody.“

Co se týká nákupu, nakupujete i na základě reklamy a doporučení například zástupců prodejních společností, když to budu brát z hlediska informací o těch produktech.

„Určitě to neberu jako nějakou zásadní informaci, její doporučení, ale spíše se potom na ní snažím nějakým způsobem dopátrat, zda je vlastně pravdivá, nebo jestli si jí přímo i pojmím ve svém produktu.“

A ještě poslední otázka... Jak vnímáte možnou roli knihoven v souvislosti s informacemi v oboru zemědělství... Mohla by být nějaká role knihoven a informačních institucí-

„No, knihovna pro mě měla roli, když jsem studoval, na psaní vlastně diplomové práce, bakalářské práce a taky jsem uvažoval o navazujícím studiu, tak tam by měla vlastně velký význam knihovna, ale pro agronoma vlastně nemá vlastně knihovna vůbec žádný význam, protože to už těch informací dostává agronom tolik ze všech určitých vlastně směrů, že ta knihovna, to už opravdu je jakoby zdroj časově náročnější, a to on si nemůže dovolit. Ale myslím si, že je určitě dobrý si koupit nějakou knihu domů nebo do práce a tam po chvílích, když člověk má čas, tak se do ní vlastně podívá a zorientuje se v ní....“

Ještě vlastně mě napadlo, že jsem ještě neřekl nějaký zdroj, který, vlastně používám a to byla, teď mně vypadl ten název,... ale je to americké vlastně takový statistický úřad, nevím jak se jmenuje teď,... FAO to není, nevím...

To nevadí, já si to napíšu a zkusím to nějak dohledat. A informace z tohoto úřadu používáte taky?

„No, mám to spíš jako, spíš že se člověk podívá, na nějaké trendy, co třeba spotřeba pesticidů.....“

Jak byste celkově zhodnotil dostupnost informací, týkajících se vašeho podnikání nebo vašeho oboru působení? Jsou informace pro vás dostupné?

„Já si myslím, že nejdřív se člověk musí naučit, jak ty informace hledat a pak si myslím, že už se dají najít, když jakoby je člověk seznámen s tím oborem a ví, co na tom Portálu třeba farmáře nebo portálu Ministerstva zemědělství může všechno najít. Tak určitě ano.“

Je zde něco, co byste ještě k tématu rád dodal?

„No,.. ještě jednu věc, ta mi vypadla,... Další zdroj... A to byl internetovej a teď už si to nějak,.. mi to vypadlo.“

Nějaký server?

„No, nějaký server no,.. To už nevím, to si asi nevzpomenu.“

To nevadí, to nemá být zkouška, ten náš rozhovor, to spíše jako vaše osobní zkušenosti s tímto tématem. Je něco, na co byste se rád ještě zeptal na závěr vy mě?

„Ne, ne, ne,“

Tak tímto bych vám chtěla poděkovat za rozhovor, nabízím vám, že vám můžu poslat přepis našeho rozhovoru a potom, nakonec vás seznámit s výsledky svého výzkumu, pokud byste chtěl.

„Tak ty výsledky by mě zajímaly teda.. Tak jo, tak taky děkuju za rozhovor,“

Děkuju, na shledanou.

SUBJEKT č. 9

Dobrý den, já se jmenuji Eva Křížková, jsem studentkou Karlovy univerzity, Filozofické fakulty oboru Informační studia a knihovnictví a ráda bych Vás požádala o rozhovor na téma vaše informační chování a informační potřeby. Souhlasíte s tímto rozhovorem?

„Dobrý den, souhlasím s tímto rozhovorem.“

Údaje, které mi poskytnete budou použity pouze pro účely této diplomové práce, kde budete i vy vystupovat pod číslem, nikde nebude vlastně vaše jméno uvedeno, ani společnost, ze které pocházíte.

Nejdřív pár takových obecných otázek... Jak dlouho pracujete jako zemědělský podnikatel, ve vašem případě, jak dlouho pracujete v té zemědělské společnosti a co vás vedlo k rozhodnutí pracovat v této oblasti?

„Pracuju tam jedenáct let, nejdřív jako agronom a pak jako ředitel.“

A dokázal byste říct, co Vás vedlo k rozhodnutí pracovat v zemědělství?

„No... Vystudoval jsem vysokou zemědělskou, v Praze na Suchdole a chtěl jsem prostě zůstat v oboru.“

Ted' bude následovat pár otázek z oblasti vašich potřeb informací, první z nich je, míváte nějakou potřebu informací, která se týká vašeho oboru? Zemědělského...

„No, samozřejmě, že mám potřebu informací.“

(Smích)

To je dobře... Dokázal byste takhle obecně říct, jaký druh informace vyhledáváte nejčastěji?

„Informace o konkrétních cenách, třeba pšenice, tržních cenách, tedy... Pak informace o stavu mléka v republice i ve světě. No prostě... pak dál všeobecný přehled. Například...“

Dokázal byste-

„Například momentálně cena nafty.“

Dokázal byste nějak popsat váš postup, pokud potřebujete zjistit nějakou informaci?

„Postup... Bud' to teda na internetu typu, že podle MATIFU cena řepky, třeba tam je, tam jsou grafy různý třeba a ceny. Nebo přes obchodníky, kteří se s tím zabývají, no a... další informace když třeba potřebujeme něco postříkat, herbicidy, pesticidy, tak informace od odborníků, kteří se tím zabývají.“

Vnímáte nějaké výhody a nevýhody tohoto vašeho postupu zjišťování informací?

„Výhodou je,... nejčastěji když třeba teda s nima, s těmi lidmi se potkám, tak projdem si konkrétně třeba ty pole, projdem si i kravín, výživáři existují, teda i,... z hlediska výživy dojníc, takže projdem kravín, pohovoříme, co kde jinde dělají líp, než u nás, no a takhle. Někdy, i návštěva sousedů je dobrá, ale,... No, odkazovat se jenom na internet si nemyslím, že je úplně dobře.“

Já Vám teďka budu vyjmenovávat nějaké oblasti, kde si myslím, že můžete mít nějakou potřebu informací. Můžete mi to nějak okomentovat, pokud to tak bude i pokud to tak nebude. Pokud k tomu nebudete mít žádný komentář, tak to nemusíte nijak komentovat. Vždycky záleží na vás.

Tak, první ta oblast, kde byste mohl mít nějakou potřebu informací je novinky z oboru zemědělství. Jestli to tak je, není, případně nějaký komentář může a nemusí být.

„No, to souhlasím, ty novinky se určitě hodí, vzhledem k oboru, pak tedy záleží, jestli jsou novinky, které můžeme využít u nás v praxi nebo ne.“

Odborná setkávání a další vzdělávání, jestli vyhledáváte informace i na toho téma.

„Ano, taky.“

Aktuální tržní ceny, jste již zmiňoval...

Potom tu mám informace o zemědělských dotacích...

„Informace o zemědělských dotacích cíleně nezjišťuji, ty informace se ke mně dostanou například ze svazové pošty, jsme členi Zemědělského svazu, takže,... řekněme... Nevyhledávám je úplně cíleně, přečtu si to až přijde čas, tak si o tom přečtu.“

Ehm. Informace z oblasti legislativy?

„Eh... Taky, taky, obvykle přes poštu, přes Agrární komoru, nebo Zemědělský svaz.“

Informace, týkající se pozemků, třeba pachtu, koupě nebo prodeje?

„To jsou... Bud' to teda přes internet typu různé stránky, Farmy.cz a tak podobně nebo teda,... víceméně, když někdo zavolá, že chce prodávat, tak to je další možnost teda informace nebo někdo se zmíní, že dotyčný chce prodat a podobně takhle.“

Ehm, že to je částečně i dílem náhody.

„Nikdy jsme, ... nebo zatím jsme nikdy neoslovovali, ... najaté firmy, který rozesílají dopisy a masírujou místní lidi.“

Informace týkající se osiv?

„Osiva z katalogů, potom to jsou teda nová osiva, pak ale gro osiv je, které jsme měli rok předtím, tak v podstatě opakujem stejný odrůdy.“

Že to je vlastně taková ta dobrá vlastní zkušenost, kterou člověk udělá s něčím...

„Asi tak.“

(smích)

Potom, hnojiva a postřiky?

„U těch hnojiv je to v podstatě standardní víceméně... Skoro každý rok stejný... A u postřiků... Řeknu, herbicidy jsou téměř stejný, pokud se nezmění účinné látky, tak nemusíme mít potřebu, ale hodně se to teď mění teda, že se zakazují účinné látky, takže samozřejmě musíme koukat na nový přípravky, dražší... A tam je docela problém sledovat, řeknu omezení typu, že ten a ten přípravek se nesmí použít například v okrajích, na svazích, nevím na necílové rostliny, nesmí se použít na... splach podzemních vod nebo povrchových vod, je tam spousta omezení a to teda ztěžuje práci.“

Vnímáte třeba tato omezení jako, řekněme účelná nebo někdy máte pocit, že třeba účelná nejsou?

„Častokrát je omezení, teď teda konkrétně účinné látky insekticidů, zakazují se, vytvoříme si, za pár let si vytvoříme rezistenci a pak se bude složitě shánět přípravek, který by například blýskáčky nebo krytonosce likvidoval. Vždycky je lepší mít lepší rozsah účinných látek.“

Dále mám kategorie, vyhledáváte někdy i informace z oblasti ochrany rostlin?

„Ano, ano, samozřejmě.“

Péče o půdu?

„Péči o půdu... v odborných časopisech se to hemží články, jak pečovat o půdu, jak máme hnojit a podobně, my teda máme silnou živočišnou výrobu, nepotřebujeme tam třeba tolik použitelné hnojení a podobně, ale,... Vím že to, že je to správné...“

Ehm... Potom informace z oblasti chovu hospodářských zvířat?

„To je opět... Odborné časopisy, typu Náš Chov, dále poradci typu výživáři, veterináři nebo jeden veterinář, co k nám jezdí, že jo tak, taky, řekněme, navrhnou nějaký řešení.“

Potom, informace o počasí?

(smích)

Zásadní. *(smích)*

„Tak... někdy pranostiky, *(smích)*“

Řekl byste, že fungují ještě dneska pranostiky, který třeba vznikly někdy před sto, dvě stě lety?

(smích)

Zajímá mě to, ptám se.

„*(smích)* Hm, tak... pranostika únor bílý, pole sílí, tak už bohužel teda fakt je, že asi nefunguje, ale to zlehčuji, to nejčastější jako Český hydrometeorologický ústav a podobně, to je ten internet a pár klikama, tak si můžu odhadovat počasí, bohužel s přesností, nejlepší přesnost je tak na dva dny. Samozřejmě... s pokrokem technologií, ale ta předpověď počasí je furt jen předpověď počasí, je to odhad.“

Máte třeba vlastní meteostanici nebo v telefonu aplikace na předpovídání počasí?

„Máme tři staniční, kteří měřej srážky, měřej teplotu a jsou stažený do, na počítač, respektive na mobil...“

Informace z oblasti zemědělského vybavení a technologie? Jestli také, občas vyhledáváte.

„Co si pod tím mám představit...“

Jakoby veškeré zemědělské vybavení, kdybyste třeba něco nového kupovali nebo nějakou novou technologii na vaši farmu.

„Ahaa, technika nebo technologie... To, co mají, respektive, firmy nabízej pořád nové a nové stroje, to ano, ale.... Tu techniku, samozřejmě snažíme se obměňovat, záleží teda, na co je, na co jsou finance a pak teda informace, samozřejmě, každý prodejce rád prodá, některý jsou slušný, že se nesnaží za každou cenu prodat to svoje, ale je to boj mezi firmami, pak teda rozhoduje, co si,... jak řeknu, odhadneme ty stroje jako.“

Takže by se dalo říct, že vy vlastně ty informace z téhle oblasti nemusíte vyhledávat, že si vás najdou? Od těch prodejců řekněme...

(smích)

„Ano.... Leckdy ano, pokud poptáme, že sháníme traktor, sháníme nakladač, tak oni ty prodejci (smích) se velice ochotně s vámi spojí.“

Potom vyhledáváte informace z oblasti finanční, tím myslím zemědělské úvěry, pojištění a další finanční služby?

„Ano, pojištění teda přes makléřku, naše firma, je to lety zaběhnutá praxe...“

Informace z oblasti zemědělského marketingu, to znamená, jak propagovat řekněme své výrobky, služby, jestli i o takové informace se zajímáte?

„Ne.“

A informace z oblasti životního prostředí?

„Ty bohužel musíme sledovat, pracujeme venku, životní prostředí nás velmi ovlivňuje a rádo se účastní...“

A řekněme, že třeba ty informace z životního prostředí je i nutnost sledovat vzhledem třeba k dotacím?

„Ano. Určitě ano.“

Nařízení, která musíte splnit nebo jsou podmínkou plateb.

„Ano, ano.“

Ted'ka jsem zhruba v půlce našeho rozhovoru. Ted' bude pár otázek na téma informačního chování něco jste už zodpověděl. Budu se vás na to ptát, jak to tady mám připravené, pokud by to bylo už opakování toho, co jste řekl, tak to můžeme jenom nějak zrekapitulovat a jít dál.

Hledáte informace z vašeho oboru podnikání pouze, když hledáte nějakou konkrétní informaci nebo pravidelně sledujete například novinky z oboru?

„Jak co, třeba ceny komodit se snažím sledovat průběžně pořád, byť řeknu, nemáme co prodávat momentálně, třeba... (smích). Ale je to, řeknu, třeba vodítko na příští leta... Jestli se cena... v dubnu jestli jde nahoru nebo ne... Tak, může se to stát i ten další rok, že to kopíruje předešlé roky.“

Máte třeba na nějakých internetových stránkách nastavené odebírání novinek, že vám chodí do e-mailu automaticky novinky, když je něco nového...

„Pouze od nějakých konkrétních firem teda, tak ano.“

Dalo by se takhle obecně říct, jaké zdroje informací využíváte nejčastěji? Když byste jich měl vyjmenovat pár těch úplně nejčastějších.

„... Informace teda o...“

Spíš myslím ted'ka kde je vyhledáváte, ten zdroj...

„Aha,... Nejčastěji, nejčastěji to bude internetové stránky různých firem, prostě internet.“

Ted'ka zmíním zase několik možných informačních zdrojů, které zemědělci mohou používat a zase, kdybyste je zkusil zhodnotit podle toho, jak často je používáte a jak jsou pro vás užitečné.

Tak první ten informační zdroj je diskuze s členy rodiny a příbuznými? Jak často ho používáte a jestli takový informační zdroj pro vás může být užitečný.

„Informační zdroj je... dosti povrchní informace z hlediska řízení firmy či aplikace přípravku. V domácnosti absolutně zbytečný řešit.“

Dobře, diskuze s ostatními zemědělci?

„To je velice důležitější (smích) a možná, že je to to nejdůležitější.“

Co vlastní zkušenosti?

„Taky, tak. Ano, velice důležité...“

To nejste jediný, to je velice, jakože... velice důležitý informační zdroj pro zemědělce...(smích)

Zástupci dodavatelských firem? Osivo, agrochemie, zemědělská technika...

„Informace od nich samozřejmě důležité jsou, abysme, řekněme věděli, co se děje na trhu.“

Návštěva výstav, seminářů a přednášek, které pořádají státní organizace, jako třeba SZIF, nebo Ministerstvo zemědělství?

„Ano, z hlediska dotací to je, účastníme se jich nebo zástupci firmy, abysme tedy věděli, co nás čeká nebo může čekat. Ať kontroly nebo teda například ty dotace.“

A návštěva výstav seminářů, přednášek, které pořádají soukromé společnosti?

„Ano... Podle řeknu,... zájmové činnosti, zájmů nebo podle témat účastníme se různě... I těch soukromých organizací nebo soukromých... firem.“

Co třeba rádio a televize jako informační zdroj pro zemědělce?

„Rádio a televize, napadá mě pouze předpověď počasí a jináč,... TV Zemědělec, to ano, to někdy poslouchám... V televizi nic důležitého není.“

Řekl byste třeba, že média informují o zemědělství objektivně?

„Eh,..(smích) Média informují objektivně.“

To je otázka, to není konstatování. Ptám se. (smích)

„O zemědělství velice často informují neobjektivně.“

Řekl byste nebo kde vidíte tu příčinu, že ty komentáře jsou jednostranné?

„Protože obecné podvědomí mezi českým národem je, že zemědělec je škůdce. Český národ je čím dál zelenější a i vesničanům vadí sláma na vsi, když vozíme pro krávy na stlaní, když vozíme siláž, senáž,...tak samozřejmě utrousíme, když projede výmolem a podobně, upadne to a v tu ránu jsme škůdci... Dřív to bylo jiný, když,... támhle upadlo kousek slámy, kousek sena, tak všichni měli králíky a zvířectvo, tak si to před tím domem uklidili a byli rádi, že nemusí

daleko chodit. *(Smích)* Takže tohle se i na vsi změnilo. Přístup nezemědělců, pohled na nás, na zemědělce... Bohužel zemědělců je málo a v České republice to není tak jako v Německu nebo ve Francii, kde zemědělci jsou jednotný... Tady jsme navíc strašně rozdělení, ať je to Zemědělský svaz versus Asociace soukromých zemědělců, všichni děláme zemědělství, ale chováme se úplně jináč, každý si hraje na svém písečku, každý si hájí svoje dotace, ale ty velký západoevropský státy to mají... Jsou na jiné úrovni.“

A myslíte, že ještě pořád to může být důsledek té, třeba řekněme socialistické doby, že ještě ani za těch třicet let jsme nedokázali ten pohled na to zemědělství nějak změnit? Není tady jakoby ta kontinuita, jako je třeba v Německu, v Rakousku...

„Kontinuita leckde je, myslím teda na soukromý farmy, že nástupce mají, to ano, ale,... No, nevím, nevím, jak to všechno vysvětlit...“

Tam je pro mě asi důležitý to vaše hodnocení těch médií a takový ten pohled na to. Další vlastně bod mám zdroj informací, hledání na internetu, to už jste zmiňoval, že využíváte...

„Ano...“

Potom Portál farmáře Ministerstva zemědělství?

„Znám, využíváme...“

Hm, jak byste ho třeba zhodnotil z hlediska snadnosti vyhledávání informací na Portálu farmáře?

„Eh... Jsme na něj zvyklí, je to i zaběhnutý program, je to fajn, novinky, pokud potřebuju něco vědět, dokážu to tam dohledat, myslím si, že za sebe jsem s tím spokojenej.“

Potom informační zdroj zástupci finančních společností, bank, pojišťoven nebo nebankovních služby.

„Pokud zástupci bank, tak tam jde pouze o financování strojů nebo stájí a podobně, ano, samozřejmě, potřebujem je.“

Vyžíváte mobilní aplikace?

„Ano.“

Sociální sítě?

„Hm,... spíš jako obecně.“

A myslíte třeba, kdybyste byl v nějaké skupině zemědělské, že i sociální sítě mohou pro vás přinést nějakou, řekněme důležitou informaci?

„No... Pokud to bude... uzavřená skupina odborníků, tak ano, pokud je to skupina typu Facebook, tak jsou tam všichni odborníci, a pak to ztrácí váhu.“

Potom další informační zdroj je kontaktování státních organizací, Ministerstva zemědělství, SZIFU, případně jejich regionálních organizací?

„Jsem... se SZIFem spolupracuju nebo samozřejmě potřebujeme informace od nich, to ano, nevím co dál k tomu.“

Kontaktování zemědělských svazů asociací?

„My jsme... nebo především já teda jsem v pravidelném kontaktu s Agrární komorou nebo se Zemědělským svazem tedy. Tenhle týden tedy konkrétně se Zemědělským svazem, řešíme, aby se Ukrajinci nemuseli vracet domů...“

Takže se na ně obracíte vlastně s konkrétními dotazy nebo tak.

„Ano, ano.“

Zemědělské publikace, časopisy, noviny?

„Odborné časopisy typu Úroda, Náš chov, ale i Agrospoj, to ano, noviny typu Deníku, tak tam informace nehledám. Ne informace z hlediska oboru.“

Ještě se zeptám k těm časopisům, využíváte tištěné verze nebo elektronické?

„Raději tištěné.“

To znamená, že je odebíráte?

„Ano.“

Potom výzkumy univerzit a dalších vědeckých institucí? Jako informační zdroj?

„Taky, taky chodí například Obilnářské listy, to je vyloženě vědecký časopis, někdy je to složité číst... (Smích) Ale spíš zajímavější je, když třeba výzkumák Ruzyně, dělá seminář, to je, to má úroveň a to je zajímavější.“

Potom veřejné nebo odborné knihovny jako informační zdroj...

„Ne.“

A poradenské firmy?

„To ano, to často.“

Napadá vás ještě nějaký zdroj informací, který využíváte a nezmiňovali jsme ho tady teďka?

„Ne.“

Bylo to vyčerpávající (smích)

Tak teď zbývá posledních pár otázek, už jsme téměř u konce našeho rozhovoru. Teďka možná taková filozofická otázka, na základě čeho se rozhodnete, že budete určitým informacím věřit?

„(smích)... Pokud jsou ty informace například tuplované, z více zdrojů,... tak, tak už jsou věrohodné, je to tak? (smích)“

(smích) To máte jedno.

„Samozřejmě, záleží, kdo ty informace posílá,... na konkrétních osobách tedy.“

Takže jaké zdroje informací tedy pokládáte právě za důvěryhodné? Obecně...

„Některé konkrétní osoby, to není úplně... (smích)“

To nemusíte jmenovat (smích) které...

„Tak to bude obecně...“

To zas nepůjdeme to takového detailu...

„I ty v odborných časopisech pokládám za pravdivé. Od toho jsou odborné. Dál třeba, internetové stránky, které má SZIF, tak tam jsou, že jsou pravdivé informace, stejně Portál farmáře, tak to беру za... pravdivé.“

Porovnáváte své výsledky s více zdroji?

„Ještě jednou prosím?“

Jestli porovnáváte své výsledky s více zdroji?

„Ne, výsledky hospodaření?“

Výsledky, když vyhledáváte nějakou informaci, dojdete k nějakému závěru, tak jestli ten závěr porovnáváte ve více těch informačních zdrojích. Nebo jestli na to třeba není čas nebo kapacity nebo tak.

„Záleží skutečně na situaci... Pokud se mám rozhodnout hned, tak nemůžu leckdy čekat, až to druhý zdroj potvrdí... Dám třeba na svůj úsudek, samozřejmě, čím větší úspěšnost, tím lepší, ale samozřejmě úspěšnost není vždy stoprocentní...“

Myslíte si, že to má smysl porovnávat a ověřovat informace?

„Ano, má to smysl.“

Rozhoduje pro vás i cena informace? Například, kdybyste měl vynaložit peníze na placený seminář nebo nějakou databázi, jestli by to byla ta překážka tu informaci nezískat.

„Eh... některé informace si platíme, například... pozemky nebo nabídka pozemků, je to jako typu okresů, kdy se nabízejí k prodeji pozemky, to si platíme. Pokud by to mělo, je to například pro celou republiku, to pro mě nemá cenu... Má to cenu jen pro mou oblast, ale semináře, pak tedy záleží, jestli mě ten seminář osloví nebo mé kolegy a chtějí slyšet to, či ono... A pak jsme ochotni za to zaplatit. Některé semináře jsou předražené a zbytečný...“

Dalo by se teda vlastně říct, že ta cena pro vás není rozhodující... Že pokud je to něco, co vás zajímá, tak na té ceně vlastně nezáleží...

„Ano, ano, pokud jsou to teda skutečně hodnotné informace nebo čekáme hodnotné informace, tak tu cenu akceptujeme.“

Osobně preferujete spíše tištěné nebo elektronické informace?

„Já nevím... Je to padesát na padesát...“

Napadá Vás ještě něco, co Vás omezuje při hledání informací?

„...Nenapadá mě teď nic.“

Třeba čas? (smích)

„(smích) Á náповěda...”

(smích) protože ten zmiňovalo devadesát procent kolegů...

„Když přiznám čas, tak přiznám to, že s nim neumím hospodařit.“

Tak to umíme asi málokdo...

„Asi se dá souhlasit s těma kolegama.“

Ehm... Dobře... Existují nějaké informace, které vám chybí?

„No... Snažím se je eliminovat, ale... momentálně mě nic nenapadá, co mě teď hned chybí... Samozřejmě, kdyby sedlák byl prorok tak by zbohatl za rok, takže to chybí všem, ale...”

Jasně, tam vstupují takoví ti vnější činitelé, jako je právě to počasí nebo takové ty proměnné, dalo by se říct...

„No, tak, na to jsem natolik dospělý, že jsem ty informace, chápu, že si nemůžu diktovat, že za čtrnáct dní od pondělka chci mít hezky.“

No, to jo, jako bylo by to ideální zemědělství... (smích)

Nakupujete na základě reklamy nebo doporučení zástupců prodejních společností? Osivo, agrochemii, zemědělskou techniku?

„Taky, taky...”

Jak vnímáte možnou roli knihoven v souvislosti s informacemi z oboru zemědělství...

„Knihovny jsou dobré na dlouhé zimní večery (smích)... Ale pro rychlé informace... Samozřejmě, taky by tam šly hledat, ale, ale... Nevyužívám jich.“

Jak třeba hodnotíte dostupnost informací týkajících se vašeho podnikání?

„Já jsem špatně slyšel, ještě jednou prosím...”

Jak hodnotíte dostupnost informací, týkajících se zemědělství? Jestli ty informace jsou dostupné...

„Někdy zaberou, hodně času, ale dostupné pak jsou.“(smích)

Nejedná se tedy o to, že byste jich měl prostě v nějaké oblasti nedostatek nebo že by se těžko sháněly nebo tak...

„No, tak...“

Nemusíte to úplně nějak nutně komentovat...

„Přemýšlím, že informace o budoucnosti nemám, ale...“

Jo takhle. (smích) Tak, jestli je to, to jediný, tak to je vlastně celkem fajn...

Ted' vlastně zbývají poslední dvě otázky, je zde něco, co byste třeba k tomu tématu chtěl dodat ještě?

„No... nic mě nenapadá...“

A je něco, na co byste se na závěr chtěl ještě zeptat?

„Z těch informací?“

No, týkající se informací v zemědělství... (smích)

(smích)

Já, možná ještě se zeptám na jednu věc. Někteří zemědělci zmiňovali, že mají pocit nebo kritizovali české zemědělské školství, že nevychovává odborníky pro praxi, ať už se to týká středních nebo vysokých škol, můžu se ještě zeptat na váš názor na tuto problematiku?

„Můj názor. Není to pocit, je to fakt... české zemědělské střední školy se zaměřují na obory, ani nevím, jak se jmenují, ale už to není pěstitel, chovatel, ale je to údržba golfových hřišť a podobných nesmyslů. Ti absolventi ztrácí přehled nebo základní informace o zemědělství. Typu, že pšenice se seje tehdy a tehdy a může být i jařinou... No skutečně to, a já nevím a živočišná výroba též. Je pár zapálených studentů... Ale těch je hrstka. Dost často to jsou studenti, u kterých tedy rodiče hospodaří, kteří jsou prostě někde na té farmě a ty studenti už vědí, co budou dělat po škole, že teda pudou ve šlépějích rodičů nebo jednoho z rodičů a podobně, takhle, ale jestli je to hrstka lidí, ostatní tam jdou s vidinou toho, že chtějí mít středoškolské vzdělání, řekněme lehko dobyté... lehko získané.

A na vysokých školách, když jsem končil vysokou školu, tak nás, na Suchdole teda, tak nás bylo jedenáct agronomů čistejch, ostatní byli všeobecný, pak bylo dostatek teda zootechniků,

ale těch jedenáct, těch z ročníku, tak jsme v zemědělství zůstali... vím bezpečně o čtyřech... A po deseti letech, tak čistech agronomů jsou dva, pak už obor vůbec neotevřeli, protože nebyl zájem a skuteční odborníci začínají chybět... No a v podnicích ti technici stárnou a nejsou kvalifikovaní lidi. Vychovávání a vychování... Pokud jsou, tak půjdou radši do státní sféry, kde nebudou muset pracovat o víkendu, například na ten SZIF a podobně... Tam je dost lidí.“

Tak děkuju i za tenhle názor a ještě vám dám teda prostor, abych vás úplně nepřerušila, jestli byste se chtěl na závěr na něco zeptat.

„Tak, možná, jestli mi pošlete výsledky, anonymní...“

To jsem vlastně chtěla nabídnout, že pošlu výsledky průzkumu, vlastně, to pak ještě povím a poděkovat Vám za rozhovor. Tímto budu vypínat záznam, takže na záznam se s vámi loučím, na shledanou...

„Děkuji, nashle.“

SUBJEKT č. 10

Dobrý den, já se jmenuji Eva Křížková, jsem studentkou Filozofické fakulty, navazujícího magisterského studia Informační studia a knihovnictví a ráda bych s vámi udělala rozhovor na téma Informační potřeby a informační chování. Souhlasíte s vedením tohoto rozhovoru?

„Ano.“

Rozhovor bude trvat asi třicet až čtyřicet pět minut, dala jsem vám informovaný souhlas, který jste podepsala, na tom se nic nemění...

„Ano.“

Tak, jak dlouho pracujete jako zemědělský podnikatel a co vás vedlo k tomu, pracovat v této oblasti?

„No, skoro devatenáct let a vedlo mě k tomu, že jsem začala chodit se svým manželem, který je zemědělec.“

Tak, míváte nějakou potřebu informací, která se týká vašeho oboru podnikání?

„Určitě,... takže potřebujeme dotace a k tomu, abysme získali dotace tak musíme získávat informace, abysme mohli ty dotace získat.“

Jaký druh informace vyhledáváte nejčastěji?

„Asi právě ty informace o vyhlášených kolech dotačních a podobně.“

Jaký je váš postup nebo můžete popsat postup, pokud potřebujete zjistit nějakou informaci?

„Tak, já většinou hledám, protože agentura, která vyplácí zemědělský dotace je Státní zemědělský intervenční fond, tak většinou hledám na internetových stránkách e-AGRI anebo přímo www.szif.cz.“

Dokázala byste uvést výhody a nevýhody vašeho postupu?

„Musí si to člověk všechno jakoby sám přečíst, načíst, není to zprostředkovaná forma, takže... získává třeba i informace, který nepotřebuje, že jo...“

Ještě v souvislosti s tím, zdají se vám stránky eAGRI a SZIF přehledné?

„Už jsem si na ně zvykla, takže jo. Vždycky teda když mi pak v tom udělaj hokej, tak to je horší... Což teď třeba provedli zrovna s Portálem farmáře!“

Můžete, takhle... Ted' vám budu říkat nebo zmiňovat celkem asi 16 oblastí, ve kterých byste mohla mít nějakou informační potřebu. Pokud to tak bude, tak mi to můžete okomentovat, pokud to nebude pravda, tak nemusíte říkat nic anebo jenom říct, že v této oblasti zrovna potřebu informací nemáte, vy konkrétně.

Tak, první oblast je novinky z oboru zemědělství.

„No, mám potřebu, si zjišťovat.“

Odborná setkání a další vzdělávání?

„Taky.“

Aktuální tržní ceny?

„Taky zjišťuji.“

Kdybyste měla potřebu to nějak jakoby okomentovat blíže, tak můžete. Je to vlastně jakoby volná otázka.

„Hm, tak ty ceny mi posílá SZIF, mám daný mailový zpravodajství, kde oni mi posílají aktuální ceny... vývoj cen na trhu,... mléko, maso, vepřový, hovězí.“

Takže vlastně newsletter od SZIFU...

Informace o zemědělských dotacích?

„Tak, taky, to samý je ten SZIF posílá newsletter anebo ještě využívám Agrární komoru,... kde většinou jako ty informace jsou vlastně stejný, nebo podobný hodně.“

Informace legislativní?

„Taky to samý.“

Newsletter od SZIF?

„Ano anebo od té Agrární komory.“

Informace týkající se pozemků?

„Co se týče pozemků, no tak...“

Co se týká ještě, jenom Vás přeruším, pachtu, koupě, prodeje a jakoby informace, který se týkají celkově této oblasti.

„Takže... buď je to katastrální úřad, tam jsou základní informace nebo je to LPIS anebo potom využíváme, platíme si placenou službu Adol Monitor, monitor dražeb pozemků vyloženě, takže když se draží pozemek někde v katastru, my máme zájem, tak nám to přijde na e-mail.“

To znamená, že tu informační potřebu, která se týká pozemků máte...

„Taky.“

Potom informace, které se týkají osiva, jestli nějakým způsobem vyhledáváte? Nebo potřebujete?

„Taky si vyhledávám, většinou... taky. Protože potřebuju třeba vědět, kolik je výsevní jednotka. Nejsem si jistá, kolik sedává na hektar.“

Hnojiva a postřiky?

„Taky, bezpečnostní listy a podobně... potřebuju.“

Ochrana rostlin?

„Taky potřebuju, kvůli evidenci, abych věděla, kam to mám... můžu stříkat a kam ne.“

Péče o půdu?

„Taky.“

Chov hospodářských zvířat?

„Tak ty, co chováme, tak o těch se snažím něco ... zjistit.“

Informace o počasí?

„No, tak na to máme aplikaci v mobilu.“

Jakou používáte?

„Jo, já mám v iPHONu nějakou... nevím...”

Zemědělské vybavení a technologie?

„Taky vyhledáváme informace.”

Potom finanční služby, zemědělské úvěry, pojištění.

„Taky.”

Informace z oblasti zemědělského marketingu?

„Ten já moc neto, nee...”

Znamená to jako, že v této oblasti ty informace nepotřebujete...

„Spíš asi jako nepotřebuju, no. Protože vyloženě neprodáváme konečným spotřebitelům, takže ten...”

A informace z oblasti životního prostředí?

„No tak ty taky musím zjišťovat.”

Musíte?

„Hmm, protože když bych udělala nějakou botu, tak...”

Takže vlastně z důvodu postihu od státních orgánů?

„Přesně tak, no. Zrovna třeba myši a podobně, plošná aplikace Stutoxu.”

To by byly potřeby informací, teď bude pár volných otázek a potom budou otázky týkající se informačních zdrojů.

Další otázka, hledáte informace z vašeho oboru podnikání pouze, když hledáte nějakou konkrétní informaci anebo pravidelně a aktivně sledujete třeba novinky z oboru?

„Snažím se i novinky z oboru, ale to je hodně časově náročný. Takže spíš častěji je to tak, že někde vidím něco, co se mi líbí, tak třeba zastýlací technologie teď zrovna...”

Jaké zdroje informací využíváte nejčastěji?

„Tak, teď tím myslíte co?”

Ted' myslím jako ten-

„Jestli internet, nebo časopisy... nebo...“

... ten informační zdroj, informační pramen by se dalo říct.

„Jsou to časopisy, noviny a ten internet.“

Můžete tu formulaci internet nějak upřesnit?

„No...“

Vyhledáváte na Googlu, nebo využíváte-

„Google nebo Seznam.“

Ted' budu zmiňovat zase několik informačních zdrojů a zkuste je ohodnotit jednak podle toho, jak často je používáte a jak jsou užitečné. Jestli přináší tu relevantní informaci, kterou vyhledáváte.

Za prvé se jedná diskuze s členy rodiny a příbuznými... Jak často používáte a jak jsou pro vás užitečné?

„Denně.“

Diskuze s ostatními zemědělci?

„Tak to je méně častý, ale třeba jednou za měsíc...“

A tyto diskuze vám přináší užitečné informace?

„Jo, jo.“

Potom je vlastní zkušenost.

„No, tak tam určitě,... protože se člověk pořád učí.“

Zástupci dodavatelských firem, třeba zástupci osivářských firem, agrochemických nebo co prodávají zemědělskou techniku...

„Taky, taky jsou zdrojem informací, je to řekněme, já nevím, jednou týdně?“

To znamená, že vás sami kontaktují?

„Hmm.“

Návštěva výstav, seminářů, přednášek, pořádaných státními organizacemi. Třeba Ministerstvem zemědělství nebo SZIFem?

„Taky, několikrát do roka...já nevím.“

Přinášejí vám užitečné informace?

„Ano.“

A návštěva zase, výstav, seminářů, přednášek pořádaných soukromými společnostmi?

„Taky, taky.“

Rádio televize?

„Taky.“

Hledání na internetu?

„Ano.“

O tom jsme už mluvili... Portál farmáře Ministerstva zemědělství?

„Ano, ano.“

Potom, mohou pro vás být informačním zdrojem také zástupci finančních společností, bank, pojišťoven nebo které nabízejí nebankovní služby?

„Taky. Taky.“

Mobilní aplikace?

„Já teda žádnou jako nemám, ale vim, že jsou, takže jako jo.“

Zmiňovala jste ty na počasí...

„No, ale oni jsou i třeba že jo, na rozlišování plevelů, že to vyfotíš a ono ti ukáží, co je to přesně za plevel. Můžeš pak vyhledat postřik podle toho, to taky je... A pak jsou ještě nějaký i doporučený hnojiva a já nevím co. Já třeba evidenci mám taky, na to mám aplikaci na evidenci chemie a hnojení. A můžu ji mít i v mobilu, nemám jí tam, ale můžu... Jo a vlastně, SZIF má ještě teďko v mobilu mobilní aplikaci, co se týče registru zvířat, to taky už je.“

Jsou pro vás zdrojem informací taky sociální sítě?

„Já nejsem přívržencem sociálních sítí, takže pro mě moc ne, ale třeba syn, ten zase jo, ten hledá si traktory a co utáhnou, a tak podobně... Pro mě ne.“

Pokud máte třeba nějakou informační potřebu, tak postupujete někdy i tak, že kontaktujete státní organizace, třeba Ministerstvo zemědělství, SZIF, případně jejich regionální organizace?

„Taky.“

Další položka je kontaktování zemědělských svazů a asociací, jako informační zdroj?

„Taky.“

Zemědělské publikace, časopisy, noviny?

„Ano.“

Co třeba výzkumy univerzit a dalších vědeckých institucí?

„Občas taky, protože třeba zrovna nedávno jsem četla nějakou studii o digestátu, dělali nějaký volný pokusy, dělali studii, jaký vliv má digestát na půdu. Takže i to.“

Co třeba veřejné nebo odborné knihovny?

„Noo, to by asi mělo být, ale... okolo knihovny pana Švehly chodím jenom když jdu na SZIF. Ale taky už jsem uvažovala, něco jsem hledala, nějakou publikaci a jelikož jsem přemýšlela o tom, že tam prostě půjdu, když jsem dělala já teda tu práci svojí na té vyšší odborné škole, tak kvůli secím strojům, ale nakonec jsem to sehnala jinde.“

Na to vlastně bude ještě potom otázka u role knihoven, tak se k tomu vrátíme... A poslední položka ze seznamu informačních zdrojů jsou poradenské firmy, jestli je využíváte jako informační zdroj...?

„Taky.“

Dobře... Napadá vás nějaký zdroj informací, který využíváte a nebyl zde zmíněn?

„Já si myslím, že jsme zmínily úplně všechno, už mě fakt nic nenapadá.“

Dokázala byste říct, na základě čeho se rozhodnete určitým informacím věřit?

„No, to je to, nad čím člověk dnes a denně přemýšlí, protože se v tom vyznat je docela jako složitý, takže se to snažím ověřit na více místech, pokud si nejsem jistá. No, ale pokud je to na základě nějaký vyhlášky nebo zákona, tak to už to jaksi je jasně daný.“

S tím souvisí další otázka, jaké zdroje informací pokládáte za důvěryhodné?

„Jaké zdroje informací...“

Třeba z těch, které jsme teďka zmiňovali, tak které z nich jsou ty, kterým důvěřujete?

„Tak Portál farmáře, potom je ta Agrární komora, protože ty mají za nás bojovat... No a potom Státní zemědělský intervenční fond, to je všechno, v jednom.“

Porovnáváte své výsledky s více zdroji?

„Taky vobčas.“

A myslíte, že to má smysl ve vaší oblasti porovnávat a ověřovat informace?

„Myslím si, že má,... zrovna hraboši.“

A pokud bychom to uvedli na tomhle konkrétním případě, tak který by byl ten zdroj informací, který byste považovala v tomhle případě třeba za důvěryhodný?

„Tak to by byl zrovna UKZUZ, Ústav kontrolní a zkušební zemědělský nebo jak se to jmenuje, tak nějak.“

Takže vlastně odborná zemědělská organizace.

„Tak.“

Když si vyhledáváte nějakou informaci, rozhoduje i cena informace? Například kdybyste měla vynaložit peníze na placený seminář nebo si zaplatit přístup do nějaké databáze, je pro vás cena v tomto případě rozhodující?

„Pokud je to, jsou to informace, který opravdu potřebuju, tak cena rozhodující není... Ale pokud je to seminář, kterej jako nepotřebuju, tak samozřejmě... pokud bude stát nějaký nesmyslný peníze, tak na něj nepudu.“

Preferujete spíše tištěné nebo elektronické informace?

„Snažím se zvládat ty elektronické, ale furt u mě převládá radši ten... papír.“

Napadá vás něco, co vás omezuje při hledání informací?

„Čas.“

Existují nějaké informace, které Vám chybí?

„...Spíš mi chybí jako komplexnost, aby se to dalo najít na jednom místě, ale...“

Jak byste ohodnotila z tohoto pohledu Portál farmáře?

„Zvykla už jsem si na něj, ale tak, měla bych představu trošičku to upravit, lepší vyhledávání a podobně, no ale,... to zase může být subjektivní můj pocit, protože třeba zadávám to vyhledávání špatně, že jo...“

Takže by se asi dalo říct, že ty informace tam všechny jsou, ale ty stránky jsou nepřehledné...?

„No,... ale ne úplně, nějaký smysl to má, jako, že bych řekla, že jsou úplně nepřehledný, to ne.“

Nakupujete také na základě reklamy nebo doporučení například zástupců prodejních společností? Osiva, agrochemické přípravky, nebo zemědělská technika?

„I tak se to dá říct... Ale vždycky se snažím si najít ještě informace jako jinde... Třeba o osivu, jestli s tím nemá zkušenost jiný zemědělec... No a u přípravků se porovnává účinná látka, obsah účinné látky, třeba u konkurence, když konkurenční přípravek stojí tolik a tolik, tak proč tenhle stojí tolik a tolik.“

Takže hodně rozhodující je vlastně i cena toho přípravku...

„Tak.“

A dokážete nějak popsat, jak vnímáte možnou roli knihoven v souvislosti s informacemi z oboru zemědělství?

„Já si myslím, že třeba odborný časopisy... Mohly by být třeba i nějaký semináře... pořádaný právě v té knihovně. Pro menší skupiny lidí... A i odborné knížky, že jo.“

Tak, blížíme se ke konci. Jak hodnotíte dostupnost informací, týkajících se vašeho podnikání?

„Jako dobrý nebo docela dobrý nebo ne úplně špatně... Já nevím, jakou tam máš křivku.“

Spíš možná jakoby ten váš pocit z toho...jak...

„Já si myslím, že to je dobrý, že, že to bejvalo horší.“

Střední hodnota?

„No,... bejvalo to horší. Zažila jsem horší časy.“

Myslíte, že to souvisí i s rozvojem informačních technologií?

„Určitě, určitě.“

Je zde ještě něco, co byste k tématu ráda dodala?

„Asi nic. Nic mě nenapadá.“

Chtěla byste se ještě na závěr na něco zeptat?

„Já myslím, že... je to všechno.“

Tímto vám děkuji za rozhovor a nabízím, že po vypracování diplomové práce vás mohu seznámit s výsledky nebo i s rozhovory s ostatními zemědělci a tímto se s vámi loučím a na shledanou.

„Děkuji, na shledanou.“

SUBJEKT Č. 11

Dobrý den, já se jmenuji Eva Křížková, jsem studentkou Univerzity Karlovy, Filozofické fakulty, oboru Informační studia a knihovnictví. Pro svoji diplomovou práci na téma „Informační chování a informační potřeby zemědělců“ bych vás ráda poprosila o krátký rozhovor. Souhlasíte s tímto rozhovorem?

Ano.

Rozhovor budu nahrávat, ale veškerá data budou anonymizována a budou přísně důvěrná. Nejprve bych se vás chtěla zeptat, jak dlouho pracujete jako zemědělský podnikatel a co vás vedlo k rozhodnutí pracovat v této oblasti?

V zemědělství se pohybuji de facto od malička, ale podnikat jsem začal v roce 2000, tzn. před nějakými 20 lety. Vedly mě k tomu život a práce na venkově v zemědělství. Když se v tom člověk pohybuje od malička, tak asi kvůli té přírodě a venkovskému životu.

Míváte nějakou potřebu informací, která se týká vašeho oboru podnikání?

Určitě, protože část se týká přímo dotací, které se každoročně upřesňují nebo mění. Samozřejmě i ohledně chovu a technologie, tam jsou také nějaké novinky, takže člověk musí stále informace získávat, to určitě.

To jste mi již částečně odpověděl na druhou otázku – jaký druh informace vyhledáváte nejčastěji? Chtěl byste k tomu ještě něco dodat?

Jedna věc jsou dotace – provozní dotace, plošné dotace, pak jsou i investiční dotace, o které se člověk musí zajímat, jak co investovat. Je tam možnost podpory a je to smysluplné, tak to člověk využívá nebo snaží se využít. A pak samozřejmě v zemědělství nějaké nové postupy jsou. Já teď zrovna zvažuji, jak chov masného skotu vést – jak jsou teď sucha, tak ekonomika je trochu horší, než bývávala dříve, takže uvažuju o variantě začít více polařit, více pěstovat obilí a tímto způsobem živočišnou produkci snižovat. A možná vedle masných krav chovat nějaký další druh zvířat nebo jiný systém chovu – to je situace, kdy člověk získává informace a další hledá a získává nové možnosti nebo nápady.

Není to statické podnikání, musíte stále získávat nové informace.

Určitě. Člověk nesmí v zemědělství ustrnout, zvlášť klima se mění, jsou nové plodiny – teď jsem třeba začal zkoušet čirok. Velký vliv má počasí, další věc je preference obyvatelstva a spotřeba potravin, jestli se spíš věnovat rostlinné nebo živočišné produkci. Takže se vše stále mění, není to jak před sto lety.

Dokázal byste popsat, jaký je váš postup, pokud potřebujete zjistit nějakou informaci?

Jeden hlavní zdroj je samozřejmě internet, kde člověk stráví hodně času brouzdáním a hledáním, protože ne všechny informace na něm jsou důležité, ale člověk se na ty odkazy stejně podívá. Pak samozřejmě různé známé kontakty jako spolupracovníci nebo spolužáci, de facto i učitelé z vysokých škol. Třetí zdroj jsou přednášky a semináře. A pak lidé z pole nebo sousedi nebo s kým z oboru se člověk potká, tak se ho samozřejmě poptává a zjišťuje informace a samozřejmě se snažím i já předávat své znalosti dál.

Viděl byste nějaké výhody a nevýhody tohoto postupu získávání informací?

Výhoda je, že je vše závislé na člověku samotném – jak se rozhodne, koho kontaktuje nebo co kde zjistí. Nevýhodou pak je, že těch informací je někdy až moc nebo se někde zbytečně překrývají nebo přetloustají, některé informace v sobě mají mnoho balastu a jsou nekonkrétní. Tím myslím hlavně informace z internetu. Co se týká osobního jednání nebo přednášek, tam asi vždycky konkrétní a dává to smysl, ale na tom internetu, když člověk něco hledá, tak ne vždy to je důležité, člověk nezjistí hned, o čem článek je, že třeba informace v něm nebyly tak důležité, nebo je někdy informace na internetu úplně zavádějící. Člověk se pak sám musí rozhodnout, co je důležité a co není.

Ted' bych vám vyjmenovala několik oblastí, ve kterých se domnívám, že by zemědělec mohl mít nějakou informační potřebu. Můžete je okomentovat, ale nemusíte, záleží na vás a na vaší konkrétní zkušenosti. Takž první oblast je novinky v oblasti zemědělství – máte v této oblasti potřebu informací?

Určitě. Jestli mohu ještě zpátky, teď jsem si uvědomil, že taky jedna věc jsou zemědělské výstavy (Země živitelka, Techagro). Na těch výstavách se zas člověk některé věci dozvídá a informuje se. Takže novinky určitě. Ted' je třeba navigace, GPS, takže ty novinky jsou potřeba.

Informace z oblasti odborných setkávání a dalšího vzdělávání? Vyhledáváte nebo potřebujete je?

Problém je, že toho bývá hodně, takže musíte si vybrat ta správná, někdy se nekonají ve vhodný okamžik nebo musíte dělat sezónní práce, ale pokud možnost je, tak tahle setkávání a odborné semináře jsou podle mě nejprínosnější. Když si člověk čas najde a není to moc daleko, tak to má asi největší přínos.

Aktuální tržní ceny?

Tam je to dost těžké, ty informace jsou samozřejmě podstatné, ale těžko se shánějí, protože jiná možnost se je dozvědět je při prodeji u obchodníků a překupníků, kde se každý taky trochu chová jinak, nebo na portálu SZIFu je informační systém a tam jsou akorát nějaké jateční ceny, obilí a většinou to je zpětně. Takže když člověk prodává, tak o cenách neví, jsou důležité a nejsou k sehnání, nebo aspoň tak, aby měly váhu a nějakou vypovídací hodnotu.

Informace o zemědělských dotacích?

To bude to hlavní, bez dotací by to dneska bohužel nešlo. Tam je důležitá jedna věc, že žádosti se podávají pravidelně kolem 15. května, nebo to je nejzazší termín, letos je to posunuté o měsíc, takže tam člověk ví, že k tomu datu si musí maximum informací sehnat. V březnu v dubnu na Portálu farmáře nebo na portálu SZIFu jsou, takže tam ty informace jsou nejdůležitější a většinou se dají sehnat. Je to dané i formou zákona, že stát to musí včas oznámit, aby to mohlo vstoupit v platnost.

Informace z oblasti legislativy?

Tím, že mám zaměstnance, mám i externího účetního, který tyto věci řeší. A co se týče legislativy, já spíš řeším ty dotace. Člověk se snaží chovat podle zákonů, ale legislativa jde tak nějak lehce mimo mě. Pokud se to netýká dotací a pracovně-právních vztahů, tak se mě to až tak netýká, ale je toho spousta a neřeším to úplně.

Informace týkající se pozemků (pacht, koupě, prodej...)?

Tam to člověk pořád sleduje, pozemky jsou dost podstatné, ceny jsou někdy kvůli překupníkům přemrštěné, ale teď se tento trh trochu zastavil. Informace jsou to důležité, ale těžko se shánějí a málokdo řekne, za kolik prodá, za kolik koupí, tyto informace nejsou moc k sehnání

A nemáte pocit, že je dnes daleko těžší sehnat pozemek ke koupi, než tomu bylo dříve?

Tím, že se na to určitá skupina vrhla a bere to jako investici, tak dneska vlastníkům chodí spousta dopisů, takže existuje přehršel nabídek, které chodí řekněme pětkrát do roka. Z jedné

strany to chápu, protože cena půdy byla jeden čas hodně podhodnocená, každý se jí zbavoval za pár korun. Dneska mi naopak připadá, že cena půdy je přemrštěná, a naopak v horších oblastech, kde je půda méně kvalitní, jako třeba u nás je bonita 1,50 Kč, což odpovídá bonitě z hlediska výnosnosti a půdních podmínek, tak tržní cena je 22 Kč za metr. A třeba v oblasti Polabí, řekněme Pardubicka, kde je bonita třeba kolem 20 Kč, tržní cena přes 50 Kč nejde, což je 2,5násobek, zatímco u nás je to 20násobek. Lidi jsou dopisy zahlceni, někdy jsou trochu v obraze, ale bohužel překupníci to teď hodně napalují. Mně překupník nabízel, jestli nechci koupit pozemek za 36 Kč, a když jsem mu nabízel sám pozemek ve vedlejší katastru, který bych nejradši prodal, abych mohl koupit něco blíž u sebe, tak mi za něj nabízel 22 Kč. Takže rozdíl 14 Kč mi připadá až nehorázný a teď samozřejmě druhá věc je, že je to nevýhoda pro ty menší zemědělce, což já jsem zčásti větší, ale mám i v rodině menší zemědělce, tak to samozřejmě nahrává těm velkým firmám. Většinou jdou majitelé pozemku přímo za těmi, kteří to obdělávají a ani vlastně nekontaktují sousedy. To samé u nás, kde bydlím. Z jedné strany velké firmy a už vím, nejedna ta firma má skoupenou pomalu třetinu katastru. Což do budoucna bude velký problém pro potenciální mladé zemědělce, kteří by chtěli hospodařit, nebo pro ty malé, protože k půdě velkých firem se nedostanou a budou se dostávat jenom k pachtům. Takže cena půdy je důležitá, ale těžko se zjišťuje nebo údaje bývají nepřesné nebo zavádějící.

Pak tu mám další tři kategorie – informace z oblasti osiv, a potom hnojiv a postřiků?

U mě to bude jednoduché, protože my jsme v ekologickém režimu, takže co se týče osiv, tak se dozvím nějaký seznam na Portálu farmáře, tj. certifikovaných bioosiv, ze kterých musíme vybírat, a pokud tam není ta naše odrůda nebo druh, tak můžeme koupit na výjimku konvenci. Takže člověk řeší momentální nabídku, co tam kde je, řeší, jaký druh obilí, a pak jakou odrůdu. Ale pokud tam ten druh je, tak moc možností nemá, tak se snaží z toho, co tam je, zjistit nějaké informace, což je důležité.

Postřiky a hnojiva – v ekologickém režimu se hnojiva moc používat nesmí, jsou nějaké výjimky a možnosti, ale to je na mě až moc alchymie, zatím jsem to moc neřešil. A postřiky to samé. Jsou tam nějaké výjimky, ale člověk se snaží tu polařinu dělat opravdu jenom pomocí živočišného hnoje a nějakých takových postupů. Zatím to člověk dělá, tak to svým způsobem vychází, a tím taky je možné dělat jenom obilí. Pokud jde o nějaké speciální plodiny jako kmín, které nevím, jestli by v ekologickém režimu bez chemických hnojiv bylo reálné dělat, tak by se vidělo, ale zatím k tomu podrobnější informace nepotřebuju.

Můžu se zeptat – polaříte na celé té výměře?

Do teď na 50 ha z těch 460 a teď k tomu přidáváme dalších 50 ha, takže zhruba na 100 ha. Tam jde o to, že to funguje v jiném systému, než je pastva, že tam nebudeme mít jenom travní porosty, ale budeme střídat ornou a travní porosty z hlediska nějakých těch cyklů, což si myslím, že bude výhodnější z hlediska obnovy travních porostů, které se časem degradují nebo snižují výnosy. A když ta půda bude pod drnem a pak se na ní začne polařit, tak to zase bude mít výhody z hlediska čistoty pro obilí a plevely apod. Takže spíš z tohoto důvodu teď vymýšlíme nějaký systém, abych to napasoval na dotace, abych ty podmínky splňoval a nepřišel o ně. Tak, aby splňoval i zatížení dobytka atd., tak jsme teď ve fázi zvažování, jak to přesně postavit.

Informace z oblasti ochrany rostlin?

Tam se nás to vůbec netýká, my řešíme mechanicky, když je nějaká podmínka, plečkování, to jsou spíš jednoduché mechanické zásahy, takže postřiky nepoužíváme.

Informace z oblasti péče o půdu?

To budou různé kultivace a tak, tam řešíme situaci, že většina pozemku byla zatravněná, takže tam ty činnosti byly jednodušší. U té orné půdy už je to trochu složitější nebo je více znát, když člověk některé věci nedělá, takže tam už člověk informace získává a snaží se je hledat a přebírat, jak zpracování půdy rozumně dělat, a následně nad tím sedí. Tím, jak jsme v ekologickém režimu, tak stále vycházíme z mechanických činností pomocí strojů, takže o tom se snaží člověk informace získávat a přebírat je a používat.

Informace z oblasti počasí?

To je alfa a omega, tam jsou informace tři dny dopředu maximu, co je člověk schopen sehnat, ale jsou portály, kde jsou předpovědi dlouhodobější a člověk to musí sledovat. Třeba když jsem si myslel, že sklídím sena bez přemoknutí, tak to v těch výměrách a v tom počasí nejde. Člověk se už na začátku smíří, že třetina sena ne-li více bude přemoklá nebo někdy i vymoklá. Takže to počasí je důležité, ale bohužel se těžko shánějí informace na déle než dva nebo tři dny. A i tehdy je to někdy risk.

Informace z oblasti zemědělské vybavení a technologie?

To je určitě podstatné. Tím, jak lidí v zemědělství ubývá, agrotechnické lhůty se kvůli počasí zkracují – dneska není žádné jaro, je zima a pak hned léto – tak je nutné zkracovat i technické

postupy. K tomu jsou stroje, které to nějak zpracovávají nebo se k tomu nějak chovají, takže to je podstatné sledovat a získávat k tomu informace, to ano.

Informace z oblasti finančních služeb, zemědělské úvěry, pojištění a další finanční služby?

Spolupracuji s námi tři banky, takže tam je otázka, co chce člověk nakupovat a jaká je nabídka úvěrů, takže když člověk potřebuje něco financovat, tak se obrátí na ně a podle nejvýhodnější nabídky se rozhodne. Jinak že by to člověka nutilo za nízkých úroků investovat, to asi úplně ne. Co člověka trochu motivuje, to jsou investiční dotace. Samozřejmě když je nějaká investiční dotace, o které víme, že časem nebude, tak to člověka motivuje, když tam dostane z 50 % dotaci, aby do něčeho šel. To by třeba mělo význam. Ale aby to člověk jinak sledoval... Banky asi sledují, když ČNB vyhlásí kursy. Jestli si půjčím za 1,5 % nebo za 4 %, to už je asi znát. Ale nějak to moc neřeší, když potřebuje, tak si půjčí.

Informace z oblasti zemědělského marketingu?

Na to zboží, co děláme, máme dva tři odběratele, takže marketing se neřeší, ale jednou cestou, jak se orientovat, je produkty nějak finalizovat. Při marketingu bych musel spolupracovat s někým, kdo něco vymyslí nebo nabídne, nebo se stát součástí nějaké sítě a to se mi moc nechce. Takže marketing zatím nepotřebuji, ale do budoucna ho z hlediska rozvoje firmy neztracuji. V rámci stabilizace firmy bude asi potřeba.

Sledujete informace z oblasti životního prostředí?

Tím, že jsme v ekologickém režimu, tak se nás životní prostředí týká a myslím, že pracujeme v souladu s přírodou. Člověk spíš řeší nějaké normy ohledně hnojišť nebo nafty, to jsou základní věci, které se nás týkají. Životní prostředí je pro nás důležité, ale tím, že jedeme v ekologickém režimu, tak ho tak nějak splňujeme.

Ted' jsme zhruba v půlce našeho rozhovoru, následovat bude několik otázek na téma informačního chování. První jste mi částečně zodpověděl, ale můžete k tomu třeba něco dodat, ale nemusíte. Hledáte informace z vašeho oboru podnikání, pouze když hledáte nějakou konkrétní informaci, nebo pravidelně aktivně sledujete například novinky z oboru?

Každý má nějaké svoje weby nebo portály, na které se podívá, když má čas. Když je někdy zajímavý nadpis nějakého článku, tak se do něj člověk podívá, pokud se samozřejmě týká oboru nebo zvažování. Jedna věc jsou informace, které se mě týkají aktuálně, např. o osivech, když je

setí, ale člověk uvažuje do budoucnosti o některých nápadech. Takže když uvažuji zase o mléku a vidím článek týkající se mléka nebo chovu mléčného skotu, tak se na něj podívám, ale vím, že to aktuálně neřeším. Takže jak kdy, jak co, podle času a nálady, podle toho, co s tím souvisí, včetně nějakých odkazů dalších. Takže někdy vyloženě konkrétně, co zrovna potřebuju, někdy jen tak brouzdám, jestli mě náhodou něco neupoutá.

Dalo by se obecně říct, jaké zdroje informací využíváte nejčastěji?

Určitě internet. Internet je na prvním místě, pak se najdou nějaké na seminářích, hledat se dá i v knížkách a časopisech.

Já teď zase uvedu několik zdrojů informací, které jsou podle mého názoru pro zemědělce důležité, a vy mi je zkuste ohodnotit podle toho, jak často je používáte a jak jsou pro vás užitečné. První je diskuze s členy rodiny a příbuznými z hlediska četnosti využití a užitečnosti.

Tátu už nemám jako zemědělce, jsem v rodině jen s mladšími sourozenci. S těmi někdy debatujeme, ale člověk se spíš ten vedoucí debaty a ten, kdo informace dává. Ne že bych žádné nezískal, ale ze 100 % je to řekněme 20 %. Ale i tak jsou někdy důležité a mohou rozhodnout o konečném rozhodnutí.

Diskuze s ostatními zemědělci?

Jasně, tam je to něco podobného jako v rodině, tak 30 % těch informací беру v potaz.

Vlastní zkušenosti?

Ty jsou asi nejcennější. Nemohu říct, že bych jich měl tolik, ale mají největší váhu. Na moje rozhodování má vliv také tak 20 nebo 30 % z nich.

Informace od zástupců dodavatelských firem (osiva, agrochemie, zemědělská technika)?

Samozřejmě, že většinou když něco nakupuju, např. teď jsou to osiva, tak se o té odrůdě snažíme něco od prodejce zjistit, nějaké plusy a mínusy, jak s tím správně dělat. To je dost podstatné. Pokud tedy ten člověk informace má a snaží se je říct.

Bývá to většinou tak, že vás zástupci těchto firem kontaktují sami?

Ne, ne, ne. Chodí nám sice nějaké letáky, ale to se týká spíš konvenčního zemědělství, např. chemie a konvenčních osiv. Je pravda, že chodí i nabídky na bioosiva, ale ty si většinou

vyhledávám sám. Mám nějaké dodavatele, vím o nějakých firmách, samozřejmě se snažím nakupovat přímo od zemědělce jeho vlastní osiva, abych ho podpořil, ale třeba travní semena kupuji od firmy, se kterou spolupracuju dlouhodobě a znám ji. A jejíž informace беру v potaz, což je dost důležité.

Další zdroj jste už také zmiňoval, ale ještě jednou – návštěva výstav, seminářů, přednášek pořádaných státními organizacemi, třeba SZIFem nebo Ministerstvem zemědělství?

Jsou důležité, tam jde jen o to, že když se pořádají často, tak si musí člověk udělat čas a podle tématu poznat, která se ho týká. Přednášky jsou někdy dost podobné a překrývají se, takže je třeba dát pozor, abyste na něco nešla dvakrát, ale jsou dost podstatné, protože tam se toho dozvíte dost nebo se tam i setkáte s ostatními zemědělci a na podobné téma s nimi můžete probrat spousty věcí, i tyto zdroje jsou dost důležité.

Návštěva výstav, seminářů a přednášek pořádaných soukromými společnostmi?

Tam jak kdy, většinou už mi to připadá trochu tendenční, i když to nepořádá za nějaký peníze nebo za nějakým účelem, protože mám dost práce tak mi nepřijde, že bych ty soukromé moc navštěvoval. Mám svoje stálé partnery, kteří přednášky pořádají každoročně, i stát a SZIF nějaké pořádají, takže nemám potřebu ještě chodit nějak často na tyto soukromé.

Může pro vás jako informační zdroj sloužit rádio a televize?

Rádio asi vůbec, tam kromě počasí neříkají nic, a v televizi ani žádné odborné pořady nejsou, nejbližší je asi Náš venkov, ale ten kolikrát není ani o zemědělství, ale obecně o venkově. Žádné odborné pořady v televizi mě nenapadají, snad jen Slováci mají trochu zajímavější pořad pro zemědělce. Takže televize a rozhlas pro mě zdroj nejsou.

Co se týče zpráv o zemědělství, máte pocit, že reportáže v těchto médiích jsou objektivní a reportéři znají problematiku?

Často ne, občas je tam jen agrární analytik, nějaký pan Havel, nevím ani křestní jméno. Často mi to připadá tendenční a nemá to hlavu a patu. Tam nejde o odbornost, ale o senzaci, která má upoutat lidi, ale nikdo neví, co se pod tím skrývá, na řadu věcí se dá dívat z více úhlů. Zemědělství v těchto médiích, to je zabitě.

Takže obraz, který tato média o zemědělství vytvářejí, vám nepřijde úplně objektivní?

Ne, tam spíš vždycky zazní, že zemědělci berou dotace, což je z jedné strany pravda, ale člověk kvůli dotacím musí poslouchat stát a plnit různá nařízení, a navíc pak rohlík může stát korunu nebo dvě. To si nikdo neuvědomuje. A druhá věc – zemědělci jsou opravdu závislí na počasí, které nikdo neovlivní. Zemědělci často nadávají a jsou nespokojení, člověk taky sám musí něco dělat, ale v televizi jsou podávani jen jako ti, kteří berou dotace a nic nedělají. Není znát, že by televize měla k venkovu nebo zemědělství nějaký vztah. U nás je hodně velkých firem, tzv. agrobaronů, kteří to zčásti berou hlavně jako byznys a obraz zemědělství nebo venkova ani nepotřebují zviditelňovat, to by naopak bylo proti nim, protože kde je velká firma, která nemá konkurenci, jedna velká mašina, tam na vesnici nikoho nevidíte. A to by měla být podstata zemědělství, ne jenom potrava, ale i krajina a život na venkově. Ale televize to takhle neprodává, protože to velkým firmám nenahrává.

Další informační zdroj, který tu mám připravený, je hledání na internetu – to už jste zmiňoval.

Mám tu uvedený zejména Portál farmáře Ministerstva zemědělství.

Ten používám kvůli hlášením – tam je veškerá komunikace ohledně zvířat, hlášení, evidence, dotace, tak to je dost podstatné. Ale většinou se informace na Portálu farmáře týkají tohoto LPISU, na odborné věci moc není. Jsou tam seznamy dodavatelů osiv apod., ale z hlediska dotací funguje spíš portál SZIFu. Portál farmáře je de facto podsekce SZIFu.

Okomentoval byste nějak Portál farmáře z hlediska funkčnosti nebo přehlednosti?

Ted' udělali nový, ale už jsem si zvykl. Ted' byl Portál farmáře místo, kde se dávají žádosti o dotace a tak, připadal mi trochu archaický, nebyl graficky moc pěkně udělaný, ale bylo to hodně jednoduché a připadal mi přehlednější než ted' ten nový. Jsou tam sice pěkné obrázky a pěkná grafika, ale připadá mi mnohem chaotičtější, a to jsem ještě nezačal dělat žádost o plošnou dotaci. To jsem zvědavý, jestli to bude změněné nebo ne, protože ted' jsem psal žádost o proplacení jedné dotace, vygeneroval jsem si ji a ona se mi někam ztratila. Někam se uložila a nevěděl jsem přesně kde a musel jsem ji složitě hledat, zatímco při těch předchozích operacích to bylo vždycky jednoduché a člověk si ji mohl jednoduše stáhnout. Tímhle to ted' trochu zkomplikovali.

Navíc když si podáte žádost o proplacení dotace, tak to časem zmizí a člověk musí všechno zálohovat.

To je další věc, ale tohle moc neřeším. Jakmile žádost podám, tak vím, že je zpracovaná, ale je pravda, že tento systém taky nechápu.

Další informační zdroj tu mám: Zástupci finančních společností (banky, pojišťovny, nebankovní služby)?

Člověk je kontaktuje sám, když potřebuje něco financovat. Oni občas napíší nějaký mail, jestli něco nechci apod., ale tady se to řídí podle potřeby, co potřebujeme nakoupit nebo do čeho investovat, než aby na to měly vliv banky. Samozřejmě, že když je nějaká nižší úroková sazba, tak to člověka trochu motivuje, nebo dneska jsou úvěry přes PGRLF nebo dotované PGRLF, tam je potom úroková sazba jedno procento, takže tady má asi ta půjčka smysl největší, ale že by mě banky nějak ovlivňovaly nebo na mne působily, to ne. To spíš ve výsledku, jestli člověku půjčku dají nebo nedají, ale to se mi naštěstí ještě nikdy nestalo. Ale člověk samozřejmě ví sám, co je schopen utáhnout. Člověk by si mohl půjčovat a investovat, ale taky to musí splatit a nějak to ustát. Takže záleží na člověku a i ty banky si to hlídají, takže člověk ví, že to nemá smysl, když má ještě něco nesplaceného.

Dále tu mám jako informační zdroj mobilní aplikace.

Používám aplikaci na počasí, tam mám aplikaci ČHMÚ a potom ještě stránky Norské počasí. Mobilní aplikace má výhodu, že člověk dneska má telefon u sebe a může se kdykoli podívat na počasí, jestli budou přehánky nebo bouřka. Takže už hodinu předtím – což je nejpřesnější – tuší, jestli něco přijde nebo nepříjde. Problém je, že telefony jsou o to větší a rozbitelnější, když má člověk telefon pořád u sebe a běhá s ním po poli.

Dále sociální sítě?

Používám jenom Seznam a WhatsApp, a to ještě spíš s manželkou a známými, jinak sociální sítě k podnikání vůbec, jenom e-maily.

Kontaktování státních organizací (Ministerstvo zemědělství, SZIF nebo jejich regionálních organizací)?

Většinou je to ten nejzákladnější zdroj, když člověk opravdu neví. Zavolá do Prahy, tam ho odkážou na místní regionální místo, takže když je něco nejasné nebo nejisté, a to většinou jenom v případě, že to jsou nějaké špeky, že ani oni sami o tom nevědí, tak je člověk kontaktuje jako poslední záchranu. Když člověk něco neví nebo si není jistý, jestli něco neudělal špatně nebo něco nepřevedl, tak to je určitě důležitý zdroj, a kontaktuji ho většinou jen osobně nebo

telefonicky, tam jiný způsob kontaktu asi není. Na základě telefonického hovoru jde poslat nějaký mail, ale když už je člověk kontaktuje, tak to už je něco důležitého.

Kontaktování zemědělských svazů a asociací?

My jako firma jsme členem zemědělského svazu. Je to trošku rozporuplné, ale na jednu stranu je to velká skupina firem se silnou lobby a informace mají hodně „vychytané“ z první ruky. Jsem schopen mít informace dřív než okolí, které ve svazu není, protože každý týden mi posílají novinky mailem. Ale že bych sám po nich něco chtěl, to ne.

Zemědělské publikace, časopisy a noviny?

Když jsem byl mladší a na internetu toho ještě nebylo tolik, tak asi ano. Dneska vychází spousta odborných časopisů, vím o nich, ale neodebírám je a asi už bych byl informacemi zahlcen příliš. Uvažoval jsem odebírat je pro zaměstnance, aby trošku byli v obraze, protože je to tištěné, přehledné, nemuselo by to být špatné. Ale většinou to bývají měsíčníky a člověk by nebyl schopen to pročíst a informace zpracovat. Těch informací by pak asi bylo moc, i když ty odborné časopisy někdy bývají nejzajímavější a nejsmysluplnější, to je pravda. Možná je podceňuju.

Uvažoval jste o předplatném nějakého konkrétního časopisu?

Pro mě byli nejzajímavější Náš chov a Farmář. Pak ještě možná časopis Úroda, ale ten mě tolik nepřitahoval. Ale to si pamatuju ještě z vysoké školy, to je 10-15 let, možná jsou teď novější časopisy, ale tyhle dva ještě vycházejí a většinou mi dávali nejvíc podstatných informací, byli asi nejsmysluplnější a pro mě nejvyužitelnější.

Výzkumy univerzit a dalších vědeckých institucí?

Tím, že ještě občas chodím na nějaké přednášky a mám kontakt na vysoké školy, tak když se ke mně něco dostane, tak to zajímavé je. Druhá věc je, že ne vždy je to veřejně přístupné a někdy to bývá ještě v angličtině. A já se svojí nedostatečnou znalostí angličtiny se k tomu ne vždy dostanu. Někdy mi přijde téma zajímavé, ale ve výsledcích a v tom, co zjistili, se ztrácím. Je to psané přes statistiku a tak, ale selský rozum se z toho někdy vytratí a ten přínos a zisk z toho nejsem schopen zjistit.

Mohl byste okomentovat názor některých zemědělců, že současné české zemědělské školství nevytváří úplně odborníky pro praxi? Že není spjato s praxí?

Někteří moji spolužáci na vysoké škole zůstali a dneska tam učí. Když mi říkají, co tam dneska chodí za děvka, tak se docela děším. Takže nevím, kde je chyba, jestli v rodičích atd. Zájem o zemědělství upadá, protože tento obor je brán jako podřadný, pracuje v něm dneska spousta Ukrajinců, bez nich by ani nefungovalo. Takže jsou potřeba spíš lidé do vedoucích funkcí, jako inženýři, takže to střední odborné vzdělání úplně upadlo. Vím, že střední odborná učiliště ani pořádně nejsou, nebo je jich jen pár a co vím od kamaráda, jejich syn na jedno chodí, tak je to také trochu divně vedeno. A vysoká škola je možná odtržená od praxe, přitom praxi bych považoval za dost podstatnou, aby si studenti udělali takové kolečko a prošli některé provozy a viděli, o co se jedná. A naopak ti, kteří o to neměli zas takový zájem – většinou se „hnojárna“ brala jako nejlehčí vysoká škola a spousta lidí tam chodila jen proto, aby měla školu nebo titul). A naopak tam chodily děti zemědělců, které věděly, že půjdou zpátky domů, ale bylo tam málo lidí, kteří by byli mimo obor. Na jednu stranu je to možná dobře, že tam chodí děti zemědělců, ale když už tam chodí někdo mimo obor, tak ne proto, aby v oboru pracoval. Chtějí jen vystudovat vysokou školu a dál zájem o zemědělství nemají. Berou to jenom jako odchozenou vysokou školu.

Veřejné nebo odborné knihovny?

Když jsem dělal diplomku, tak jsem byl v Praze ve Slezské, kde je ústřední zemědělská knihovna, dokonce jsem tam měl i průkazku. Člověk má představy a plány, jak by rád to a ono, ale pak se tam nedostane. Je to tam pěkné, člověk by tam byl schopen strávit celý den a spoustu by se toho dozvěděl, ale najít čas a naplánovat si to. Ale když jsem byl na škole, tak v Suchdole i Brně byly knihovny ve škole, takže tam ostatní knihovny člověk moc nenavštěvuje. Tedy z hlediska odbornosti – v Benešově chodím do knihovny, ale to spíš pro knížku (mimo obor).

Takže čtete i beletrii?

Výjimečně, snažím se, ale já spíš nějakou duchovní nebo filosofii, nebo spíš co se týče víry a tak. To je asi to jediné, člověk má taky knihy nakoupené doma a není schopen je všechny přečíst, takže podle nálady a podle času. Když jsem v Benešově a na něco čekám, tak tam zajdu a něco si přečtu.

A poradenské firmy jak zdroj informací?

Dvě firmy používám na dotace, nebo spíš kamaráda, který má firmu, takže když něco potřebuju, tak mu zavolám. Nebo když něco zpracuji a nejsem si jistý nějakým výběrkem, tak tu firmu požádám, to se týká spíš poradenství ohledně dotací nebo investičních dotací. Jinak si myslím,

že ani ne, třeba z hlediska rostlinky. Když už, tak od dodavatelů, ale poradenské firmy na tohle moc nepožívám, nekontaktuji, nevyhledávám.

Napadá vás ještě nějaký zdroj informací, který využíváte a nezmiňovali jsme ho?

Na začátku mě napadla akorát kniha a časopis, to už jsme jmenovali, ale jinak si myslím, že nic. Ty zdroje jsou tak vyčerpávající, že asi dalšího nic. Asi už mě nic víc nenapadá.

Mám tu posledních pár otázek, tentokrát na ověřování informací. Na základě čeho se rozhodnete určitým informacím věřit?

Záleží, z jakého jsou zdroje. Když je zdroj důvěryhodný, jako ZIF, Portál farmáře nebo třeba stránky Českomoravského svazu chovatelů masného skotu, tak to беру jako důvěryhodné. Tam člověk zjišťuje, co potřebuje. Jinak když narazím na něco ne úplně ověřeného, tak si to snažím potvrdit ještě někde jinde. Takže pokud na tu informaci narazím ještě jinde, tak potom ji беру jako důvěryhodnou, ale hlavní jsou ty jmenované zdroje, u kterých člověk ví, že jsou garantem nějaké jistoty a serióznosti.

To jste mi částečně odpověděl na další dvě otázky – jaké zdroje informací pokládáte za důvěryhodné? Chcete k tomu ještě něco dodat?

Obecně odborné portály různých svazů. Stránky zemědělského svazu, stránky masného skotu atp.

To jste částečně odpověděl i na moji další otázku: Porovnáváte své výsledky s více zdroji?

Někdy ano, když třeba někde něco zjistím, tak si najdu na internetu ještě nějaký odkaz, nebo když je to něco podstatného, tak to ještě prověřím. My jsme členové PRO-BIA, to je kolektivní instituce, takže tam také nějaké informace zjistím nebo se dozvím. Takže dozvídám se z více stran a pak si utvořím nějaký obrázek. Zase to nebývají rozhodnutí, která člověk dělá ze dne na den, jsou to dlouhodobější rozhodnutí, na která je dost času.

A myslíte, že to má smysl, porovnávat a ověřovat informace?

V zemědělství se obecně odbornějším informacím věřit dá, pokud to není vyloženě nějaký bulvár. Nemyslím si, že by v zemědělství byly falešné zprávy nebo stránky. Ověřování slouží spíš už jen k potvrzení, že by člověk narazil na nějakou senzacechtivou zprávu nebo na něco, o čem nikdy neslyšel, to se stane málokdy. Tohle je v zemědělství podle mě dost mrtvé.

Mohla by pro vás rozhodovat i cena informace, kdybyste si měl zaplatit placený seminář, databázi nebo nějaké školení?

U soukromého kursu samozřejmě záleží na tom, co mi ten kurs dá. Takže základ je cena/výkon. Takže je otázka, v jaké výši částka je a jestli mě bude trápit, že jsem ji vyhodil, a kurs byl přitom „o ničem“.

A naopak – kdyby to pro vás mělo přínos, tak byste tu cenu neřešil.

Samozřejmě, z druhé strany by to mělo význam, že by tam nechodil úplně každý. Když je něco zadarmo, přihlásí se spousta lidí, a pak se může stát, že lidé, kteří o to mají zájem, se tam nedostanou. Mohlo by jim to něco dát nebo je někam posunout, ale tím, že je to zdarma, tam někdo jde jen tak „na čumendu“. Může se stát.

Preferujete spíše tištěné, nebo elektronické informace?

Tištěné mají své kouzlo, ale z hlediska rychlosti člověk používá hlavně ty elektronické. Tištěné třeba až následně. Když řeším dotace, první informace zjistím na internetu, podle toho začneme pracovat, a potom se třeba dostanu i k nějakým tištěným, které mám třeba někde archivované, ale musím si vzpomenout kde. Pak si je můžu projít a dělat si poznámky a podtrhnout si, nebo naopak si vytisknout informace z internetu. Tištěná podoba je taky důležitá, je přehlednější a jistější – člověk ví, že ji u sebe má, nikdo ji nemůže „zapřít“ nebo vymazat.

Napadá vás něco, co vás při hledání informací omezuje?

Asi čas.

To je nejčastější odpověď. Existují nějaké informace, které vám chybí?

Co se týká zemědělství, to nevím. Co člověk potřebuje, to si zjistí. Možná když vláda chystá nějaké opatření – řeknu poslední případ, co mě zaskočil, naštěstí mi to vyšlo dobře: to bylo v dotačním období 2015, kdy tam zničehonic dali podmínku, že pokud člověk bude chtít brát dotaci na pastviny, tak může mít zatížení maximálně 1,15 dobytka na hektar pastvin. A přitom kráva s teletem byla 1,4. To jsem úplně nepochopil, ten vzorec jsem se dozvěděl někdy v dubnu nebo v březnu a mělo to platit od května. To jsem se dozvěděl na poslední chvíli a tenkrát jsem byl hodně zaskočený.

Máte celkově pocit, že by zemědělská politika v ČR byla koncepční?

Je to boj o to, kdo tam dneska vládne, tak je jasné, že to nahrává velkým celkům. Já je na jednu stranu neodsuzuji, je to tvrdý byznys, ale bohužel ti menší jsou dneska utiskováni. To je chyba. Já jsem zastáncem toho, ať jsou malí i velcí vedle sebe. I u sebe jsem zaznamenal posun – když jsem byl mladší, považoval jsem ideální plochu z hlediska využití strojního parku farmu (ne úplně soukromou, ale firmu) s cca 1000 ha. Dneska, když to vidím z hlediska životního stylu na vesnici, včetně vlastního prožití života, tak vidím jako ideální, aby existovaly farmy do 50 ha. Pokud někdo mladý bude chtít žít na vesnici a tu činnost provádět, tak by tam ze začátku mohla být nějaká podpora. Což dneska samozřejmě není. Dneska jsou všude dlouhodobé smlouvy, což tady si i trochu odporuju, protože i v naší firmě se snažíme tak fungovat. Ale jsem stále otevřený tomu, že kdyby někdo nový přišel, jsem ochoten se zachovat jinak. Ale pro mladé zemědělce jsou dneska odstrašující hlavně evidence a papíry. Totéž já, když se bavíme o investičních dotacích, tak pro malé zemědělce jsou dotace do milionu, což je zajímavé, že člověk dostane půlku zpátky, ale administrativa s tím spojená a různá hlášení jsou tam pomalu stejné jako u projektu za 100 milionů. Když vezmu, kolik musím věnovat tomu všemu času, tak ten, kdo bere dotaci 100 milionů, si najme člověka, který se tomu všemu věnuje, nějakou částku mu zaplatí, což v tom rozpočtu je pakatel, kdežto pro mě najímat si někoho za desetitisíce jsou vyhozené peníze a abych já se tomu věnoval, je ubíjející. Sledovat to, hlídat to. Velké firmy mají výhodu, že každý člověk v nich má svoji činnost, což zase nahrává těm velkým v tom, když mají člověka, chtějí, aby byl maximálně vytížen, aby si na sebe vydělal. A tam mi chybí vytvořit kontrolní organizace, které opravdu chodí na kontroly, a nefungují jen lišácky jako poradci. Mohli by chodit častěji, je spousta zemědělců, kteří jsou čuňata nebo dělají něco jenom kvůli dotacím, ne z přesvědčení. Ne, že by člověk nikdy neudělal nějakou chybu nebo že by se mu všechno povedlo, ale s kontrolami je problém, že přijdou třeba tři najednou, což mi připadá nesmyslné. Je potřeba, aby na každého zemědělce přišla alespoň jednou do roka a upozornit ho, kde co dělá špatně a co má napravit, dát mu první varování a za rok se uvidí. Místo toho si na jednoho zemědělce sedne pět kontrol najednou během měsíce, ale efekt mi připadá zbytečný. Ten člověk je z toho vyklepaný, protože dneska v zemědělství je člověk kvůli počasí kolikrát ve stresu, a ještě do toho kontroly mu kolikrát nepřidají. Kontroly by měly spíš zemědělcům pomáhat a být ráda, že to někdo chce dělat, než je dusit a trestat a stíhat. Kontroly a papíry. Papíry a evidence jsou samozřejmě důležité, ale dneska když to vidím, tak – nechci se rouhat, ale bohužel – radši ať mi chcípne kráva, než abych měl něco špatně vyplněného. Ale to je věc pojetí od státu. Měl by to pojímat trochu jinak. Měl by být zemědělcům partnerem a ne drábem, který čeká, koho může klepnout přes prsty.

Ještě zbývá posledních 5 otázek. Nakupujete někdy na základě reklamy nebo doporučení prodejních společností?

Na mě reklama moc nepůsobí. Občas, když mě něco zaujme, tak se podívám, co to tedy je a k čemu, ale jinak mě reklama neovlivňuje, spíš lehce míjí. Může mě upozornit na výrobek, že o něm popřemýšlím, ale nepoběžím ho hned koupit.

Vnímáte nějakou možnou roli knihoven v souvislosti s informacemi z oboru zemědělství?

Samozřejmě vycházejí nějaké časopisy a odborné knihy, otázka je, jak velká ta knihovna musí být. Knihovna na vesnici či malém městě asi zas tak vybavená nebude, i když naopak může. Knihovna může být podstatný záložní zdroj informací, o kterém vím, že když tam zajdu, tak informaci získám. Někdy je docela problém, že knihovna knížku objedná, ale je to na dlouhé lokte, zatímco já ji potřebuji co nejrychleji a musím se nějak rozhodnout. Ale z hlediska stability a jistoty nejsou knihovny špatné. Člověk ví, že když v rámci republiky někde daná knížka je, že se k němu dostane. Druhá věc je, aby tu knížku zároveň nepotřebovalo dalších pět lidí, kteří budou čekat další dva měsíce, než se k nim dostane. Takže ta pružnost a promptnost tam není tak velká, zato spíš jistota a stabilita, si myslím. Z hlediska knížek, u časopisů je to jiné, ty tam jsou.

Jak hodnotíte dostupnost informací týkajících se vašeho podnikání?

Co mám, s tím si vystačím. Tím, že ten obor je specifický, člověk má lidi kolem sebe, ostatní zemědělce, že z hlediska provozu je to v klidu, výjimka je u dotací a aby se člověk včas dozvěděl, jaké všechny podmínky má splňovat a neměnilo se to každý rok. Ta pravidla jdou někdy proti sobě, někdy se divoce mění. Člověk trochu tuší, ale o informace o dotacích jde hlavně, musí být přesné a včas. Nebo být dlouhodobě předvídatelné, třeba rok nebo rok a půl, aby se člověk mohl připravit, aby věděl, co bude.

Je zde něco, co byste k tématu rád dodal?

Já si myslím, že asi vůbec, že to bylo vyčerpávající. Probrali jsme snad všechno. Tam je podstatná ta role státu z hlediska informací a chování se vůči zemědělcům nebo agrárnímu sektoru. Stát musí informace garantovat a hlavně je poskytnout včas a hlídat si to. Třeba systém evidence a všechno papírování, tam je tolik změn a papírování, že se v tom časem ztratíme.

Okomentoval byste nějak současnou politickou situaci a to, že premiér je zároveň majitelem obrovských pozemků?

To je jednoduché a má to vliv na to, co se děje. Tam je ohromný střet zájmů a trvá pořád, ačkoli dotyčný tvrdí, že podnikání není jeho, tak je jasné, že když mám podnik, který pořád zdálky je můj a kdykoli se do něj můžu vrátit, tak ho pořád беру jako svůj a nevykašlu se na něj. Je to velký střet zájmů, který ovlivňuje rozhodování státu. Viz třeba s dezinfekcí a testy (na koronavirus), to jsou až absurdní případy, které by člověka ani nenapadly. Ale teď se potvrzuje, že když potřebujeme udělat co nejvíce testů na rychlo, tak je lze dělat jen ve čtyřech laboratořích, z čehož jedna je ve svěřeneckém fondu. Nebo když chce někdo vyrábět zdarma dezinfekci z lihu, tak na něho vlítnou celníci a finanční úřad, nedají mu sice pokutu, ale pohrozí mu a on to přestane vyrábět, aby na tom následně firma premiéra začala vydělávat. To je děsivé, ale dneska jsem viděl průzkum, že pořád tato strana má 34 %, což je další děs. Ale to je zase věc informací – když dneska někdo vlastní tak ohromný majetek, má politické médium a má média, která by měla psát pravdu z jeho pohledu a dnes ovládá i trochu televize (ČT zatím nejméně, ale už to tam taky trochu je), tak lidé nemají informace kde získávat. Když si vezmu, za co se dříve omlouvali politici nebo za co odstupovali, tak to je dneska úplně bezpředmětné. A hlavně postavení této strany – když se někoho zeptáte na názor, tak žádný názor nemá nebo se musí podívat nebo poradit. To je úplně absurdní systém, který s demokracií nemá nic společného. Tento člověk má tři skupiny lidí – ty, které si koupí a zaplatí je jako žoldáky, nebo ty, které získá jako fanatiky a kteří v něho věří jako v Pánaboha, a ty, na které má složku. To jsou tři skupiny lidí, díky kterým tento stát řídí. Ten člověk je pracovitý, je podle mě i chytrý, ale je to pořád byznysmen. Kdyby tu svou firmu prodal a řekl: „Dobře, už mám dost, jdu dělat politiku“, tak bych tomu možná věřil. Ale z druhé strany je teď vidět, že to není člověk, který by byl schopen zvládat krizi. Tady se projevuje, že politika je úplně jiný systém a stát se řídí úplně jinak než firma, kde se ho všichni bojí a všichni ho poslouchají. Já jsem si trošku naivně také myslel, že model řídit stát jako firmu není špatný. Ty naše předchozí politické strany také rozkrádaly, peníze mizely, myslel jsem, že nějaké změně dojde. Nečekal jsem tedy zrovna od tohoto člověka, že on bude ten pravý, ale „řídit stát jako firmu“ mi nebylo úplně cizí, čekal jsem, že to třeba bude ekonomicky zajímavé. Ale stát jako firma fungovat prostě nemůže, ten má fungovat jako stát, jako nějaká jistota a poslední záchrana. Stát nemůže dělat experimenty a lítat sem a tam, když jeden den řekne šéf něco a druhý den něco jiného.

Ještě se zeptám na jednu věc, která s tím souvisí – má být zemědělství podnikání nebo péče o krajinu nebo obojí?

To si musí rozhodnout, kdo to platí. Venkov dneska vymírá, takže tam je to propojené s tím, že jedna věc je údržba krajiny, což je zásadní z hlediska udržení vody a eroze, na druhou stranu

nejlevnější péče o krajinu je ta, když v ní hospodaříme. Mělo by to být propojené. A hlavně, co se nikdy nebralo v potaz – hlavně za pana Klause, který řekl, že potraviny nepotřebujeme, ale všechny dovezeme dotované zvenku – dnes všichni vidí, že když je nějaká krize, tak každý stát pečuje hlavně o své lidi, protože si nemůže dovolit se na své lidi vykašlat. Kdyby to někdo udělal, tak samozřejmě nemá šanci dál dělat politiku. Ve finále si každý hraje na svém písečku. Dneska se to týká roušek a respirátorů, ale může to jednou být otázka potravin. Takže stát by měl být soběstačný na 100 %, přestože se dneska jídlem hodně plýtvá a půlka jídla se vyhazuje. Takže je třeba stanovit nějaká opatření, aby stát byl soběstačný, zvlášť je problém u dobytka a u obilí. Než člověk zaseje a sklídí obilí, tak to trvá rok. Takže nějaké zásoby musí být, to samé u dobytka. Pokud se rozhodnu zvýšit stav skotu, tak to neudělám během dvou měsíců. Tam je generační obměna dva roky. Takže tady musí stát řešit, aby existovaly nějaké minimální stavy nebo něco, aby byl stát soběstačný. Připadá mi nejrozumnější, když něco chci skladovat, že je hloupost nakupovat hovězí a dávat ho do mrazáku. Ideální je mít stáda krav, a když přijde krize, tak je okamžitě zabiju. Ale když je nezabiju, bude to stát minimum – skladování v mrazáku a prodej pod cenou. Takže jde o koncepci soběstačnosti, potravinové soběstačnosti a údržbu krajiny. Ta dneska souvisí s vodou a se vším. Když říkám, že dneska všichni žijí ve městech, tak samozřejmě každý chce odjet na vesnici na chalupu, jak to dneska většinou funguje, a tam mít pořádek a uklizeno. Tam je problém ten, že jak dneska většina lidí žije ve městech, tak jim smrdí kráva, smrdí jim prase, tak je problém, co na tom venkově potom mít, když zase zemědělství bez živočišné výroby je nesmysl. To zemědělství musí být propojené a postavené na dobytku, což dneska úplně není a což je taky zásadní chyba z hlediska degradace půdy a nějaké úživnosti a tak. Živočišná výroba je pracnější, člověk je tam uvázanější, starat se o dobytek je celoroční práce. Chyba státu je, že nemá koncepci, živočišnou podporuje minimálně. A zatížení 1,3 na ha mi připadá málo, aby to mělo nějaký vliv na půdu.

Je na závěr ještě něco, na co byste se chtěl zeptat vy mě?

Asi nic už, nic mě nenapadá. Jaké bude počasí? Jak to bude s těma suchama? Jestli se otepluje nebo ochlazuje a jak to bude dál?

Chtěla bych říct, že dobře, jak byste potřeboval, ale spíš jsem v tomhle pesimista.

Ono to bude zajímavé s lesy, protože kůrovec asi spolkně časem všechno, nebo aspoň v těch nižších polohách do 700 m, a to bude další věc, co to udělá s tou vodou. To jsem taky zvědavý, protože les vodu zadržuje, má na ni vliv. A cirkulace vody, lesy jsou v kopcích a na skalách, co

tohle udělá, to bude taky zajímavé. Tohle by mě zajímalo, kdybyste náhodou znala odpověď, tak abychom věděli.

Já bych vám na záznam ještě chtěla poděkovat. Nabízím, že vás seznámím s výsledky výzkumu a tímto se s vámi loučím a děkuji.

SUBJEKT č. 12

Dobrý den, já se jmenuji Eva Křížková, jsem studentkou navazujícího magisterského studia Informační studia a knihovnictví na Filozofické fakultě a ráda bych Vám položila pár otázek, které se týkají mé diplomové práce Informační chování a Informační potřeby zemědělců. Souhlasíte s vedením tohoto rozhovoru?

„Ano.“

A souhlasíte s tím, že bude rozhovor nahráván?

„Ano.“

Nejdřív vám položím pár obecných otázek. Jak dlouho pracujete jako zemědělský podnikatel a co Vás vedlo k rozhodnutí pracovat v této oblasti?

„Tak oficiální živnostenské oprávnění k této činnosti mám od roku 2015 a vedlo mě k tomu asi,... zdědění našeho statku po předcích vlastně vrácení v restituci po tom, co tam čtyřicet let panovaly státní statky a tím, že jakoby moje rodina i po vystěhování a širší rodina se pohybovala v zemědělství, tak jsem k tomu měl kladný vztah od mala, takže zdědění a restituce toho statku bylo vlastně jenom jako logickým uzavřením toho rozhodnutí se věnovat zemědělství.“

Tak... Ted' zazní pár otázek, které se týkají Vašich informačních potřeb...

Dá se říct, že míváte nějakou potřebu informací, která se týká Vašeho podnikání?

„Tak,... ano, mám, mám potřebu ty informace získávat.“

Jaký druh informace vyhledáváte nejčastěji? Dá se to takhle nějak říct?

„Tak nejčastěji vyhledávám informace, vlastně mě zajímá hodně ten strategický výhled celý Český Republiky, v tom, jak budou fungovat dotace, co vlastně je jako prioritou Evropský Unie a Český Republiky a sledovat, jakým způsobem se vyvíjí vlastně možnost malejch zemědělců, jako jsem já vlastně na tom trhu uspět a zda aktivity těch malejch zemědělců, kteří nechtějí hospodařit na těch velkých lánech, jsou podporovány a budou podporovány.“

Jaký je váš postup, pokud potřebujete zjistit nějakou informaci?

„Tak, často informace vyhledávám na internetu, zejména teda na stránkách eAGRI a SZIFu a vlastně poslední dobou i přes Facebook, kde tyto vlastně organizace ten Facebook využívají

a dávají tam aktuální informace, které vždycky jakoby pročtu. Samozřejmě je tady ještě agentura v Benešově, kam se podává jednotná žádost a kde teda by měli mít ty konkrétní informace, zejména o té jednotné žádosti nebo o dalších těch opatřeních, které se mě týkají zejména, protože mám jenom pastviny a louky, takže ty agroenvironmentální opatření jsou pro mě důležité, co se v této oblasti děje... A občas se snažím jít i na to školení, třeba k jednotné žádosti, které je pořádáno v Benešově.“

Dokázal byste uvést výhody a nevýhody tohoto vašeho postupu získávání informací?

„No... tak nevýhodou je, že se po tom musím vlastně jakoby pít sám a občas jsou zejména ty webový stránky eAGRI a Ministerstva zemědělství takový... ne úplně jasný, že tam člověk hledá dost dlouhou dobu to, co potřebuje a není to tam úplně jako transparentně...vyvěšené.“

To znamená, že co se týká přívětivosti těch stránek spíše...

„Tak jsou takový jako kostrbatý no, to uživatelský prostředí je takový...“

Tak, teď vám budu říkat nějaké domnělé informační potřeby, které byste mohl mít a budu ráda, když mi je okomentujete, vlastně jestli tu informační potřebu máte nebo nemáte a případně nějaký váš další komentář, ale není to nutné.

Tak, novinky z oboru zemědělství?

„Jestli...“

Jestli máte...

„Jestli jsem v obraze...“

Spíše, nemá to být nějaké zkoušení, ale spíš jestli máte potřebu informací v této oblasti. Můžete jí mít, nemusíte...

„Asi v tuhle chvíli není úplně jakoby moje priorita, protože pořád ten podnik se snažím nějak jakoby stabilizovat a máme nějaký svůj výhled a svojí linii, takže novinky, když na ně natrefím a mám čas, tak se na to rád, tak se tím rád prolisťuju nebo proklikám, ale není to zatím úplně ta priorita.“

Odborná... informační...váše informační potřeba z oblasti odborných setkání a dalších vzdělávání?

„To určitě je v několika ohledech, jednak mě zajímá třeba tím, jak máme pastviny a louky, tak hodně se zajímám o výrobní postupy senází, to jak správně zatravňovat ornou půdu nebo ty pastviny ošetřovat a vzhledem k tomu, že se chystáme realizovat projekt vzniku bourárny na jehněčí a hovězí maso, tak mám i třeba potřebu vyhledávat odborná setkání, co se týče jednak nějakých hygienických opatření a zaštitění toho provozu, aby byl jako bezproblémový a druhak se chci i dovzdělávat třeba ve zpracování toho masa.“

Co se týká aktuálních tržních cen, zajímáte se o takový druh informací?

„V podstatě ne.“

Informace o zemědělských dotacích?

„Ano, to samozřejmě ano.“

Legislativa?

„Legislativa taky, ano. My hospodaříme v režimu ekologického zemědělství, takže tam sledujeme ještě i legislativu v této oblasti, takže určitě se snažím mít ty informace, abych někde něco nepodcenil.“

Informace týkající se pozemků, pachtu, koupě, prodeje?

„Moc nesleduji, protože díkybohu se nám v rámci těch restitucí vrátily téměř všechny pozemky zpět, část jich ještě pronajímám sousednímu zemědělci a pořád mám jako možnost si ty vlastně své pozemky brát do svého vlastnictví, tudíž mě pachtování a tak, moc nezajímá.“

Co se týká třeba informací o osivech?

„To také sleduju, zejména kvůli zatravňování té orné půdy, takže mám některé stránky a některé dodavatele, kdy se o to zajímám, čtu si, čtu si složení a vlastně i konzultuji s těmi odbornými poradci těch osivářských firem, co je vhodné do naší, do našeho podnebí.“

Hnojiva a postřiky?

„Nevyužíváme.“

Ochrana rostlin?

„V podstatě, u nás se to týká jenom ošetřování travných porostů, takže tam se chemie nevyužívá a využíváme jenom mechanických prostředků.“

Péče o půdu?

„Péče o půdu tím, že máme spíš ty pastviny a louky, tak mě to spíš zajímá jako s ohledem k tomu, jak se k péči o půdu staví ostatní zemědělci, zejména ty s velkou výměrou a vlastně se snažím zjistit, zjišťovat i postoj Ministerstva zemědělství v tom, jestli vlastně tu půdu chrání, či ne.“

Máte třeba pocit, že v této oblasti státní orgány konají dostatečná opatření v péči o půdu?

„Myslím si, že rozhodně ne.“

Co se týká informací z oblasti chovu hospodářských zvířat?

„A teď je to ve smyslu...?“

Zase, jestli máte potřebu informací prostě nebo hledat si informace na toto téma.

„Jo, určitě, určitě a nedávno jsem si teď stáhnul takovou pěknou dvousetstránkovou brožuru o chovu skotu od A do ZET, takže po večerech čtu a mám tu potřebu, protože samozřejmě čím víc člověk zná ty pochody těch zvířat, tak může předcházet různým nemocem, lepším porodům, a vlastně jakoby prosperovat.“

Co se týká informací o počasí? I takové jsou pro Vás důležité?

„No, ty jsou zásadní samozřejmě, takže využívám mobilní aplikaci Aladina a Meteosat a koukám na to v podstatě několikrát denně a zejména při těch pracech, při sklizni sena, tak je to zásadní, samozřejmě.“

Vyhledáváte i informace z oboru zemědělského vybavení a technologie?

„Ano, vyhledávám, protože teď jsme taky, se nám podařilo se vybavit novými pícninářskými stroji a traktorem, takže ten trh sleduji a vlastně mě ta technika natolik zajímá, že to sleduji i když nic nepotřebuju a tak koukám, jakým směrem se to vyvíjí a...“

Co se týká informací o zemědělských úvěrech, pojištění a dalších finančních službách, i takové informace si třeba aktivně vyhledáváte?

„Ano, aktivně vyhledávám, protože úvěry využívám teďkon poměrně často, teď i při realizaci toho projektu na tu bourárnu jsem projížděl mnoho bank a úvěrových společností, abych si

utvořil přehled na trhu a našel nějakou vhodnou nabídku, samozřejmě PGLRF sleduji a ty jejich dotační možnosti zejména na úroky z úvěrů, takže asi...”

A informace z oblasti zemědělského marketingu? Takové informace také vyhledáváte?

„Co to znamená?“

Nějaká jako propagace vašich výrobků konečným zákazníkům nebo nejlepší způsoby propagace.

„To určitě, určitě, protože tím, že se nám snad podaří rekonstruovat a zavést podnik té bourárny, tak samozřejmě se budeme věnovat PR a marketingu a budeme shánět zákazníky a navazovat kontakty s odběrateli, takže i určitě toto je pro nás jako důležité sledovat.“

Takhle dopředu, máte nějakou představu, jak ten marketing bude probíhat, prostřednictvím jakých kanálů nebo médií?

„Určitě, tak my máme v našich kruzích známe grafiky, který umějí dobře... nám jednak poradit, vlastně jestli s tím, jak by se to dělalo. Druhak umí moc pěkně zpracovávat různé propagační materiály a samozřejmě už teď víme, že minimálně přes sociální síť Facebook a e-mail je zásadní komunikovat s těma zákazníkama a tvořit si nějaké mailingové listy, kontaktovník prostě na ty odběratele je základní a pak s nima třeba i udržovat nějaký další kontakt tím, že třeba jednou, dvakrát za rok uděláme den otevřené bourárny, kdy pozveme ty naše zákazníky, aby se podívali, něco jim tam připravíme a vlastně tím se budeme podílet na nějakým jako udržování těch vztahů a podpoře odebrání našich produktů.“

Tak a úplně poslední se zeptám na informační potřebu z oblasti životního prostředí. Je pro vás tato informační potřeba relevantní?

„Je.“

A je to jenom z toho důvodu třeba, že chcete naplňovat nějaké zákonné požadavky státu nebo pro to máte i jiný motiv, si tyto informace opatřovat?

„Je to i nějaký osobní přesvědčení o tom, že člověk se má chovat jako ekologicky a šetrně k té planetě, která mu jednak dává to jídlo a tu obživu a mám pocit, že se to poslední dobou, i když se o tom hodně mluví, tak se pro to, minimálně v naší republice, skoro nic nedělá. Takže my se snažíme samozřejmě i v domácnosti využívat nějakých ekologických prostředků na praní a šetřit vodou a chovat se prostě tak, aby sme tu naši stopu uhlíkovou měli v rámci možností co

nejnižší... I když samozřejmě senáž pořád musím dávat do toho plastu a nikdo nevymyslel zatím nějaký odbouratelný plast nebo je moc drahej, nevím, to nemám nasledovaný, ale v rámci našich možností se o to snažíme.“

Ted'ka jsme zhruba v půlce rozhovoru. Bude následovat několik otázek, které se týkají vašeho informačního chování. První z nich je, hledáte informace z vašeho oboru pouze když hledáte nějakou konkrétní informaci anebo pravidelně sledujete informace, které se týkají například novinek z oboru, i když to už zaznělo.

„A, asi je to dle jakých témat. Jo, tím, že vlastně odebíráám ty novinky a ty newslettery z těch ministerstev nebo z Ministerstva zemědělství a z portálu eAGRI a ze SZIFU a PGLRF, tak samozřejmě se tam tvoří nějaké jako přesycení toho Facebooku těma příspěvkama a myslím si, že vždycky si vybírám jako téma, které se buď nějak aktuálně mě týká nebo mě zajímá a podle toho si to jako pak rozklikávám a vyhledávám dál.“

Jaké zdroje informací by se dalo říct, že teda využíváte nejčastěji? I když, to už vlastně taky částečně padlo...

„Tak určitě jako tím kmenovým jsou, je ten portál eAGRI, zemědělský intervenční fond, PGLRF, a pak samozřejmě různý jako příspěvky, třeba nějakých geologů, který popularizují různý témata viz pan Cílek a tak si tak jako dohledávám ještě ty další informace, ale co se týče těch zemědělských, tak je to určitě toto a samozřejmě asi i stránky Ministerstva zemědělství.“

Ted'ka zmíním několik-

„A asociace pardon, ještě Asociace soukromých zemědělců, na to jsem samozřejmě zapomněl.“

Jste v asociaci?

„Nejsme,.. ale rád bych se o to pokusil jenom teď jsem takovej jako přetížený v různých směrech, tak jsem ještě nenašel ten čas se do té asociace přihlásit a vůbec zjistit ty podmínky, ale o té možnosti vím a myslím, že to do budoucna rád využiju.“

Ted' zase budu jmenovat několik informačních zdrojů, které vyplynuly z různých výzkumů, že jsou nejčastěji využívány zemědělci a vás bych poprosila, jestli byste je zkusil ohodnotit podle toho, jak často je používáte a jak jsou pro vás užitečné. Pokud k nim nebudete mít žádný komentář, nemusíte to komentovat a pokud naopak budete, tak to

můžete rozvést. A já vám vždycky jenom připomenu, z jakýho hlediska bych to hodnocení chtěla.

Tak prvním takovým informačním zdrojem by byla diskuze s členy rodiny a příbuznými. Z hlediska častosti použití a užitečnosti. Členové rodiny a příbuzní.

„Jestli tam mezi sebou vedeme diskuze jo, o zemědělství a –,“

Jak často a jestli z těch diskusí vyplynou nějaké užitečné informace?

„Tak jsou to, zejména tuto diskuzi vedeme s manželkou, která se v našem podniku jako má velmi významnou roli a velmi se v tom angažuje, takže nějaké vlastně směřování a rozhodnutí, jestli třeba půjdeme do ekologického zemědělství nebo jakým způsobem chceme chovat zvířata a mít k nim přístup to, že razíme prostě mít ty chovy volné, aby přes zimu ta zvířata třeba by mohla chodit ven ze zimoviště, tak jsou předmětem našich debat a vždycky to je nějaké konsenzuální rozhodnutí mezi manželkou a mnou, kdy se jako na tom dohodneme. Pak samozřejmě širší rodina taky, mám švagra se sestrou, kteří také hospodaří teda konvenčně a chovají zase prasata, takže vedeme různé polemiky a předáváme si vlastně i informace o tom, že když někdo zjistí nějakou jako novinku nebo že by využil zelenou naftu a tak, tak si jako ty informace předáme a snažíme se být v kontaktu a vyměňovat si vlastně jako ty zkušenosti.“

Částečně už jste zde zmínil další informační zdroj a to je diskuze s ostatními zemědělci....

„Diskuze s ostatními zemědělci je určitě pro mě taky důležitá, jednak třeba v tom chovu skotu nejsme tak zběhlí a rádi se necháme inspirovat a nějak to jako pak porovnat třeba s tou odbornou literaturou, kterou v této oblasti čtu, takže diskuze rozhodně ano a četnost asi je to jako sporadický, myslím si, že je to prostě třeba deset, dvanáct rozhovorů za rok, kdy, zejména při nějakých výměnách služeb, kdy se potkám s těmi zemědělci, tak prohodíme pár slov a vyměňujeme si ty informace.“

Využíváte také vlastní zkušenosti jako zdroj informací pro Vás...

„No, samozřejmě, bez toho by to asi vůbec nešlo.“

A co třeba zástupci dodavatelských firem osiva, agrochemie, zemědělské techniky, je to pro Vás také informační zdroj?

„Je to pro mě taky informační zdroj, určitě, i když většinou tam vnímám spíš jako jejich zájem než moje blaho, ale určitě se nechávám inspirovat a poradit si zejména třeba v těch osivářských

firmách, si myslím že,... tam jsem narazil na pána, kterej mně ty informace podává dobrý a dělá i semináře třeba na zpracování těch senází a to je pro mě určitě důležité.“

Další informační zdroj návštěva výstav, seminářů, přednášek, které pořádají státní organizace?

„No,.. na to moc čas nemám, pokud je to školení třeba na tu jednotnou žádost v tom Benešově, tak tam jedu a vždycky, když tam přijedu, tak mám potom pocit ztraceného času, protože si ty věci asi dokážu najít i v těch newsletterech a nějak se v tom jakoby vyčist, v těch metodikách. Chápu, že ne každý zemědělec, zemědělce baví číst ty metodiky a mě třeba jo, a tak myslím, že kdybych si to načet a přijedu pak na to školení, tak mám pocit, že se tam nedozvím úplně nic, co bych nenačet.“

A dalším informačním zdrojem zase návštěvy výstav, seminářů, přednášek, které pořádají soukromé společnosti?

„Jo, a já teď nevím, kdo pořádá třeba Techagro nebo Země Živitelku, asi je státní nějaká výstava, tak tam moc nechodím, pak mě třeba zajímá, ale to taky moc nestíhám, když mě konkrétní firma, se kterou už mám nějakou předchozí zkušenost nebo jsem si od nich něco zakoupil, tak mě pozve na nějaký jejich den otevřených dveří, kde třeba představuje nějaké nové věci, tak mě to vždycky strašně zajímá, strašně bych tam chtěl jet, ale nikdy se mi to vlastně jako nepodaří, tam jet. Anebo tam jedu, když konkrétně chci zakoupit nějaký stroj a potřebuju ho vidět v provozu a vim, že tam ten stroj bude a vim, že mám třeba někoho, kdo mi tam domluví tu schůzku a můžu, můžu si tam do toho traktoru sednout, popojet nebo mně zapojí ten lis na balíky, tak to jsem využil vlastně v minulých letech... To byl konkrétně Den zemědělce.“

V Kámení...

„Tak.“

Když se zeptám na rádio a televizi jako informační zdroj pro vás?

„Tohle je úplně irrelevantní, my televizi nemáme a rádio taky neposloucháme.“

A z těch třeba nějakých útržků nebo když vidíte nějakou reportáž na téma zemědělství, řekl byste, že zprávy v rádiu a v televizi a teď pominu, jestli jsou to teda komerční nebo soukromá média, jsou objektivní? Co se týká oblasti zemědělství...

„No, ono to, že neposlouchám rádio, není vlastně tak úplně jakoby pravda, ale když se mně podaří naladit a zrovna jedu na dlouhou cestu a poslouchám třeba Český Rozhlas plus, kde se často hovoří, kde to je teda zaměřené jenom na nějaké polemiky a diskuze a tak, tedy tam občas téma zemědělství je a to poslouchám a tam si myslím, že jsou zvaní jako lidi, kteří těm věcem rozumí nebo se snaží prostě nějak dovysvětlit to, co třeba zazní jen v nějakých útržcích a to je pro mě nosný, když se to týká témat, která mě zajímají a rozhodně, rozhodně si to rád vyslechnu.“

Takové to zběžné hledání na internetu, jako informační zdroj?

„Taky a dost často třeba koukám na, se mi podaří zabrousit na stránky nějakých zemědělců, kteří jsou něčím zajímaví nebo se jim něco podařilo jako rozjet, dokázat takže i na reportáže od těchto zemědělců se dívám, pak mě to třeba zaujme natolik, že se podívám na jejich webový stránky někdy sporadicky se mně podaří i je navštívit, když je to někde jako v kraji nebo když jsem jel třeba na kurz stříhání ovcí, tak tam jsem se taky seznámil prostě s farmou, která mě jako zaujala a bylo to inspirativní setkání.“

Již trochu byl zmíněn Portál farmáře Ministerstva zemědělství jako informační zdroj... Chtěl byste k tomu ještě něco dodat?

„K Portálu farmáře? No tak ten teďkon změnili opět vizualizaci, takže člověk zase chvilku, chvilku bádá, jak to jako funguje... Já mám pocit, že se to dá dělat asi ještě jednodušeji, ale v zásadě Portál farmáře využíváme, vedeme tam evidenci prostě těch zvířat, stájový registr, nevyužívám tam tedy moc třeba těch, těch funkcionalit typu skladové karty a nějaké jako evidence majetku nebo nějakých jako no těch zásob, to si dělám jakoby v počítači, ne ručně, ale jakoby v Excelu po vlastním způsobu, protože mi to tam nepřišlo, tak , přišlo mi to tam jak zbytečně složitý,... Ale jako myslím si, že jsem, že mám v tom normální uživatelský znalosti, dokážu si tam podat i prostě jednoduchou žádost, asi bych si tam dokázal i podat nějakou žádost do PRV a nějak se v tom jakoby orientuju a minimálně si dokážu stáhnout nějakou metodiku k tomu, dočíst si to a pochopit, jak to funguje a co po mně ten systém chce.“

Co zástupci finančních společností, banky, pojišťovny, nebankovní služby, jako zdroj informací?

„A teď přemejšlim, v čem my ty informace dávaj.“

Když vlastně by vás navštívil třeba zástupce nějaké finanční společnosti, tak jako jestli i třeba tuhle situaci lze říct, že tento informační zdroj využíváte...?

„Ano.“

Potom dále, co se týká mobilních aplikací? Již jste zmínil ty aplikace na počasí, využíváte ještě nějaké?

„Které se týkají zemědělství?“

Hmm... Nebo třeba o nějakých víte a do budoucna byste je chtěl využívat, je to takový zatím nápad jenom...

„Hmm, hmm, ne tak kromě těch sociálních sítí, který se mě stahují do toho telefonu, tak nemám nějakou konkrétní aplikaci, kterou bych jako využil, to počasí je asi nejzásadnější pro mě a pak... ten rozhled úplně nemám, jestli máte nějaký typ na nějakou zajímavou aplikaci, rád si nechám poradit.“

Tak od ostatních zemědělců nějaké zazněly, ale spíš to jsou potom už jako konkrétní k jejich vlastně výrobě nebo třeba k aplikaci postřiků nebo k zjištění, která choroba se objevila vlastně na té konkrétní rostlině tím, že si jí vyfotí, porovnají to s nějakou databází....

„Jo, jo. O tom jsem slyšel a tím, jak nemáme vlastně jakoby tu ornou půdu a nepěstujeme to obilí, tak vlastně tyhle aplikace nebo takto zaměřenou aplikaci nepotřebuju.“

Co sociální sítě, jako zdroj informací?

„Sociální síť rozhodně využívám Facebook, jako jedinou sociální síť, kde se teda snažím mít v uvozovkách v přátelích nebo olajkováno ty instituce, o kterých už jsme hovořili, případně nějaké další, které mě jako zaujmou a souvisejí s tématy prostě ekologického zemědělství, půdy, dotací a nákych jako,... dalších věcí typu prostě,... hodně tam narážím právě na ty zemědělce, který se vydali tou cestou toho zpracování masa, které plánujeme my a to je pro mě jako inspirativní a rád jakoby tyhle věci sleduju a dělám si o těch věcech svůj názor a inspiruje mě to asi, ale snažím se to mít samozřejmě nějak vyfiltrovaný, abych tam měl, abych si to nějak ověřil i jak to jako funguje.“

Co třeba kontaktování státních organizací? Ministerstvo, SZIF, případně jejich regionálních odborů, tak jste již o tom částečně mluvil...

„Tak určitě, samozřejmě tím, jak my jsme v tom ekologickém zemědělství, tak často musím řešit nějaké výjimky, když třeba chci zatravnit louku nebo zatravnit ornou půdu a chci si vymyslet nějakou skladbu, která není zrovna dostupná v biosměsích, tak žádám o výjimku, takže určitě jako s těmi institucemi jsem v kontaktu, jsem v kontaktu i se svojí jako zastřešující organizací Biokont, která mě má na starosti jako ekologického zemědělce, výjimky na odrohování třeba skotu, takže vlastně i tyto informace si vyhledávám na webových stránkách a pak třeba případně konzultuju telefonicky s konkrétní osobou a i když jsem schopen si jednotnou žádost podat sám, tak stejně rád přijedu do té agentury, protože mě ten kontakt vlastně s tou pracovnící je k užitku, protože se ještě doptám na několik věcí dál a naopak mám z toho lepší pocit, že jsem tu žádost podal, protože jednak za to nenesu plnou zodpovědnost a druhak se tam prostě můžu doptat na potřebné informace.“

Děláte i to, že byste kontaktoval zemědělské svazy, asociace?

„Neměl sem zatím potřebu.“

A co třeba zemědělské publikace, časopisy, noviny?

„Tak, z těch nic neodebírám, i když už jsem o tom uvažoval, ale, no, je to jako s tou asociací, taky, jenom o tom vim, rád bych to zkoušel, ale nemám na to zatím čas, si to nějak objednat, předplatit, ale je možné, že se to vyskytuje už i v elektronické podobě, takže můžu popátrat a samozřejmě rád.“

Co třeba výzkumy univerzit a dalších vědeckých institucí? Jako zdroj informací pro vás.

„Když se k nim dostanu, tak mě to určitě zajímá. Teď jsem se zapojil do projektu nějakých parazitologů, nevím, jestli to dokážu přesně jakoby popsat, doporučila mně to známá veterinářka, že někde v Brně dělají výzkum na parazity skotu a já tam mohu zdarma nebo mohu tam zaslat prostě trus našeho skotu a oni vlastně udělají bezplatné koprologické vyšetření a pošlou mně ty výsledky, což je pro mě jako důležitý, abych věděl potom, jak zaměřovat tu odčervovací nebo tu preventivní léčbu a zároveň oni vlastně je to pod nějakou, myslím, že Masarykovou univerzitou, kde oni potom dál ty parazity zkoumají a pomáhá to možná i k výrobě nějakých dalších farmaceutických prostředků a prostě jakoby ke studiu těch parazitů a jejich prevenci, takže tam jsem se třeba zapojil.“

Co třeba veřejné nebo odborné knihovny? Jako zdroj informací?

„No,... to zatím nepraktikuji. Vždycky někde na těch serverech třeba Svazu chovatelů masného skotu si najdu ke stažení nebo k zaplacení stažení nějakých odborných publikací, které mě zajímají, takže to je jakoby ten můj zdroj informací, ale vlastně jsem asi neměl zatím tu potřebu něco jakoby konkrétně ještě vyhledat třeba v knihovně.“

A poradenské firmy?

„Poradenské firmy... To jsem využil v rámci nákupu těch osiv, kdy jsem tam konzultoval skladbu travní směsi do našich podmínek, ale jinak asi žádnou poradenskou firmu jsem nevyužil...“

Tak, teďka se blížíme už ke konci našeho rozhovoru, zbývá pár posledních otázek, teď by mě zajímalo, napadá vás ještě nějaký zdroj informací, který třeba využíváte a nezmínila jsem ho?

„Asi, asi ne.“

Na základě čeho se rozhodnete určitým informacím věřit?

„No,... To je složitá otázka. Tak buď o tom autorovi něco vim, a je mi něčím jako sympatickej a dohledatelněj, pokud to jsou instituce, tak tam jim samozřejmě věřím, musím věřit ty legislativní rámce, který se mě týkaj, ale zároveň jim často nevěřím, často jim nevěřím to uvažování a tím jak se občas jako snažej dát najevo, že podporujou třeba mladý zemědělce, ale vim jako, ty hlavní dotace a tak nejsou úplně konstruovány zejména z toho programu rozvoje venkova, aby to podpořilo jako ty malé farmy, takže tam já vnímám spíše jako problematiku toho politickýho zadání a nebudu si brát servítky v tom, že jako je to vina našeho premiéra ve spolupráci s ministrem zemědělství a to si tam vyškrtněte nebo nevyškrtněte jak potřebujete v tomhle rozhovoru.“

To je v pořádku, je to váš názor.

„Je to můj názor, samozřejmě a ještě se mě ta politika toho zemědělství jako moc nelíbí v tom, že pořád jsou tady ty velký podniky, který maj spousty hektarů, nedělá se dostatečně, dostatečně jako legislativní opatření proti tý erozi půdy, osevních postupů, i když se tak tváří, že jo, tak si myslím, že to asi funguje malinko jinak a to je podle mě jakby ten problém, kterej nás může jako doběhnout tu krajinu.“

Obecně, jaké zdroje informací pokládáte za důvěryhodné?

„No, tak co se týče dotací nebo nějakýho směřování v tom ekologickym zemědělství a těch jakoby tvrdejch věcí, který se toho zemědělství týkají, tak mi nezbyvá nic jiného, než věřit Ministerstvu zemědělství, protože ty legislativní rámce a ty podpory jako vytváří, takže když už se udělá nějaká aktualizace nějakých programů třeba v jednotný žádosti a sazeb třeba mladejch zemědělců v jednotné žádosti nebo zase další nová pětiletka nebo dvouletka na ty agroenviromentální opatření, tak tam nezbyvá nic jiného, než věřit, že to tak je, s tím nic neudělám a pak samozřejmě se snažim... číst i ty autory, který se věnujou těm tématům víc do hloubky, kritizujou a z toho si vlastně jako na základě toho, co vidim a z vlastní zkušenosti zkouším udělat nákej mezinázor, kterej,... a ani nemůžu říct, že mám pravdu, já jenom prostě si snažim z toho vybrat to, co si myslim, že tak je a pozorovat to i z té praxe jakoby těch ostatních zemědělců.“

Porovnáváte své výsledky s více zdroji?

„Ano.“

Myslíte si, že má smysl porovnávat a ověřovat informace?

„Myslím, že to je nezbytný.“

Rozhoduje pro vás i cena informace? To znamená, kdybyste měl vynaložit nějaký peníze na placený seminář nebo databázi, tak je to něco, co vám nějak brání pak to získat tu informaci? Ty finance...

„Nebrání,... Nebrání, jenom je otázkou, jestli placené informace a semináře s lektory třeba jsou právě tím relevantním zdrojem.“

To znamená, že by to bylo asi na konkrétním posouzení...

„Asi tak, individuální jedno posouzení, rozhodně se dívám po lektorech, když už takovýhle seminář je, rád se dívám do nějakých životopisů nebo třeba po odborných publikacích o recenzích dalších, takže si myslim, že se snažim ty věci jako ověřovat a ne hned jako skočit na první dobrou.“

Preferujete spíš tištěné nebo elektronické informace?

„Asi jsem v tom neutrální. Já mám pořád rád, když jako něco držim v ruce, takže když je to třeba kniha „Chováme ovce“ nebo odborná literatura nějakou, kterou si můžu jako vzít do

postele nebo si ji jako číst v klidu, tak to využívám taky a pak samozřejmě jsem jako uživatel toho internetu a sítí, takže nemám problém zase ty věci jako číst i na tom počítači.“

Napadá vás něco, co vás omezuje při hledání informací?

„Asi jenom časová vytiženost...“

To je vlastně to samé, co zaznělo i v jiných rozhovorech...

Existují nějaké informace, které Vám chybí?

„Já mám pocit, že to, a teď je to možná jenom mojí neschopností si to jako dohledat, ale vlastně je teď konec nějakýho programovacího období a začátek jako nového programovacího období Evropský Unie a já vlastně jako moc nevím nebo ke mně nedoputovaly informace o tom, jaké je nějaký další plán zemědělství, nějaká strategie zemědělství, ať už to jsou dotační podpory nebo nějaká vize, výhled vlastně na to další programovací období, informace o tom, jestli, některé dotace budou končit, jestli jednotná žádost je napořád, a prostě,... nebo se plánuje, že se tam budou dělat nějaký změny a třeba pro mě, jako je životně důležitý dotační titul nebo životně důležitý, to jsem možná jako nadnes, ale ty agroenvironmentální opatření, to, jestli když já se budu věnovat pastvinářství a tomuhle směru zaměření živočišný výroby, jestli mě ten stát bude garantovat tu podporu v tom, že to mám dělat dál, nebo se udělá nějaké jako Koperníkův obrat a bude tam, bude najednou podporovaný zase něco jiného, zelenina nebo... Nemám asi informaci o tom jako výhledu, nějakou jako polopatickou, kdy mě někdo řekne, teď to čtyry roky plánujem takhle a za ty čtyry roky neplánujeme zase nějaké další zvrát, ale budeme v tom pokračovat tak, aby i ten zemědělec tu svojí činnost měl vlastně tak jako udržitelnou a nemusel přemýšlet o tom, jestli náhodou nemusí změnit trošku jakoby to svoje zaměření, aby to vlastně jako udržel, to hospodaření...“

Nakupujete na základě reklamy nebo doporučení zástupců prodejních společností? Zase osiva, agrochemie...

„Ne.“

Pouze jenom na to se nespoleháte.... Jak vnímáte roli knihoven v souvislosti s informacemi z oboru zemědělství, je nějaká možná nabídka nebo něco, co třeba byste v této souvislosti využíval, nebo mohl využívat?

„Tak roli knihoven vnímám jako všeobecně, jako důležitou, to, že tam já nechodím osobně si pro nějaké knižní tituly, zaměřené na zemědělství, spíš jako, spíš přisuzuji tomu, že sem časově vytiženej a je pro mě pohodlnější stáhnout si brožuru prostě z internetu, kde jí během tří vteřin zaplatím kartou a můžu si jí pak stáhnout, ale,... možná ze strany knihoven by pro mě bylo příjemný, kdyby vyšel nějaký nový titul, který se týká zemědělství, ať už je to ekologické zemědělství, zpracování masa nebo cokoliv prostě v tom ranku toho zemědělství a přišlo by mi do mailu, máme tady novou knihu, přijďte si jí pučit, tak to by mě vlastně jako možná motivovalo k tomu, si jí tam dojít pučit...“

Takže takové jako newslettery... z knihovny.

„Tak, tak, tak...“

Děkuji za ten tip. Jak hodnotíte dostupnost informací týkajících se vašeho podnikání?

„Asi dobrou... Což znamená trojka.“

Jsou tam nějaké rezervy...

„Ano.“

Tak a teď nás vlastně čeká ukončení rozhovoru... Je zde něco, co byste k tomu tématu rád dodal?

„Ne“

Pokud ne, je něco, na co byste se chtěl na závěr zeptat?

„Asi ne...“

Pokud taky ne, tak bych vám chtěla poděkovat za účast na tomto rozhovoru, nabízím, že po ukončení, zpracování výsledků vás mohu seznámit s tím, jak ten výzkum dopadl a tímto se s vámi loučím a děkuji.

„To budu rád. Děkuju taky.“

Rozhovor č. 13

Dobrý den, já se jmenuji Eva Křížková a jsem studentkou Karlovy Univerzity oboru Informační studia a knihovnictví a pracuji na své diplomové práci na téma Informační potřeby a informační chování zemědělců a ráda bych vám položila pár otázek, souhlasíte s tímto rozhovorem?

„Ano.“

Data budou anonymizována, vaše jméno nikde nezazní. Souhlasíte s nahráváním tohoto rozhovoru?

„Ano.“

Jak dlouho pracujete jako zemědělský podnikatel a co vás vedlo k rozhodnutí pracovat v této oblasti?

„Tak v zemědělství pracuju vlastně po skončení střední školy. To znamená od nějakýho roku 86 tak nějak, třicet šest, třicet čtyři let. Zhruba tak. No a zemědělství má u nás v rodině tradici, můj děda vlastnil tenhle statek, otec na něm hospodařil, no a já teda nějak jako pokračuju... dál.“

Ted' vám položím pár otázek, které se týkají vašich potřeb informací. Míváte nějakou potřebu informací, které se týkají vašeho oboru podnikání?

„Tak ano, to jsou informace ze SZIFu, vlastně podpory, veškeré podpory pro zemědělce...“

Další otázka už trochu souvisí s tím, co jste teďka řekl, jaký druh informace vyhledáváte nejčastěji...? Takže, je tam ještě něco jiného, kromě těch informací ze SZIFu?

„Ne, to jsou změny, vlastně veškeré informace jsou změny z loňského roku, změn je čím dál víc a na změnách...“

Jaký... Dokázal byste říct jaký je váš postup, když potřebujete nějakou informaci zjistit?

„No tak, buď z internetu, že jo, to jsou Portál farmáře anebo pracovník tamního pracoviště...SZIF.“

Jsou nějaké výhody a nevýhody tohoto postupu získání informací?

„To nevím.“

Ted' bych vám řekla několik takových nejčastějších oblastí, kde by zemědělci mohli potřebovat nebo získávat nové informace. Budu vám je říkat, pokud byste měl potřebu to nějak okomentovat, říct ano, to se mě týká, ne, to se mě netýká a pokud k tomu nemáte žádný komentář, tak to nemusíte komentovat.

Tak první okruh jsou novinky z oboru zemědělství, jestli máte potřebu informací z této oblasti?

„Tak, potřebu úplně nemám, ale rád to sleduju.“

Odborná setkání a další vzdělávání?

„Ano, to absolvováváme.“

Aktuální tržní ceny?

„Ano.“

Informace o zemědělských dotacích?

„Ano.“

Legislativa?

„Ano.“

Informace, které se týkají pozemku, jako pacht, koupě, prodej.

„Ano.“

Informace o osivech?

„Ano.“

O hnojivech a postřicích?

„Ne.“

O ochraně rostlin?

„Ano.“

Informace z oblasti péče o půdu?

„Ano.“

Chovu hospodářských zvířat?

„Ano.“

Počasí?

„Ano.“

Co se týká toho počasí...

„To je nejsledovanější ukazatel.“

Máte třeba nějaké aplikace, na to?

„Ano.“

Nebo vlastní meteostanici?

„Ne, vlastní meteostanici nemám, mám akorát vlastní teploměr a srážkoměr.“ (*smích*)

Jasně. Co informace z oblasti zemědělského vybavení a technologií?

„No tak... ano, viz průběžně. Myslim si, že veřejnost je dobře informována. Jsou různé veletrhy, letos teda to Techagro zrušej, ale veletrhů je spoustu. Firmy se zabývající dávají bulletiny, jako informovanost do tohohle PR se investuje hodně, že jo, a do takových věcí, to asi mají ty velké společnosti zmačklý.“

Není problém, že byste měl nedostatek informací?

„Ne.“

Co informace o zemědělských úvěrech, pojištěních a dalších finančních službách?

„Taky dostupný... Naopak, přetlak je denně, že jo, banky nabízejí, peněz je spoustu.“

Máte pocit, že tyto služby jsou ve finále výhodné pro zemědělce?

„No tak,... jde o to, jestli se to dá nazvat službou, že jo, to je vlastně marketing jednotlivých firem.“ *(smích)* „Co je na tom za službu“

Takže do určité míry...

(smích) Do určité míry, co je na tom za službu?

„No ano,... děláme to pro vás...“

Co třeba informace z oblasti zemědělského marketingu, to znamená jako propagace vašich výrobků zákazníkům...

„No tak s tím nemám žádné... zkušenosti. Jako agrární komora, ano podporovala, jsou různé programy, informace mám.“

Kdybyste chtěl propagovat své výrobky tak byste-

„Tak by se to dalo.“

A informace z oblasti životního prostředí? Potřebujete nebo hledáte?

„Tak, nepotřebujem ani nehledáme... Jsou přesně dané limity, za který my nemůžeme, tak není vlastně co, že jo. No...“

V podstatě by se dalo říct, že v této oblasti se snažíte naplňovat danou legislativu a dotační podmínky...

„Tak. Ano. Maximálně, to je všechno daný v zemědělství, dneska už se můžete jenom rozhodnout, jestli zasejete v úterý nebo ve čtvrtek, ostatní je daný. Co a kam, čím ošetřit, všechno už je skoro rozhodlý. Ta svoboda v tom zemědělství jako oáza poslední... *(smích)* posledního svobodného podnikání se nám rozplynula...“

Respektive, dá se říct, že to souvisí se zemědělskou politikou státu a s tím, kam dává peníze...

„Ano.“

Tím jsme uzavřeli vlastně tu oblast informačních potřeb a teď je další oblast, která mě zajímá, a to je, jakým způsobem postupujete při hledání informací, takzvané informační chování. Jsme zhruba asi v půlce toho rozhovoru.

„Ano.“

Hledáte nějaké informace z vašeho oboru podnikání pouze, když hledáte nějakou konkrétní informaci anebo pravidelně sledujete třeba novinky z oboru nebo tak.

„Tak... pravidelně sleduju nějaký novinky, protože... mi chodí z Agrární komory informační bulletin. Agrární komora bych řek, že ty informace předává dobře. Maj svůj web, tam si nastavíte, dáte si to sledovat, takže... “

Chodí Vám ten bulletin tištěný, teda?

„E-mailem.“

Jaké zdroje informací využíváte nejčastěji? Zase už to trochu tady padlo, ale je něco, co byste k tomu chtěl dodat?

„To nevím.“

Ted'ka tady zmíním několik možných informačních zdrojů, které se ukázaly, že zemědělci využívají nejčastěji a vás bych poprosila, jestli byste je zase zkusil nějakým způsobem okomentovat. Z hlediska toho, jak často je používáte a jak jsou pro vás užitečné.

„Ano.“

První z nich je diskuze s členy rodiny a ostatními příbuznými, jak často používáte tento informační zdroj a jestli pro vás může být užitečný...

„Ano. Vzhledem k tomu, že tady pracujeme jako rodina, tak bez toho vlastně, to nejde.“

Co třeba diskuze s ostatním zemědělci? Jako informační zdroj?

„Ano, taky... Často... si zařizuji... “

Dalo by se říct, že mezi vámi funguje taková jako řekněme, sousedská výpomoc nebo...

„Ano, ano.“

Nebo prostě dobré vztahy...

„Dobré vztahy.“

Obecně, samozřejmě, konkrétně se to potom může nějak lišit...

Co třeba vlastní zkušenosti, jako informační zdroj?

„Ano, taky... „

Potom zástupci dodavatelských firem-

„Ano.“

-osivo, agrochemie-

„Jasně.“

-zemědělská technika.

„Marketingově to mají zmáklý.“

(smích)

Dál to nechcete už rozvádět... *(smích)*

„Ne.“ *(smích)*

Co třeba návštěva výstav, seminářů, přednášek, ale –

„Ano.“

-akcí, které pořádají státní organizace?

„Tak, patří to k tomu, jo... “

Tak, a akcí, které pořádají soukromé společnosti?

„Taky.“

Z hlediska užitečnosti, třeba ty akce, které pořádají státní organizace, versus akce, které pořádají soukromé společnosti. Je to tak nastejno? Jakoby ten objem informace, který vám vlastně poskytnou potom k vaší práci...

„To nevím, protože se mi zdá, že ten stát tolik informací nepodává nebo je mají neúplný, zkreslený a nepřesný... “

A co by bylo, podle vás, příčinou tohoto stavu?

„Myslím si, že příčinou tohoto stavu je častá změna těch podmínek a všech věcí, kdy na to není schopnej reagovat ani ten zemědělec a ani ten úředník, kterej ve skutečnosti tedy nemá nic na práci, ale vlastně neví.“

Je v tom takový chaos by se dalo říct, trochu...

„Ano.“

Co třeba rádio a televize jako informační zdroj? Pro zemědělce...

„To nevím, z hlediska počasí dobrý.“ *(smích)*

A z hlediska třeba, že by se vám stalo, že tam slyšíte nějakou informaci, kterou byste při své práci mohl nějak využít?

„To nevím... Jakože slyším, že je celá země žlutá a ona to není pravda, tak nevím, co bych na to mohl využít, že jo, že řepka nám zhoršuje půdu, je neekologická, to taky není pravda, no a jediný, co bych ještě mohl říct, že nám vlastně neříkaj, že řepka je jediná... plodina, která se dá ještě zobchodovat, o kterou je vůbec ve světě nějaký zájem.“

To znamená, že ty informace považujete za jednostranné nebo zkreslené... z médií...

„Řekl bych, že je to tak účelově prezentované.“

A ještě vidíte třeba nějaký rozdíl mezi rádiem a televizí?

„Hm... To nevím... Poslouchám Českéj rozhlas dvě, tak tam tolik netlachaj.“

(všeobecný smích)

Nebudem už to tedy rozvádět...

Co třeba hledání na internetu jako zdroj informací?

„Tak jako dobrý, hm,... asi všechno funguje, že jo, ty kanály jsou čerpateľný, prezentace, spoustu článků, že jo, internet jako výborný...“

Portál farmáře Ministerstva zemědělství?

„Ano.“

Nějak byste okomentoval Portál farmáře, jak se vám zdá přehledný, dostupný?

„Pff, dostupný je, přehledný... už míň.“

Ale všechny informace, které potřebujete-

„Ano, složitý,... ale spousty informací teda, až by se jako dalo říct, že zdrojově nadupaný, no, i když, ve skutečnosti taky zpožděný, že ani na tom portálu není to, co vlastně v legislativě platí.“

(smích)

„Ale tak to je. To, co máme mít do patnáctýho května hotový, podle nějakých pravidel, tak je zveřejněný dvacátýho, jo... No tak co na tom je... a neví to ani ten úředník jo, tak nevím, kde je ta snaha prostě.“

A třeba informace, týkající se vyhlášených kol dotací nebo tak...

„Ano, ale i jednotlivých podmínek a dodatků a takový věci, prostě... Myslim si, že ten SZIF je šíleně zkostnatělej, tak jako, ono nemůže být jinak, že jo, před deseti lety měl dvě stě lidí, teď má čtyři a půl tisíce... “

(smích)

Dobře, co třeba zástupci finančních společností? Banky, pojišťovny, nebankovní služby, jako zdroj informací pro vás?

„Ano, taky dobrý, tak banky mají přehled o... spoustě produktů, že jo, asi bankovních. Dneska jsou, dostupných úvěrů je mrak,... za dobrý peníze.“

Mobilní aplikace jako zdroj informací?

„To nemám.“

A tu aplikaci na počasí? Jako Aladin nebo Meteosat, tu máte...

„Ano.“

Sociální sítě jako zdroj informací pro zemědělce?

„Ne, to taky nemám.“

Kontaktování státních organizací jako Ministerstvo zemědělství, SZIF případně jejich organizací regionálních? To už jste taky zmiňoval trochu...

„Ano.“

A kontaktování zemědělských svazů a asociací? Když máte nějakou potřebu informací, jestli byste-

„Hele, to by asi šlo na tom Portálu farmáře ty kontakty jsou všechny, jo,... Ale... na komoru, Agrární komora to taky, informace tohoto charakteru jako jsou. Horší je to teda s tím SZIFem.“

A... tudíž i jako informační zdroj jsou tyto organizace pro Vás dostupné?

„Ano“

A můžete je vlastně kontaktovat...

Zemědělské publikace, časopisy, noviny, jestli využívat?

„Ano.“

Potom výzkumy univerzit a dalších vědeckých institucí?

„Tak zřídka... Tak ÚKZÚS mapuje nějaký tyhle ty půdní vzorky, co dělá, a to jednou za pět let vydaj publikaci, tak tu... No, tak jsou jiný, který používaj Marouška třeba... nebo jako jsou odborníci, kteří rádi spolupracujou se zemědělci.“

A veřejné nebo odborné knihovny jako zdroj informací pro zemědělce...

„To já jako ne, ne, nepoužívám“

A poradenské firmy?

„To ano.“

Tak. Ted'ka zbývá ještě pár posledních otázek Napadá vás ještě nějaký informační zdroj, který využíváte a nezmínil jsme ho tady?

„Hmmm... To nevím. Pranostiky - duben, ještě tam budem.“

(smích)

A fungují ještě dneska pranostiky?

„Myslim si, už ne. Říkám: Březen kabát sundá a duben po něm stáhne, tak uvidíme v dubnu.“

(smích)

„Tak na všechno je pranostika.“

Je to tak...

„Anebo víš, jak je to. Únor bílý, pole sílí.“

Takže letos nic.

(smích)

Myslíte si, že má smysl porovnávat a ověřovat informace ve vašem oboru?

„Ano.“

Rozhoduje pro vás i cena informace? Kdybyst měl za seminář zaplatit, za databázi zaplatit, byl by to pro vás problém, pokud by tam byla informace, která by byla pro vás užitečná?

„Tak asi by to problém nebyl.“

Preferujete spíš tištěné nebo elektronické informace?

„Tak já preferuji radši tištěné.“

Napadá vás něco, co vás omezuje při hledání informací?

„No, vrátím se k tomu SZIFu, že jo, zbytečný tam hledat, když SZIF jí tam dá pozdě...“

Takže třeba-

„Takže třeba pomalost vlastně... toho fondu, že jo...“

A co třeba čas?

„Čas asi ne.“

Existují nějaké informace, které vám chybí?

„Já nevím. Takhle...“

Obecně.

„Obecně, myslím si, že ne...“

„Dotace.“

Dotace jsou důležitý...

„To ano.“

Nakupujete na základě reklamy nebo doporučení zástupců prodejních společností? Třeba osiva, agrochemie nebo zemědělská technika? Nebo si ty informace ještě třeba ověřujete, které vám podají ti zástupci?

„No, to určitě ověřujeme, protože jako to je obrovská investice, veškerý vstupy do zemědělství jsou drahý, výstupy levný, takže to se musí všechno prostě jako zvážit, to je, jak stroje, tak ochrana, osivo...všechno.“

Jak vnímáte možnou roli knihoven v souvislosti s informacemi z oboru zemědělství?

„No,... nevím, co si mám pod tím pojmem knihovna představit teda...“

Ať už –

„Teda jako regál s knihama? Anebo teda nějaká informační databáze knihovny nebo co vlastně je knihovna, že jo? Knihoven mám v kompjůtrů několik.“

„Ale jako do veřejný knihovny nechodím.“

Mohla by ta knihovna nabízet nějaké služby, které by vás zajímaly?

„No, tak určitě mohla, co by ne, že jo, mohla by nabízet publikace, třeba v angličtině nebo prostě nějaký vědecký publikace, no... „

Ještě se zeptám, máte čas nebo čtete i beletrii?

„Ano.“

A spíš tištěnou nebo elektronickou knihu?

„Ne, tištěnou.“

„Jako nerad čtu na kompjůtru... Takže teď teda už to tolik nedělám, protože šetřím lesy, ale dřív jsem si to musel všechno vytisknout, než jsem si to přečet...“

Jo, to je častý postup...

„Nemohl bych se jako u toho soustředit, jo, nevím, co to se mnou je... No, to já si nadávám, když jsem čet noviny.“

Co třeba, kdyby knihovna pořádala nějaké jako vzdělávací akce pro zemědělce?

„Ano.“

Počítačové...

„Jo, to by určitě... “

Jak pracovat s Portálem farmáře...

„To by určitě pomohlo... Jako, on ten Portál farmáře je tak vobsáhlej, řeknu ono, aby to nevyznělo špatně, myslím si, že to je skoro geniální server, ale zase je tak složitej, že ve skutečnosti jenom pár lidí ho umí ovládat a myslím si, že se z něho využívá já nevím cca třeba deset procent informací, místo těch devadesáti, protože určitou fundovanost to prostě vyžaduje.“

Ted'ka vlastně poslední tři otázky nám zbývají, jak hodnotíte dostupnost informací týkající se vašeho podnikání?

„Já myslím, že dostupnost je dobrá.“

Je zde něco, co byste k tomuto tématu rád dodal? Co s třeba se týká tohoto tématu a nepadlo v našem rozhovoru zatím?

„Tak zatím nic jako mě přesně nenapadá.“

Je něco, na co byste se chtěl na závěr zeptat?

„No,... To mě také nic nenapadá.“

Tak pokud není, tak vám děkuju za rozhovor, nabízím, že vás potom seznámím s výsledky výzkumu-

„Ano.“

-Jak na tyto otázky reagovali ostatní zemědělci, loučím se s vámi, děkuji a na shledanou.

„Tak, já taky děkuju za rozhovor.“

Rozhovor č. 14

Dobrý den, já se jmenuji Eva Křížková, jsem studentkou Filozofické Fakulty Univerzity Karlovy oboru Informační studia a knihovnictví a pracuji na své diplomové práci na téma Informační potřeby a informační chování zemědělců. Ráda bych Vás požádala o rozhovor pro účely této diplomové práce.

„Dobrý den, mé jméno je... *(zde subjekt uvedl své jméno, smazáno autorkou)* a uděluji souhlas k vašim účelům.“

Veškerá data, která mi poskytnete jsou důvěrná a budou anonymizována, souhlasíte s tím, že bude rozhovor nahráván?

„Ano.“

Informovaný souhlas jsme podepsali...

„Ano.“

Nejdřív bude pár takových jako obecných otázek... Jak dlouho pracujete jako zemědělský podnikatel a co vás vedlo k rozhodnutí pracovat v této oblasti?

„Tak, jako zemědělský podnikatel jsem byl registrován v roce 2010, takže je to,... Už to bude deset let, letos výročí a od té doby, neustále se věnuju farmě naší, hospodaření a postupně jí rozšiřuji, získávám samozřejmě další jako zkušenosti a technologie, které jsme neměli předtím, takže jsem začal jako úplně z ničeho.“

Míváte nějakou potřebu informací, která se týká Vašeho oboru podnikání?

„Samozřejmě.“

A dalo by se říct, jaký druh informace vyhledáváte nejčastěji?

„Nejčastěji? U nás... metodiku eventuelně, samozřejmě informace, který jsou v souvislosti s požadavky státní správy a různý vyplňování předepsaných formulářů a kontaktů, takže i tyto informace vyhledávám.“

Dokázal byste popsat, jaký je váš postup, pokud potřebujete zjistit nějakou informaci?

„Tak určitě používáme informační technologie, vyhledávače,... většinou používáme vyhledávač Google.“

Dokázal byste uvést výhody a nevýhody tohoto postupu vyhledávání informací?

„Tak výhody jsou skutečně rozsáhlý jakoby obsah, mezitím obsahem samozřejmě je nutné si vybírat a nevýhodou přidané reklamy znesnadňující to vyhledávání, protože pak se na vás tak hezky zacílí, že to máte pořád na stole.“

Můžete... Ted' vám budu jmenovat několik oblastí, ve kterých byste mohl mít nějakou informační potřebu. Bude jich asi šestnáct. A byla bych ráda, kdybyste to nějak okomentoval, jestli v té oblasti potřebu informací máte nebo nemáte...

Tak novinky z oboru zemědělství?

„Ano.“

Odborná setkání a další vzdělávání?

„Ani ne...“

Aktuální tržní ceny?

„Méně.“

Informace o zemědělských dotacích?

„Ano.“

Informace z oblasti legislativy?

„Ano.“

Informace týkající se pozemků... pachtu, koupě, prodeje.

„Ano, ale už máme nakoupeno, už nemůžeme víc asi...“

Jako z kapacitních důvodů?

„Jako z finančních důvodů.“

Informace z oblasti osiv?

Také. Spolupracuji s osivářskými společnostmi.“

Hnojiva a postřiky?

„Ne.“

Ochrana rostlin?

„Také ne.“

Péče o půdu?

„Ano.“

Chov hospodářských zvířat?

„Ano.“

Počasí?

„Ano.“

Zemědělské vybavení a technologie?

„Ano.“

A informace z oblasti zemědělských úvěrů, pojištění a dalších finančních služeb?

„Ty úvěry se spíš snažím zaplatit. Takže nový určitě ne, nepotřebuju.“

Informace z oblasti zemědělského marketingu, jakože z oblasti toho, jak propagovat své výrobky a jestli by na to nebyly nějaké lepší možnosti?

„Ano, jako jo.“

A životní prostředí?

„Určitě ano.“

A jenom, ještě se zeptám, co se týká těchto informací, tak je to jenom z důvodů, abyste naplnil nějaké, jakože legislativní požadavky nebo požadavky dotací nebo vás ta oblast životního prostředí zajímá i osobně?

„Zajímá mě osobně.“

Hledáte informace z vašeho oboru podnikání pouze když hledáte nějakou konkrétní informaci nebo pravidelně aktivně sledujete například novinky z oboru?

„Spíš za b, zadruhé, průběžně.“

Jaké k tomu používáte prostředky? Takhle obecně...

„Jako fyzické?“

Na to bude vlastně další otázka. Jaké zdroje informací využíváte nejčastěji?

„No myslíte jako hardware nebo jako co se týče vyhledávání jako?“

Spíš vyhledávání.

„No tak vyhledávání, jak jsem už říkal, tak určitě Google, pak využívám Portál farmáře v tomto případě, kde se dá najít spousta důležitých informací.“

Ted' zase zmíním několik informačních zdrojů, které se ukázaly, že zemědělci často používají. Vás bych poprosila zase, jestli byste je mohl okomentovat podle toho, jak často je používáte a jak jsou pro vás užitečné. Pokud nepoužíváte, tak to klidně také můžete říct.

Takže, prvním zdrojem diskuze s členy rodiny a příbuznými...

„Ani ne.“

Diskuze s ostatními zemědělci?

„Výjimečně.“

Vlastní zkušenosti?

„Ano.“

Zástupci dodavatelských firem? Osiva, agrochemie, zemědělská technika? Jako informační zdroj...

„Částečně.“

Ted' návštěva výstav, seminářů, přednášek, které pořádají státní organizace?

„Občas ano.“

A návštěva výstav, seminářů, přednášek, které pořádají soukromé společnosti?

„To většinou ne... výjimečně.“

A takové nabídky vám také chodí od soukromých společností?

„Chodí.“

Co třeba rádio a televize jako informační zdroj?

„Tak jako poslouchám je, sleduju zpravodajství, někdy se z toho dá něco použít...“

Dokázal byste ještě odlišit nebo myslíte, že má smysl odlišovat to rádio a televizi? Nebo ty informace mohou být užitečné z obou těchto zdrojů stejně?

„Ne, to myslím, že mohou být užitečné zdroje...“

Konkrétně v tomhle bodě někteří zemědělci tvrdili, že informace z veřejnoprávních i soukromých médií jsou často zkreslené, co se týká zemědělství... Můžete tohle nějak okomentovat?

„No, určitě si myslím, že z veřejnoprávních médií ty situace jsou lepší než z komerční strany.“

Hledání na internetu jako informační zdroj, to už jste zmínil.

„Ano, určitě... Velmi často.“

Ještě něco jiného než Google?

„Asi ne. Jsem v područí těžkém...“

Jasně, jako my všichni. (smích)

Portál farmáře Ministerstva zemědělství jste taky zmínil...

„Ano...“

Nějak byste třeba okomentoval jeho přehlednost, funkčnost?

„Tak, funkčnost je vysoká, přehlednost je samozřejmě nižší, ale je to způsobené tím, že je to velice rozsáhlý obsahově... Že skutečně jsou tam schované věci, který na první pohled nejsou vidět, musíte je hledat, ale když je najdete a naučíte se je používat, tak jsou velmi funkční.“

Používáte nějaké aplikace, které jsou na tom Portálu farmáře k evidenci skotu, hnojiv?

„Jo, určitě, přesně tak, prakticky všechno, co tam je, nebo ty, co potřebuju.“

To je bezvadná věc, no.

„No, je, to je diskuze, že jo.“

Zástupci finančních společností, banky, pojišťovny, nebankovní služby jako informační zdroj?

„Ani ne...“

Ehm,.. Mobilní aplikace?

„Ano.“

Mohl byste nějaké jmenovat třeba?

„Třeba e-katastr, určitě. Mnohdy Portál farmáře, přesné údaje, no, ale jinak...“

Počasí?

„Počasí, to jste mi dobře připomněla, správně.“

Máte Aladina nebo Meteosat?

„Aladina.“

Potom, sociální sítě jako informační zdroj?

„No... Tak ano. Jsem členem v různých skupinách třeba na Facebooku, ale není to jako hlavní, spíš to беру jako doplněk nebo i částečně zábavu.“

Mohl byste doporučit z vašeho pohledu, které ty diskuzní skupiny jsou takové, že mají nějaký efekt, jako pro vás? Nebo opravdu jako přínos...

„No... nemyslím si právě, mám to skutečně jako ve volném čase, že si to někdy přečtu a pak to zase rychle vypnu, když to čtu některý ty příspěvky... Se nedá číst jako.“

Občas se stává, že byste využíval informační zdroj kontaktování státních organizací, Ministerstvo zemědělství, SZIF nebo jejich regionální organizace?

„Ty úředníci pomáhají, takže, když se tam někde vyskytnu, tak jako,... mi jako nabídnou pomoc, ale cíleně tam nechodím se ptát.“

Nebo nevoláte...

„Nevolám.“

Co třeba kontaktování zemědělských svazů a asociací?

„Ne.“

Využíváte zem-

„Mám to komentovat?“

Můžete, pokud máte k tomu nějaký nápad, můžete k tomu říct, co vás napadne.

„No, jako Agrární komora sdružuje ty velký zemědělce, ke kterým nepatřím a ani nechci. Třeba Asociace soukromého zemědělství by teoreticky mě mohla zastupovat nebo bych se mohl cítit jako s nima, nicméně mi nevyhovují ty lidi, co tam jsou a jejich názory, třeba co se týče vztahu k dalším subjektům hospodařícím v přírodě, třeba myslivost, myslivci. Ty mi nevyhovují, takže nechci mít s nima nic společného... Až takhle to řeknu.“

Dobře, děkuju za to.

Co třeba zemědělské publikace, noviny a časopisy? Tištěné zdroje...

„Už ne.“

Výzkumy univerzit a dalších vědeckých institucí?

„To občas mě zajímá. Občas si přečtu třeba nějakou práci studentskou, když na to narazím právě ve vyhledávání, tak tam se dají dočíst jakoby výborné informace, v nějakých magisterských diplomkách nebo bakalářských pracích...“

Co třeba veřejné nebo odborné knihovny?

„To ne.“

Na to se ještě budu ptát...

A poradenské firmy, využíváte nějaké?

„Nevyužívám, prakticky je nevyužívám.“

Napadá vás ještě nějaký zdroj informací, který využíváte a nezmínili jsme ho?

„Já se podívám před barák jak je...“ (*smích*)

Takže to je ta vlastní zkušenost...

Ted' položím pár otázek, které se týkají ověřování informací. Na jakém základě se rozhodnete určitým informacím věřit?

„Určitě asi empiricky a na základě vlastních zkušeností se snažím rozlišovat mezi relevantními informacemi a tím balastem, který tam jako je a zjevnými nesmysly. Zjevný nesmysly si troufám říct, že snad poznám.“

Jaké zdroje informací obecně pokládáte za důvěryhodné?

„No, tak většinou ty od státní správy, ministerstev. Samozřejmě rozlišuji, mezi komerční informací a mezi prací z vysokých škol, jak už jsem zmínil, z některých těch diplomek, tak ty určitě považuji za důvěryhodné.“

Porovnáváte své výsledky s více zdroji?

„Ano.“

Říkáte, že vysokoškolské práce pokládáte za důvěryhodné, už v těch rozhovorech padnul i názor, že vlastně současné české vysoké zemědělské školství je jako odtržené od praxe, že se tam učí věci, které prostě jakoby potom nelze v té praxi použít nebo že i ti profesori...

„To nesouhlasím. Ale zásadně s tím nesouhlasím. Naopak, jako ta praxe by se měla z těch vysokých škol vzít, jako to nejlepší, co nabízej, což si neberou.“

Myslíte si, že má smysl porovnávat a ověřovat informace?

„Určitě.“

Rozhoduje pro vás i cena informace? Kdybyste třeba měl vynaložit peníze na placený seminář, placenou databázi, tak bude to pro vás rozhodující, pokud to bude informace, kterou považujete za důležitou, důvěryhodnou, užitečnou?

„Nebude to pro mě rozhodující, kdybych si to měl zaplatit, ale nesetkávám se s tím. Zatím to nepotřebuju.“

Preferujete spíš tištěné nebo elektronické informace?

„Nevadí mi elektronické ani tištěné. Takže když se ke mně dostanou tištěné, určitě rád si to klidně přečtu. Častěji spíše se dostává člověk k elektronickým.“

Napadá vás něco, co vás omezuje při hledání informací? Nějaká bariéra?

„Ani ne.“

Co třeba čas?

(Smích)

„Žiju šťastně.“

Máte dostatek času i na vyhledávání informací.

„No tak, ne jako, protože se věnuju ještě jiným věcem, že jo. Žiju podle ročních období, v zimě mám času samozřejmě víc, tak v zimě se dá i víc studovat, pro mě aspoň to takhle můžu říct.“

Existují nějaké informace, které vám chybí?

„To určitě existují, ale já si je najít neumím.“

(smích).

„Nebo kdybych po tom nutně pátral, tak by... Asi se dá dopátrat. Tak myslím, že ty informace určitě v hledáčkách všechny nemám, ale určitě kdybych po nich toužil, že si je dokážu najít.“

Nakupujete na základě reklamy nebo doporučení zástupců prodejních společností? Třeba osiva, agrochemii vy nenakupujete, anebo zemědělskou techniku?

„Spíš ne.“

To znamená, že informace od těchto subjektů byste si ještě někde ověřoval, pokud by přišel nějaký prodejce s nějakou konkrétní nabídkou?

„No, spíš jsem konzervativní a spolupracuji s prodejci, se kterými spolupracuji dlouhodobě, takže nové nabídky víceméně odmítám, na zemědělskou techniku určitě, ale sem tam se najde

něco z reklamy. Ted' zrovna jsem mluvil s pánem, měl jsem s ním schůzku dneska ohledně vápnění, a to mě oslovila ta reklama, ale je to tak výjimečný, změním to, že se to stane, ale zcela výjimečně. No prostě nová společnost a spíš náhoda, že jsem narazil na reklamu, otevřel jsem si jí a skutečně jsem postupoval tak, jak chtějí, že jo ...“ (*smích*)

Jste se chytnul...

„No, ale myslím, že jde o dobrou věc, jako snižování PH půdy.“

Jak vnímáte možnou roli knihoven v souvislosti s informacemi z oboru zemědělství?

„No, nechodím do knihovny, takže to vyplývá i z toho, co jsem uvedl, i když určitě je možný, že se tady dá najít něco zajímavýho.“

Máte čas na čtení beletrie?

„Ano. V zimě... Miluju.“

Čtete ještě papírové knihy nebo už jenom elektronické?

„Ano. Ty elektronické výrazně méně než papírové.“

Jak hodnotíte dostupnost informací týkajících se vašeho oboru podnikání?

„Podle mě jsou dostupné... Je to jenom otázka, jak je kdo chce získat.“

A jsou dostupné i řekněme nezávislé informace, jakože ty nereklamní, prostě.

„Jsou.“

Je zde něco, co byste ještě k tomu tématu rád dodal? Co vás třeba teďka k tomu napadá?

K tématu informací, informačního chování...

„Jestli budete pokračovat nějak dál ještě?? Už ne, už je finále. No tak vzhledem k tomu, že se věnuji zemědělství, systému ekologického zemědělství... Asi po třech letech jsme k tomu přešli nebo po čtyřech od té doby, co jsme začali hospodařit. Tak samozřejmě mě zajímá jiná oblast než lidi, co pracují normálně v komerčním zemědělství, konvenčním a nezajímám se o hnojiva a jiné další léčivé a ochranné látky. Naopak, spíš mě velmi udivuje aplikace látek, když je prakticky i zbytečná v některých momentech, a vidím, že to používají jako prevenci, než aby třeba konkrétně léčili nějaký problém. To mi připadá tak strašně zvrhlý. To chci změnit tady u nás. A jak jsem zažil, když jsem začal podnikat v tomto směru zemědělství, tak toto, o čem

jsme teď hovořili je důsledek činnosti prodejců, kteří mají své odborníky, kteří k vám přijedou a řeknou, musíte tam dát toto a toto, jinak to nebude fungovat a myslím si, že tím je hrozně způsobená chemizace zemědělství i především tímto, důsledek tohoto chování těch prodejců, prostředků léčivých a hnojiv v zemědělství. Ty lidi zřejmě nejsou schopný to ověřit a rozlišit tu informaci, že není úplně dobrá a prostě jim věří a potom prostě to funguje, jak to funguje.“

Myslíte, že nějakou brzdou v tomto by mohl být nedostatek financí?

„No, já bych spíš to nasměroval tu podporu teda samozřejmě si to člověk posílá sobě, ale nasměroval bych tu podporu společnostem nebo jednotlivcům, kteří se chovají zodpovědněji k přírodě než konvenční podniky. Já bych to aspoň zkoumal víc, ty podniky a omezil prostě nějakým způsobem. Ono se to částečně děje, to omezování postupně, ale myslím, že to je nedostatečné.“

Ještě v souvislosti s tím mě napadá, myslíte, že kdyby každý zemědělec hospodařil ekologicky, že by to bylo něco, co by bylo udržitelné z hlediska dostatku potravin a jejich kvality?

„No myslím si, že ne, všechno se vypěstovat v ekologii nedá, nějaký speciální zeleniny, zkuste si vypěstovat zelí, že jo, v ekologii. To prostě asi jde blbě...hodně. Takže některý věci jdou a některý věci nejdou, ale čím dál tím víc zjišťuju, že víc věcí jde.“

Myslíte, že tohle se týká i těch velkých společností? Které mají velký počet hektarů nebo mají velké chovy?

„No. Mohli by to dělat trochu aspoň vstřícněji. Neříkám, že dělají všechno špatně, jako nekritizuju, chovy jako mléčných krav a tak, ale.... Jako dá se to asi dělat trochu, malinko s rozumem víc.“

A nemyslíte, že tohle by nějakým způsobem mohl regulovat spíš stát?

„Mohl by ty lidi motivovat poskytováním těch finančních podpor, že jo.“

A proč myslíte, že se to neděje?

„Myslím, že je to politikou.“

Myslíte, že třeba za hranicemi je nějaká země, kde bychom se měli inspirovat? Co se týká zemědělského podnikání?

„Myslím si, že třeba v Rakousku a v Německu bychom se mohli inspirovat... Jako já jsem taky netušil, že to jde a ono to bez toho jde. Akorát ty lidi si myslím tu informaci nemaj a nedokážou to zkusit třeba. Mám kamaráda, má obrovský farmy spojený a jedna z těch farem je ekologická, tak to zkoušej a říkaj áá, ono to jde... To je docela zajímavý moment. A ty farmy jsou skutečně velikánský, to jsou stovky a tisíce hektarů, takže to jde dělat i v tom větším jako, dá se. To je samozřejmě jiný trošku, ale jsem přesvědčený o tom, že ekonomicky to vychází. Jsem přebíral třeba nějaký pole, který byly v konvenčním režimu do ekologie. A byly už osetý a teď jsem viděl, co po mně chce za peníze za to, že to aplikovali, tak jsem pak spočítal zpětně kolik z toho je výnos a kolik musí do toho dávat vstupy a zjistil jsem, že proto potřebují tak velké farmy, aby vůbec jim to vycházelo, protože jinak by jim to nemohlo nikdy vyjít.“

Někteří zemědělci tvrdí, že by se v ekologickém zemědělství neuživili.

„Tak to nevědí o tom, prostě nemají zkušenost vlastní.... Zase... Stejně bych byl radší, kdyby se míň jako používala chemie, protože to stříkání se stává neuvěřitelným. Věci, když člověk vidí, co do toho lejou, jsme kdysi dávno zkusili jednou řepku. To nebyla nějaká hybridní odrůda, ale běžná a když jsem viděl těch vstupů, co do toho musí jít, kolikrát se tam musí jet, co všechno se tam leje, včetně síry a různých dalších věcí, tak jsem říkal, že už nikdy víc teda. I když samozřejmě ten výnos byl zajímavý, finančně dobrý, ale za jakou cenu... Takže ekologie, když to řeším. Když to řeknu víceméně, prostě vlastně si ulevujeme tím, že nemusíme se tomu věnovat, nemusíme tam jezdit, nemusíme lejt, nemusíme to platit ty chemie a jde to i bez toho. Samozřejmě výnos je nižší, může být v určitým způsobu třeba malinko míň kvalitní v některých případech, ale to chce podotknout teda, že se nevěnuju jako jenom nějaký travě a tak, ale věnuju se i osivářství,... Myslím si, že už jsem to zkusil pár let a můžu úplně v pohodě říct, že určitě to funguje, že se to dá.“

Tak děkuju za to. Chtěl byste se na závěr na něco zeptat?

„No, chtěl bych popřát štěstí s tou prací, aby vám to vyšlo, abyste jste jí dobře obhájila, abyste to zdárně dostudovala.“

Moc vám děkuju, za váš čas, za rozhovor, nabízím, že vás potom mohu seznámit s výsledky výzkumu, pokud byste chtěl-

„To budu moc rád, určitě.“

-Jak odpovídali ostatní zemědělci, loučím se s vámi a přeju vám také hodně štěstí, ve vaší práci.

„Děkuju.“